

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

2021 – 2027

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Δεκέμβριος 2021

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
2. ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ.....	2
2.1 Εισαγωγή.....	2
2.2 Αξιολόγηση Εφαρμογής Σχεδίου Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων	3
2.3 Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων	15
3. ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ 2021-2027	17
3.1 Εισαγωγή.....	17
3.2 Περιεχόμενο του ΣΔΔΑ	19
3.3 Πηγές και Τύποι Δημοτικών Αποβλήτων που καλύπτονται από το ΣΔΔΑ.....	19
3.4 Περιοχή Μελέτης του ΣΔΔΑ	21
3.5 Βιβλιογραφία.....	21
3.6 Κύριοι παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη κατά την αναθεώρηση του ΣΔΔΑ	22
3.7 Υποχρεώσεις της ΕΕ και τρέχουσα κατάσταση στην Κύπρο	24
3.8 Εθνικοί στόχοι και μέτρα/δράσεις για την επίτευξή τους.....	32
3.9 Χρηματοδότηση	54
3.10 Ρόλοι και ευθύνες.....	55
4. ΑΝΑΛΥΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ..	56
4.1 Υφιστάμενη Υποδομή.....	56
4.2 Αναμενόμενες Αλλαγές.....	65
5. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ.....	66
6. ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΕΤΡΩΝ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΛΗΦΘΟΥΝ	77
6.1 Μέτρα Υποδομής.....	77
6.2 Μέτρα Ελαχιστοποίησης/Μείωσης Αποβλήτων.....	86
6.3 Μέτρα επαναχρησιμοποίησης.....	88
6.4 Μέτρα για τη βελτίωση της ΕΡΡ.....	89
6.5 Μέτρα για τη βελτίωση των δεδομένων αποβλήτων	Error! Bookmark not defined.
6.6 Μέτρα Πρόληψης Απορριμμάτων	Error! Bookmark not defined.
7. ΝΟΜΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΜΕΣΑ	91
7.1 Κανονισμοί.....	91
7.2 ΣΦΑΙΡΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ.....	91
7.3 Ενίσχυση της Ικανότητας της Κεντρικής και Τοπικής Αυτοδιοίκησης	103
7.4 Οικονομικά Μέσα.....	106
7.5 Συμμετοχή των ενδιαφερομένων και ευαισθητοποίηση	Error! Bookmark not defined.
7.6 Βελτίωση των δεδομένων διαχείρισης απορριμμάτων.....	Error! Bookmark not defined.

8. ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	114
8.1 Ποσοτικά και ποιοτικά μέτρα	114
8.2 Παρακολούθηση & αξιολόγηση	Error! Bookmark not defined.
9. ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	116
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: Κατάλογος ορισμών και κωδικών αποβλήτων	117

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων είναι μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Κυπριακή Δημοκρατία, δεδομένου του υψηλού επιπέδου παραγόμενων δημοτικών αποβλήτων ανά κάτοικο το χρόνο (ένα από τα υψηλότερα στην Ευρώπη) και των συγκριτικά χαμηλών ποσοστών ανακύκλωσης, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη την ανάγκη επίτευξης των υψηλών στόχων της ΕΕ.

Επιπρόσθετα, σε μια περίοδο όπου η κλιματική αλλαγή και η ανάγκη για ευρύτερη εφαρμογή του στόχου βιώσιμης ανάπτυξης σε όλες τις πτυχές της σύγχρονης ζωής αποτελούν βασική προτεραιότητα, η Κύπρος αντιμετωπίζει την πρόκληση του σχεδιασμού και της εφαρμογής μιας Στρατηγικής και ενός Σχεδίου Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων που να λαμβάνουν υπόψη αυτές τις προτεραιότητες και τις προκλήσεις, μετατοπίζοντας το κέντρο βάρους από την ταφή των αποβλήτων ως την κύρια μέθοδο διαχείρισης αποβλήτων προς την ανάπτυξη μιας πιο κυκλικής οικονομίας και την αποδοτικότερη αξιοποίηση των αποβλήτων ως πόρο.

Διαχρονικά, κύριο μέλημα του Κράτους ήταν το κλείσιμο και η αποκατάσταση των χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης των αποβλήτων (ΧΑΔΑ). Αν και η δράση αυτή έχει στεφθεί με επιτυχία, έχει αναγκαστικά απομακρύνει την προσοχή, τους διαθέσιμους πόρους και τις προσπάθειες από την εφαρμογή ολοκληρωμένων προγραμμάτων ανακύκλωσης, την ανάπτυξη και βελτίωση των τοπικών υποδομών και τις πρωτοβουλίες για επαναχρησιμοποίηση, ελαχιστοποίηση και πρόληψη της δημιουργίας δημοτικών αποβλήτων. Το γεγονός αυτό έχει συμβάλει στις χαμηλές επιδόσεις της Κύπρου σε σχέση με τους στόχους της ΕΕ για τα απόβλητα και σε δυσανάλογα υψηλά επίπεδα παραγωγής αποβλήτων.

Τα διαθέσιμα στοιχεία υποδηλώνουν ότι η διαχείριση των αποβλήτων στην Κύπρο θα πρέπει να βελτιωθεί σημαντικά προκειμένου να ευθυγραμμιστεί με τους ευρωπαϊκούς μέσους όρους, όπως για παράδειγμα:

- Η Κύπρος παράγει 643 κιλά δημοτικών αποβλήτων ανά κάτοικο το χρόνο, κατατάσσοντάς την στην τρίτη θέση μετά τη Δανία και τη Μάλτα, και πολύ υψηλότερα από τον μέσο όρο της ΕΕ που ανέρχεται στα 482 κιλά.
- Η Κύπρος ανακυκλώνει περίπου το 15% (στοιχεία του 2019) των δημοτικών της αποβλήτων, σε σύγκριση με το 47% που αποτελεί τον μέσο όρο της ΕΕ.
- Το 67% όλων των δημοτικών αποβλήτων (στοιχεία του 2019) απορρίπτεται σε χώρους υγειονομικής ταφής, ποσοστό κατά τρεις φορές υψηλότερο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο του 23%, και αρκετά υψηλότερο από τον στόχο του 10% που έχει θέσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για το 2030.
- Μόνο το 2,3% των παραγόμενων αποβλήτων επαναχρησιμοποιείται, σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ που ανερχόταν στο 11,7% το 2016.

Ενώ ένα μεγάλο ποσοστό της παραγωγής αποβλήτων μπορεί να αποδοθεί στον τουρισμό, εντούτοις παραμένει κρίσιμο και επιτακτική ανάγκη να εφαρμοστεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση στη διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων που θα καλύπτει ολόκληρη τη διαδικασία διαχείρισης των αποβλήτων, από τη συλλογή έως την επαναχρησιμοποίηση, την ανακύκλωση και την απόρριψη σε όλες τις περιοχές της Κύπρου.

Σύμφωνα με την Έκθεση Περιβαλλοντικής Εφαρμογής (Environmental Implementation Report -EIR) του 2019 σημειώθηκε πρόοδος στον τομέα διαχείρισης αποβλήτων στην Κύπρο, με το Στρατηγικό

Πλαίσιο για τα απόβλητα να είναι πλέον σε ισχύ και τα Εθνικά Σχέδια Διαχείρισης Αποβλήτων για όλες τις ροές αποβλήτων να έχουν εγκριθεί. Επιπλέον, οι παράνομες χωματερές σε Λεμεσό και Λευκωσία έχουν κλείσει και έχουν τεθεί σε εφαρμογή νέα οικονομικά εργαλεία. Ωστόσο, στην Έκθεση τονίστηκε η σημασία της δημιουργίας ενός επαρκούς δικτύου εγκαταστάσεων διαχείρισης αποβλήτων που θα διαχειρίζονται αποτελεσματικά όλα τα απόβλητα της Κύπρου σύμφωνα με την ιεραρχία των αποβλήτων. Το 2018, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκπόνησε τη Μελέτη Έγκαιρης Προειδοποίησης για τη χώρα (Early Warning Report), η οποία ανέφερε τον σημαντικό κίνδυνο της Κύπρου να μην επιτύχει τον στόχο ανακύκλωσης/προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση των δημοτικών αποβλήτων του 50% για το 2020, όπως ορίζεται στο Άρθρο 11 της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Απόβλητα (Waste Framework Directive - WFD).

Στο πλαίσιο αυτό, το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος έχει εκπονήσει την παρούσα Στρατηγική Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2021-2027, με βασικό σκοπό τον καθορισμό του πλαισίου των δράσεων και των μέτρων που θα εφαρμοστούν την επόμενη εξαετία στον τομέα διαχείρισης δημοτικών αποβλήτων. Παράλληλα, έχει εκπονηθεί ένα Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων (Ενότητα 3 της παρούσας Έκθεσης), το οποίο περιλαμβάνει τις περιγραφές των πηγών και των τύπων των δημοτικών αποβλήτων, τα πεδία εφαρμογής, τους πόρους, τις υποχρεώσεις της ΕΕ, την τρέχουσα κατάσταση στη διαχείριση αποβλήτων στην Κύπρο, τους στόχους που θα πρέπει να επιτευχθούν, καθώς και τα μέτρα/δράσεις που πρέπει να υλοποιηθούν προς επίτευξη των στόχων.

2. ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

2.1. Εισαγωγή

Η Κύπρος δημοσίευσε Στρατηγικές Διαχείρισης Αποβλήτων το 2004 και το 2015. Αυτές οι στρατηγικές συμπεριλάμβαναν όλες τις ροές αποβλήτων και καθόριζαν μέτρα και δράσεις σε σχέση με τη δημιουργία εγκαταστάσεων Μηχανικής και Βιολογικής Επεξεργασίας στη Λάρνακα και τη Λεμεσό, την αύξηση της ανακύκλωσης, την αποθήκευση, συλλογή, μεταφορά, διαλογή, επεξεργασία, εξαγωγή και διάθεση των υπολειμματικών αποβλήτων και τη θέσπιση ρυθμιστικών μέτρων.

Η Στρατηγική και Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2015 - 2021 περιλάμβανε μέτρα σε τρεις κύριους τομείς πολιτικής: ρυθμιστικά μέτρα για την εφαρμογή της χωριστής συλλογής των δημοτικών αποβλήτων, μέτρα για τη μείωση των αποβλήτων σε όλους τους τομείς της οικονομίας και μέτρα παροχής κινήτρων για τη μείωση και την κατάλληλη διαχείριση των αποβλήτων, όπως π.χ. την καθιέρωση διαλογής στην πηγή, το σύστημα Πληρώνω Όσο Πετώ (ΠΟΠ), τη δημιουργία κέντρων επαναχρησιμοποίησης και εγκαταστάσεων επισκευής τουλάχιστον για χαρτί/χαρτόνι, ξύλο, υφάσματα, παιχνίδια, έπιπλα, ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό, και μέτρα ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, με στόχο την αλλαγή των πρότυπων παραγωγής και κατανάλωσης και την ορθολογιστική διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων.

Η Στρατηγική παρείχε το πλαίσιο πολιτικής για την εφαρμογή ορισμένων βασικών μέτρων για την κατάλληλη διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων, η υλοποίηση των οποίων οδήγησε σε σημαντικές βελτιώσεις στις υποδομές διαχείρισης των δημοτικών αποβλήτων. Ο πρώτος χώρος υγειονομικής ταφής κατασκευάστηκε και τέθηκε σε λειτουργία στην Πάφο το 2005, και το 2010 κατασκευάστηκε και τέθηκε σε λειτουργία η πρώτη μονάδα Μηχανικής και Βιολογικής

Επεξεργασίας (MBT), ως μέρος της Ολοκληρωμένης Εγκατάστασης Διαχείρισης Αποβλήτων (ΟΕΔΑ) στην Κόση για την επεξεργασία των δημοτικών αποβλήτων των επαρχιών Λάρνακας και Αμμοχώστου. Από τον Νοέμβριο του 2018, τα μεικτά δημοτικά απόβλητα της επαρχίας Λευκωσίας εκτρέπονται, επίσης, στη Μονάδα ΟΕΔΑ Κόσης, οδηγώντας στο οριστικό κλείσιμο του ΧΑΔΑ Κοτσιάτη. Η Μονάδα ΟΕΔΑ Πεντακώμου ξεκίνησε τη λειτουργία της το 2017 και επεξεργάζεται όλα τα δημοτικά απόβλητα από την επαρχία Λεμεσού.

Όλοι οι παράνομοι χώροι ανεξέλεγκτοι διάθεσης αποβλήτων (ΧΑΔΑ) έχουν σταματήσει οριστικά τη λειτουργία τους και βρίσκεται σε εξέλιξη η αποκατάστασή τους. Το κλείσιμο των ΧΑΔΑ αποτέλεσε ένα σημαντικό βήμα προς την κατάλληλη διαχείριση των αποβλήτων στην Κύπρο και έχει δημιουργήσει μια ισχυρή βάση, η οποία μπορεί να αξιοποιηθεί και να βελτιωθεί. Παράλληλα, δίνεται η ευκαιρία να μεταπηδήσουμε από την «διαχειριζόμενη» υγειονομική ταφή και να εξετάσουμε ευρύτερα τα απόβλητα από την προοπτική της βιώσιμης κυκλικής οικονομίας, στα πλαίσια της οποίας τα απόβλητα θα αξιοποιούνται ως πόρος, ενώ οι σχεδιασμοί και οι υποδομές διαχείρισης θα αναπτυχθούν με τρόπο ώστε να μπορούν να συλλάβουν αυτή την αξία των πόρων.

Το Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2015 – 2021 πρότεινε επίσης την προετοιμασία μιας σειράς νομοθετικών μέτρων με στόχο την αποκέντρωση της διαχείρισης των δημοτικών αποβλήτων στην Κύπρο, την εφαρμογή υποχρεωτικής χωριστής συλλογής και τη θέσπιση φόρου υγειονομικής ταφής. Σε συνέχεια των προτεινόμενων μέτρων, εκπονήθηκαν κανονισμοί που καθορίζουν τις υποχρεώσεις των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΑΤΑ) σε σχέση με τη διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων. Αυτοί οι κανονισμοί απαιτούν την κατάρτιση τοπικών σχεδίων διαχείρισης και προγραμμάτων πρόληψης των δημοτικών αποβλήτων από τις τοπικές αρχές, τη δημιουργία συστημάτων χωριστής συλλογής για τις διάφορες ροές δημοτικών αποβλήτων (χαρτί, γυαλί, πλαστικές και μεταλλικές συσκευασίες, ξύλινες και συνθετικές συσκευασίες και ογκώδη απόβλητα), τη δημιουργία συστημάτων χωριστής συλλογής των οργανικών αποβλήτων (απόβλητα τροφίμων και κήπων) και την υιοθέτηση συστημάτων Πληρώνω Όσο Πετώ. Οι εν λόγω κανονισμοί αποτελούν ένα σημαντικό βήμα προς την επίτευξη των στόχων της ΕΕ, αφού θα συμβάλουν στην αύξηση της χωριστής συλλογής, διευκολύνοντας στη συνέχεια την επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση.

Το Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2015 – 2021 εστίασε, επίσης, στην επέκταση του δικτύου των πράσινων σημείων, στην υλοποίηση προγραμμάτων χωριστής συλλογής για τα ανακυκλώσιμα και οργανικά απόβλητα που παράγονται σε παράκτιες τουριστικές περιοχές (Λάρνακα-Αμμόχωστος και Λεμεσός-Πάφος), σε εκστρατείες ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης του κοινού και την παροχή οικονομικής βοήθειας σε Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΑΤΑ).

2.2. Αξιολόγηση εφαρμογής Σχεδίου Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2015 – 2021

Πίνακας 1: Αξιολόγηση της Εφαρμογής του ΣΔΔΑ 2015 – 2021

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ	
Κατάρτιση τοπικών σχεδίων πρόληψης και διαχείρισης αποβλήτων	Το 2022 θα εκδοθούν Κανονισμοί, οι οποίοι θα καθορίζουν τις υποχρεώσεις των ΑΤΑ για τη διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων. Οι Κανονισμοί προβλέπουν την κατάρτιση
Λήψη μέτρων και στόχων για χωριστή συλλογή από τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΑΤΑ):	

<p>Κανονισμοί για τη μεταφορά υποχρεώσεων για τη δημιουργία συστημάτων χωριστής συλλογής τουλάχιστον για χαρτί, πλαστικό, μέταλλο και γυαλί και για τη χωριστή συλλογή οργανικών αποβλήτων. Οι Κανονισμοί ενδέχεται να προβλέπουν, μεταξύ άλλων, την επιβολή τελών από τις ΑΤΑ για την κάλυψη πρόσθετων λειτουργικών / διοικητικών δαπανών και την ανάθεση στις ΑΤΑ εξουσιών για τη διεξαγωγή επιθεωρήσεων και επιβολή κυρώσεων.</p>	<p>τοπικών σχεδίων διαχείρισης αποβλήτων και προγραμμάτων πρόληψης δημοτικών αποβλήτων από τις ΑΤΑ, την υποχρεωτική εφαρμογή συστημάτων χωριστής συλλογής για μια σειρά από ροές αποβλήτων (συγκεκριμένα χαρτί, γυαλί, πλαστικό και μέταλλα, συμπεριλαμβανομένων των συσκευασιών, ξύλο, συνθετικές συσκευασίες και ογκώδη απόβλητα) και για τα οργανικά απόβλητα (συμπεριλαμβανομένων των αποβλήτων τροφίμων και κήπων) και την υποχρεωτική υιοθέτηση συστημάτων Πληρώνω Όσο Πετώ. Επίσης, αναθέτουν στις ΑΤΑ την εξουσία να διενεργούν ελέγχους και να επιβάλλουν πρόστιμα για μη συμμόρφωση.</p>
<p>Εκτίμηση της ανάγκης ρύθμισης της υποχρεωτικής εφαρμογής συστήματος Πληρώνω Όσο Πετώ (ΠΟΠ) από τις ΑΤΑ.</p>	
<p>Αναθεώρηση και συμπλήρωση της υφιστάμενης νομοθεσίας για την διευρυμένη ευθύνη του παραγωγού (συσκευασίες, ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός, μπαταρίες).</p>	<p>Έχουν θεσπιστεί συστήματα που εφαρμόζουν τη διευρυμένη ευθύνη του παραγωγού για τη διαχείριση των απόβλητων συσκευασίας, των απόβλητων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, των αποβλήτων μπαταριών και συσσωρευτών και των απόβλητα ελαστικών.</p>
<p>Προετοιμασία κανονισμών για τη θέσπιση διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού για προϊόντα εκτός από τις συσκευασίες, τα ΑΗΗΕ και τις μπαταρίες (π.χ. χαρτί μη συσκευασίας).</p>	<p>Έκτοτε έχουν ψηφιστεί κανονισμοί που θεσπίζουν διευρυμένη ευθύνη του παραγωγού για τη διαχείριση χαρτιού μη συσκευασίας, ενώ εντός του 2022 αναμένεται η ψήφιση από τη Βουλή των Αντιπροσώπων κανονισμών για τη διαχείριση των αποβλήτων ιατρικών προϊόντων από τα νοικοκυριά. Έχουν επίσης εκπονηθεί προσχέδια κανονισμών που καθορίζουν την ευθύνη του παραγωγού για τα πλαστικά γεωργικά απόβλητα και για τη θέσπιση συστήματος εγγυοδοσίας για τις συσκευασίες ποτών και βρίσκονται επί του παρόντος υπό δημόσια διαβούλευση. Πρόσθετες υποχρεώσεις Διευρυμένης Ευθύνης του Παραγωγού θα θεσπιστούν και σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Οδηγίας 2019/904/ΕΕ για τα πλαστικά μιας χρήσης.</p> <p>Προγραμματίζεται, επίσης, η καθιέρωση προγραμμάτων Διευρυμένης Ευθύνης του Παραγωγού για τα ογκώδη απόβλητα, συμπεριλαμβανομένων επίπλων, στρωμάτων κ.λπ.</p> <p>Η ανάγκη βελτίωσης των συστημάτων Διευρυμένης Ευθύνης του Παραγωγού αντιμετωπίζεται μέσω των αδειών τους, ενώ θα εισαχθούν τροποποιήσεις την επόμενη</p>

	<p>περίοδο ανανέωσης για να ικανοποιηθούν οι νέες ελάχιστες απαιτήσεις για τα συστήματα διευρυμένης ευθύνης παραγωγού που καθορίζονται στην Οδηγία 2018/851/ΕΕ.</p>
<p>Ετοιμασία κανονισμών για την απαγόρευση της υγειονομικής ταφής συγκεκριμένων ρευμάτων αποβλήτων (π.χ. ανακυκλώσιμα απόβλητα υψηλής θερμογόνου δύναμης).</p>	<p>Η καθιέρωση φόρου υγειονομικής ταφής σε συνδυασμό με ένα ταμείο διαχείρισης αποβλήτων έχει συμπεριληφθεί στην πρόταση Life IP Waste, η οποία έχει εγκριθεί. Συγκεκριμένα, το πρόγραμμα θα περιλαμβάνει τη θέσπιση του φόρου υγειονομικής ταφής μέσω νομοθεσίας και τη δημιουργία ταμείου διαχείρισης αποβλήτων για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής χρήσης των εσόδων από τον φόρο υγειονομικής ταφής και την επιδότηση επενδύσεων διαχείρισης αποβλήτων με τα έσοδα που θα προέρχονται από τον προαναφερόμενο φόρο.</p> <p>Οι περί Στερεών Και Επικίνδυνων Αποβλήτων (Χώροι Υγειονομικής Ταφής) Κανονισμοί (Κ.Δ.Π. 562/2003) προβλέπουν ότι συγκεκριμένα απόβλητα δεν μπορούν να γίνονται δεκτά σε χώρους υγειονομικής ταφής, όπως απόβλητα ελαστικών και ιατρικά απόβλητα. Οι εν λόγω κανονισμοί έχουν τροποποιηθεί με την εισαγωγή περαιτέρω περιορισμών, σύμφωνα με τους οποίους τα απόβλητα που έχουν συλλεχθεί χωριστά για προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση δεν θα γίνονται δεκτά σε χώρους υγειονομικής ταφής, εξαιρουμένων των υπολειμμάτων από την επακόλουθη επεξεργασία τους, σύμφωνα με την Οδηγία 2018/850/ΕΕ για την υγειονομική ταφή. Επιπλέον, από το 2030, απόβλητα κατάλληλα για ανακύκλωση ή άλλη ανάκτηση δεν θα γίνονται δεκτά σε χώρους υγειονομικής ταφής, εξαιρουμένων των υπολειμμάτων από τη διαδικασία επεξεργασίας.</p>
<p>Ενίσχυση των ελέγχων συμμόρφωσης και των επιθεωρήσεων.</p>	<p>Ο περί Αποβλήτων (τροποποιητικός) Νόμος του 2021 (Ν. 104(Ι)/2021) ενίσχυσε τις διατάξεις του νόμου για τους ελέγχους και τις επιθεωρήσεις. Έχει εισαγάγει την εξουσία εφαρμογής άμεσων μέτρων σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης ή/και για μείωση του περιβαλλοντικού κινδύνου και εξάλειψη της ρύπανσης, συμπεριλαμβανομένης της αναστολής των εργασιών χωρίς προηγούμενη</p>

	<p>ειδοποίηση. Τα εξώδικα πρόστιμα για μη συμμόρφωση αυξήθηκαν από 6.000 ευρώ σε 20.000 ευρώ.</p> <p>Ο ρερί Αποβλήτων (τροποποιητικός) (Ν. 2) Νόμος του 2021, σχετικά με τη μεταγενέστερη ψήφιση των κανονισμών για τη διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων από τις ΑΤΑ, εισάγει πρόσθετες διατάξεις για τις επιθεωρήσεις, οι οποίες επιτρέπουν τον ορισμό επιθεωρητών από τις ΑΤΑ για τη διενέργεια ελέγχων συμμόρφωσης με τους κανονισμούς που θα εφαρμοστούν, συμπεριλαμβανομένης της συμμόρφωσης με το σύστημα ΠΟΠ και του κατάλληλου διαχωρισμού των δημοτικών αποβλήτων.</p>
<p>Τροποποίηση του Νόμου 85 (Ι)/2005 για τη σύσταση Συμβουλίων Εκμετάλλευσης Χώρων Διάθεσης ή Αξιοποίησης Οικιακών Αποβλήτων</p>	<p>Ο ρόλος των Συμβουλίων θα αντιμετωπιστεί μέσω της αναδιάρθρωσης της τοπικής αυτοδιοίκησης.</p>
<p>Ετοιμασία κανονισμών για τη διαχείριση των αποβλήτων σε μεγάλες επιχειρήσεις (πάνω από ένα συγκεκριμένο μέγεθος και αριθμό εργαζομένων), ώστε να διασφαλιστεί η υιοθέτηση μέτρων για την προώθηση της πρόληψης και της ανάκτησης των αποβλήτων.</p>	<p>Η διαχείριση αποβλήτων στις επιχειρήσεις αντιμετωπίζεται επί του παρόντος μέσω της προώθησης εθελοντικών εργαλείων, όπως το EMAS. Αναμένεται ότι οι ρυθμίσεις για τη χωριστή συλλογή των δημοτικών αποβλήτων θα αντιμετωπίσουν το θέμα.</p> <p>Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία 2021-2027, περιλαμβάνει ένα πρόγραμμα χρηματοδότησης στο πλαίσιο του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για τη στήριξη των επιχειρηματικών επενδύσεων στην κυκλική οικονομία. Εκτός από στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης και ευαισθητοποίησης, περιλαμβάνει προγράμματα χρηματοδότησης για την ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών, την υιοθέτηση βέλτιστων πρακτικών για στήριξη των επιχειρήσεων και της βιομηχανίας, την εφαρμογή της κυκλικής οικονομίας στον ξενοδοχειακό τομέα και την εφαρμογή προτύπων κυκλικής οικονομίας σε βιομηχανία, αλυσίδες εφοδιασμού και προϊόντα.</p>
<p>Κατάρτιση σχεδίου διαχείρισης βιοαποδομήσιμων αποβλήτων: Το σχέδιο πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον – (α) σχέδιο για τη μείωση των οργανικών αποβλήτων (απόβλητα κουζίνας) και του</p>	<p>Η χωριστή συλλογή των οργανικών αποβλήτων (κουζίνας και πράσινα απόβλητα) θα καλύπτεται από τους κανονισμούς που θα θεσπιστούν το 2022, οι οποίοι απαιτούν την υποχρεωτική εφαρμογή συστημάτων χωριστής</p>

<p>χαρτιού,</p> <p>(b) έρευνα αγοράς για το κομπόστ,</p> <p>(c) αξιολόγηση της δυνατότητας υλοποίησης προγραμμάτων για την παροχή περισσευμάτων τροφίμων σε ιδρύματα ή κοινωνικές επιχειρήσεις,</p> <p>(d) αξιολόγηση των στόχων που καθορίζονται στο παρόν σχέδιο,</p> <p>(e) αξιολόγηση της δυνατότητας αύξησης της χωριστής συλλογής χαρτιού και</p> <p>(f) ανάλυση κόστους-οφέλους προκειμένου να εντοπιστούν τα πραγματικά οφέλη από τη χωριστή συλλογή και επεξεργασία των βιοαποδομήσιμων αποβλήτων.</p>	<p>συλλογής των δημοτικών αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένων των οργανικών αποβλήτων.</p> <p>Η δημιουργία ενός συλλογικού συστήματος χαρτιού μη συσκευασίας, το οποίο σήμερα λειτουργεί σε συνεργασία με την Green Dot Cyprus, μαζί με την επικείμενη υποχρέωση για τη χωριστή συλλογή των δημοτικών αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένων του χαρτιού συσκευασίας και μη συσκευασίας, αναμένεται να συμβάλουν στην αύξηση της χωριστής συλλογής χαρτιού.</p> <p>Μέτρα για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων θα συμπεριληφθούν στο αναθεωρημένο Πρόγραμμα Πρόληψης Αποβλήτων.</p>
<p>Κριτήρια αποχαρκτηρισμού αποβλήτων: Διερεύνηση του τύπου των αποβλήτων και των κριτηρίων που πρέπει να πληρούνται για τον αποχαρκτηρισμό τους. Σύσταση Επιτροπής που θα απαρτίζεται από εκπροσώπους του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, ακαδημαϊκών ιδρυμάτων και ΜΚΟ.</p>	<p>Η ανάπτυξη κριτηρίων για τον αποχαρκτηρισμό των αποβλήτων για συγκεκριμένες ροές αποβλήτων έχει συμπεριληφθεί ως δράση στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Κυκλική Οικονομία 2021 – 2027, μετά από μελέτη για τον εντοπισμό βασικών αποβλήτων που μπορούν να αποχαρκτηριστούν.</p> <p>Το πρόγραμμα Life IP που έχει εγκριθεί καλύπτει επίσης τον προσδιορισμό βασικών προϊόντων/δευτερεύοντων υλικών και την ανάπτυξη προτύπων που θα επιτρέψουν την τυποποίηση και την εναρμόνιση των ορισμών και των ταξινομήσεων προϊόντων/υποπροϊόντων, την υιοθέτηση κριτηρίων αποχαρκτηρισμού και τη σύνταξη ποιοτικών προτύπων για τις δευτερογενείς πρώτες ύλες.</p>
<p>Εφαρμογή περιβαλλοντικού τέλους και δημιουργία ταμείου διαχείρισης αποβλήτων: Το ταμείο θα στοχεύει στην παροχή οικονομικής στήριξης, προώθηση ερευνητικών προγραμμάτων, στήριξη πιλοτικών έργων, εκπαίδευση, διεξαγωγή μελετών, εκστρατείες ευαισθητοποίησης κ.λπ. με στόχο την πρόληψη, τη χωριστή συλλογή και των ανάκτηση των αποβλήτων βάση της ιεράρχησης.</p>	<p>Η ίδρυση Ταμείου διαχείρισης αποβλήτων έχει συμπεριληφθεί στο πρόγραμμα Life IP Waste, με στόχο τη διασφάλιση της αποτελεσματικής και αποδοτικής χρήσης του φόρου υγειονομικής ταφής και άλλων εσόδων και την επιδότηση επενδύσεων στη διαχείριση των αποβλήτων.</p>
<p>Ολοκλήρωση του προγράμματος πρόληψης</p>	<p>Το εθνικό πρόγραμμα για την πρόληψη των αποβλήτων εγκρίθηκε το 2015. Το</p>

αποβλήτων.	αναθεωρημένο Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων 2021 – 2027 θα υιοθετηθεί το 2022.
ΜΕΤΡΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ	
<p>Κατασκευή και λειτουργία μονάδας ΟΕΔΑ Λεμεσού: Σκοπός της μονάδας θα είναι η διαχείριση των μεικτών δημοτικών αποβλήτων. Στόχος είναι η μονάδα να αξιοποιεί τα μεικτά απόβλητα στο μέγιστο δυνατό βαθμό, εφαρμόζοντας την ιεράρχηση των αποβλήτων, μέσω μηχανικής διαλογής για τον διαχωρισμό των ανακυκλώσιμων αποβλήτων και την αξιοποίηση του οργανικού κλάσματος και των υπολειμματικών αποβλήτων μέσω κομποστοποίησης ή παραγωγής καυσίμου (SRF και RDF) για ανάκτηση ενέργειας, ελαχιστοποιώντας έτσι τα υπολειμματικά απόβλητα που προορίζονται για υγειονομική ταφή.</p>	<p>Η μονάδα ΟΕΔΑ Πεντακώμου λειτουργεί από τον Νοέμβριο του 2017 για όλα τα μεικτά δημοτικά απόβλητα της Επαρχίας Λεμεσού, παράλληλα με το κλείσιμο του ανεξέλεγκτου χώρου υγειονομικής ταφής στο Βατί. Η μονάδα έχει συνολική δυναμικότητας 140.000 τόνων. Η λειτουργία και η αποτελεσματικότητα της μονάδας ΟΕΔΑ Λεμεσού και προτάσεις για την αναβάθμιση της έχουν αξιολογηθεί ως μέρος της αναθεώρησης του Σχεδίου Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων, ενώ θα αξιολογηθούν περαιτέρω στα πλαίσια της Μελέτης Βιωσιμότητας που θα διεξαχθεί.</p>
<p>Ολοκλήρωση του Δικτύου Πράσινων Σημείων: Σκοπός του έργου είναι η κατασκευή και λειτουργία σημείων συλλογής και διαλογής αποβλήτων για την εξυπηρέτηση των τοπικών αρχών και των πολιτών στη χωριστή συλλογή συγκεκριμένων ρών αποβλήτων, όπως ογκώδη απόβλητα, επικίνδυνα απόβλητα (μηχανέλαια, λαμπτήρες και άλλα ηλεκτρικά και ηλεκτρονικά απόβλητα κ.λπ.), πράσινα απόβλητα, απόβλητα κατασκευών και κατεδαφίσεων και άλλα ειδικά ρεύματα αποβλήτων από οικιακές και παρομοίου τύπου πηγές.</p>	<p>Το Δίκτυο Πράσινων Σημείων ολοκληρώθηκε το 2016 με χρηματοδότηση από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία και περιλαμβάνει 23 Πράσινα Σημεία και 4 κινητές μονάδες. Τα Πράσινα Σημεία τέθηκαν σε πλήρη λειτουργία το 2019, με την ανάθεση της διαχείρισής τους σε ανάδοχες εταιρείες διαχείρισης από τα Επαρχιακά Συμβούλια Εκμετάλλευσης Χώρων Διάθεσης ή Αξιοποίησης Οικιακών Αποβλήτων, που έχουν την ευθύνη της λειτουργίας τους.</p> <p>Οι πρόσφατες εξελίξεις στη διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων έχουν αναδείξει την ανάγκη επέκτασης του υφιστάμενου Δικτύου Πράσινων Σημείων. Το πρόγραμμα για την επέκταση του Δικτύου, το οποίο έχει ενταχθεί στο εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, περιλαμβάνει δράσεις για τη βελτίωση της λειτουργίας των υφιστάμενων Πράσινων Σημείων και για την κατασκευή ή επέκταση 14 νέων Πράσινων Σημείων.</p>
<p>Κατασκευή και λειτουργία ΧΥΤΑ και μονάδας επεξεργασίας στην Λευκωσία: Η κατασκευή ΧΥΤΑ στη Λευκωσία έχει σκοπό να καλύψει τις ανάγκες διαχείρισης αποβλήτων της επαρχίας Λευκωσίας και να δώσει μια εναλλακτική λύση ώστε να επιτραπεί το κλείσιμο του ΧΑΔΑ</p>	<p>Από τον Νοέμβριο του 2018, τα μεικτά δημοτικά απόβλητα της επαρχίας Λευκωσίας εκτρέπονται στη μονάδα ΟΕΔΑ Κόσιης για επεξεργασία. Αυτό έχει επανεκτιμηθεί ως μέρος της αναθεώρησης της Στρατηγικής για τη Διαχείριση Δημοτικών Αποβλήτων,</p>

<p>Κοτσιάτη. Ο ΧΥΤΑ θα συνοδεύεται από μονάδα επεξεργασίας μεικτών αποβλήτων μέσης δυναμικότητας 50.000 τόνων.</p>	<p>λαμβάνοντας υπόψη τις ενέργειες που έγιναν για τη χωριστή συλλογή των δημοτικών αποβλήτων και τις απαιτήσεις των οδηγιών για τα απόβλητα που απαιτούν σημαντικές αυξήσεις στην ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση και μείωση της ποσότητας των αποβλήτων που καταλήγουν σε υγειονομική ταφή. Η έμφαση έχει μετατοπιστεί στην εξασφάλιση επαρκούς υποδομής για την κατάλληλη επεξεργασία των αποβλήτων που θα συλλέγονται χωριστά, με τις δύο ΟΕΔΑ που λειτουργούν σήμερα να κρίνονται επαρκείς για την κάλυψη των αναγκών όλων των περιοχών για την επεξεργασία των μεικτών δημοτικών αποβλήτων, δεδομένης της εφαρμογής των συστημάτων χωριστής συλλογής.</p>
<p>Ολοκλήρωση της αποκατάστασης των ΧΑΔΑ.</p>	<p>Το 2005 εγκρίθηκε το Στρατηγικό Σχέδιο Αποκατάστασης Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων για την αποκατάσταση των ΧΑΔΑ που έχουν καταγραφεί σε όλη την επικράτεια της Κύπρου. Οι 37 ΧΑΔΑ στην επαρχία Πάφου σταμάτησαν τη λειτουργία τους τον Ιούλιο του 2005, όταν τέθηκε σε λειτουργία ο ΧΥΤΑ Πάφου, ενώ 15 ΧΑΔΑ στις επαρχίες Λάρνακας-Αμμοχώστου έκλεισαν το 2010, όταν τέθηκε σε λειτουργία η ΟΕΔΑ Κόσιης. Η αποκατάστασή τους ολοκληρώθηκε το 2014-2015, από το Υπουργείο Εσωτερικών. Οι ΧΑΔΑ στη Λεμεσό (εκτός της παράνομης χωματερής στο Βάτι) και στη Λευκωσία (πλην της παράνομης υγειονομικής ταφής στον Κοτσιάτη) έκλεισαν το 2012. Το 2019 οι χώροι στον Κοτσιάτη και στο Βάτι διέκοψαν οριστικά τη λειτουργία όλων των ρών αποβλήτων. Η αποκατάσταση των 23 ΧΑΔΑ στην επαρχία Λευκωσίας και των 46 ΧΑΔΑ στην επαρχία Λεμεσού θα ξεκινήσει το 2022 και αναμένεται να ολοκληρωθεί έως το τέλος του 2024. Η αποκατάσταση των ΧΑΔΑ στον Κοτσιάτη και το Βατί αναμένεται επίσης να ολοκληρωθεί έως το 2024.</p>
<p>Επανεκτίμηση της δυναμικότητας της ΟΕΔΑ Λάρνακας-Αμμοχώστου: Για να αξιοποιηθεί πλήρως για την επεξεργασία μεικτών δημοτικών αποβλήτων από άλλες επαρχίες, η ΟΕΔΑ Λάρνακας-Αμμοχώστου μπορεί να</p>	<p>Η ΟΕΔΑ Λάρνακας-Αμμοχώστου στην Κόσιη λειτουργεί από το 2010 για τα δημοτικά απόβλητα των επαρχιών Λάρνακας και Αμμοχώστου. Μετά το κλείσιμο του χώρου ανεξέλεγκτης διάθεσης αποβλήτων στον</p>

<p>δεχθεί έως και 160.000 τόνους μεικτών δημοτικών αποβλήτων για πλήρη επεξεργασία και έως 200.000 τόνους για μηχανικό διαχωρισμό. Στόχος είναι η χρήση της πλήρους δυναμικότητας της μονάδας και η αναβάθμισή της σε μονάδα για την πλήρη αξιοποίηση των εισερχόμενων αποβλήτων, μετατρέποντάς τα σε καύσιμα.</p>	<p>Κοτσιάτη στη Λευκωσία, από τον Νοέμβριο του 2018 τα μεικτά δημοτικά απόβλητα από την επαρχία Λευκωσίας εκτρέπονται στην ΟΕΔΑ Κόσιης για επεξεργασία. Η αναβάθμιση της μονάδας ΟΕΔΑ Κόσιης έχει αξιολογηθεί ως μέρος της αναθεώρησης του Σχεδίου Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων, ενώ τα προτεινόμενα μέτρα θα αξιολογηθούν περαιτέρω στα πλαίσια της Μελέτης Βιωσιμότητας που θα διεξαχθεί.</p>
<p>Κατασκευή και λειτουργία ΧΥΤΑ Πάφου και μονάδα επεξεργασίας.</p>	<p>Αυτό έχει επανεκτιμηθεί ως μέρος της αναθεώρησης της Στρατηγικής για τη Διαχείριση Δημοτικών Αποβλήτων, λαμβάνοντας υπόψη τις ενέργειες που έγιναν για τη χωριστή συλλογή των δημοτικών αποβλήτων και τις απαιτήσεις των οδηγίων για τα απόβλητα που απαιτούν σημαντικές αυξήσεις στην ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση και μείωση της ποσότητας των αποβλήτων που καταλήγουν σε υγειονομική ταφή. Η έμφαση έχει μετατοπιστεί στην εξασφάλιση επαρκούς υποδομής για την κατάλληλη επεξεργασία των αποβλήτων που θα συλλέγονται χωριστά, με τις δύο ΟΕΔΑ που λειτουργούν σήμερα να κρίνονται επαρκείς για την κάλυψη των αναγκών όλων των περιοχών για την επεξεργασία των μεικτών δημοτικών αποβλήτων, δεδομένης της εφαρμογής των συστημάτων χωριστής συλλογής.</p>
<p>Αξιολόγηση της ανάγκης κατασκευής σταθμών μεταφόρτωσης μεικτών δημοτικών αποβλήτων για τη μεταφορά τους στις ΟΕΔΑ Λεμεσού και Λάρνακας-Αμμοχώστου: Οι ΟΕΔΑ Λεμεσού και Λάρνακας-Αμμοχώστου θα μετατραπούν σε μονάδες για την αποδοχή μεικτών δημοτικών αποβλήτων σε εθνική κλίμακα. Ως εκ τούτου, πρέπει να αξιολογηθεί η αναγκαιότητα δημιουργίας πρόσθετων σταθμών μεταφόρτωσης αποβλήτων.</p>	<p>Αυτή τη στιγμή λειτουργούν 3 σταθμοί μεταφόρτωσης αποβλήτων (Πόλη Χρυσοχούς, Κάντου, Σκαρίνου) και προγραμματίζεται η κατασκευή νέου σταθμού μεταφόρτωσης αποβλήτων στη Λινού.</p>
<p>Αξιολόγηση της δυνατότητας χρήσης των SRF και RDF που παράγονται από τις μονάδες επεξεργασίας δημοτικών αποβλήτων.</p>	<p>Αυτό θα διασφαλιστεί μέσω της εφαρμογής των προτεινόμενων μέτρων της αναθεωρημένης Στρατηγικής για την αναβάθμιση των ΟΕΔΑ Κόσιης και Πεντακώμου.</p>

<p>Μελέτη για την εφαρμογή ενιαίας πολιτικής για τη χρηματοδότηση ολόκληρου του συστήματος διαχείρισης δημοτικών αποβλήτων σε παγκύπρια βάση, για τη διασφάλιση της ίσης μεταχείρισης των πολιτών, για παράδειγμα, με τον καθορισμό ενιαίου τέλους επεξεργασίας αποβλήτων από όλες τις ΑΤΑ.</p>	<p>Δεδομένης της εισαγωγής συστημάτων ΠΟΠ από τις ΑΤΑ, που θα σχεδιαστούν ειδικά για το κάθε σύμπλεγμα δήμων/κοινοτήτων, αυτό δεν μπορεί να εφαρμοστεί.</p> <p>Ωστόσο, θα αξιολογηθεί η ανάγκη για ενιαίο τέλος παραλαβής αποβλήτων στις 2 ΟΕΔΑ.</p>
<p>Πιλοτικά προγράμματα για την προώθηση της οικιακής κομποστοποίησης και της χωριστής συλλογής αποβλήτων κουζίνας και κήπου</p> <p>Το έργο θα πρέπει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • να εφαρμοστεί για τουλάχιστον 5 χρόνια • να εφαρμοστεί σε τουλάχιστον τρεις τύπους περιοχών: αστικές, αγροτικές και τουριστικές περιοχές συμπεριλαμβανομένης της συλλογής και σύγκρισης δεδομένων • να στοχεύει κυρίως σε χώρους μαζικής παραγωγής, όπως ξενοδοχεία, εστιατόρια, κατασκηνώσεις, νοσοκομεία κ.λπ. <p>Το έργο θα καλύπτει δράσεις για προώθηση της οικιακής κομποστοποίησης ή/και τη χωριστή συλλογή και επεξεργασία οργανικών αποβλήτων (αποβλήτων κουζίνας και κήπου), μέσω κομποστοποίησης ή/και αναερόβιας χώνευσης. Θα περιλαμβάνει τουλάχιστον την παροχή εξοπλισμού, την παροχή πληροφοριών και εκπαίδευση των ενδιαφερομένων και την καταγραφή και δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων.</p>	<p>Η χωριστή συλλογή των οργανικών αποβλήτων θα αντιμετωπιστεί μέσω των κανονισμών που θα ψηφιστούν εντός του 2022. Η οικιακή κομποστοποίηση στις αγροτικές περιοχές θα προωθηθεί μέσω του προγράμματος πρόληψης, χωριστής συλλογής και ανάκτησης δημοτικών αποβλήτων για τις ορεινές περιοχές της Κύπρου με χρηματοδότηση από τα Ευρωπαϊκά Ταμεία Συνοχής και του προγράμματος εγκατάστασης κοινοτικών κομποστοποιητών σε απομακρυσμένες και ημι-απομακρυσμένες περιοχές το οποίο έχει συμπεριληφθεί στο εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.</p> <p>Ολοκληρώθηκε το πρόγραμμα μείωσης δημοτικών στερεών αποβλήτων για παραλιακές ξενοδοχειακές και συναφείς τουριστικές υποδομές σε Λάρνακα και Αμμόχωστο μέσω χρηματοδότησης από τα Ευρωπαϊκά Ταμεία Συνοχής, το οποίο περιελάμβανε την εγκατάσταση υποδομής για τη χωριστή συλλογή οργανικών αποβλήτων από τις εγκαταστάσεις αυτές. Αντίστοιχο πρόγραμμα βρίσκεται υπό υλοποίηση στη Λεμεσό και Πάφο.</p>
ΜΕΤΡΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ	
<p>Δημιουργία ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων για τη διαχείριση των αποβλήτων, για διευκόλυνση της συλλογής δεδομένων και βελτίωση των διαθέσιμων πληροφοριών σχετικά με τη διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων.</p>	<p>Αναπτύχθηκε ηλεκτρονική βάση δεδομένων για την υποβολή στοιχείων για την παραγωγή, μεταφορά και επεξεργασία αποβλήτων. Όλοι οι παραγωγοί και κάτοχοι επικίνδυνων αποβλήτων και όλες οι αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις επεξεργασίας αποβλήτων και μεταφορείς αποβλήτων πρέπει να υποβάλλουν τα στοιχεία τους για τις ποσότητες των αποβλήτων που υποβάλλονται σε επεξεργασία σε ετήσια βάση. Η ηλεκτρονική υποβολή δεδομένων είναι υποχρεωτική από</p>

	τον Ιανουάριο του 2021 και από τον Ιανουάριο του 2022 για τους παραγωγούς επικίνδυνων αποβλήτων.
Βελτίωση της ιστοσελίδας της αρμόδιας αρχής.	Η νέα ιστοσελίδα είναι υπό δημιουργία.
Δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας ανταλλαγής απόψεων, προτάσεων, γνώσεων και εμπειρογνωμοσύνης μεταξύ των αρμόδιων αρχών, των ενδιαφερομένων και του κοινού.	Δεν έχει εφαρμοστεί.
Ετοιμασία και εφαρμογή προγράμματος κατάρτισης για τις ΑΤΑ και τους ενδιαφερόμενους φορείς σχετικά με την εφαρμογή προγραμμάτων πρόληψης, τη διαλογή στην πηγή και τη χωριστή συλλογή των δημοτικών αποβλήτων. Το πρόγραμμα θα αποτελείται από στοχευμένα σεμινάρια κατάρτισης, τα οποία θα απευθύνονται (α) στο προσωπικό του δημόσιου τομέα που χειρίζεται θέματα διαχείρισης αποβλήτων, (β) στις ΑΤΑ, με στόχο τη δημιουργία ικανοτήτων και την ενεργό συμμετοχή τους στη βιώσιμη διαχείριση των αποβλήτων και την εφαρμογή της ιεράρχησης των αποβλήτων και (γ) στους μεγάλους παραγωγούς, βιομηχανίες, επιχειρήσεις και το ευρύ κοινό.	Μέσω τεχνικής βοήθειας από την Ομάδα Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων της ΕΕ (SRSS), έχουν αναπτυχθεί εξατομικευμένα προγράμματα κατάρτισης για δημόσιους υπαλλήλους, τοπικές αρχές, ενδιαφερόμενους φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση αποβλήτων και το ευρύ κοινό. Το πρόγραμμα ολοκληρώθηκε το 2019 μετά την παράδοση ενός πλήρους προγράμματος εκπαίδευσης σε όλες τις ομάδες. Προβλέπεται ότι, το εκπαιδευτικό πρόγραμμα θα παραδίδεται σε σταθερά χρονικά διαστήματα, αν και προς το παρόν έχει ανασταλθεί λόγω της πανδημίας.
Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού: Οργάνωση εκστρατειών ευαισθητοποίησης του κοινού για την πρόληψη των αποβλήτων, την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση και την οικιακή κομποστοποίηση.	Εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης και η παροχή σχετικού ενημερωτικού υλικού πραγματοποιούνται σε τακτική βάση.
Προετοιμασία πληροφοριακού υλικού, κατευθυντήριων γραμμών για τη διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων, πρόληψη, προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση, διαλογή στην πηγή και χωριστή συλλογή αποβλήτων για νοικοκυριά και επιχειρήσεις. Το υλικό θα αποτελείται από ενημερωτικά φυλλάδια, βιβλία, κείμενα με συχνές ερωτήσεις/απαντήσεις κτλ.	
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ	
ΑΡΧΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	
Στήριξη των ΑΤΑ για την εφαρμογή	Ένας αριθμός προγράμματων

<p>συστημάτων Πληρώνω Όσο Πετώ.</p>	
<p>Στήριξη των ΑΤΑ να επεκτείνουν τις υποδομές για τη χωριστή συλλογή των δημοτικών αποβλήτων και να εφαρμόσουν μέτρα για την προώθηση της χωριστής συλλογής των αποβλήτων, όπως τη διαλογή στην πηγή για τουλάχιστον το χαρτί, το πλαστικό, τα μέταλλα και το γυαλί, τη δημιουργία σημείων διάθεσης αποβλήτων, τη δημιουργία κεντρικών σημείων συλλογής, την χωριστή συλλογή από πόρτα σε πόρτα κ.λπ.</p>	<p>τεχνοοικονομικής στήριξης θα εφαρμοστούν στο πλαίσιο των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για στήριξη των ΑΤΑ στην υλοποίηση των υποχρεώσεών τους. Αυτά περιλαμβάνουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πρόγραμμα για την τεχνοοικονομική στήριξη των ΑΤΑ για τη δημιουργία συστημάτων χωριστής συλλογής στερεών δημοτικών αποβλήτων και την εφαρμογή συστημάτων Πληρώνω Όσο Πετώ.
<p>Συγχρηματοδότηση μέτρων για ολοκληρωμένη διαχείριση αποβλήτων σε απομακρυσμένες / απομονωμένες περιοχές (μηδενική παραγωγή αποβλήτων) (συμπεριλαμβανομένων μονάδων κομποστοποίησης, σταθμών μεταφοράς αποβλήτων, μικρών σημείων συλλογής και διαλογής ανακυκλώσιμων υλικών, χώρων υγειονομικής ταφής υπολειμμάτων αποβλήτων).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ολοκληρώθηκε το πρόγραμμα μείωσης των στερεών δημοτικών αποβλήτων για παραλιακές ξενοδοχειακές και συναφείς τουριστικές υποδομές σε Λάρνακα και Αμμόχωστο.
<p>Οικονομική στήριξη στις ΑΤΑ για συμβούλους, επικοινωνιακές εκστρατείες και έργα διαχείρισης αποβλήτων.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Πρόγραμμα μείωσης στερεών δημοτικών αποβλήτων για παραλιακές ξενοδοχειακές και συναφείς τουριστικές υποδομές σε Λεμεσό και Πάφο. • Πρόγραμμα πρόληψης, χωριστής συλλογής και ανάκτησης δημοτικών αποβλήτων στις ορεινές περιοχές της Κύπρου. • Πρόγραμμα εγκατάστασης 50 αυτόνομων μηχανικών κομποστοποιητών σε απομακρυσμένες και ημιαπομακρυσμένες περιοχές. • Πρόγραμμα δημιουργίας 2 κέντρων επαναχρησιμοποίησης και επισκευής και δικτύου καταστημάτων. • Πρόγραμμα εγκατάστασης 50 πράσινων περιπτέρων σε απομακρυσμένες και ημιαπομακρυσμένες περιοχές. • Δημιουργία συντονιστικού φορέα μεταξύ κεντρικής κυβέρνησης και τοπικής αυτοδιοίκησης για τη διαχείριση των αποβλήτων. • Πρόγραμμα αναβάθμισης υφιστάμενων και ανάπτυξης νέων υποδομών για την επεξεργασία οργανικών ή/και ανακυκλώσιμων αποβλήτων.
<p>ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ</p>	
<p>Οικονομική στήριξη επιχειρήσεων συγκεκριμένου μεγέθους και αριθμού</p>	<p>Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία περιλαμβάνει μια σειρά από</p>

<p>εργαζομένων για την υλοποίηση προγραμμάτων μείωσης αποβλήτων και τη χωριστή συλλογή των αποβλήτων.</p>	<p>δράσεις/προγράμματα, που στοχεύουν στη στήριξη της βιομηχανίας και των επιχειρήσεων προς την κυκλική οικονομία. Τα προγράμματα αυτά περιλαμβάνουν:</p>
<p>Οικονομική στήριξη των εγκαταστάσεων διαχείρισης αποβλήτων για την επέκταση ή/και την αναβάθμιση των τεχνολογιών τους.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Σχέδιο Επικοινωνίας, με στόχο την ενημέρωση της βιομηχανίας, των επιχειρήσεων και των καταναλωτών για τις προοπτικές και τις επιχειρηματικές ευκαιρίες που προσφέρει η κυκλική οικονομία.
<p>Οικονομική στήριξη των παραγωγικών βιομηχανιών ώστε να συμπεριλάβουν ανακυκλώσιμα υλικά στις παραγωγικές τους διαδικασίες.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε θέματα κυκλικής οικονομίας, για επιχειρήσεις και βιομηχανία, π.χ. αντίστροφη εφοδιαστική αλυσίδα (reverse logistics), κυκλικές αλυσίδες αξίας κ.λπ.
<p>Μελέτη και αξιολόγηση της πιθανής χρήσης μεγαλύτερων ποσοτήτων και τύπων ανακυκλώσιμων στην Κύπρο και παροχή οικονομικών κινήτρων (σχέδια χρηματοδότησης) σε βιομηχανίες που επενδύουν στην εισαγωγή ανακυκλώσιμων/ανακυκλωμένων υλικών στην παραγωγική τους διαδικασία.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Σεμινάρια για τα χρηματοδοτικά εργαλεία για στήριξη της βιομηχανίας. • Παροχή υπηρεσιών καθοδήγησης επιχειρήσεων και ανάπτυξης δεξιοτήτων. Η επιχειρηματική καθοδήγηση θα περιλαμβάνει την προετοιμασία μιας Διαγνωστικής Έκθεσης προς την εταιρεία για τα βήματα που πρέπει να ακολουθηθούν για τη μετάβαση σε ένα κυκλικό μοντέλο λειτουργίας.
<p>Εθελοντικές συμφωνίες με τον ιδιωτικό τομέα: Στόχος είναι η μείωση της παραγωγής αποβλήτων και η αύξηση της χωριστής συλλογής μέσω εθελοντικών συμφωνιών και προγραμμάτων με τον ιδιωτικό τομέα (εμπορικές δραστηριότητες, βιομηχανία, ξενοδοχεία, εστιατόρια κ.λπ.) και η προώθηση δραστηριοτήτων πρόληψης, προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση και χωριστής συλλογής αποβλήτων μέσω εκστρατειών ενημέρωσης, σεμιναρίων ευαισθητοποίησης των εργαζομένων, υλοποίησης πιλοτικών προγραμμάτων χωριστής συλλογής, προετοιμασίας κατευθυντήριων γραμμών ορθής πρακτικής για τομείς με μεγάλη παραγωγή αποβλήτων κ.λπ.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Σχέδιο «Go Circular» για τη χρηματοδότηση έργων E&A με στόχο την ανάπτυξη νέων κυκλικών προϊόντων και υπηρεσιών. • Σχέδιο ενίσχυσης των επενδύσεων στην κυκλική οικονομία στις επιχειρήσεις: Υποβολή ολοκληρωμένης πρότασης για την υλοποίηση επενδυτικών προτάσεων, περιλαμβανομένης της πιστοποίησης, καθώς και προτάσεων που αφορούν βέλτιστες πρακτικές για στήριξη των clusters.
<p>Προγράμματα χρηματοδότησης για την επέκταση των υφιστάμενων υποδομών για τη διαχείριση των αποβλήτων και την εκμετάλλευση των αποβλήτων ως πόρο στην Κύπρο.</p> <p>Τα χρηματοδοτικά προγράμματα θα απευθύνονται στον ιδιωτικό τομέα και θα καλύπτουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • στήριξη νέων ή αναβάθμιση/επέκταση υφιστάμενων εγκαταστάσεων για τη 	<ul style="list-style-type: none"> • Κυκλική οικονομία στον ξενοδοχειακό τομέα: Παροχή εκπαίδευσης και καθοδήγησης για τη διευκόλυνση της μετάβασης σε ένα κυκλικό μοντέλο λειτουργίας στον ξενοδοχειακό τομέα. • Δημιουργία διαδικτυακής πλατφόρμας ανταλλαγής πόρων (sharing marketplace για την κυκλική οικονομία): Δημιουργία διαδικτυακής πλατφόρμας που θα

<p>διαχείριση χωριστά συλλεγόντων αποβλήτων</p> <ul style="list-style-type: none"> στήριξη βιομηχανιών για την ενσωμάτωση ανακυκλωμένων υλικών που συλλέγονται και τυγχάνουν επεξεργασίας στην Κύπρο στην παραγωγική τους διαδικασία στήριξη των επιχειρήσεων για την εφαρμογή τεχνικών και τεχνολογιών μείωσης και χωριστής συλλογής. 	<p>επιτρέπει σε επιχειρήσεις, βιομηχανίες και δημόσιους οργανισμούς να μοιράζονται εξοπλισμό, υπηρεσίες, εγκαταστάσεις, απόβλητα, υλικά και προσωπικό.</p> <ul style="list-style-type: none"> Η ανάπτυξη πρότυπων και πιστοποίησης για συστήματα διαχείρισης, προϊόντα και υπηρεσίες που συμβάλλουν στην κυκλική οικονομία. Εφαρμογή προτύπων κυκλικής οικονομίας σε πιλοτική βάση.
ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	
<p>Οικονομική στήριξη του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα για την εφαρμογή προγραμμάτων μείωσης αποβλήτων και χωριστής συλλογής.</p>	<p>Οι κανονισμοί που θα εγκριθούν το 2022 προβλέπουν την υποχρεωτική εφαρμογή συστημάτων χωριστής συλλογής για μια σειρά ρευμάτων δημοτικών αποβλήτων (συγκεκριμένα χαρτί, γυαλί, πλαστικό και μέταλλα, συμπεριλαμβανομένων συσκευασιών, ξύλο και συνθετικές συσκευασίες και ογκώδη απόβλητα) και για τα οργανικά απόβλητα (συμπεριλαμβανομένων των αποβλήτων τροφίμων και κήπων), καθώς και την υποχρεωτική εφαρμογή συστημάτων ΠΟΠ για την παροχή των απαραίτητων οικονομικών κινήτρων για ενθάρρυνση της διαλογής στην πηγή.</p>
<p>Εφαρμογή προγραμμάτων πρόληψης και χωριστής συλλογής σε γραφεία και κτίρια του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα</p>	
ΓΕΝΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	
<p>Οικονομική στήριξη για εγγυοδοτικά συστήματα.</p>	<p>Έχουν ετοιμαστεί και βρίσκονται σε δημόσια διαβούλευση κανονισμοί για τη θέσπιση Συστήματος Εγγυοδοσίας για τις συσκευασίες ποτών. Το σύστημα θα είναι υποχρεωτικό. Η λειτουργία του συστήματος θα χρηματοδοτηθεί από τους παραγωγούς / εισαγωγείς ποτών.</p>

2.3. Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2021 – 2027

Για την περαιτέρω προώθηση των φιλοδοξιών αυτών των στρατηγικών, το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (ΥΓΑΑΠ) ζήτησε τεχνική βοήθεια από την Υπηρεσία Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2017/825, για ανασκόπηση και αναθεώρηση του υφιστάμενου Σχεδίου Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων (ΣΔΔΑ) 2015–2021, με στόχο να βοηθήσει την Κύπρο να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της σε σχέση με το περιβαλλοντικό κεκτημένο της ΕΕ. Ως εκ τούτου, συστάθηκε μια ομάδα έργου που αποτελείται από εμπειρογνώμονες στη διαχείριση αποβλήτων από το Δίκτυο IMPEL (Δίκτυο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Εφαρμογή και την Επιβολή του Περιβαλλοντικού Δικαίου). Η ομάδα στη συνέχεια αξιολόγησε το υφιστάμενο Σχέδιο και τις υποστηρικτικές πληροφορίες, καθώς

και τις Εθνικές Ειδικές Συστάσεις του Συμβουλίου της ΕΕ για την Κύπρο του 2019 και το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων της Κύπρου 2019, τα οποία αναγνώρισαν ότι, παρότι έχουν γίνει επενδύσεις στον τομέα της διαχείρισης των αποβλήτων, χρειάζεται περισσότερη προσπάθεια ώστε να εναρμονιστεί η Κύπρος με τους στόχους της ΕΕ και να οδηγηθεί σε μια κυκλική οικονομία.

Να σημειωθεί ότι η παγκόσμια πανδημία του COVID-19 έχει εμποδίσει τα ταξίδια της ομάδας στην Κύπρο για την καταγραφή και αξιολόγηση των διαθέσιμων υποδομών διαχείρισης αποβλήτων και εξέταση της βιωσιμότητας των συμπερασμάτων της. Ωστόσο, η ομάδα έχει συνεργαστεί με εμπειρογνώμονες στον τομέα των αποβλήτων από το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο για την αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων με το πλεονέκτημα της ανεξάρτητης τοπικής γνώσης.

Το 2020-2021, η Κύπρος υπέβαλε προτάσεις (και εξασφάλισε χρηματοδότηση) για έργα διαχείρισης αποβλήτων μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF) και του χρηματοδοτικού προγράμματος LIFE. Αυτά τα έργα περιλαμβάνουν:

- Το πρόγραμμα για την τεχνοοικονομική στήριξη των ΑΤΑ για τη δημιουργία συστήματος χωριστής συλλογής στερεών δημοτικών αποβλήτων και την εφαρμογή του προγράμματος Πληρώνω Όσο Πετώ.
- Ολοκληρώθηκε το πρόγραμμα μείωσης στερεών δημοτικών αποβλήτων για παραλιακές ξενοδοχειακές και συναφείς τουριστικές υποδομές σε Λάρνακα και Αμμόχωστο.
- Πρόγραμμα μείωσης στερεών δημοτικών αποβλήτων για παραλιακές ξενοδοχειακές και συναφείς τουριστικές υποδομές σε Λεμεσό και Πάφο.
- Πρόγραμμα πρόληψης, χωριστής συλλογής και ανάκτησης δημοτικών αποβλήτων για τις ορεινές περιοχές της Κύπρου.
- Πρόγραμμα εγκατάστασης 50 αυτόνομων μηχανικών κομποστοποιητών σε απομακρυσμένες και ημι-απομακρυσμένες περιοχές.
- Πρόγραμμα δημιουργίας 2 κέντρων επαναχρησιμοποίησης και επισκευής και δικτύου καταστημάτων.
- Πρόγραμμα εγκατάστασης 50 πράσινων περιπτέρων σε απομακρυσμένες και ημι-απομακρυσμένες περιοχές.
- Δημιουργία συντονιστικού φορέα μεταξύ κεντρικής κυβέρνησης και τοπικής αυτοδιοίκησης για τη διαχείριση των αποβλήτων.
- Πρόγραμμα βελτιώσεων στις υφιστάμενες και ανάπτυξης νέων υποδομών για την επεξεργασία οργανικών ή/και ανακυκλώσιμων αποβλήτων.

Για την αναθεωρημένη Στρατηγική θα διενεργηθεί επίσης Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Νόμου για την Εκτίμηση των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από ορισμένα Σχέδια ή/και Προγράμματα.

Το προτεινόμενο Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων λαμβάνει υπόψη όλα τα παραπάνω.

3. ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ 2021-2027

3.1. Εισαγωγή

Το Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων (ΣΔΔΑ) στοχεύει στην εκπλήρωση των υποχρεώσεων της Κύπρου βάσει του άρθρου 28 της Οδηγίας 98/2008/ΕΚ για τα απόβλητα, η οποία καθορίζει το πλαίσιο διαχείρισης των αποβλήτων, και καλύπτει την περίοδο 2021-2027. Είναι το εθνικό σχέδιο διαχείρισης της Κυπριακής Δημοκρατίας, που καλύπτει την περιοχή υπό τον κυβερνητικό έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας. Βασίζεται στα επιτεύγματα του ΣΔΔΑ 2015-2021 και καθορίζει περαιτέρω μέτρα, δράσεις και διαδικασίες που απαιτούνται για τη βιώσιμη διαχείριση των αποβλήτων και τη μετάβαση της Κύπρου σε μια οικονομία μηδενικών αποβλήτων. Το ΣΔΔΑ θα πρέπει επίσης να αποτελέσει τη βάση για την εκπόνηση των τοπικών σχεδίων δράσης για τη διαχείριση των αποβλήτων.

Βάσει των απαιτήσεων του άρθρου 28 της αναθεωρημένης Οδηγίας των Αποβλήτων το Σχέδιο Διαχείρισης πρέπει να καλύπτει τα ακόλουθα:

- Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αρμόδιες αρχές τους καταρτίζουν, σύμφωνα με τα άρθρα 1, 4, 13 και 16, ένα ή περισσότερα σχέδια διαχείρισης αποβλήτων.
- Τα σχέδια αυτά, μόνα τους ή σε συνδυασμό, καλύπτουν ολόκληρη τη γεωγραφική επικράτεια του οικείου κράτους μέλους.
- Τα σχέδια διαχείρισης αποβλήτων περιλαμβάνουν ανάλυση της υπάρχουσας κατάστασης όσον αφορά τη διαχείριση αποβλήτων στην οικεία γεωγραφική οντότητα, καθώς και τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για τη βελτίωση της περιβαλλοντικά ορθής προετοιμασίας προς επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση, ανάκτηση και διάθεση των αποβλήτων, και αξιολόγηση του τρόπου με τον οποίο το σχέδιο θα υποστηρίξει την υλοποίηση των στόχων και των διατάξεων της οδηγίας.
- Τα σχέδια διαχείρισης αποβλήτων περιλαμβάνουν, ανάλογα με την περίπτωση και λαμβάνοντας υπόψη το γεωγραφικό επίπεδο και την κάλυψη της περιοχής που περιλαμβάνεται στο σχεδιασμό, τουλάχιστον τα ακόλουθα:
 - τον τύπο, την ποσότητα και την πηγή των αποβλήτων που παράγονται εντός της επικράτειας, τα απόβλητα που ενδέχεται να αποσταλούν από ή προς την εθνική επικράτεια και αξιολόγηση της μελλοντικής εξέλιξης των ροών αποβλήτων.
 - υφιστάμενες μεγάλες εγκαταστάσεις διάθεσης και ανάκτησης, συμπεριλαμβανομένων τυχόν ειδικών ρυθμίσεων για απόβλητα έλαια, επικίνδυνα απόβλητα, απόβλητα που περιέχουν σημαντικές ποσότητες πρώτων υλών κρίσιμης σημασίας ή ροές αποβλήτων που ρυθμίζονται από ειδική νομοθεσία της Ένωσης.
 - αξιολόγηση της ανάγκης για κλείσιμο υφιστάμενων εγκαταστάσεων αποβλήτων και για πρόσθετες υποδομές εγκαταστάσεων επεξεργασίας αποβλήτων σύμφωνα με το άρθρο 16 της οδηγίας. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι διενεργείται αξιολόγηση των επενδύσεων και άλλων χρηματοπιστωτικών μέσων, μεταξύ άλλων για τοπικές αρχές, που απαιτούνται για να αντιμετωπιστούν οι εν λόγω ανάγκες. Η αξιολόγηση αυτή περιλαμβάνεται στα σχετικά σχέδια διαχείρισης αποβλήτων ή σε άλλα έγγραφα στρατηγικής που καλύπτουν το σύνολο της επικράτειας του οικείου κράτους μέλους.

- πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα για την επίτευξη των στόχων που καθορίζονται στο άρθρο 5 παράγραφος 3α της οδηγίας 1999/31/ΕΚ ή σε άλλα έγγραφα στρατηγικής που καλύπτουν το σύνολο της επικράτειας του οικείου κράτους μέλους.
 - αξιολόγηση των υφιστάμενων προγραμμάτων συλλογής αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένων της υλικής και εδαφικής κάλυψης της χωριστής συλλογής και των μέτρων για τη βελτίωση της λειτουργίας της, τυχόν παρεκκλίσεων που έχουν χορηγηθεί σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 3 της οδηγίας και της ανάγκης για νέα προγράμματα συλλογής.
 - επαρκείς πληροφορίες για τα κριτήρια σχετικά με τον εντοπισμό τοποθεσιών και τη δυναμικότητα των μελλοντικών εγκαταστάσεων διάθεσης ή των μεγάλων εγκαταστάσεων ανάκτησης, εάν χρειαστεί.
 - τις γενικές πολιτικές διαχείρισης αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένων των τεχνολογιών και μεθόδων διαχείρισης των αποβλήτων που περιλαμβάνονται στο σχεδιασμό ή πολιτικών για τα απόβλητα που θέτουν συγκεκριμένα προβλήματα διαχείρισης.
 - μέτρα για την καταπολέμηση και την πρόληψη όλων των μορφών δημιουργίας απορριμμάτων και για τον καθαρισμό όλων των τύπων απορριμμάτων.
 - κατάλληλους ποιοτικούς ή ποσοτικούς δείκτες και στόχους, ιδίων όσον αφορά την ποσότητα παραγόμενων αποβλήτων και τη διαχείριση τους και την ποσότητα των δημοτικών αποβλήτων που διατίθενται ή υποβάλλονται σε ανάκτηση ενέργειας.
- Το σχέδιο διαχείρισης αποβλήτων μπορεί να περιέχει, ανάλογα με την περίπτωση και λαμβάνοντας υπόψη το γεωγραφικό επίπεδο και την κάλυψη της περιοχής που περιλαμβάνεται στο σχεδιασμό, τα ακόλουθα:
 - οργανωτικές πτυχές που συνδέονται με τη διαχείριση αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής της κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών φορέων που πραγματοποιούν τη διαχείριση αποβλήτων.
 - αξιολόγηση της χρησιμότητας και της καταλληλότητας της χρησιμοποίησης οικονομικών και άλλων μέσων για την αντιμετώπιση διαφόρων προβλημάτων που σχετίζονται με τα απόβλητα, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη να διατηρηθεί η εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.
 - εκστρατείες ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης που να απευθύνονται στο ευρύ κοινό ή σε συγκεκριμένες ομάδες καταναλωτών.
 - ιστορικοί μολυσμένοι χώροι διάθεσης αποβλήτων και τα μέτρα για την αποκατάστασή τους.
 - Τα σχέδια διαχείρισης αποβλήτων συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις σχεδιασμού περί αποβλήτων που ορίζονται στο άρθρο 14 της οδηγίας 94/62/ΕΚ, με τους στόχους που ορίζονται στο άρθρο 11 παράγραφοι 2 και 3 της οδηγίας των αποβλήτων και με τις απαιτήσεις που ορίζονται στο άρθρο 5 της οδηγίας 1999/31/ΕΚ και, για τους σκοπούς της πρόληψης της παραγωγής αποβλήτων, με τις απαιτήσεις που ορίζονται στο άρθρο 13 της οδηγίας 2008/56/ΕΚ για το θαλάσσιο περιβάλλον και στο άρθρο 11 της οδηγίας 2000/60/ΕΚ για την πολιτική των υδάτων.

Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, το Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2021 – 2027 στηρίζεται στις ακόλουθες στρατηγικές αρχές:

- Συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες για τη διαχείριση των αποβλήτων σχετικά με τα δημοτικά απόβλητα, συμπεριλαμβανομένης της υποχρέωσης για τη θέσπιση μέτρων χωριστής συλλογής, επίτευξης των στόχων ανακύκλωσης, εκτροπής των βιοαποδομήσιμων αποβλήτων από τους χώρους υγειονομικής ταφής, το κλείσιμο και την αποκατάσταση των χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης αποβλήτων και τις Οδηγίες για τις συσκευασίες και τα απόβλητα συσκευασιών, για τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού και για τα απόβλητα ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών από τα νοικοκυριά.
- Πλήρης αξιοποίηση της υπάρχουσας υποδομής διαχείρισης αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένων των εγκαταστάσεων των μονάδων ΟΕΔΑ και του δικτύου των Πράσινων Σημείων.
- Εφαρμογή της ιεράρχησης των αποβλήτων.
- Υιοθέτηση βέλτιστων πρακτικών και οικονομική βιωσιμότητα.

3.2. Περιεχόμενο του ΣΔΔΑ

Σε ευθυγράμμιση με το άρθρο 28 της αναθεωρημένης Οδηγίας για τα Απόβλητα, το ΣΔΔΑ παρέχει τους ορισμούς, το σκοπό, το πεδίο εφαρμογής, τη γεωγραφική κάλυψη και τις υποχρεώσεις των αρμόδιων αρχών και των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης, ενώ αναμένεται να αξιολογείται κάθε δύο χρόνια.

3.3. Πηγές και τύποι δημοτικών αποβλήτων

3.3.1. Ορισμοί

«Δημοτικά απόβλητα» σημαίνει (α) τα μεικτά απόβλητα και τα απόβλητα που συλλέγονται χωριστά από τα νοικοκυριά, μεταξύ άλλων χαρτί και χαρτόνι, γυαλί, μέταλλα, πλαστικά, οργανικά απόβλητα, ξύλο, προϊόντα κλωστοϋφαντουργίας, απορρίμματα συσκευασίας, απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, απόβλητα ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών και ογκώδη απόβλητα, περιλαμβανομένων στρωμάτων και επίπλων και β) τα μεικτά απόβλητα και τα απόβλητα που συλλέγονται χωριστά από άλλες πηγές (εμπορικές δραστηριότητες, βιομηχανίες και ιδρύματα), όταν είναι παρόμοια ως προς τη φύση και σύνθεση με τα οικιακά απόβλητα.

Τα δημοτικά απόβλητα δεν περιλαμβάνονται απόβλητα παραγωγής, γεωργίας, δασοκομίας, αλιείας, σπητικών δεξαμενών και απόβλητα από δίκτυα αποχέτευσης και επεξεργασίας αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της ιλύος καθαρισμού λυμάτων, οχήματα στο τέλος του κύκλου ζωής τους ή απόβλητα από κατασκευές και κατεδαφίσεις.

«Βιοαπόβλητα/οργανικά απόβλητα» σημαίνει τα βιοαποδομήσιμα απόβλητα κήπων και πάρκων, τα απόβλητα τροφίμων και μαγειρειών από σπίτια, γραφεία, εστιατόρια, χονδρεμπόριο, κυλικεία, παρόχους υπηρεσιών εστίασης και χώρους πωλήσεων λιανικής και τα συναφή απόβλητα από εγκαταστάσεις μεταποίησης τροφίμων.

«Οικιακά απόβλητα» για τους σκοπούς του παρόντος Σχεδίου, νοούνται α απόβλητα που προέρχονται από κατοικίες, οικοδομή ή από μέρος οικοδομής στο οποίο υπάρχουν διευκολύνσεις για διαμονή, παραμονή και διατροφή, περιλαμβανομένων των οργανικών αποβλήτων κουζίνας που μπορούν να λιπασματοποιηθούν, εξαιρουμένων όμως των αποβλήτων που απορρίπτονται στα

αποχετευτικά συστήματα, των επικίνδυνων αποβλήτων και απόβλητων που συλλέγονται χωριστά με σκοπό να ανακυκλωθούν. Τα απόβλητα αυτά περιλαμβάνονται στις κατηγορίες 15 01 και 20 του Διατάγματος για τα Στερεά και Επικίνδυνα Απόβλητα του 2003 (Κατάλογος Αποβλήτων).

«Απόβλητα παρόμοιου τύπου» νοούνται τα απόβλητα από άλλες πηγές εκτός των νοικοκυριών, όπου τα απόβλητα αυτά είναι παρόμοια στη φύση, τη σύνθεση και την ποσότητα με τα απόβλητα από τα νοικοκυριά, αλλά εξαιρουμένων των αποβλήτων από τη διαδικασία παραγωγής και άλλες συναφείς δραστηριότητες.

«Απόβλητα συσκευασίας» σημαίνει οποιαδήποτε συσκευασία ή υλικό συσκευασίας που ορίζεται ως απόβλητο, εξαιρουμένων των υπολειμμάτων παραγωγής. Συσκευασία ή υλικό συσκευασίας είναι κάθε προϊόν που εμπίπτει στους ορισμούς του Νόμου περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασίας του 2002, όπως τροποποιήθηκε.

«Ηλεκτρικός και Ηλεκτρονικός Εξοπλισμός (ΑΗΗΕ) από τα νοικοκυριά» σημαίνει τον ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό που θεωρείται απόβλητο κατά την έννοια του άρθρου 2 του Νόμου, συμπεριλαμβανομένων όλων των κατασκευαστικών στοιχείων, των συναρμολογημένων μερών και των αναλώσιμων, που συνιστούν τμήμα του προϊόντος κατά το χρόνο απόρριψης του και περιλαμβάνει τα ΑΗΗΕ που προέρχονται από νοικοκυριά και από εμπορικές, βιομηχανικές, ιδρυματικές και άλλες πηγές, η φύση και η ποσότητα των οποίων είναι παρόμοιες με εκείνες των ΑΗΗΕ που προέρχονται από νοικοκυριά, και τα ΑΗΗΕ που ενδέχεται να χρησιμοποιούνται τόσο από ιδιωτικά νοικοκυριά όσο και από χρήστες πλην των ιδιωτικών νοικοκυριών, τα οποία θεωρούνται ΑΗΗΕ οικιακής προέλευσης.

«Ηλεκτρικές στήλες (μπαταρίες) ή συσσωρευτές από νοικοκυριά» σημαίνει ηλεκτρικές στήλες ή συσσωρευτές, που σύμφωνα με τη νομοθεσία είναι κάθε ηλεκτρική στήλη, στοιχεία-κουμπιά, συστοιχία ή συσσωρευτής που:

- (α) είναι σφραγισμένη,
- (β) χειρομεταφερόμενη, και
- (γ) δεν είναι ηλεκτρική στήλη ή συσσωρευτής βιομηχανίας ούτε ηλεκτρική στήλη ή συσσωρευτής αυτοκινήτων.

«Ανάκτηση» σημαίνει οποιαδήποτε εργασία της οποίας το κύριο αποτέλεσμα είναι ότι τα απόβλητα εξυπηρετούν ένα χρήσιμο σκοπό αντικαθιστώντας άλλα υλικά, τα οποία υπό άλλες συνθήκες, θα έπρεπε να χρησιμοποιηθούν για την πραγματοποίηση συγκεκριμένης λειτουργίας, ή τα απόβλητα υφίστανται προετοιμασία για την πραγματοποίηση αυτής της λειτουργίας, είτε στην εγκατάσταση είτε στο γενικότερο πλαίσιο της οικονομίας. Στο Παράρτημα II της Οδηγίας 2008/96/ΕΕ παρατίθεται μη εξαντλητικός κατάλογος των εργασιών ανάκτησης

«Λειτουργία ανάκτησης R 12» (Παράρτημα II της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα) σημαίνει ανταλλαγή αποβλήτων για να υποβληθούν σε κάποιες από τις εργασίες ανάκτησης R1 έως R11 που απαριθμούνται στο Παράρτημα I του περί Αποβλήτων Νόμου (Παράρτημα II της Οδηγίας), όπως τροποποιήθηκε.

«Λειτουργία ανάκτησης R 13» (Παράρτημα II της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα) σημαίνει αποθήκευση αποβλήτων εν αναμονή υποβολής σε κάποιες από τις εργασίες ανάκτησης R1 έως R12 (εξαιρουμένης της προσωρινής αποθήκευσης, εν αναμονή συλλογής, στον τόπο όπου παράγονται τα απόβλητα) στο περί Αποβλήτων Νόμου (Παράρτημα II της Οδηγίας), όπως τροποποιήθηκε.

3.3.2. Πηγές αποβλήτων

Τα δημοτικά απόβλητα (συμπεριλαμβανομένων των αποβλήτων συσκευασίας), καθώς και τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού και τα απόβλητα μπαταριών και συσσωρευτών, μπορεί να προέρχονται από:

- Νοικοκυριά
- Άλλα κτίρια και εγκαταστάσεις όπου υπάρχουν εγκαταστάσεις για διαμονή και διατροφή, για παράδειγμα ιδρύματα, νοσοκομεία, γηροκομεία, σχολεία, κ.λπ.
- Εμπορικές δραστηριότητες
- Βιομηχανία, υπό την προϋπόθεση ότι είναι παρόμοια στη φύση, τη σύνθεση και τις ποσότητες με τα δημοτικά απόβλητα, αλλά εξαιρούνται τα απόβλητα από τη διαδικασία παραγωγής και άλλες συναφείς δραστηριότητες
- Τοπικές αρχές (πράσινα απόβλητα, υπολείμματα καθαρισμού δρόμων, υπολείμματα καθαρισμού κενών οικοπέδων κ.λπ.).

3.3.3. Κατηγορίες δημοτικών αποβλήτων

Το Παράρτημα 1 παρέχει ορισμούς για τα απόβλητα και τους κωδικούς αποβλήτων (όπως ορίζονται στο Διάταγμα της Οδηγίας για τα Απόβλητα – Κατάλογος Αποβλήτων).

3.3.4. Περιοχή μελέτης του ΣΔΔΑ

Το ΣΔΔΑ καλύπτει την περιοχή που βρίσκεται υπό τον κυβερνητικό έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας.

3.4. Βιβλιογραφία

Τα δεδομένα και οι πληροφορίες που χρησιμοποιήθηκαν για την ετοιμασία του ΣΔΔΑ προέρχονται από διάφορα έγγραφα, δημοσιεύσεις και δεδομένα, όπως:

- Βίρο Τεχνοοικονομική μελέτη για το Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων Κύπρου (2017)
- Green Dot Κύπρος Επίσημος ιστότοπος (<http://greendot.com.cy/el>) (πρόσβαση το 2020)
- Στατιστική Υπηρεσία, Αναφορά Δεδομένων για τα ΑΣΑ, (2019, έκδοση 2021)
- Υποδομές διαχείρισης αποβλήτων στην Κύπρο (Τμήμα Περιβάλλοντος)
- Τοποθεσίες διαχείρισης αποβλήτων στην Κύπρο (Τμήμα Περιβάλλοντος)
- Δεδομένα που σχετίζονται με τις μονάδες ΟΕΔΑ
- Πράσινα Σημεία: χάρτες, ποσότητες που συλλέχθηκαν και ετήσιες εκθέσεις
- Στοιχεία ΧΥΤΑ Πάφου
- Επισκόπηση της ΕΕ για την Περιβαλλοντική Εφαρμογή 2019. Εθνική Έκθεση – ΚΥΠΡΟΣ, (2019)
- Στοιχεία Eurostat: Παραγόμενες ποσότητες αποβλήτων (2010-2017), Απόβλητα προς υγειονομική ταφή (2017), Απόβλητα συσκευασίας (2012-2017)
- Νομοθεσία: Νόμος περί αποβλήτων του 2011 (185(Ι)/2011) / Νόμος για τα απόβλητα συσκευασίας και συσκευασίας του 2002 (32(Ι)/2002) / Κανονισμός αποβλήτων (Διαχείριση Δημοτικών Αποβλήτων από την Τοπική Αυτοδιοίκηση) Κανονισμοί του 2021 (σχέδιο)

- Στρατηγική & Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2015-2021, (2015)
- Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Αποβλήτων 2015-2021, (2015)
- Άδεια Λειτουργίας της WEEE Κύπρου (1/2020/ΣΣ)
- Άδεια Λειτουργίας της Green Dot (2/2020/ΣΣ)
- Άδεια Λειτουργίας της AFIS Κύπρου (1/2020/ΣΣ)
- Ερωτηματολόγιο για την έκθεση των κρατών μελών σχετικά με τη μεταφορά και εφαρμογή της Οδηγίας 2012/19/ΕΕ για τα ΑΗΗΕ 2014/15
- Ερωτηματολόγιο σύμφωνα με την απόφαση 2004/249/ΕΚ για την έκθεση των κρατών μελών σχετικά με τη μεταφορά και εφαρμογή της Οδηγίας 2002/96/ΕΚ για τα ΑΗΗΕ 2010-2015
- Έκθεση της ΕΕ για τα ΑΗΗΕ – μεθοδολογία για την παρακολούθηση των στόχων ΑΗΗΕ 2011-2018
- Έκθεση της ΕΕ για τις μπαταρίες – μεθοδολογία για την παρακολούθηση στόχων 2011-2018
- Έκθεση της ΕΕ για τις συσκευασίες – 2011-2018

3.5. Κύριοι παράγοντες που λήφθηκαν υπόψη κατά την αναθεώρηση του ΣΔΔΑ

Διάφοροι παράγοντες έχουν ληφθεί υπόψη κατά την αξιολόγηση των στρατηγικών διαχείρισης δημοτικών αποβλήτων και των παρεμβάσεων συμπεριφοράς στην Κύπρο:

- Επιπτώσεις από τον τουρισμό: Η Κύπρος υποδέχεται πάνω από 3 εκατομμύρια τουρίστες ετησίως, με την πλειονότητα αυτών να φτάνουν στην περίοδο αιχμής των διακοπών κατά τους μήνες Μάιο με Οκτώβριο. Η επαρχία Πάφου δέχεται δυσανάλογα υψηλό αριθμό τουριστών σε σύγκριση με άλλες περιοχές: 1,4 εκατομμύρια επισκέπτες το 2019 σε σύγκριση με μόλις 731.000 στην Αγία Νάπα και 493.000 στη Λεμεσό. Ενώ ο τουρισμός είναι εξαιρετικά σημαντικός για την τοπική οικονομία σε όλη την Κύπρο, ο αντίκτυπος αυτών των κυμαινόμενων πληθυσμών πρέπει να λαμβάνεται προσεκτικά υπόψη σε οποιαδήποτε στρατηγική διαχείρισης δημοτικών αποβλήτων. Οι εποχικές διακυμάνσεις του πληθυσμού από τον τουρισμό μπορεί να είναι διπλά προκλητικές όσον αφορά τη διαχείριση των αυξημένων αποβλήτων που παράγονται, αλλά και τη μετάδοση μηνυμάτων σχετικά με την πρόληψη και την ανακύκλωση των αποβλήτων σε πολλές γλώσσες. Κατά την περίοδο 2017 – 2020, η Κύπρος συντόνισε το έργο Interreg Med Blue Islands που χρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το οποίο είχε ως στόχο τον εντοπισμό, την αντιμετώπιση και τον μετριασμό των επιπτώσεων της εποχικής διακύμανσης των αποβλήτων που παράγονται στα νησιά της Μεσογείου ως αποτέλεσμα του τουρισμού. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η αύξηση του πληθυσμού κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού συνδέεται με σημαντική αύξηση των παραγόμενων αποβλήτων, που αποτελεί πρόκληση για τις τοπικές αρχές, με τη μέση ποσότητα δημοτικών στερεών αποβλήτων να αυξάνεται από τον Ιούνιο έως τον Αύγουστο, πριν μειωθεί τον Νοέμβριο. Τα οργανικά απόβλητα έχουν τη μεγαλύτερη συνεισφορά στα δημοτικά στερεά απόβλητα, ακολουθούμενα από το γυαλί, το πλαστικό, το χαρτί, άλλα στερεά απόβλητα, το μέταλλο και το ξύλο. Κατά τη διάρκεια της υψηλής τουριστικής περιόδου (Μάιος έως Σεπτέμβριος), ενώ ένας τουρίστας παράγει κατά μέσο όρο 1,85 φορές περισσότερα απόβλητα την ημέρα από έναν κάτοικο.
- Πληθυσμός και προβλέψεις: Πέραν του αντίκτυπου των ετήσιων αφίξεων τουριστών στους τοπικούς πληθυσμούς, πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη οι επιπτώσεις της υπολογιζόμενης

σταθερής αύξησης ή μείωσης του πληθυσμού, όπως και η παροδική φύση των φοιτητικών πληθυσμών στις πανεπιστημιακές πόλεις, καθώς και των εργαζομένων πληθυσμών μεταναστών, ιδιαίτερα στον τουριστικό τομέα. Άλλοι παράγοντες που επηρεάζουν την αύξηση του πληθυσμού, όπως οι πρόσφυγες και οι αιτούντες ασύλου, λαμβάνονται επίσης υπόψη, επισημαίνοντας ότι η Κύπρος έχει το υψηλότερο κατά κεφαλήν ποσοστό αιτούντων άσυλο στην ΕΕ.

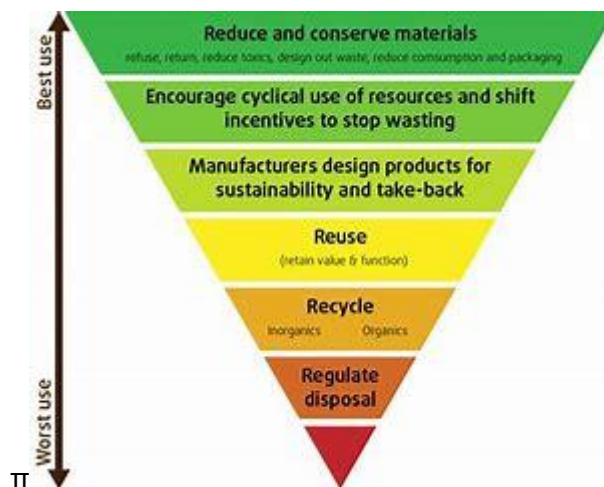
- Οικονομικές προβλέψεις: Ροές χρηματοδότησης, τόσο από προγράμματα που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ όσο και από εθνικούς κρατικούς προϋπολογισμούς, έχουν αξιολογηθεί προκειμένου να εντοπιστούν οι πηγές χρηματοδότησης για τις προτεινόμενες παρεμβάσεις στο πλαίσιο αυτού του Σχεδίου. Πολλές από τις δραστηριότητες έχουν χρηματοδοτηθεί εξωτερικά μέσω πρωτοβουλιών της ΕΕ, όπως τα Ταμεία Συνοχής, το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και το Πρόγραμμα LIFE, και όπου οι δραστηριότητες συνδέονται με αυτά τα έργα γίνεται σχετική αναφορά στο έγγραφο. Δεν έχουν πραγματοποιηθεί ευρύτερες οικονομικές προβλέψεις για την Κύπρο ως μέρος αυτού του Σχεδίου, επομένως οποιοσδήποτε σημαντικές αλλαγές στον δημοσιονομικό σχεδιασμό ή στις εθνικές δαπάνες που έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση τυχόν προηγουμένως συμφωνηθέντων κονδυλίων ή προϋπολογισμών είναι πιθανό να έχουν αντίκτυπο στις παρεμβάσεις που περιλαμβάνονται σε αυτό το Σχέδιο και, κατά συνέπεια, θα επηρεάσουν την πρόοδο της Κύπρου προς την επίτευξη των στόχων της ΕΕ για τα απόβλητα.
- Χωριστή συλλογή και παραδοχές: Μετά τη σύνταξη των περί Αποβλήτων (Διαχείριση Δημοτικών Αποβλήτων από τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης) Κανονισμών, έχει θεωρηθεί ως προϋπόθεση στο παρόν Σχέδιο ότι η διαλογή στην πηγή και χωριστή συλλογή των ανακυκλώσιμων και οργανικών αποβλήτων θα εφαρμοστεί σε όλη την Κύπρο, σύμφωνα με τις απαιτήσεις που τίθενται στους εν λόγω κανονισμούς. Συνεπώς, δεν έχουν συμπεριληφθεί εδώ συγκεκριμένες δράσεις που αφορούν στη χωριστή συλλογή των δημοτικών αποβλήτων.
- Περιορισμοί στη δυναμικότητα της διαθέσιμης υποδομής: Οι υπάρχουσες εγκαταστάσεις επεξεργασίας μεικτών αποβλήτων στην Κύπρο και κυρίως οι Ολοκληρωμένες Εγκαταστάσεις Διαχείρισης Αποβλήτων (ΟΕΔΑ) στην Κόσιη στη Λάρνακα και στο Πεντάκωμο στη Λεμεσό, λειτουργούν επί του παρόντος είτε κοντά είτε πέρα από της μέγιστης δυναμικότητας τους. Η εστίαση του Σχεδίου πρέπει να παραμείνει στην μείωση των μεικτών αποβλήτων που μεταφέρονται στις μονάδες ΟΕΔΑ και στη βιώσιμη διαχείριση των αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της διαλογής και της επεξεργασίας των ανακυκλώσιμων, διασφαλίζοντας παράλληλα επαρκή δυναμικότητα για την επεξεργασία και τη σωστή διαχείριση των υπολειμματικών αποβλήτων. Η προβλεπόμενη αύξηση των παραγόμενων αποβλήτων κατά όλη τη διάρκεια μιας στρατηγικής διαχείρισης αποβλήτων πρέπει συνεπώς να υπολογίζει την αύξηση του πληθυσμού και τις πιθανές επιπτώσεις που προκύπτουν από την ανάπτυξη νέων υπηρεσιών και υποδομών, ώστε να διασφαλίζεται η διατήρηση της ισορροπίας μεταξύ επάρκειας στη διαθέσιμη δυναμικότητα για τη διαχείριση των αποβλήτων και κινήτρων που παρέχονται για διαλογή και επεξεργασία των ανακυκλώσιμων αποβλήτων.
- Αξιοποίηση της υφιστάμενης υποδομής: Η υπάρχουσα υποδομή και η χρήση της έχουν αξιολογηθεί και έχουν γίνει συστάσεις για να διασφαλιστεί ότι οι διαθέσιμες μονάδες μπορούν να αξιοποιηθούν στο μέγιστο δυνατό βαθμό. Έχουν γίνει συστάσεις για ανάπτυξη νέων υποδομών όπου η ανάλυση δείχνει ότι οι υπάρχουσες εγκαταστάσεις δεν μπορούν ή δεν πρέπει να χρησιμοποιηθούν περαιτέρω.

3.6. Υποχρεώσεις της ΕΕ και υφιστάμενη κατάσταση στην Κύπρο

Ο κύριος νομικός μοχλός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον έλεγχο της διαχείρισης των αποβλήτων στα κράτη μέλη είναι Οδηγία Πλαίσιο για τα Απόβλητα, 2008/98/ΕΚ, στόχος της οποίας είναι:

- η θέσπιση νομικού πλαισίου για την επεξεργασία των αποβλήτων στην ΕΕ και
- η προστασία του περιβάλλοντος και της ανθρώπινης υγείας, προλαμβάνοντας ή μειώνοντας την παραγωγή αποβλήτων, τις αρνητικές συνέπειες της παραγωγής και της διαχείρισης αποβλήτων και περιορίζοντας τον συνολικό αντίκτυπο της χρήσης των πόρων και βελτιώνοντας την αποδοτικότητά της, τονίζοντας παράλληλα τη σημασία των κατάλληλων τεχνολογιών διαχείρισης, ανάκτησης και ανακύκλωσης αποβλήτων.

Μεταξύ των πολλών αρχών διαχείρισης αποβλήτων που θεσπίζει η οδηγία είναι και οι αρχές της ιεράρχησης των αποβλήτων, η οποία θα πρέπει να εφαρμόζεται ως η σειρά προτεραιότητας στην πρόληψη και διαχείριση των αποβλήτων, η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», σύμφωνα με την οποία ο αρχικός παραγωγός αποβλήτων πρέπει να πληρώνει για το κόστος διαχείρισης των αποβλήτων των προϊόντων του και η έννοια της διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού, βάσει της οποίας ο παραγωγός οι παραγωγοί των προϊόντων φέρουν οικονομική ευθύνη ή οικονομική και οργανωτική ευθύνη για τη διαχείριση του σταδίου του κύκλου ζωής ενός προϊόντος που καθίσταται απόβλητο. Η οδηγία απαιτεί επίσης από τις αρμόδιες εθνικές αρχές να καταρτίζουν σχέδια διαχείρισης αποβλήτων και προγράμματα πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων.

Σχεδιάγραμμα 1: Η ιεράρχηση των αποβλήτων

Ως μέρος της δέσμης μέτρων της ΕΕ για την κυκλική οικονομία, η Οδηγία Πλαίσιο για τα Απόβλητα τροποποιήθηκε το 2018, ενισχύοντας τους κανόνες για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων, ενθαρρύνοντας τη βιώσιμη κατανάλωση και στοχεύοντας στη μείωση των πρώτων υλών και θέτοντας νέους στόχους για τα απόβλητα και την ανακύκλωση για όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Η τροποποιημένη οδηγία επισημαίνει, επίσης, παραδείγματα οικονομικών κινήτρων για την εφαρμογή της ιεράρχησης των αποβλήτων, όπως τα τέλη υγειονομικής ταφής και αποτέφρωσης και τα συστήματα Πληρώνω Όσο Πετώ (ΠΟΠ). Η τροποποιημένη οδηγία (ΕΕ) 2018/851 έπρεπε να γίνει νόμος σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ έως τις 5 Ιουλίου 2020.

Η βασική νομοθεσία που θέτει το πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων στην Κύπρο είναι ο περί Απόβλητων Νόμος Ν.185(Ι)/2011 και οι μεταγενέστερες τροποποιήσεις του. Αρμόδια Αρχή για

τη διαχείριση των αποβλήτων είναι το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (ΥΓΑΑΠ), μέσω του Τμήματος Περιβάλλοντος.

Η ανάπτυξη της πολιτικής διαχείρισης των αποβλήτων είναι ευθύνη του ΥΓΑΑΠ και η πολιτική αυτή υιοθετείται από το Υπουργικό Συμβούλιο. Ο Νόμος των αποβλήτων ιδρύει τη Συμβουλευτική Επιτροπή για τη Διαχείριση Αποβλήτων, η οποία αποτελείται από εκπροσώπους των ακόλουθων Υπουργείων και Τμημάτων: ΥΓΑΑΠ, Υπουργείο Εσωτερικών (ΥπΕσ), Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΠΚΑ), Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας (ΥΕΕΒ), Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων (ΥΜΕΕ), Υπουργείο Υγείας (ΥΥ), Ένωση Δήμων (ΕΔ), Ένωση Κοινοτήτων (ΕΚ), Ομοσπονδία Περιβαλλοντικών Οργανώσεων Κύπρου (ΟΠΟΚ), και Επιστημονικό Τεχνικό Επιμελητήριο (ΕΤΕΚ). Μεταξύ των αρμοδιοτήτων της, η Επιτροπή αυτή παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες στην Αρμόδια Αρχή για την ανάπτυξη της πολιτικής και νομοθεσίας για τα απόβλητα και την έγκριση συστημάτων διαχείρισης αποβλήτων.

Οι περί Αποβλήτων (Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων από τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης) Κανονισμοί που αναμένεται να ψηφιστούν εντός του 2022 καθορίζουν πρόσθετες αρμοδιότητες και υποχρεώσεις για τις τοπικές αρχές (δήμους και κοινότητες ή συμπλέγματα δήμων και κοινοτήτων). Περαιτέρω λεπτομέρειες για αυτές τις αρμοδιότητες, καθώς και εκείνες των άλλων βασικών εμπλεκόμενων αρχών και φορέων στη διαχείριση αποβλήτων, παρέχονται στο Κεφάλαιο 3.10.

Ο Πίνακας 1 που ακολουθεί συνοψίζει τις υποχρεώσεις και τους στόχους της Κύπρου που προκύπτουν από τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες και περιγράφεται η υφιστάμενη κατάσταση όσον αφορά την εφαρμογή τους. Αυτές οι υποχρεώσεις προκύπτουν κυρίως μέσω των ακόλουθων κοινοτικών οδηγιών:

- (α) Οδηγία 2008/98 / ΕΚ για τα απόβλητα,
- (β) Οδηγία 1999/31 / ΕΚ για την υγειονομική ταφή των αποβλήτων,
- (γ) Οδηγία 1994/62 / ΕΚ για τις συσκευασίες και τα απόβλητα συσκευασιών,
- (δ) Οδηγία 2006/66 / ΕΚ σχετικά με τις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές και τα απόβλητα ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών και
- (ε) Οδηγία 2012/19 / ΕΚ για τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού.

Πίνακας 2: Υποχρεώσεις και στόχοι της ΕΕ για τη διαχείριση των αποβλήτων

	ΠΗΓΗ (ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ/ ΟΔΗΓΙΑ)	ΣΤΟΧΟΣ	ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ	ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
1	Δημοτικά Απόβλητα <u>Οδηγία 2008/98/ΕΚ</u> <u>Οδηγία 2018/851/ΕΕ</u>	Χωριστή συλλογή στα ρεύματα χαρτί, μέταλλο, πλαστικό και γυαλί από τα νοικοκυριά και ενδεχομένως άλλης προέλευσης στο βαθμό που τα απόβλητα αυτά είναι παρόμοια με τα απόβλητα των νοικοκυριών.	2015	Σημειώθηκε μικρή μείωση στην υγειονομική ταφή και μικρή αύξηση στην ανακύκλωση, αλλά σημαντική αύξηση στην επεξεργασία. Περίπου το 95% του συνόλου των δημοτικών αποβλήτων υφίσταται τώρα κάποια μορφή επεξεργασίας, αν και περίπου το 67% (2019) εξακολουθεί να καταλήγει στους χώρους υγειονομικής ταφής είτε μετά από επεξεργασία είτε απευθείας. Αν και έχουν επιτευχθεί σημαντικές βελτιώσεις στην ανακύκλωση και την ανάκτηση άλλων υλικών, σε ποσοστό περίπου 15% (2019), η Κύπρος απέχει από την επίτευξη του στόχου της ανακύκλωσης του 50% κατά βάρος που έχει θέσει η ΕΕ για το 2020.
		Το 50% κατά βάρος των δημοτικών αποβλήτων, όπως τουλάχιστον το χαρτί, το μέταλλο, το πλαστικό και το γυαλί από τα νοικοκυριά και ενδεχομένως άλλης προέλευσης στο βαθμό που τα απόβλητα αυτά είναι παρόμοια με τα απόβλητα των νοικοκυριών, να οδηγείται για προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση ή ανακύκλωση.	2020	
		Ανακύκλωση τουλάχιστον του 55% των δημοτικών αποβλήτων κατά βάρος. Ο στόχος αυξάνεται στο 60% έως το 2030 και στο 65% έως το 2035.	2025 2030 2035	
		Εγκαθίδρυση χωριστής συλλογής κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων και επικίνδυνων αποβλήτων που παράγονται από τα νοικοκυριά.	2025 (1 Ιανουαρίου)	
		Χωριστή συλλογή ή ανακύκλωση στην πηγή (π.χ. με κομποστοποίηση) των οργανικών αποβλήτων).	2023 (31 Δεκεμβρίου)	
2	Συσκευασίες και απόβλητα	Έως το 2025, πρέπει να ανακυκλώνεται τουλάχιστον το 65% (κατά βάρος) του	2025 2030	Η μεταφορά της οδηγίας για τις συσκευασίες και τα απόβλητα συσκευασίας επιτεύχθηκε με τους περι

	ΠΗΓΗ (ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ/ ΟΔΗΓΙΑ)	ΣΤΟΧΟΣ	ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ	ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
	<p>συσκευασιών</p> <p><u>Οδηγία 94/62/ΕΚ</u></p> <p><u>Οδηγία 2018/852/ΕΕ</u></p>	<p>συνόλου των αποβλήτων συσκευασίας και τουλάχιστον το 70% κατά βάρος έως το 2030.</p> <p>Οι στόχοι ανακύκλωσης για κάθε υλικό είναι οι εξής:</p> <p>Πλαστικό: 50% έως το 2025 και 55% έως το 2030</p> <p>Ξύλο: 25% έως το 2025 και 30% έως το 2030</p> <p>Σιδηρούχα μέταλλα: 70% έως το 2025 και 80% έως το 2030</p> <p>Αλουμίνιο: 50% έως το 2025 και 60% έως το 2030</p> <p>Γυαλί: 70% έως το 2025 και 75% έως το 2030</p> <p>Χαρτί και χαρτόνι: 75% έως το 2025 και 85% έως το 2030.</p>		<p>Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών Νόμους του 2002 έως 2021 (Ν. 32(I)/2002, όπως τροποποιήθηκε) και τους περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών (Ευθύνη Οικονομικών Παραγόντων) Κανονισμούς του 2003 (ΚΔΠ.747/2003). Ο στόχος του 70% για το 2018 έχει επιτευχθεί.</p> <p>Για την επίτευξη των απαιτήσεων της οδηγίας για τις συσκευασίες, δημιουργήθηκε στην Κύπρο, ένα σύστημα Διευρυμένης Ευθύνης Παραγωγού (ΔΕΠ, EPR), το Σύστημα Συλλογικής Διαχείρισης Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών της εταιρείας Green Dot (Cyprus) Public Co Ltd .</p>
3	<p>Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού (ΑΗΗΕ)</p> <p><u>Οδηγία 2012/19/ΕΕ</u></p>	<p>Από το 2016, να επιτευχθεί το 45% ως το ελάχιστο ποσοστό συλλογής του ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού που πωλήθηκε και, ως δεύτερο βήμα, από το 2019, τίθεται ως στόχος συλλογής το 65% του πωλούμενου εξοπλισμού ή το 85% των παραγόμενων ΑΗΗΕ. Τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν ποιον από αυτούς τους δύο ισοδύναμους τρόπους μέτρησης του στόχου επιθυμούν να αναφέρουν. Η Κύπρος συλλέγει πληροφορίες για τη μέτρηση και των δύο αυτών στόχων.</p>	<p>2016</p> <p>2019</p>	<p>Εκτός από τον περί Αποβλήτων Νόμο (Ν. 185(I)/2011 όπως τροποποιήθηκε), η Κύπρος έχει μεταφέρει αυτήν την Οδηγία στο κυπριακό δίκαιο θεσπίζοντας τους περί Αποβλήτων (Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού) Κανονισμούς του 2015 έως 2021 (ΚΔΠ 73/2015, ΚΔΠ 337/2017, ΚΔΠ 200/2021).</p> <p>Για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την Οδηγία για τα ΑΗΗΕ και την επίτευξη των στόχων της ΕΕ για τη διαχείρισή τους, βάσει των Κανονισμών ΑΗΗΕ αδειοδοτηθεί και λειτουργεί το συλλογικό σύστημα Διευρυμένης Ευθύνης Παραγωγού (ΔΕΠ, EPR), η WEEE Κύπρου, για τη συλλογή και διαχείριση των</p>

	ΠΗΓΗ (ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ/ ΟΔΗΓΙΑ)	ΣΤΟΧΟΣ	ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ	ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
				<p>ΑΗΗΕ. Σύμφωνα με τους όρους της άδειας του, το συλλογικό σύστημα οφείλει να λειτουργεί δίκτυο σημείων συλλογής όλων των κατηγοριών ΗΗΕ ώστε να επιτρέπει στους τελικούς χρήστες τη διάθεση των ΑΗΗΕ και να διασφαλίζει την μεταφορά τους σε αδειοδοτημένους χώρους επεξεργασίας και την ανάκτηση και ανακύκλωση των ΑΗΗΕ που συλλέγονται. Επιπρόσθετα, οφείλει να συντάσσει ετήσια έκθεση που να περιγράφει λεπτομερώς το ποσοστό των ΑΗΗΕ που πωλήθηκαν, καθώς και τα ΑΗΗΕ που παράγονται. Υπάρχουν 12 τοποθεσίες στην Κύπρο με ειδική άδεια για την αποδοχή ΑΗΗΕ.</p> <p>Σύμφωνα με τις εκθέσεις του 2018, οι στόχοι δεν έχουν επιτευχθεί.</p>
4	<p>Απόβλητα Ηλεκτρικών Στηλών και Συσσωρευτών</p> <p><u>Οδηγία 2006/66/ΕΚ</u></p>	<p>Συλλογή του 45% των αποβλήτων ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών μέχρι το 2016</p> <p>Απαγόρευση απόρριψης μη επεξεργασμένων μπαταριών αυτοκινήτου και βιομηχανίας σε χώρους υγειονομικής ταφής ή με αποτέφρωση, με εξαίρεση τα κατάλοιπα την επεξεργασία και ανακύκλωση τους.</p> <p>Απαγόρευση της εμπορίας ορισμένων μπαταριών που περιέχουν υδράργυρο και κάδμιο.</p>	2016	<p>Για τον έλεγχο της διανομής και διαχείρισης ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών στην Κυπριακή αγορά, η Κύπρος χρησιμοποιεί τον περί Αποβλήτων Νόμο 185(Ι)/2011 (όπως τροποποιήθηκε) και την παράγωγη νομοθεσία. Συγκεκριμένα για τις μπαταρίες, η Κύπρος έχει εκδώσει τους περί Αποβλήτων (Ηλεκτρικές Στήλες ή Συσσωρευτές) Κανονισμούς (ΚΔΠ 125/2009, ΚΔΠ 79/2012, ΚΔΠ 56/2016 και ΚΔΠ 201/2021). Στους Κανονισμούς αυτούς αναφέρεται ότι οι μπαταρίες πρέπει να συλλέγονται χωριστά από τα δημοτικά στερεά απόβλητα και να αποστέλλονται για σωστή περιβαλλοντική επεξεργασία. Οι Κανονισμοί θεσπίζουν υποχρεώσεις Διευρυμένης Ευθύνης Παραγωγού (ΔΕΠ, ΕΡΡ) για τους παραγωγούς, οι οποίες αφορούν τη χωριστή συλλογή και επεξεργασία των αποβλήτων</p>

	ΠΗΓΗ (ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ/ ΟΔΗΓΙΑ)	ΣΤΟΧΟΣ	ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ	ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
				<p>μπαταριών. Στην Κύπρο δεν υπάρχουν εγκαταστάσεις επεξεργασίας αποβλήτων, επομένως οι συλλεγόμενες ποσότητες αποστέλλονται όλες σε κατάλληλα αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις σε άλλα κράτη μέλη.</p> <p>Για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που ορίζονται από την Οδηγία για τις μπαταρίες και την επίτευξη των σχετικών στόχων της ΕΕ, οι παραγωγοί στην Κύπρο ίδρυσαν το συλλογικό σύστημα «Α.Φ.Η.Σ. Κύπρου Λτδ», για τη συλλογή και διαχείριση των οικιακών φορητών μπαταριών στην Κύπρο. Η Α.Φ.Η.Σ. είναι το μοναδικό εγκεκριμένο Συλλογικό Σύστημα Διαχείρισης φορητών Ηλεκτρικών Στηλών και Συσσωρευτών. Για την οργάνωση και διαχείριση των εργασιών της, συνεργάζεται με την Green Dot (Cyprus) Public Co Ltd (το εγκεκριμένο Σύστημα Συλλογικής Διαχείρισης Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών). Επίσης συνεργάζεται με το αντίστοιχο Σύστημα της Ελλάδα (ΑΦΗΣ Α.Ε.). Σύμφωνα με την τελευταία έκθεση, το ποσοστό συλλογής του 2018 για φορητές μπαταρίες και συσσωρευτές έφτασε το 35,76% της ποσότητας που διατέθηκε στην αγορά. Αυτό είναι σημαντικά χαμηλότερο από τον στόχο του 45% που έθεσε η ΕΕ.</p>
5	Οργανικά απόβλητα <u>Οδηγία 2009/98/ΕΚ</u> <u>Οδηγία 2018/951/ΕΕ</u> Άρθρο 9	Μείωση της δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων ως συμβολή στον Στόχο Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών για μείωση κατά 50 % της κατά κεφαλήν παγκόσμιας σπατάλης τροφίμων σε επίπεδο λιανικής πώλησης και καταναλωτή. Μείωση των απωλειών τροφίμων στις	2030	Το προσχέδιο των περί Αποβλήτων (Διαχείριση Δημοτικών Αποβλήτων από τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης) Κανονισμών εισάγει την υποχρέωση εγκαθίδρυσης συστήματος διαλογής στην πηγή και χωριστής συλλογής για τα οργανικά απόβλητα (όπως τα απόβλητα τροφίμων), για την εκτροπή αυτής της ροής αποβλήτων μακριά από τους χώρους υγειονομικής

	ΠΗΓΗ (ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ/ ΟΔΗΓΙΑ)	ΣΤΟΧΟΣ	ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ	ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
		αλυσίδες παραγωγής και εφοδιασμού.		ταφής και τη διασφάλιση της κατάλληλης επεξεργασίας τους (όπως κομποστοποίηση ή αναερόβια χώνευση), ενώ ταυτόχρονα εισάγεται η εφαρμογή συστήματος Πληρώνω Όσο Πετώ (ΠΟΠ). Αναμένεται ότι οι συγκεκριμένοι Κανονισμοί θα εγκριθούν από τη Βουλή των Αντιπροσώπων το 2022.
	<u>Οδηγία 2009/98/ΕΚ</u> <u>Οδηγία 2018/951/ΕΕ</u> Άρθρο 10	Όλα τα κράτη μέλη πρέπει να υποβάλλουν έκθεση στην Επιτροπή σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 10 της οδηγίας όσον αφορά την χωριστή συλλογή των δημοτικών και οργανικών αποβλήτων , συμπεριλαμβανομένης της υλικής και εδαφικής κάλυψης της χωριστής συλλογής και τυχόν παρεκκλίσεων.	31 Δεκεμβρίου 2021	
	<u>Οδηγία 2009/98/ΕΚ</u> <u>Οδηγία 2018/951/ΕΕ</u> Άρθρο 11α	Τα κράτη μέλη μπορούν να θεωρούν τα δημοτικά οργανικά απόβλητα που εισέρχονται σε αερόβια ή αναερόβια επεξεργασία ως ανακυκλωμένα μόνο εάν, σύμφωνα με το άρθρο 22 της οδηγίας, έχουν συλλεχθεί ή διαχωριστεί χωριστά στην πηγή.	1 Ιανουαρίου 2027	
	<u>Οδηγία 2009/98/ΕΚ</u> <u>Οδηγία 2018/951/ΕΕ</u> Άρθρο 22	Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, τα οργανικά απόβλητα είτε διαχωρίζονται και ανακυκλώνονται στην πηγή είτε συλλέγονται χωριστά και δεν αναμιγνύονται με άλλους τύπους αποβλήτων.	31 Δεκεμβρίου 2023	
6	Ανακύκλωση <u>Οδηγία 2009/98/ΕΚ</u> <u>Οδηγία 2018/951/ΕΕ</u> Άρθρο 11	Τα κράτη μέλη πρέπει να καθιερώσουν χωριστή συλλογή τουλάχιστον για τα ρεύματα χαρτί, μέταλλο, πλαστικό και γυαλί. Τα κράτη μέλη πρέπει να καθιερώσουν χωριστή συλλογή για τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα. Τα κράτη μέλη πρέπει να εφαρμόσουν μέτρα με τα οποία τα μη επεξεργασμένα δημοτικά	2015 2025 2025 2030 2035	Η υποχρέωση για χωριστή συλλογή των ρευμάτων χαρτιού, μετάλλου, πλαστικού και γυαλιού μεταφέρθηκε στον περί Αποβλήτων Νόμο (Ν. 185(Ι)/2011, όπως τροποποιήθηκε), αλλά δεν έχει ακόμη εφαρμοστεί σε ολόκληρη τη χώρα. Το προσχέδιο των περί Αποβλήτων (Διαχείριση Δημοτικών Αποβλήτων από τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης) Κανονισμών καθορίζει την υποχρέωση

	ΠΗΓΗ (ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ/ ΟΔΗΓΙΑ)	ΣΤΟΧΟΣ	ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ	ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
		απόβλητα θα προετοιμάζονται για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση μετά τη συλλογή τους. Αυτό πρέπει να επιτευχθεί τουλάχιστον στο 55% κατά βάρος έως το 2025, 60% έως το 2030 και 65% έως το 2035.		σε όλες τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης να εφαρμόσουν χωριστή συλλογή, μεταξύ άλλων των ανακυκλώσιμων αποβλήτων και των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων. Αυτό απαιτείται, προκειμένου να εκπληρωθούν τόσο οι απαιτήσεις του άρθρου 11 όσο και οι στόχοι ανακύκλωσης δημοτικών αποβλήτων.
7	Χώροι Υγειονομικής Ταφής Αποβλήτων (Χ.Υ.Τ.Α.) <u>Οδηγία 1999/31/ΕΚ</u> <u>Οδηγία 2018/850/ΕΕ</u>	<p>Τα κράτη μέλη πρέπει να μειώσουν σημαντικά την ποσότητα των αποβλήτων που καταλήγουν σε χώρους υγειονομικής ταφής, οδεύοντας τελικά στο να γίνει η χρήση των χώρων υγειονομικής ταφής η εξαίρεση και όχι ο κανόνας.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τα απόβλητα που είναι κατάλληλα για ανακύκλωση ή άλλη ανάκτηση, ιδιαίτερα τα δημοτικά απόβλητα, δε θα απορρίπτονται σε χώρους υγειονομικής ταφής. • Μέχρι το 2016, τα οργανικά δημοτικά απόβλητα που καταλήγουν σε χώρους υγειονομικής ταφής πρέπει να μειωθούν στο 35% της συνολικής ποσότητας (κατά βάρος) των οργανικών δημοτικών αποβλήτων που παρήχθησαν το 1995 ή το τελευταίο έτος πριν από το 1995 για το οποίο υπάρχουν διαθέσιμα τυποποιημένα στοιχεία της Eurostat. • Η ποσότητα των δημοτικών αποβλήτων που απορρίπτονται σε χώρους 	2035	<p>Τα υπάρχοντα στοιχεία δείχνουν ότι το ποσοστό των δημοτικών αποβλήτων που καταλήγουν σε ΧΥΤΑ είναι πολύ υψηλό στην Κύπρο, 67% το 2019, σε αντίθεση με άλλα κράτη μέλη και τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο του 23% για το 2019 (8 κράτη μέλη οδήγησαν σε υγειονομική ταφή λιγότερο από το 10% των αποβλήτων τους, το οποίο αποτελεί το στόχο που τέθηκε από τη νέα Οδηγία για την υγειονομική ταφή για το 2035, και 10 κράτη μέλη εξακολουθούν να οδηγούν σε υγειονομική ταφή περισσότερο από το 50% των δημοτικών αποβλήτων τους).</p> <p>Για τα οργανικά απόβλητα που αποστέλλονται σε χώρους υγειονομικής ταφής, το ποσοστό είναι 86% για το 2019, σε σύγκριση με τα οργανικά απόβλητα που παρήχθησαν το 1995. Τα διαθέσιμα στοιχεία για τη συλλογή και την επεξεργασία των δημοτικών αποβλήτων υποδηλώνουν ότι οι δύο Ο.Ε.Δ.Α. είναι υπεύθυνες για την εκτροπή περίπου του 14% από την υγειονομική ταφή. Η Κύπρος πρέπει να καθιερώσει ένα αποτελεσματικό σύστημα ποιοτικού ελέγχου και ιχνηλασιμότητας των δημοτικών αποβλήτων που καταλήγουν σε υγειονομική ταφή. Οι ροές αποβλήτων που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό</p>

	ΠΗΓΗ (ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ/ ΟΔΗΓΙΑ)	ΣΤΟΧΟΣ	ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ	ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
		υγειονομικής ταφής να μειωθεί στο 10% ή λιγότερο της συνολικής παραγόμενης ποσότητας δημοτικών αποβλήτων μέχρι το 2035.		του στόχου του 2035 (για υγειονομική ταφή να οδηγείται το 10% ή λιγότερο της συνολικής ποσότητας δημοτικών αποβλήτων που παράγονται) ορίζονται στην εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής 2019/1885/ΕΕ, της 6ης Νοεμβρίου 2019, η οποία καθορίζει κανόνες για τον υπολογισμό, την επαλήθευση και την αναφορά δεδομένων για την υγειονομική ταφή δημοτικών αποβλήτων, σύμφωνα με την οδηγία 1999/31/ΕΚ του Συμβουλίου.

Όπως αναφέρεται στην Έκθεση Έγκαιρης Προειδοποίησης της ΕΕ του 2018, οι συνεχιζόμενες δυσκολίες της Κύπρου στην εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ για τα απόβλητα οφείλονται κυρίως στην έλλειψη υποδομών και συστημάτων συλλογής για τα ανακυκλώσιμα και για την εκτροπή των βιοαποδομήσιμων αποβλήτων μακριά από τους χώρους υγειονομικής ταφής. Η εφαρμογή χωριστής συλλογής από τις τοπικές αρχές για όλες τις ροές δημοτικών αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένων των ανακυκλώσιμων και οργανικών αποβλήτων, θα μειώσει σημαντικά την παραγωγή των μικτών αποβλήτων που μεταφέρονται επί του παρόντος στις ΟΕΔΑ ή/και απευθείας στους ΧΥΤΑ. Περαιτέρω λεπτομερής και σε βάθος ανάλυση των υφιστάμενων εγκαταστάσεων διαχείρισης αποβλήτων που λειτουργούν στην Κύπρο και της ανάλυσης των αποβλήτων που προκύπτουν βρίσκονται στο Κεφάλαιο 4.

3.7. Εθνικοί στόχοι και μέτρα/δράσεις για την επίτευξή τους

Με βάση τους στόχους και τις υποχρεώσεις που αναφέρονται παραπάνω, είναι προφανές ότι η Κύπρος πρέπει να αναθεωρήσει την προσέγγισή της στη διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων και να εντείνει τις προσπάθειές της στον τομέα αυτό. Προκειμένου η Κύπρος να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της στην ΕΕ και να αναπτύξει μια ολοκληρωμένη και βιώσιμη προσέγγιση στη διαχείριση των αποβλήτων που να συνάδει με την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τα Απόβλητα και τη Στρατηγική Ευρώπη 2020, έχουν τεθεί οι ακόλουθοι ποιοτικοί και ποσοτικοί στόχοι και δράσεις για τα επόμενα έξι χρόνια:

Πίνακας 3: Ποσοτικοί στόχοι του Σχεδίου και προτεινόμενα μέτρα / δράσεις / κίνητρα

	ΣΚΟΠΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ – ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	ΜΕΤΡΑ / ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ / ΚΙΝΗΤΡΑ	
ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΟΔΟΥ				
1	<p>Να αναπτυχθούν βασικοί Δείκτες Απόδοσης για την πρόληψη της παραγωγής αποβλήτων, που θα μετρούν και θα αξιολογούν την πρόοδο.</p>	<p>Οι δείκτες και τα σημεία αναφοράς είναι απαραίτητα για την παρακολούθηση, η οποία βελτιώνει τη διαφάνεια, την απόδοση, την κατανομή πόρων, τη λήψη αποφάσεων και τη συστηματική διαχείριση. Ό,τι δεν μετριέται, δεν διαχειρίζεται.</p> <p>Αυτό απαιτεί την ανάπτυξη αποτελεσματικών και ουσιαστικών δεικτών των περιβαλλοντικών πιέσεων που συνδέονται με την παραγωγή αποβλήτων. Στόχος τους είναι να συμβάλουν στην πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων σε όλα τα επίπεδα, από τη σύγκριση προϊόντων σε τοπικό επίπεδο, τις δράσεις των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, μέχρι και τα εθνικά μέτρα.</p> <p><u>Οι τύποι δεικτών περιλαμβάνουν:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Αρχική βάση ανάλυσης: η ποσότητα των παραγόμενων αποβλήτων, των ανακυκλωμένων αποβλήτων, καθώς και των αποβλήτων που αποστέλλονται σε χώρους υγειονομικής ταφής ανά άτομο ή νοικοκυριό ανά έτος, καθώς και με βάση το ΑΕΠ. • Δείκτες ανάλυσης των πιέσεων, της υφιστάμενης κατάστασης και των μέτρων που λαμβάνονται ως αποτέλεσμα • Περιγραφικοί δείκτες • Δείκτες Επίδοσης • Δείκτες Απόδοσης • Δείκτες αποτελεσματικότητας της πολιτικής 	<p>1.1. Να τεθούν ενδιάμεσοι στόχοι, πρόσθετα μέτρα και νέοι δείκτες που θα υποστηρίξουν την επίτευξη στόχου μείωσης των αποβλήτων κατά 10% (Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων).</p> <p>1.2. Η αξιολόγηση του Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων θα πρέπει να αναφέρεται στην Ετήσια Έκθεση που δημοσιεύει το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, αρχής γενομένης από το 2021.</p> <p>(LIFE IP – Δράσεις D1-D4 και F1-F2)</p>	LIFE IP

	ΣΚΟΠΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ – ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	ΜΕΤΡΑ / ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ / ΚΙΝΗΤΡΑ	
		<ul style="list-style-type: none"> Παρακολούθηση επιχειρηματικής ευαισθητοποίησης και εμπλοκής σε δραστηριότητες πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων. 		
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ				
2	Δεδομένα αποβλήτων Βελτίωση των δεδομένων διαχείρισης των αποβλήτων.	Οι δέουσες διαδικασίες συλλογής και αξιολόγησης δεδομένων είναι το πρώτο εργαλείο σχεδιασμού αποφάσεων, ελέγχου και επιβολής. Υπάρχει επείγουσα ανάγκη για συνεπή, αξιόπιστα δεδομένα προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι διαχείρισης των αποβλήτων και να θεσπιστούν τα κατάλληλα μέτρα. Τα ακριβή δεδομένα από τους διαχειριστές των αποβλήτων και τα νοικοκυριά επιτρέπουν την καλή στατιστική ανάλυση και βοηθούν το κράτος και τις τοπικές αρχές να παρακολουθούν, να συγκρίνουν την πρόοδο και να υποβάλουν εκθέσεις σε εθνικό επίπεδο. Οι ψηφιακές τεχνολογίες μπορούν να παρακολουθούν τις εξαγωγές αποβλήτων και υποπροϊόντων και να καθιστούν τα δεδομένα που προκύπτουν προσβάσιμα.	2.1. Δημιουργία μιας λειτουργικής πλατφόρμας ηλεκτρονικών δεδομένων για τα απόβλητα για τις κρατικές αρχές και τους διαχειριστές αποβλήτων, που θα περιλαμβάνει άδειες, μητρώο διαχειριστών αποβλήτων, εξαγωγές αποβλήτων, ιχνηλασιμότητα των αποχαρακτηρισμένων αποβλήτων και των υποπροϊόντων τους, κ.λπ.	
ΥΠΟΔΟΜΕΣ: ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΙΜΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΑΠΟ ΧΩΡΙΣΤΗ ΣΥΛΛΟΓΗ				
3	Υποδομή: διαχείριση ανακυκλώσιμων αποβλήτων από χωριστή συλλογή. Έως το 2025, η προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και η ανακύκλωση των δημοτικών αποβλήτων πρέπει να αυξηθούν τουλάχιστον σε	Επί του παρόντος, μόνο μια μικρή ποσότητα των μεικτών αποβλήτων που τυγχάνουν επεξεργασίας μπορεί να ανακυκλωθεί. Προκειμένου να επιτευχθεί η μεγαλύτερη δυνατή χρήση των αποβλήτων ως πόρος και η υψηλότερη δυνατή ποιότητα στο ανακυκλώσιμο υλικό, είναι επιτακτική ανάγκη να προωθηθεί η διαλογή στην πηγή (οικιακές και εμπορικές δραστηριότητες, ιδρύματα, βιομηχανίες) και η χωριστή συλλογή από τις τοπικές αρχές. Αυτό θα επιτευχθεί μέσω ενός συνδυασμού ρυθμιστικών και τεχνοοικονομικών μέτρων στήριξης, που θα δεσμεύουν τις τοπικές αρχές και τους μεγάλους παραγωγούς αποβλήτων.	<u>ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΕΠΑΡΧΙΕΣ</u> 3.1. Ενίσχυση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας για τη δημιουργία ενός δικτύου εγκαταστάσεων R12 – R13 πολλαπλών υλικών στο πλαίσιο των συστημάτων Διευρυμένης Ευθύνης του Παραγωγού. <u>ΕΠΑΡΧΙΕΣ ΠΑΦΟΥ ΚΑΙ ΛΕΜΕΣΟΥ</u> 3.2. Σε περίπτωση που απαιτείται πρόσθετη δυναμικότητα για την	LIFE IP Διαρθρωτικά Ταμεία RRF

	ΣΚΟΠΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ – ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	ΜΕΤΡΑ / ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ / ΚΙΝΗΤΡΑ													
	<p>ποσοστό 55 % κατά βάρος, το 2030 σε 60% και το 2035 σε 65%.</p>	<p>Τα ανακυκλώσιμα υλικά (χαρτί, πλαστικό, μέταλλο, γυαλί) αποτελούν, κατά μέσο όρο, περίπου το 46% των δημοτικών αποβλήτων (βάση στοιχείων του 2012). Σύμφωνα με την Οδηγία 2008/98/ΕΚ, έως το 2025, το 55% των δημοτικών αποβλήτων πρέπει να προετοιμάζεται κατάλληλα για επαναχρησιμοποίηση ή να ανακυκλώνεται, έως το 2030 το 60% και έως το 2035 το 65%. Για τον προσδιορισμό της ποσότητας των παραγόμενων ανακυκλώσιμων αποβλήτων βραχυπρόθεσμα (2025) και κατά συνέπεια για τον καθορισμό των αναγκών σε υποδομή, έχουν χρησιμοποιηθεί οι ακόλουθες παραδοχές.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η συνολική παραγωγή δημοτικών στερεών αποβλήτων όπως και στην προβλεπόμενη παραγωγή αποβλήτων¹ (τόνοι/έτος): <table border="1" data-bbox="734 836 1144 919"> <thead> <tr> <th>2025</th> <th>2030</th> <th>2035</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>631.290</td> <td>666.040</td> <td>700.780</td> </tr> </tbody> </table> <ul style="list-style-type: none"> • Ανακυκλώσιμα: επίτευξη του στόχου έως το 2025 (55%), έως το 2030 (60%) και έως το 2035 (65%) για χωριστή συλλογή. <p>Η προβλεπόμενη συνολική παραγωγή ανακυκλώσιμων αποβλήτων έχει ως εξής:</p> <table border="1" data-bbox="622 1171 1218 1254"> <thead> <tr> <th></th> <th>2025</th> <th>2030</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Ανακυκλώσιμα</td> <td>195.700</td> <td>239.774</td> </tr> </tbody> </table> <p>Το υφιστάμενο δίκτυο υποδομών ανακύκλωσης για</p>	2025	2030	2035	631.290	666.040	700.780		2025	2030	Ανακυκλώσιμα	195.700	239.774	<p>επεξεργασία των ανακυκλώσιμων ρευμάτων και μετά από διαβουλεύσεις με τον ιδιωτικό τομέα, να γίνει αξιολόγηση της ανάγκης για εγκατάσταση R13 για αποθήκευση των ανακυκλώσιμων υλικών ή για την κατασκευή νέας κεντρικής μονάδας προεπεξεργασίας R12 στην Πάφο, κοντά στον χώρο υγειονομικής ταφής.</p> <p>3.3. Μακροπρόθεσμα, εάν απαιτείται πρόσθετη δυναμικότητα, να γίνει μετατροπή μιας γραμμής για προεπεξεργασία ανακυκλώσιμων στη Μονάδα Μηχανικής-Βιολογικής Επεξεργασίας (ΜΒΕ) στο Πεντάκωμο (η ΟΕΔΑ Πεντακώμου θα έχει πλεόνασμα δυναμικότητας για τα μεικτά απόβλητα).</p> <p>Η συνολική απαιτούμενη δυναμικότητα για τις εργασίες R12 και για την γραμμή επεξεργασίας ανακυκλώσιμων στο Πεντάκωμο για τις δύο επαρχίες θα ανέρχεται από 78.000 τόνους το 2025 σε 114.000 τόνους το 2035.</p> <p>3.4. Δημιουργία σταθμών μεταφόρτωσης για εξυπηρέτηση των</p>	
2025	2030	2035														
631.290	666.040	700.780														
	2025	2030														
Ανακυκλώσιμα	195.700	239.774														

¹Αυτά τα σύνολα δεδομένων έχουν υπολογιστεί από το Τμήμα Περιβάλλοντος βάσει των παραγόμενων ποσοτήτων και διαφέρουν από αυτά που υπολογίστηκαν από το μοντέλο που χρησιμοποιήθηκε στο ΣΔΔΑ 2015-2021, αφού παρατηρήθηκε ότι οι πραγματικές ποσότητες ήταν χαμηλότερες από αυτές που προβλέπονταν από το μοντέλο.

	ΣΚΟΠΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ – ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	ΜΕΤΡΑ / ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ / ΚΙΝΗΤΡΑ	
		<p>ανακυκλώσιμα ρεύματα αποβλήτων σε όλη την επικράτεια της Κύπρου αποτελείται από:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 10 εγκαταστάσεις πλαστικών αποβλήτων. - 11 εγκαταστάσεις για απόβλητα χαρτιού. - 2 εγκαταστάσεις για απόβλητα γυαλιού. <p>Η συνολική δυναμικότητα των μονάδων είναι 111.000 τόνοι/έτος.</p> <p>Ένας σημαντικός παράγοντας που λαμβάνεται υπόψη κατά τον καθορισμό των αναγκών για μελλοντική επέκταση των υποδομών διαχείρισης για τα ανακυκλώσιμα είναι η έλλειψη εγκαταστάσεων προεπεξεργασίας (R12) και αποθήκευσης (R13), καθώς και εγκαταστάσεων τελικής ανακύκλωσης (R1-R11).</p> <p>Η ανάπτυξη μονάδων τελικής ανακύκλωσης στην Κύπρο (R1-R11) από τον ιδιωτικό τομέα, με παραγωγή αποχαρακτηρισμένων αποβλήτων, ενδέχεται να αντιμετωπίσει δυσκολίες αφού θα λειτουργούν σε μια αγορά με συγκεκριμένες ροές αποβλήτων και σχετικά μικρές ποσότητες ώστε να είναι οικονομικά βιώσιμες.</p> <p>Ωστόσο, οι εγκαταστάσεις προεπεξεργασίας ανακυκλώσιμων ρευμάτων (R12-R13) είναι θεμελιώδεις για την επίτευξη της απαραίτητης ποιότητας των αποβλήτων, ώστε να γίνονται αποδεκτά στις εγκαταστάσεις τελικής ανακύκλωσης R1-R11 (εντός ή εκτός της Κυπριακής επικράτειας) όπου γίνεται η επεξεργασία των αποβλήτων σε ένα νέο προϊόν (end-of-waste).</p> <p>Είναι επιθυμητό να δημιουργηθεί ένα δίκτυο ιδιωτικών εγκαταστάσεων προεπεξεργασίας R12 (ογκομετρική</p>	<p>απομακρυσμένων περιοχών, όπου χρειάζεται.</p> <p>3.5. Δημιουργία δικτύου Πράσινων Περιπτέρων (Δράση C2 του LIFE IP) για να βοηθήσει τις κοινότητες σε απομακρυσμένες περιοχές να βελτιώσουν τα συστήματα διαχείρισης των αποβλήτων τους.</p> <p>3.6. Διαλογή στην πηγή και χωριστή συλλογή από τις παραλιακές τουριστικές εγκαταστάσεις σε Λεμεσό και Πάφο.</p> <p>3.7. Εφαρμογή συστήματος διαλογής στην πηγή δημοτικών αποβλήτων σε ορεινές περιοχές της Κύπρου.</p> <p><u>ΕΠΑΡΧΙΕΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ, ΛΑΡΝΑΚΑΣ ΚΑΙ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ</u></p> <p>3.8. Σε περίπτωση που απαιτείται πρόσθετη δυναμικότητα για την επεξεργασία των ανακυκλώσιμων ρευμάτων και μετά από διαβουλεύσεις με τον ιδιωτικό τομέα, να γίνει αξιολόγηση της ανάγκης για εγκατάσταση R13 για αποθήκευση ανακυκλώσιμων υλικών ή για την κατασκευή νέας εγκατάστασης R12 κοντά στην περιοχή της Κόσιης, η οποία ανα εξυπηρετεί κυρίως την περιοχή της Λευκωσίας.</p>	

	ΣΚΟΠΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ – ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	ΜΕΤΡΑ / ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ / ΚΙΝΗΤΡΑ	
		<p>προσαρμογή, διαλογή) ή εγκαταστάσεων αποθήκευσης R13, στα πλαίσια λειτουργίας των συστημάτων Διευρυμένης Ευθύνης του Παραγωγού και οι οποίες θα διαμορφωθούν ως εγκαταστάσεις προεπεξεργασίας πολλαπλών υλικών.</p> <p>Το προαναφερθέν δίκτυο είναι προτιμητέο να καλύπτει καθεμία από τις δύο κύριες ακόλουθες περιφέρειες:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Επαρχίες Πάφου και Λεμεσού • Επαρχίες Λευκωσίας, Λάρνακας και Αμμοχώστου <p>Εφόσον είναι εφικτό, η δημόσια αρχή μπορεί να αντιμετωπίσει τις ελλείψεις ιδιωτικών εγκαταστάσεων σε μια Επαρχία, χρηματοδοτώντας την κατασκευή κέντρων αποθήκευσης και αρχικής επεξεργασίας, με σκοπό την υποστήριξη και ολοκλήρωση του εθνικού δικτύου.</p> <p>Οι τελικές εγκαταστάσεις ανακύκλωσης, των οποίων ο στόχος είναι να επιτύχουν προϊόντα που θα έχουν αποχαρακτηρισθεί ως απόβλητα και να συμμορφώνονται με τους κανονισμούς REACH, μπορούν επίσης να τοποθετηθούν εκτός Κύπρου. Θα εναπόκειται στις ιδιωτικές εταιρείες να δημιουργήσουν τέτοιες εγκαταστάσεις ανάλογα με την οικονομική τους βιωσιμότητα.</p> <p>Οι προβλέψεις παραγωγής διαφορετικών ρών αποβλήτων για το 2025, το 2030 και το 2035 αναφέρονται στο Κεφάλαιο 5.</p>	<p>3.9. Μακροπρόθεσμα, εάν απαιτείται πρόσθετη δυναμικότητα, να γίνει μετατροπή μιας γραμμής στη μονάδα Μηχανικής-Βιολογικής Επεξεργασίας (ΜΒΕ) στην Κόση για προεπεξεργασία των ανακυκλώσιμων υλικών (η μονάδα ΟΕΔΑ Κόσης θα έχει πλεόνασμα δυναμικότητας για τα μεικτά απόβλητα).</p> <p><i>Η συνολική απαιτούμενη δυναμικότητα για τις εργασίες R12 και τη νέα γραμμή Μηχανικής-Βιολογικής Επεξεργασίας (ΜΒΕ) στην Κόση για τις τρεις επαρχίες θα αυξηθεί από 117.000 τόνους το 2025 σε 172.000 τόνους το 2035.</i></p> <p>3.10. Δημιουργία δικτύου Πράσινων Περιπτέρων (Δράση C2 του LIFE IP) για να βοηθήσει τις κοινότητες σε απομακρυσμένες περιοχές να βελτιώσουν τα συστήματα διαχείρισης των αποβλήτων τους.</p> <p><u>ΟΓΚΩΔΗ ΑΠΟΒΛΗΤΑ</u></p> <p>3.11. Να γίνει αξιολόγηση της ανάγκης για δημιουργία μονάδας προεπεξεργασίας R12 ή μονάδας αποθήκευσης R13 για ογκώδη απόβλητα, καθώς και για εγκατάσταση R1 για ανάκτηση ενέργειας από την</p>	

	ΣΚΟΠΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ – ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	ΜΕΤΡΑ / ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ / ΚΙΝΗΤΡΑ	
			επεξεργασία τους.	
ΥΠΟΔΟΜΗ: ΜΕΙΚΤΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ				
4	Υποδομή: διαχείριση μη διαλεγμένων μεικτών αποβλήτων.	<p>Η παραγωγή μη χωριστά διαλεγμένων μεικτών αποβλήτων, όπως εκτιμάται σύμφωνα με τις παραπάνω παραδοχές, αναφέρεται στον παραπάνω πίνακα. Υπολογίζεται σε 284.081 τόνους το 2025, 266.416 τόνους το 2030 και 245.273 τόνους το 2035, συγκριτικά με την κοινή δυναμικότητα των μονάδων Μηχανικής-Βιολογικής Επεξεργασίας-MBE (στο Πεντάκωμο και την Κόσιη) των 330.000 τόνων/έτος.</p> <p>Θα επιτευχθεί συνεχής μείωση της παραγωγής μεικτών αποβλήτων, υπό την προϋπόθεση ότι θα εφαρμοστεί η χωριστή συλλογή και θα επιτευχθεί ο στόχος της ΕΕ για χωριστή συλλογή. Ως εκ τούτου, θα υπάρχει πλεόνασμα δυναμικότητας στις μονάδες Μηχανικής-Βιολογικής Επεξεργασίας (ΜΒΕ). Οι μονάδες αυτές μπορούν να μετατραπούν εν μέρει σε μονάδες προεπεξεργασίας για ανακυκλώσιμα ρεύματα (R12), όπως υποδεικνύεται.</p> <p>Εκτιμάται ότι το 35% των αδιαχώριστων αποβλήτων είναι το οργανικό κλάσμα, που πρέπει να υποβληθεί σε διαδικασία βιοσταθεροποίησης (βλ. σημείο 6). Το υπόλειμμα της μηχανικής διαλογής μπορεί να μετατραπεί σε εναλλακτικό δευτερογενές καύσιμο προερχόμενο από απόβλητα (Refuse Derived Fuel, RDF) ή σε στερεά ανακτηθέντα καύσιμα (Solid Recovered Fuel, SRF) για εγκαταστάσεις ανάκτησης ενέργειας, προκειμένου να εκτραπεί από τους χώρους υγειονομικής ταφής. Ως εκ τούτου, η ζήτηση των εργοστασίων τσιμέντου από την εσωτερική αγορά θα πρέπει να αξιολογηθεί, καθώς και η σκοπιμότητα μιας μονάδας</p>	<p>4.1. Καθορισμός κριτηρίων αποχαρακτηρισμού των αποβλήτων για την παραγωγή στερεού εναλλακτικού δευτερογενούς καυσίμου (SRF) σε εθνικό επίπεδο.</p> <p>4.2. Εξοπλισμός / Δημιουργία σταθμών μεταφόρτωσης για εξυπηρέτηση των απομακρυσμένων περιοχών με εξοπλισμό μικρής κλίμακας για αρχική μηχανική διαλογή μεικτών αποβλήτων, όπου είναι απαραίτητο (π.χ. Πόλις στην Πάφο, την Αμμόχωστο και τη Λευκωσία).</p> <p><u>ΕΠΑΡΧΙΕΣ ΠΑΦΟΥ ΚΑΙ ΛΕΜΕΣΟΥ</u></p> <p>4.3. Η μονάδα Μηχανικής-Βιολογικής Επεξεργασίας (ΜΒΕ) στο Πεντάκωμο θα έχει επαρκή δυναμικότητα, που θα καλύπτει τη συνολική ποσότητα μεικτών αποβλήτων των επαρχιών Πάφου και Λεμεσού (περίπου 114.000 τόνους το 2025 και 98.000 το 2035). Η γραμμή του RDF θα πρέπει να διατηρηθεί και ενδεχομένως να επεκταθεί, έτσι ώστε να επεξεργάζεται τη συνολική ποσότητα του υπολείμματος της μηχανικής διαλογής.</p> <p><i>Επί του παρόντος, η δυναμικότητα για</i></p>	

	ΣΚΟΠΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ – ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	ΜΕΤΡΑ / ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ / ΚΙΝΗΤΡΑ	
		<p>παραγωγής ενέργειας από απόβλητα. Ιδανικά, το υπόλειμμα θα πρέπει να εκτρέπεται πλήρως από την υγειονομική ταφή, γεγονός που συνεπάγεται την ανάγκη εγκατάστασης νέων γραμμών παραγωγής RDF/SRF στις υπάρχουσες μονάδες Μηχανικής-Βιολογικής Επεξεργασίας (ΜΒΕ). Επί του παρόντος, τα εργοστάσια τσιμέντου στην Κύπρο εισάγουν RDF από την εξωτερική αγορά.</p> <p>Όπως αναφέρεται στην απάντηση Ε-006700/2020 που δόθηκε εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (18.2.2021) σε γραπτή ερώτηση, «Η παραγωγή RDF και SRF θα πρέπει να είναι από μη ανακυκλώσιμα απόβλητα, σύμφωνα με την Οδηγία Πλαίσιο για τα Απόβλητα, που ορίζει απαιτήσεις για την τήρηση της ιεράρχησης των αποβλήτων της ΕΕ (άρθρο 4) και διασφαλίζει ότι τα ανακυκλώσιμα απόβλητα συλλέγονται χωριστά και ανακυκλώνονται και δεν αποτεφρώνονται (άρθρο 10). Η ανάκτηση ενέργειας από τα μη ανακυκλώσιμα απόβλητα αποφεύγει την υγειονομική ταφή τους και συνάδει με την ιεραρχία των αποβλήτων και τους στόχους της κυκλικής οικονομίας».</p> <p>Το RDF είναι καύσιμο που παράγεται από απόβλητα μέσω μιας σειράς διαφορετικών διεργασιών, όπως ο μηχανικός διαχωρισμός, η ανάμειξη και η συμπίεση για την αύξηση της θερμογόνου δύναμης των αποβλήτων. Τέτοια καύσιμα που προέρχονται από απόβλητα μπορούν να αποτελούνται από χαρτί, πλαστικό και άλλα εύφλεκτα απόβλητα και μπορούν να αποτεφρωθούν σε μονάδα παραγωγής ενέργειας από απόβλητα, κλίβανο τσιμέντου ή βιομηχανικό κλίβανο.</p>	<p>παραγωγή RDF είναι περίπου 54.000 τόνοι/έτος έναντι της εκτιμώμενης μέγιστης παραγωγής υπολείμματος μηχανικής διαλογής από την επεξεργασία των μεικτών αποβλήτων, η οποία θα ανέλθει από 74.000 τόνους/έτος το 2025 σε 64.000 τόνους/έτος το 2035.</p> <p><u>ΕΠΑΡΧΙΕΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ, ΛΑΡΝΑΚΑΣ ΚΑΙ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ</u></p> <p>4.4. Η μονάδα Μηχανικής-Βιολογικής Επεξεργασίας (ΜΒΕ) στην Κόσιη θα έχει επαρκή δυναμικότητα, που θα καλύπτει τη συνολική παραγόμενη ποσότητα μεικτών αποβλήτων των επαρχιών Λευκωσίας, Λάρνακας και Αμμοχώστου (περίπου 170.000 τόνοι το 2025 και 147.000 το 2035). Θα πρέπει να δημιουργηθεί νέα γραμμή παραγωγής RDF ή SRF, με</p> <p>Η απαιτούμενη δυναμικότητα για τη γραμμή RDF/SRF είναι 110.000 τόνοι για το 2025 και 95.000 τόνοι για το 2035.</p> <p><u>ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ SRF/RDF ΑΠΟ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΕΠΑΡΧΙΕΣ</u></p> <p>4.5. Αξιολόγηση πιθανών λύσεων για τη διαθεσιμότητα του RDF.</p>	

	ΣΚΟΠΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ – ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	ΜΕΤΡΑ / ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ / ΚΙΝΗΤΡΑ	
		SRF σημαίνει στερεό ανακτηθέντο καύσιμο που παρασκευάζεται από μη επικίνδυνα απόβλητα που πληρούν τις απαιτήσεις ταξινόμησης και τις προδιαγραφές που ορίζονται στο Ευρωπαϊκό Πρότυπο CEN/TS 15359 για τη θέσπιση προδιαγραφών των δευτερογενών καυσίμων.	Εξασφάλιση της διαθεσιμότητας των χρηστών RDF στην εσωτερική αγορά. 4.6. Αξιολόγηση της ανάγκης για την κατασκευή μονάδας παραγωγής ενέργειας από απόβλητα για την αποδοχή του SRF/RDF των δύο ΟΕΔΑ.	
ΥΠΟΔΟΜΗ: ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΑΠΟ ΧΩΡΙΣΤΗ ΣΥΛΛΟΓΗ				
5	Υποδομή: διαχείριση οργανικών αποβλήτων από διαλογή στην πηγή και χωριστή συλλογή.	<p>Η προβλεπόμενη συνολική παραγωγή οργανικών αποβλήτων από τη χωριστή συλλογή, όπως αναφέρεται στον παραπάνω πίνακα, και οι ανάγκες όσον αφορά τις υποδομές για τη διαχείριση τους, έχουν υπολογιστεί λαμβάνοντας υπόψη τις ακόλουθες παραδοχές:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Παραγωγή οργανικών αποβλήτων: τα οργανικά απόβλητα αποτελούν το 40% των δημοτικών αποβλήτων και μπορεί να επιτευχθεί ποσοστό ανάκτησης μέχρι και 60% από τα προγράμματα χωριστής συλλογής το 2025 και το 2035. • Η τρέχουσα δυναμικότητα για την επεξεργασία των οργανικών αποβλήτων είναι περιορισμένη. Καθώς το οργανικό κλάσμα από τη χωριστή συλλογή θα αυξάνεται με την πάροδο του χρόνου, θα υπάρχει ανεπαρκής δυναμικότητα των μονάδων επεξεργασίας οργανικών αποβλήτων για ποιοτικό κόμποστ ή αναερόβια χώνευση. • Η συνολική προβλεπόμενη παραγωγή οργανικών αποβλήτων από τη χωριστή συλλογή (σύμφωνα με τις προαναφερθείσες παραδοχές) θα ανέρχεται από 150.000 τόνους/έτος το 2025 και 168 τόνους/έτος το 2035. 	<p>5.1. Θέσπιση κριτηρίων αποχαρκτηρισμού αποβλήτων για ποιοτικό κομπόστ, καθώς και προτύπων για τα οργανικά απόβλητα που εισέρχονται σε διαδικασίες οργανικής ανακύκλωσης, με βάση τις βέλτιστες διαθέσιμες πρακτικές.</p> <p><u>ΕΠΑΡΧΙΕΣ ΠΑΦΟΥ ΚΑΙ ΛΕΜΕΣΟΥ</u></p> <p>5.2. Κατασκευή νέας κεντρικής μονάδας αναερόβιας χώνευσης/κομποστοποίησης στην Πάφο (> 20.000 τόνοι/έτος).</p> <p>5.3. Το τμήμα αναερόβιας χώνευσης της μονάδας Μηχανικής-Βιολογικής Επεξεργασίας (ΜΒΕ) στο Πεντάκωμο θα χρησιμοποιείται για την παραγωγή ποιοτικού κόμποστ (οργανικά απόβλητα που προκύπτουν από τη χωριστή συλλογή της περιοχής της Λεμεσού).</p> <p>5.4. Εγκατάσταση κομποστοποιητών</p>	<p>LIFE IP</p> <p>Διαθρονωτικά Ταμεία</p> <p>RRF</p>

	ΣΚΟΠΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ – ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	ΜΕΤΡΑ / ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ / ΚΙΝΗΤΡΑ	
		<ul style="list-style-type: none"> • Οι εγκαταστάσεις αναερόβιας χώνευσης είναι γενικά προτιμότερες από αυτές της κομποστοποίησης, καθώς ελαχιστοποιούνται οι οσμές και το βιοαέριο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για παραγωγή ενέργειας ενώ το χωνεμένο υπόλειμμα σε ποιοτικό κόμποστ. Το ποιοτικό κόμποστ θα πρέπει να διατίθεται στην αγορά και ως εκ τούτου θα πρέπει να αξιολογηθεί η ζήτηση του στην Κύπρο. • Σύμφωνα με τη Δράση C1 του LIFE IP, τα συστήματα διαλογής στην πηγή θα συλλέγουν συνολικά 13.230 τόνους οργανικών αποβλήτων, για έναν πληθυσμό περίπου 100.000 κατοίκων. Τα διαλεγμένα οργανικά απόβλητα θα υποβάλλονται σε βιολογική επεξεργασία ως εξής: <ul style="list-style-type: none"> - 8.030 τόνοι/έτος οργανικά απόβλητα (περίπου το 60% των διαλεγμένων βιοαποβλήτων) θα υποβάλλονται σε επεξεργασία σε αποκεντρωμένες μονάδες κομποστοποίησης. Πιο συγκεκριμένα, τα οργανικά απόβλητα θα διαχειρίζονται σε τοπικό επίπεδο σε αγροτικές/ημιαγροτικές περιοχές και στις 5 Επαρχίες της Κύπρου χρησιμοποιώντας 50 μικρού και μεσαίου μεγέθους μονάδες κομποστοποίησης και 2.000 μονάδες οικιακής κομποστοποίησης (Υπο-Δράση Γ1.2). - 5.200 τόνοι οργανικών αποβλήτων (περίπου το 40% των διαλεγμένων οργανικών αποβλήτων) θα μεταφερθούν σε εγκαταστάσεις κεντρικής κομποστοποίησης (Υπο-Δράση C1.2) και 	<p>μικρού και μεσαίου μεγέθους και οικιακών κομποστοποιητών σε αγροτικές και ημιαγροτικές κοινότητες στην Κύπρο (LIFE IP Action C1).</p> <p>5.5. Προώθηση ιδιωτικών ή κοινοτικών μονάδων κομποστοποίησης για τα πράσινα απόβλητα και επενδύσεις σε εξοπλισμό για την προεπεξεργασία των πράσινων αποβλήτων (π.χ. τεμαχιστές, κινητά σημεία συλλογής).</p> <p><i>Η δυναμικότητα που απαιτείται για τη διαχείριση της παραγωγής οργανικών αποβλήτων που θα προκύπτουν από τη χωριστή συλλογή θα ανέρχεται από 60.000 τόνους/έτος το 2025 έως 67.000 τόνους/έτος το 2035.</i></p> <p><u>ΕΠΑΡΧΙΕΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ, ΛΑΡΝΑΚΑΣ ΚΑΙ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ</u></p> <p>5.6. Κατασκευή νέας μονάδας αναερόβιας χώνευσης / κομποστοποίησης στην περιοχή της Λευκωσίας. Εναλλακτικά, θα μπορούσε να τοποθετηθεί στην περιοχή της Κόσιης.</p> <p>5.7. Να εξεταστεί η δυνατότητα ίδρυσης μονάδων παστερίωσης, για την αποδοχή των αποβλήτων σε ιδιόκτητες μονάδες αναερόβιας χώνευσης, κοντά στην περιοχή</p>	

	ΣΚΟΠΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ – ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	ΜΕΤΡΑ / ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ / ΚΙΝΗΤΡΑ	
		<p>εγκαταστάσεις αναερόβιας επεξεργασίας (Υπο-Δράση C1.3). Πιο συγκεκριμένα, 2.700 τόνοι οργανικών που συλλέγονται από τους Δήμους Αγλατζιάς (Λευκωσία) και Αραδίππου (Λάρνακα) θα υποβληθούν σε επεξεργασία στην κεντρική μονάδα κομποστοποίησης της ΟΕΔΑ Κόσιης. Επιπλέον, 1.000 τόνοι διαλεγμένων οργανικών αποβλήτων από την Πάφο θα υποβάλλονται για επεξεργασία σε ιδιόκτητες αναερόβιες εγκαταστάσεις, ενώ 1.500 τόνοι/έτος από τη Λεμεσό θα συλλέγονται χωριστά και θα αποστέλλονται για αναερόβια επεξεργασία στην κεντρική αναερόβια μονάδα της ΟΕΔΑ Πεντακώμου.</p>	<p>Λευκωσίας ή στην Κόσιη.</p> <p>5.8. Μερική μετατροπή του τμήματος βιοσταθεροποίησης της μονάδας Μηχανικής-Βιολογικής Επεξεργασίας (ΜΒΕ) της Κόσιης σε γραμμή παραγωγής ποιοτικού κόμποστ.</p> <p>5.9. Εγκατάσταση μικρού και μεσαίου μεγέθους κομποστοποιητών και οικιακών κομποστοποιητών, σε αγροτικές και ημιαγροτικές κοινότητες στην Κύπρο (LIFE IP Δράση C1).</p> <p>5.10. Προώθηση ιδιωτικών ή κοινοτικών μονάδων κομποστοποίησης για τα πράσινα απόβλητα και επενδύσεις σε εξοπλισμό για την προεπεξεργασία των πράσινων αποβλήτων (π.χ. τεμαχιστές, κινητά σημεία συλλογής).</p> <p><i>Η συνολική δυναμικότητα για διαχείριση των οργανικών αποβλήτων σε αυτές τις Επαρχίες θα πρέπει να ανέλθει στους 90.000 τόνους/έτος το 2025 και στους 100.000 τόνους/έτος το 2035.</i></p>	
ΥΠΟΔΟΜΗ: ΠΡΟΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΟΡΓΑΝΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΑΠΟ ΤΑ ΜΕΙΚΤΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ (ΜΗ ΧΩΡΙΣΤΑ ΔΙΑΛΕΓΜΕΝΑ)				
6	Υποδομή: διαχείριση οργανικών αποβλήτων από τα μεικτά απόβλητα –	Όταν τα μεικτά μη χωριστά διαλεγμένα απόβλητα υποβάλλονται σε μηχανική επεξεργασία σε μονάδα Μηχανικής-Βιολογικής Επεξεργασίας (ΜΒΕ), η συγκέντρωση οργανικών στο κλάσμα που προκύπτει	ΕΠΑΡΧΙΕΣ ΛΕΜΕΣΟΥ ΚΑΙ ΠΑΦΟΥ 6.1. Μια νέα γραμμή βιοσταθεροποίησης θα πρέπει να δημιουργηθεί στην ΟΕΔΑ Πεντακώμου	Διαρθρωτικά Ταμεία

	ΣΚΟΠΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ – ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	ΜΕΤΡΑ / ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ / ΚΙΝΗΤΡΑ	
	βιοσταθεροποίηση	<p>θεωρείται ότι αποτελεί το 35% των μεικτών αποβλήτων.</p> <p>Αυτό το κλάσμα δεν μπορεί ταφεί σε χώρο υγειονομικής ταφής χωρίς προκαταρκτική επεξεργασία, σύμφωνα με το άρθρο 6 της Οδηγίας 1999/31 για την υγειονομική ταφή των αποβλήτων.</p> <p><u>Δυνατότητα βιοσταθεροποίησης:</u></p> <p>Πεντάκωμο (49.000 τόνοι, αναερόβια χώνευση) και Κόσιη (70.000 τόνοι, 10 κύτταρα, το καθένα δυναμικότητας 270-300 τόνοι, κομποστοποίηση, υποθέτοντας περίοδο επεξεργασίας 10 ημερών για το οργανικό κλάσμα).</p> <p>Με τη χωριστή συλλογή, προκύπτει μια πλεονάζουσα δυναμικότητα όσο αφορά τη βιοσταθεροποίηση.</p> <p>Η εκτιμώμενη παραγωγή οργανικών αποβλήτων από μηχανική επεξεργασία (σε μονάδα Μηχανικής-Βιολογικής Επεξεργασίας) θα μειωθεί από 99.000 τόνους/έτος το 2025 σε 86.000 τόνους/έτος το 2035, με την ακόλουθη μείωση στην παραγωγή ανά περιφέρεια:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Επαρχίες Πάφου και Λεμεσού: από 40.000 τόνους/έτος το 2025 σε 34.000 τόνους/έτος το 2035 • Επαρχίες Λευκωσίας, Λάρνακας και Αμμοχώστου: από 60.000 τόνους/έτος το 2025 σε 51.000 τόνους/έτος το 2035. <p>Θα πρέπει να υιοθετηθούν άμεσα βραχυπρόθεσμες λύσεις για την αντιμετώπιση του ζητήματος της έλλειψης προεπεξεργασίας πριν από την υγειονομική ταφή. Μπορούν να ληφθούν υπόψη οι ακόλουθες δυνατότητες:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Έναρξη, το συντομότερο δυνατό, της διαλογής στην 	<p>(δυναμικότητας περίπου 35.000 τόνων/έτος) για τη βιοσταθεροποίηση του υπολείμματος της μηχανικής διαλογής πριν από την υγειονομική ταφή (το τμήμα της μονάδας Μηχανικής-Βιολογικής Επεξεργασίας Πεντακώμου για τα οργανικά απόβλητα – αναερόβια χώνευση και βιοξήρανση – θα μετατραπεί σε τμήμα αναερόβιας χώνευσης για τα οργανικά απόβλητα που προκύπτουν από τη χωριστή συλλογή).</p> <p><u>ΕΠΑΡΧΙΕΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ, ΛΑΡΝΑΚΑΣ ΚΑΙ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ</u></p> <p>6.2. Η μονάδα Μηχανικής-Βιολογικής Επεξεργασίας (ΜΒΕ) της Κόσιης για βιοσταθεροποίηση θα έχει πλεονάζουσα δυναμικότητα. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να διατηρηθεί για βιοσταθεροποίηση (θα μετατραπεί μερικώς σε τμήμα παραγωγής ποιοτικού κομπόστ για τα χωριστά συλλεχθέντα οργανικά απόβλητα).</p> <p><i>Η ανάγκη σε δυναμικότητα του τμήματος βιοσταθεροποίησης σε αυτές τις Επαρχίες είναι περίπου 53.000 τόνοι/έτος.</i></p>	

	ΣΚΟΠΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ – ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	ΜΕΤΡΑ / ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ / ΚΙΝΗΤΡΑ	
		<p>πηγή και της χωριστής συλλογής, προκειμένου να μειωθεί η ποσότητα των αδιαχώριστων αποβλήτων.</p> <ul style="list-style-type: none"> Χρησιμοποίηση της δυναμικότητας των ΟΕΔΑ Πεντακώμου και Κόσιης για αναερόβια και αερόβια επεξεργασία του οργανικού κλάσματος (που προκύπτει από μηχανική επεξεργασία). Εγκατάσταση νέας γραμμής βιοσταθεροποίησης στο Πεντάκωμο. Τοποθέτηση μιας πρόσθετης κινητής εγκατάστασης θρυμματισμού/διαχωρισμού και αφαίρεσης σιδήρου εντός των μονάδων Μηχανικής-Βιολογικής Επεξεργασίας (ΜΒΕ) στο Πεντάκωμο και την Κόσιη και ενδεχομένως στην είσοδο του ΧΥΤΑ Πάφου. Αξιολόγηση της δυνατότητας ιδιωτικών σταθμών αναερόβιας επεξεργασίας για την υποστήριξη της επεξεργασίας του οργανικού κλάσματος στα μεικτά απόβλητα. 		
ΥΠΟΔΟΜΗ: ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ				
7	Υποδομή: επισκευή και επαναχρησιμοποίηση.	<p>Αυτό αποτελεί μέτρο για την πρόληψη της παραγωγής αποβλήτων.</p> <p>Σύμφωνα με την Δράση C5 του LIFE, θα κατασκευαστούν δύο (2) κέντρα επαναχρησιμοποίησης/επισκευής σε στρατηγικά σημεία στην Κύπρο: ένα στην Κόσιη (Λάρνακα) ή εναλλακτικά στο Δάλι (Λευκωσία) και ένα στον Άγιο Σιλιά (Λεμεσό).</p> <p>Τα κέντρα επαναχρησιμοποίησης/επισκευής θα εξυπηρετούν επτά (7) μεγάλους Δήμους που βρίσκονται και στις πέντε (5) επαρχίες.</p> <p>Θα δημιουργηθεί ένα δίκτυο τουλάχιστον επτά (7)</p>	<p>7.1. Δημιουργία δύο Κέντρων Επαναχρησιμοποίησης/Επισκευής και ενός δικτύου καταστημάτων επαναχρησιμοποίησης στους μεγάλους Δήμους, προκειμένου να ξεκινήσουν οι δράσεις επαναχρησιμοποίησης και προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση (επισκευή) με στόχο την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων (LIFE IP Δράση C5).</p>	<p>LIFE IP RRF</p>

	ΣΚΟΠΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ – ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	ΜΕΤΡΑ / ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ / ΚΙΝΗΤΡΑ	
		καταστημάτων επαναχρησιμοποίησης (τουλάχιστον ένα σε κάθε συμμετέχοντα Δήμο) για την υποστήριξη της λειτουργίας των κέντρων επαναχρησιμοποίησης/επισκευής.		
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ, ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΤΡΑ: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ				
8	Ετοιμασία τεχνικών κανονισμών και εφαρμογή διοικητικών εργαλείων για την προστασία του περιβάλλοντος.	<p>Τα διοικητικά μέσα όπως τα πρωτόκολλα, τα τεχνικά πρότυπα, οι εφαρμογές δεδομένων κ.λπ. είναι ζωτικής σημασίας για διασφάλιση της διοικητικής αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας. Μολονότι απαιτείται συνδυασμός μέτρων σε όλα τα διοικητικά επίπεδα, η πλειονότητα των μέσω και εργαλείων διαχείρισης και πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων μπορεί να εφαρμοστεί αποτελεσματικότερα εάν αυτά συντονιστούν σε εθνικό επίπεδο.</p> <p><u>Αυτά τα μέσα θα πρέπει:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Να προωθούν και να στηρίζουν βιώσιμα μοντέλα παραγωγής και κατανάλωσης. • Να παρέχουν ελαφρύνσεις από τους κανονισμούς στις περιπτώσεις αποκεντρωμένων λύσεων μικρής κλίμακας: τα γραφειοκρατικά εμπόδια μπορεί να καταστούν την βέλτιστη και οικονομικότερη επιλογή ανέφικτη. • Να ενισχύουν τις τοπικές κοινωνικές πρωτοβουλίες, μειώνοντας τις απαιτήσεις και αναπτύσσοντας ένα πρόγραμμα τεχνικής υποστήριξης. <p>Πολλά από τα προτεινόμενα μέτρα έχουν συμπεριληφθεί στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΣΑΑ) καθώς και στο πρόγραμμα LIFE IP (Δράσεις A1.3 – Οικονομικά μέσα, A1.4 – Προτεραιότητες τυποποίησης</p>	<p>8.1.Εισαγωγή ενός Ηλεκτρονικού Μητρώου Διαχειριστών Αποβλήτων και μια ηλεκτρονική βάση δεδομένων μεταφοράς αποβλήτων.</p> <p>8.2.Ανάπτυξη ενός λογισμικού εργαλείου για χαρτογράφηση και παρακολούθηση αποβλήτων που καταλήγουν στη θάλασσα (LIFE IP Δράση C7).</p> <p>8.3.Καθιέρωση κοινής μεθοδολογίας και ελάχιστων ποιοτικών απαιτήσεων για την ομοιόμορφη μέτρηση των αποβλήτων τροφίμων.</p> <p>8.4.Αναθεώρηση των διατάξεων αδειοδότησης για τους χώρους διάθεσης αποβλήτων, σύμφωνα με τη νέα νομοθεσία και τα συστήματα συλλογής (για παράδειγμα, δημοτικά επικίνδυνα απόβλητα) (Δράση LIFE IP A2.8 & C3.2).</p>	LIFE IP

	ΣΚΟΠΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ – ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	ΜΕΤΡΑ / ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ / ΚΙΝΗΤΡΑ	
		για δευτερογενείς πρώτες ύλες και C8.3 – ανάπτυξη τυποποιήσεων) και πρέπει να προγραμματίζονται και να εφαρμόζονται αναλόγως.		
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ, ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΤΡΑ: ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΒΟΛΗ				
9	Επιθεώρηση και επιβολή	<p>Στην Κύπρο υπάρχουν ήδη οι απαραίτητες νομοθετικές ρυθμίσεις για την αδειοδότηση δραστηριοτήτων σχετικών με τα απόβλητα. Για να είναι αποτελεσματικοί αυτοί οι έλεγχοι, είναι επιτακτική ανάγκη να εφαρμοστεί ένα εξίσου ενδυναμωμένο καθεστώς επιθεώρησης και επιβολής. Η αρμόδια αρχή για την επιβολή της νομοθεσίας για τα απόβλητα θα έπρεπε ιδανικά να είναι ένας κεντρικός φορέας, με σαφείς στρατηγικές επιθεωρήσεων και επιβολής βάσει κινδύνου.</p> <p>Χωρίς σαφή επιβολή του νόμου, θα είναι πολύ πιο δύσκολο να εφαρμοστούν νέες στρατηγικές για τα απόβλητα σε ολόκληρη την Κύπρο.</p>	9.1. Δημιουργία κεντρικής μονάδας επιθεωρήσεων και ενίσχυση των δυνατοτήτων των τοπικών αρχών για επιβολή και επιθεωρήσεις.	
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ, ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΤΡΑ: ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ				
10	Μείωση και ελαχιστοποίηση των αποβλήτων μέσω οικονομικών εργαλείων.	<p>Χρειάζεται να εισαχθούν βασικά χρηματοδοτικά εργαλεία για να ενθαρρυνθεί η μείωση και η ανακύκλωση των αποβλήτων ώστε να απομακρύνονται τα μη χωριστά διαλεγμένα απόβλητα από τους χώρους υγειονομικής ταφής. Αυτά θα πρέπει να επικεντρωθούν στους τομείς προτεραιότητας: Τρόφιμα και Ποτά, HoReCa (Ξενοδοχεία/Εστιατόρια/Καφετέριες), Κατασκευαστικός Τομέας, Πρωτογενής Τομέας και Άλλες Βιομηχανικές Υποδομές</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ο φόρος υγειονομικής ταφής στοχεύει στην αποθάρρυνση της υγειονομικής ταφής και της αποτέφρωσης των δημοτικών αποβλήτων. Θα δημιουργήσει έσοδα για το κράτος και τις τοπικές 	<p>Ανάπτυξη και εφαρμογή μιας σειράς οικονομικών μέσων για την ενθάρρυνση της ελαχιστοποίησης της παραγωγής αποβλήτων, της διαλογής στην πηγή, της επεξεργασίας και της υπεύθυνης διαχείρισης των αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένων των ακόλουθων μέτρων:</p> <p>10.1. Άμεση εφαρμογή φόρου υγειονομικής ταφής, αυξάνοντας σταδιακά τον συντελεστή του φόρου (LIFE IP Δράσεις A1.3 και C8.1).</p> <p>10.2. Εφαρμογή έως το 2022</p>	LIFE IP Εθνικός Προϋπολογισμός και Υπεύθυνοι Παραγωγοί

	ΣΚΟΠΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ – ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	ΜΕΤΡΑ / ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ / ΚΙΝΗΤΡΑ	
		<p>αρχές τα οποία θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη χρηματοδότηση της χωριστή συλλογή, ανάλογα με τις επιδόσεις των τοπικών αρχών. Θα επιτρέψει επίσης τη χρηματοδότηση στρατηγικών και υποδομών διαχείρισης αποβλήτων. Θα χρειαστεί συστηματικός έλεγχος σχετικά με τη διάθεση των μεικτών αποβλήτων στους χώρους υγειονομικής ταφής και αποτελεσματική επιβολή των μέτρων κατά της ρύπανσης, της ανεξέλεγκτης απόρριψης και των παράνομων χωματερών.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Με την πάροδο του χρόνου, θα υπάρξει μια αναμενόμενη μείωση της διάθεσης δημοτικών αποβλήτων σε χώρους υγειονομικής ταφής, με σχετικές μειώσεις στα έσοδα από το φόρο υγειονομικής ταφής. Αυτά τα μειωμένα έσοδα θα πρέπει να αντισταθμιστούν από προοδευτικές αυξήσεις των συντελεστών του φόρου υγειονομικής ταφής ή από έναν συμπληρωματικό περιβαλλοντικό φόρο στα προϊόντα. Ο περιβαλλοντικός φόρος θα στοχεύει στην αντιστάθμιση του κόστους διαχείρισης αποβλήτων στο τέλος του κύκλου ζωής τους και θα υπολογιστεί σύμφωνα με το επικίνδυνο περιεχόμενο των αποβλήτων, τον κύκλο ζωής, τη δυσκολία ανακύκλωσης και το κόστος διαχείρισης των αποβλήτων. Ένας περιβαλλοντικός φόρος θα μπορούσε να προστατεύσει από τον αθέμιτο ανταγωνισμό από εισαγόμενα προϊόντα με χαμηλότερα περιβαλλοντικά πρότυπα και θα ήταν συμπληρωματικός του τέλους διαχείρισης που καταβάλλεται στα συστήματα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού ή θα τον υποκαταστήσει όταν ένα 	<p>περιβαλλοντικού φόρου σε αγαθά, όπως πλαστικά προϊόντα μιας χρήσης και στο πλαστικό περιεχόμενο των προϊόντων.</p> <p>10.3. Μείωση του συντελεστή ΦΠΑ στα μεταχειρισμένα προϊόντα και τα αποχαρακτηρισμένα προϊόντα έως το 2022.</p> <p>10.4. Εφαρμογή προγράμματος Πληρώνω Όσο Πετώ (ΠΟΠ) το οποίο να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τιμωρεί τη μη διαλογή των αποβλήτων στην πηγή από νοικοκυριά και επιχειρήσεις και • Δημιουργεί έξυπνα συστήματα παρακολούθησης αποβλήτων. (LIFE IP Δράσεις A2.6 και C6) <p>10.5. Εφαρμογή Συστημάτων Εγγυοδοσίας (DRS) και σχεδίων επιστροφής και επαναγέμισης, ξεκινώντας από το 2022.</p> <p>10.6. Δημιουργία ταμείου διαχείρισης αποβλήτων που θα χρηματοδοτεί προγράμματα, έργα, πρωτοβουλίες και καινοτομίες στη διαχείριση αποβλήτων (LIFE IP Δράση C8.2).</p>	

	ΣΚΟΠΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ – ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	ΜΕΤΡΑ / ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ / ΚΙΝΗΤΡΑ	
		<p>προϊόν δεν καλύπτεται από υποχρεώσεις διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ένα σύστημα Πληρώνω Όσο Πετώ (ΠΟΠ) θα είναι ένα σημαντικό οικονομικό κίνητρο για τη μείωση της παραγωγής δημοτικών αποβλήτων, ιδίως αποβλήτων που δεν είναι κατάλληλα για προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση ή ανακύκλωση. • Ένα Σύστημα Εγγυοδοσίας (DRS) θα παρέχει ένα οικονομικό κίνητρο για την αύξηση της επαναχρησιμοποίησης και της ανακύκλωσης ορισμένων αποβλήτων συσκευασίας και θα αυξήσει την ποιότητα και τη δυνατότητα ανακύκλωσής τους. Ένα εγγυοδοτικό σύστημα θα πρέπει να διοχετεύει τα έσοδα πίσω στο κράτος και τις τοπικές αρχές για να υποστηρίξει την απόδοση της διαλογής στην πηγή, της χωριστής συλλογής και της ανακύκλωσης. <p>Αυτά τα οικονομικά μέτρα συνεπάγονται πρόσθετο διοικητικό φόρτο για τις τοπικές και επαρχιακές διοικήσεις που δεν πρέπει να υποτιμάται. Τα συγκεκριμένα μέτρα σχετίζονται άμεσα με πολλά από αυτά που αναφέρονται στο LIFE IP και θα πρέπει να συντονιστούν αναλόγως.</p>		
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ, ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΤΡΑ: ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ				
11	Μετάβαση προς μια κυκλική οικονομία.	<p>Αυτά τα μέτρα θα συμπληρώσουν τα δημοσιονομικά και νομοθετικά εργαλεία και θα ενσωματωθούν στα τεχνικά πρότυπα που αναπτύσσονται (βλ. Δράση 1) για να βοηθήσουν την Κύπρο στη μετάβαση προς μια πιο κυκλική οικονομία.</p> <p>Τα οικονομικά της διαχείρισης των αποβλήτων (δημόσιες</p>	11.1. Δημιουργία μιας πλατφόρμας ανταλλαγής πόρων (Sharing Marketplace) για την κυκλική οικονομία, με στόχο τη σύνδεση της προσφοράς και της ζήτησης υλικών, και αποβλήτων με επαγγελματικό τρόπο, προκειμένου να μειωθούν τα	Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία (RRF)

	ΣΚΟΠΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ – ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	ΜΕΤΡΑ / ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ / ΚΙΝΗΤΡΑ	
		<p>επενδύσεις, κόστος επεξεργασίας, τέλη και κίνητρα) θα πρέπει επίσης να συνάδουν με την ιεράρχηση των αποβλήτων της ΕΕ (για παράδειγμα, η υγειονομική ταφή πρέπει να είναι η πιο δαπανηρή επιλογή για έναν ιδιοκτήτη αποβλήτων). Αυτό δεν ισχύει επί του παρόντος.</p> <p>Τα εναρμονισμένα συστήματα διαλογής στην πηγή και χωριστής συλλογής αποβλήτων θα εξετάσουν τους πιο αποτελεσματικούς συνδυασμούς μοντέλων χωριστής συλλογής.</p> <p>Η ολοκλήρωση του δικτύου συλλογής αποβλήτων (διαλογή στην πηγή, χωριστή συλλογή από πόρτα σε πόρτα, Πράσινα Σημεία, Σημεία Συλλογής, Γωνιές Ανακύκλωσης και Πράσινα Περίπτερα) θα σημαίνει ότι όλοι στην Κύπρο θα έχουν πρόσβαση σε κατάλληλες υποδομές για τη διάθεση των αποβλήτων τους και οι κατάλληλες υπηρεσίες και υποδομές θα ενισχύσουν τα προγράμματα ανακύκλωσης με την ενεργό συμμετοχή των πολιτών και των τοπικών αρχών.</p> <p>Τα απόβλητα που καταλήγουν στη θάλασσα παράγονται αρχικά στη στεριά. Μπορούν να έχουν σοβαρές και μόνιμες επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον και την άγρια ζωή και μπορεί να επηρεάσουν αρνητικά και μη αναστρέψιμα τους ανθρώπους. Για να αποφευχθεί η προβλεπόμενη αύξηση του κινδύνου ρύπανσης και της ανεξέλεγκτης και παράνομης απόρριψης με την επιβολή φόρου υγειονομικής ταφής, η συλλογή αποβλήτων θα πρέπει να πραγματοποιείται με μικρό ή καθόλου οικονομικό κόστος για τον ιδιοκτήτη, καθιστώντας έτσι εφικτή την αποφυγή της ρύπανσης από επικίνδυνα ή μη ανακυκλώσιμα απόβλητα.</p>	<p>απόβλητα.</p> <p>11.2. Βελτιστοποίηση και τυποποίηση της διαχείρισης του αποχαρακτηρισμού των αποβλήτων και ρύθμιση μιας σταθερής και ασφαλούς αγοράς για τα υποπροϊόντα.</p>	

	ΣΚΟΠΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ – ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	ΜΕΤΡΑ / ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ / ΚΙΝΗΤΡΑ	
		<p>Η πρόληψη παραγωγής αποβλήτων είναι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για τη βελτίωση της αποδοτικότητας των πόρων και τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των αποβλήτων. Η δέσμευση της Κυπριακής Κυβέρνησης στην κυκλική οικονομία, με τη συμμετοχή όλων των Υπουργείων, θα διευκολύνει καινοτόμα και περιβαλλοντικά ορθά μοντέλα παραγωγής και κατανάλωσης. Η επιβολή της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» θα πρέπει να καταστήσει τις Βέλτιστες Διαθέσιμες Τεχνικές (ΒΔΤ) διαχείρισης αποβλήτων οικονομικά κατάλληλες. Η διευκόλυνση των αγορών των υποπροϊόντων και των αποχαρακτηρισμένων αποβλήτων θα εξοικονομήσει χρήματα αλλά και θα μειώσει τις πιέσεις στους περιορισμένους φυσικούς πόρους. Οι δευτερογενείς πρώτες ύλες αντιμετωπίζουν πολλές προκλήσεις στον ανταγωνισμό με τις πρωτογενείς πρώτες ύλες, για λόγους που σχετίζονται όχι μόνο με την ασφάλειά τους, αλλά και με την απόδοση, τη διαθεσιμότητα και το κόστος τους. Για να αποφευχθεί αυτό, θα πρέπει να εφαρμοστεί μια τυποποίηση των αποχαρακτηρισμένων αποβλήτων και των υποπροϊόντων.</p>		
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ, ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΤΡΑ: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ				
12	Μείωση της διάθεσης των αποβλήτων.	Οι επενδύσεις θα πρέπει να ακολουθούν την ιεράρχηση της ΕΕ για τη διαχείριση των αποβλήτων. Η απόρριψη θα πρέπει να είναι η τελευταία επιλογή, αλλά είναι συνήθως η φθηνότερη επιλογή. Θα πρέπει να ληφθεί ένας συνδυασμός ρυθμιστικών και οικονομικών μέτρων για την εκτροπή των αποβλήτων από την υγειονομική ταφή ή την αποτέφρωση.	12.1. Ρύθμιση της μόνιμης αποθήκευσης (εργασίες R13) ασφαλών μακροπρόθεσμων αποθεμάτων αποβλήτων, που έχουν προετοιμαστεί για ανάκτηση μέσω μιας αναμενόμενης μελλοντικής καινοτόμου διαδικασίας (για παράδειγμα: εργασίες R3 για τα	

	ΣΚΟΠΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ – ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	ΜΕΤΡΑ / ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ / ΚΙΝΗΤΡΑ	
			πλαστικά, εργασίες R4 για τις μπαταρίες και τις ηλεκτρονικές πινακίδες των ΑΗΗΕ), ως προληπτικό μέτρο εναντίον της παράνομης απόρριψης ή μεταφοράς.	
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ, ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΤΡΑ: ΤΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΩΣ ΠΟΡΟΣ				
13	Βελτίωση της πολιτικής της Διευρυμένης Ευθύνης του Παραγωγού.	Οι παραγωγοί και οι εισαγωγείς προϊόντων μπορούν να αναλάβουν όχι μόνο οικονομικές, αλλά και οργανωτικές ευθύνες για την τελική ανάκτηση και ανακύκλωση των αποβλήτων, ώστε αυτό να μην καταστεί βάρος για τα δημόσια οικονομικά. Επίσης, θα πρέπει να δοθούν κίνητρα και να ενθαρρυνθεί η ανταλλαγή πληροφοριών και καλών πρακτικών στην ανακύκλωση αποβλήτων.	13.1. Διασφάλιση ότι το κόστος των προγραμμάτων διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού συνεχίζει να βαρύνει τους παραγωγούς (συμπεριλαμβανομένης της οικονομικής ευθύνης για μέτρα πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων, δημιουργίας και λειτουργίας κέντρων επαναχρησιμοποίησης και προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση, λειτουργίας συστημάτων συλλογής, εφαρμογής αντίστροφων εφοδιαστικών αλυσίδων και πρόληψης της ρύπανσης από απορρίμματα).	
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ				
14	Ευαισθητοποίηση και συμμετοχή των εμπλεκόμενων.	Τα σχέδια διαχείρισης αποβλήτων χρειάζονται τη δέσμευση όλων των βασικών εμπλεκόμενων. Οι δημόσιες αρχές θα πρέπει να γνωρίζουν το κόστος που προκύπτει από τις καινοτομίες στα απόβλητα και να προσπαθούν να το αντισταθμίσουν με συμπληρωματικά διοικητικά ή φορολογικά μέτρα. Θα πρέπει να διατηρείται τακτική επικοινωνία μεταξύ των φορέων που εμπλέκονται στην εφαρμογή των συστημάτων	14.1. Υλοποίηση εθνικών εκστρατειών ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης και ενθάρρυνση της εμπλοκής των ενδιαφερομένων, σε συνδυασμό με τοπικά μέτρα ευαισθητοποίησης (ακροάσεις, διαδίκτυο, δημόσιες ανακοινώσεις, κ.λπ.) και παροχή κίνητρων. Το κοινό	

	ΣΚΟΠΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ – ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	ΜΕΤΡΑ / ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ / ΚΙΝΗΤΡΑ	
		<p>διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγών και των διανομέων, των ιδιωτικών ή δημόσιων φορέων εκμετάλλευσης αποβλήτων, των δικτύων επαναχρησιμοποίησης και επισκευής, των τοπικών αρχών και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών.</p> <p>Η εκπαίδευση και η κατάρτιση, καθώς και η απόκτηση κατάλληλων γνώσεων και τεχνογνωσίας, είναι σημαντικές παράμετροι προκειμένου να τεθούν οι σωστές βάσεις και να προωθηθεί η κατάλληλη διαχείριση των αποβλήτων. Αυτή η ανάγκη προκύπτει τόσο στον δημόσιο τομέα, στην περίπτωση του προσωπικού που ασχολείται με θέματα διαχείρισης αποβλήτων, όσο και των τοπικών αρχών που αντιμετωπίζουν σημαντικές ελλείψεις από την άποψη αυτή. Παρόμοια ανάγκη προκύπτει για το προσωπικό άλλων εμπλεκόμενων, όπως οι διαχειριστές αποβλήτων και οι παραγωγοί αποβλήτων (για παράδειγμα, μικρές επιχειρήσεις, γραφεία, ξενοδοχεία, εστιατόρια, νοσοκομεία, φυλακές και κρατικές αποθήκες).</p>	<p>στο οποίο πρέπει να στοχεύσουν οι εκστρατείες περιλαμβάνει ειδικά νοικοκυριά, παιδιά και παραγωγούς αποβλήτων.</p>	
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ				
15	Ενίσχυση της κεντρικής και τοπικής διοικητικής ικανότητας.	<p>Ο συντονισμός μεταξύ των δημόσιων διοικήσεων παράγει συνεργιστικά αποτελέσματα. Οι δημόσιες αρχές διαδραματίζουν βασικό ρόλο στον τομέα της διαχείρισης αποβλήτων, λόγω της σημασίας των δημοσίων συμβάσεων στην αγορά και της ρυθμιστικής τους αρμοδιότητας. Η ενίσχυση της ικανότητας της κεντρικής και τοπικής κυβέρνησης θα επιτρέψει την εφαρμογή ρεαλιστικών ρυθμίσεων και την επιβολή τους σε έναν πολύπλοκο και εξαιρετικά δυναμικό τομέα.</p>	<p>15.1. Ανάπτυξη και εφαρμογή προγραμμάτων ανάπτυξης δεξιοτήτων και κατάρτισης για τη διαχείριση των αποβλήτων για νομοθέτες και ρυθμιστικές αρχές.</p> <p>15.2. Δημιουργία Συντονιστικού Οργάνου μεταξύ Κεντρικού Κράτους και Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την αποδοτική και αποτελεσματική</p>	LIFE IP

	ΣΚΟΠΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ – ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	ΜΕΤΡΑ / ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ / ΚΙΝΗΤΡΑ	
		<p>Η ανάπτυξη δεξιοτήτων και η συνεχής εκπαίδευση για νομοθέτες, τοπικές αρχές, συντάκτες αδειών, επιθεωρητές κ.λπ. είναι ουσιαστικής σημασίας για την αποτελεσματική εφαρμογή και την επιβολή του νόμου στον πολύ δυναμικό τομέα των αποβλήτων.</p> <p>Οι δημόσιες αρχές διαδραματίζουν βασικό ρόλο στον τομέα της διαχείρισης αποβλήτων, λόγω της σημασίας των δημοσίων συμβάσεων στην αγορά και της ικανότητάς τους να θεσπίζουν κανονισμούς.</p> <p>Η ενίσχυση της ικανότητας της κεντρικής κυβέρνησης και των τοπικών αρχών θα διευκολύνει την ετοιμασία κανονισμών που ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Η ανάπτυξη διοικητικής ικανότητας θα πρέπει να έχει τους ακόλουθους κύριους στόχους:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Παροχή μηχανισμού που θα αναβαθμίσει τη διαχείριση των αποβλήτων προς την πρόληψη και τη χωριστή συλλογή και έτσι θα συμβάλει στη συμμόρφωση με τις οδηγίες της ΕΕ για τη διαχείριση αποβλήτων καθώς και στην προώθηση της κυκλικής οικονομίας. • Δημιουργία εμπειρογνωμοσύνης στον τομέα της διαχείρισης απορριμμάτων και, κατά συνέπεια, αποτελεσματική στήριξη των τοπικών αρχών. • Αξιοποίηση και χρήση ευκαιριών χρηματοδότησης και συνεργασίας στον τομέα της διαχείρισης των αποβλήτων. 	<p>διαχείρισης των αποβλήτων και τη διευκόλυνση της λήψης και εφαρμογής αποφάσεων (LIFE IP Δράσεις A3 & C10).</p>	

3.8. Χρηματοδότηση

Η χρηματοδότηση έχει εξασφαλιστεί από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ) και τη χρηματοδότηση του Προγράμματος LIFE. Θα πρέπει επίσης να εξασφαλιστεί η χρηματοδότηση για τις απαραίτητες νέες υποδομές, όπου αυτές δεν έχουν ενταχθεί κάτω από τα χρηματοδοτικά προγράμματα.

Πίνακας 4: Χρηματοδότηση

	ΤΑΜΕΙΟ/ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΣΗ	ΟΝΟΜΑ ΕΡΓΟΥ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (€)
1	Διαρθρωτικά Ταμεία	Πρόγραμμα τεχνοοικονομικής στήριξης των ΑΤΑ για τη δημιουργία συστημάτων χωριστής συλλογής δημοτικών στερεών αποβλήτων και την εφαρμογή Σχεδίων Πληρώνω Όσο Πετώ	31/12/2023 (ημερομηνία ολοκλήρωσης)	25.000.000
2	Διαρθρωτικά Ταμεία	Πρόγραμμα Μείωσης Δημοτικών Στερεών Αποβλήτων για Παραλιακές Ξενοδοχειακές και Συναφείς Τουριστικές Υποδομές σε Λεμεσό και Πάφο	31/12/2023 (ημερομηνία ολοκλήρωσης)	6.400.000
3	Διαρθρωτικά Ταμεία	Πρόγραμμα πρόληψης, χωριστής συλλογής και ανάκτησης δημοτικών αποβλήτων για τις ορεινές περιοχές της Κύπρου	31/12/2023 (ημερομηνία ολοκλήρωσης)	1.500.000
4	Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	Εγκατάσταση 50 αυτόνομων μηχανικών κομποστοποιητών σε απομακρυσμένες και ημι-απομακρυσμένες περιοχές	01/01/2022- 31/12/2025	7.000.000
5	Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	Δημιουργία 2 κέντρων επαναχρησιμοποίησης και επισκευής και δικτύου καταστημάτων	01/01/2022- 31/12/2025	4.000.000
6	Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	Εγκατάσταση 50 πράσινων περιπτέρων σε απομακρυσμένες και ημι-απομακρυσμένες περιοχές	01/01/2022- 31/12/2025	3.300.000
7	Διαρθρωτικά Ταμεία /Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	Δημιουργία συντονιστικού φορέα μεταξύ κεντρικής κυβέρνησης και τοπικής αυτοδιοίκησης για τη διαχείριση των αποβλήτων	01/01/2022- 31/12/2025	900.000
8	Διαρθρωτικά Ταμεία	Βελτιώσεις υφιστάμενων και ανάπτυξη νέων υποδομών για την επεξεργασία οργανικών ή/και ανακυκλώσιμων αποβλήτων	2022 – 2027	15.000.000

3.9. Ρόλοι και Ευθύνες

Η πολιτική διαχείρισης των δημοτικών αποβλήτων είναι ευθύνη των ακόλουθων αρχών και εμπλεκόμενων φορέων:

- **Το Τμήμα Περιβάλλοντος** του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος ενεργεί ως η αρμόδια αρχή για τη διαχείριση των αποβλήτων. Είναι υπεύθυνη για την ανάπτυξη και εφαρμογή της εθνικής πολιτικής για τη διαχείριση των αποβλήτων μέσω της Στρατηγικής Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων και του Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων, για την εφαρμογή της νομοθεσίας για τα απόβλητα και των κανονισμών που αφορούν τη θέσπιση συστημάτων διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού, την έκδοση των αδειών λειτουργίας των ατομικών και συλλογικών συστημάτων διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού και των εγκαταστάσεων διαχείρισης αποβλήτων καθώς και για τον έλεγχο της συμμόρφωσης με τις άδειες των συστημάτων, των εγκαταστάσεων διαχείρισης αποβλήτων και των συλλεκτών/μεταφορέων αποβλήτων.
- **Το Τμήμα Ανάπτυξης Υδάτων** του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος ενεργεί ως η αρμόδια τεχνική υπηρεσία που εποπτεύει την κατασκευή και λειτουργία των Πρασίνων Σημείων και των μονάδων ΟΕΔΑ, και εφαρμόζει το πρόγραμμα αποκατάστασης κλειστών παράνομων ΧΑΔΑ.
- Τα **Επαρχιακά Συμβούλια Εκμετάλλευσης Χώρων Διάθεσης ή Αξιοποίησης Οικιακών Αποβλήτων** είναι υπεύθυνα για τη λειτουργία των δημόσιων χώρων διαχείρισης αποβλήτων εντός των περιοχών τους, που σήμερα περιλαμβάνουν τις μονάδες ΟΕΔΑ και το δίκτυο Πρασίνων Σημείων. Το Υπουργικό Συμβούλιο διορίζει εκπροσώπους από δήμους και κοινοτικά συμβούλια στα εν λόγω Επαρχιακά Συμβούλια.
- Οι Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχουν την αρμοδιότητα για τη συλλογή και μεταφορά των δημοτικών αποβλήτων στις μονάδες ΟΕΔΑ για επεξεργασία. Στην πράξη, η αποκομιδή αποβλήτων οργανώνεται συνήθως με συμβάσεις με τους ιδιωτικούς φορείς συλλογής αποβλήτων, παρόλο που ορισμένες τοπικές αρχές συλλέγουν οι ίδιες τα δημοτικά τους απόβλητα. Οι αλλαγές στους κανονισμούς που θα εγκριθούν το 2022, θα θέσουν την ευθύνη στις τοπικές αρχές να εκπονήσουν τοπικά προγράμματα διαχείρισης και πρόληψης αποβλήτων, να δημιουργήσουν υποχρεωτικά συστήματα χωριστής συλλογής για τα δημοτικά απόβλητα και να εισαγάγουν συστήματα Πληρώνω Όσο Πετώ (ΠΟΠ), συμβάλλοντας έτσι στην επίτευξη των στόχων χωριστής συλλογής των δημοτικών αποβλήτων και στη μείωση της υγειονομικής ταφής των υπολειμματικών αποβλήτων.
- Τα συλλογικά συστήματα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού πληρούν τις υποχρεώσεις του παραγωγού βάσει της σχετικής νομοθεσίας. Οι στόχοι που πρέπει να εκπληρωθούν για χωριστή συλλογή, επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση, η κάλυψη των συστημάτων σε γεωγραφικό επίπεδο και επίπεδο προϊόντων και υλικών, τα πρότυπα υπηρεσιών που παρέχονται και οι οικονομικές απαιτήσεις και άλλες υποχρεώσεις των παραγωγών ορίζονται στις άδειες λειτουργίας των συστημάτων. Επί του παρόντος, υπάρχουν συλλογικά συστήματα για τα απόβλητα συσκευασιών, τα ΑΗΗΕ, τις ηλεκτρικές στήλες και συσσωρευτές, το χαρτί μη συσκευασίας και τα ελαστικά.
- Εγκαταστάσεις επεξεργασίας αποβλήτων του ιδιωτικού τομέα και συλλέκτες/μεταφορείς αποβλήτων.

4. ΑΝΑΛΥΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

4.1. Υφιστάμενη υποδομή

4.1.1. Υφιστάμενη υποδομή επεξεργασίας αποβλήτων

Πίνακας 5: Υφιστάμενη υποδομή επεξεργασίας αποβλήτων στην Κύπρο

	ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΗ ΜΕΙΚΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΕΞΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ ΟΙ ΜΟΝΑΔΕΣ ΒΑΣΕΙ ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
1	ΟΕΔΑ Κόσιης (Λάρνακα – Αμμόχωστος)	Κόσιη (Λάρνακα)	Μηχανική διαλογή και κομποστοποίηση	190.000 τόνοι / έτος μεικτά δημοτικά απόβλητα, 16.000 τόνοι/έτος πράσινα απόβλητα, 8.000 τόνοι / έτος ογκώδη απόβλητα	2019 192.034 τόνοι μεικτά δημοτικά απόβλητα 3.203 τόνοι πράσινα απόβλητα 9.829 τόνοι ογκώδη απόβλητα
2	ΟΕΔΑ Λεμεσού	Πεντάκομο (Λεμεσός)	Μηχανική διαλογή και παραγωγή RDF / SRF	140.000 τόνοι/έτος	2018 121.117 τόνοι μεικτά δημοτικά απόβλητα 112 τόνοι χωριστά διαλεγμένα απόβλητα ανακύκλωσης 560 τόνοι νοσοκομειακά απόβλητα
3	ΧΥΤΑ Πάφου	Μαραθούντα (Πάφος)	Υγειονομική Ταφή		2018 76.464 τόνοι
4	Σταθμός Μεταφόρτωσης Αποβλήτων (ΣΜΑ) Λάρνακας	Σκαρίνου (Λάρνακα)	Μεικτά απόβλητα	10.000 τόνοι/έτος	Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία*
5	Σταθμός Μεταφόρτωσης Αποβλήτων (ΣΜΑ) Πάφου	Πόλη Χρυσοχούς (Πάφος)	Μεικτά απόβλητα	75.120 τόνοι / έτος για 6 ημέρες λειτουργίας	Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία*
6	Σταθμός Μεταφόρτωσης Αποβλήτων (ΣΜΑ) Καντού	Καντού (Λεμεσός)	Μεικτά απόβλητα	15.000 τόνοι/έτος	Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία*

*Αυτές οι πληροφορίες δεν ήταν διαθέσιμες τη στιγμή της σύνταξης

4.1.2. Μονάδες μηχανικής-βιολογικής επεξεργασίας των ΟΕΔΑ

Τον Φεβρουάριο του 2019 οι δύο τελευταίοι παράνομοι Χώροι Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων (ΧΑΔΑ), στο Βάτι και στον Κοτσιάτη, διέκοψαν οριστικά τη λειτουργία τους. Όλα τα δημοτικά απόβλητα από τις επαρχίες Λεμεσού, Λάρνακας-Αμμοχώστου και Λευκωσίας μεταφέρονται πλέον στις Ολοκληρωμένες Εγκαταστάσεις Διαχείρισης Αποβλήτων (ΟΕΔΑ) στο Πεντάκωμο και την Κόσιη. Κατά την αναθεώρηση του ΣΔΔΑ, επαναξιολογήθηκε η ανάγκη κατασκευής τρίτης μονάδας επεξεργασίας στην Επαρχία Πάφου για τα μεικτά απόβλητα ή η αναβάθμιση της ΟΕΔΑ Λεμεσού (Πεντάκωμο), σε συνδυασμό με την κατασκευή πρόσθετων Σταθμών Μεταφόρτωσης Αποβλήτων ή ακόμη και μερική επεξεργασία στην Πάφο για μείωση του κόστους μεταφοράς. Για τα μέτρα που περιλαμβάνονται στο ΣΔΔΑ, θα εκπονηθεί ειδική Μελέτη Σκοπιμότητας.

Η ΟΕΔΑ Λάρνακας-Αμμοχώστου στην Κόσιη περιλαμβάνει τις εγκαταστάσεις επεξεργασίας δημοτικών αποβλήτων (διαλογή αποβλήτων, μηχανική διαλογή, κομποστοποίηση) και τον χώρο υγειονομικής ταφής αποβλήτων. Λειτουργεί από το 2010 για τα δημοτικά απόβλητα των Επαρχιών Λάρνακας και Αμμοχώστου. Με το κλείσιμο του ΧΑΔΑ στον Κοτσιάτη, από τον Νοέμβριο του 2018 τα μεικτά δημοτικά απόβλητα από την Επαρχία Λευκωσίας μεταφέρονται στην ΟΕΔΑ Κόσιης για επεξεργασία. Ως εκ τούτου, η αναβάθμιση ή τροποποίηση της ΟΕΔΑ της Λάρνακας για τη διαχείριση όλων των αποβλήτων από τις επαρχίες Λευκωσίας, Λάρνακας και Αμμοχώστου έχει τύχει αξιολόγησης ως μέρος της αναθεώρησης του ΣΔΔΑ και θα εξεταστεί στη συνέχεια ως μέρος της Μελέτης Σκοπιμότητας.

Η μονάδα χρησιμοποιεί μηχανικές και βιολογικές διεργασίες για την επεξεργασία των μεικτών δημοτικών αποβλήτων. Συγκεκριμένα, με τη μηχανική επεξεργασία (συμπεριλαμβανομένης της χρήσης ζωνών, οπτικών διαχωριστών και μαγνητών) τα απόβλητα αρχικά διαχωρίζονται σε ανακυκλώσιμα ρεύματα και άλλα μη οργανικά κλάσματα. Τα υπόλοιπα απόβλητα στη συνέχεια σταθεροποιούνται με βιολογικές διαδικασίες και το σταθεροποιημένο υλικό χρησιμοποιείται ως υλικό επίχωσης στο χώρο υγειονομικής ταφής. Η μονάδα διαχωρίζει, επίσης, κλάσματα που προέρχονται από τη χωριστή συλλογή ανακυκλώσιμων υλικών, χρησιμοποιώντας μηχανικά συστήματα και συστήματα χειροδιαλογής, ενώ παράλληλα αναλαμβάνει τη διαλογή και επεξεργασία προδιαλεγμένων οργανικών και πράσινων αποβλήτων για παραγωγή κόμποστ υψηλής ποιότητας.

Η ΟΕΔΑ Λεμεσού στο Πεντάκωμο ξεκίνησε τη λειτουργία της τον Νοέμβριο του 2017, δεχόμενη όλα τα δημοτικά απόβλητα από την Επαρχία Λεμεσού. Η εγκατάσταση παράγει μεγάλες ποσότητες καυσίμου προερχόμενου από απόβλητα (RDF) και στερεού ανακτημένου καυσίμου (SRF), τα οποία προορίζονται για χρήση ως εναλλακτικό καύσιμο για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Η ΟΕΔΑ Λεμεσού περιλαμβάνει εγκαταστάσεις για τη μηχανική διαλογή μεικτών δημοτικών αποβλήτων, με παραγωγή ανακυκλώσιμων και RDF, βιολογική επεξεργασία με αναερόβια χώνευση του οργανικού κλάσματος των δημοτικών αποβλήτων, παραγωγή SRF και συμπαραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας από την καύση του παραγόμενου βιοαερίου.

4.1.3. Χώροι υγειονομικής ταφής (ΧΥΤΑ)

Το 2019, η ποσότητα των αποβλήτων που στέλνονταν για υγειονομική ταφή στην Κύπρο ήταν 379.390 τόνοι σε σύνολο 566.190 τόνων δημοτικών αποβλήτων που παράχθηκαν. Εκτός από τους χώρους υγειονομικής ταφής των δύο ΟΕΔΑ, υπάρχει ένας ελεγχόμενος χώρος υγειονομικής ταφής στην Επαρχία Πάφου. Το 2018 δέχθηκε 76.464 τόνους δημοτικών αποβλήτων. Δεν υπάρχει προεπεξεργασία των αποβλήτων στον ΧΥΤΑ Πάφου.

Δεν υπάρχει χώρος υγειονομικής ταφής επικινδύνων αποβλήτων στην Κύπρο. Τα απόβλητα συλλέγονται και είτε εξάγονται για περαιτέρω επεξεργασία, έπειτα από προεπεξεργασία στην Κύπρο στο Κέντρο Διαχείρισης Επικινδύνων Αποβλήτων, είτε αξιοποιούνται για ανάκτηση ενέργειας στο Τσιμεντοποιείο Βασιλικού (σχεδόν 3.000 τόνοι παραλήφθηκαν το 2018). Το Τσιμεντοποιείο λαμβάνει απόβλητα (όπως ελαστικά και λάσπη) ως εναλλακτικά καύσιμα και θα μπορούσε στο μέλλον να αξιοποιήσει και ρεύματα που προέρχονται από τα δημοτικά απόβλητα (για παράδειγμα υπολειμματικά απόβλητα και δευτερεύοντα καύσιμα RDF και SRF).

4.1.1 Υποδομή ανακύκλωσης οργανικών αποβλήτων

Στον παρακάτω πίνακα παρατίθενται οι υφιστάμενες μονάδες επεξεργασίας οργανικών αποβλήτων στην Κύπρο και η δυναμικότητά τους. Η ομάδα IMPEL δεν μπόρεσε να αντλήσει δεδομένα για να δείξει τις ετήσιες εισροές σε αυτές τις εγκαταστάσεις προκειμένου να προσδιορίσει τυχόν πλεονάζουσα χωρητικότητα:

Πίνακας 6: Υποδομή ανακύκλωσης οργανικών αποβλήτων στην Κύπρο

ΤΥΠΟΣ ΜΟΝΑΔΑΣ	ΤΥΠΟΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΟΝΑΔΩΝ	ΜΕΘΟΔΟΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ (τόνοι / έτος)
Αναερόβια επεξεργασία	Οργανικά απόβλητα κουζίνας (CYPRA LTD και A&A σφαγείο)	2	Παστερίωση , αναερόβια βιολογική επεξεργασία για την παραγωγή βιοαερίου για σκοπούς συμπαραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας	38.000
	Ζωικά και άλλα απόβλητα <ul style="list-style-type: none"> • Λεμεσός 1 • Λάρνακα 4 • Αμμόχωστος 1 • Λευκωσία 4 	10	Αυτές οι μονάδες αναερόβιας επεξεργασίας επεξεργάζονται ζωικά απόβλητα (κοπριά), αλλά θα μπορούσαν ενδεχομένως να δεχθούν και οργανικά απόβλητα κουζίνας εάν αυτά παστεριωθούν	732.000
Κομποστοποίηση	Πράσινα απόβλητα, ακατέργαστο ξύλο <ul style="list-style-type: none"> • Πάφος 1 • Λευκωσία 1 • Λάρνακα 1 	3	Χρήση αερόβιας χώνευσης για την παραγωγή κόμποστ	35.000 (εξαιρείται η ΟΕΔΑ Κόσιης)
Μπρικετοποίηση	Πράσινα απόβλητα	1		6.000
Τεμαχισμός	Οργανικά απόβλητα	1	Μείωση όγκου αποβλήτων	-

Ειδική διαχείριση αποβλήτων	Βρώσιμα έλαια και λίπη (τηγανέλαια)	4 βιοντίζελ και 11 βιοαέριο	Τα βρώσιμα έλαια και λίπη χρησιμοποιούνται στην παραγωγή βιοκαυσίμων (βιοντίζελ) και σε αναερόβιους χωνευτές για την παραγωγή βιοαερίου	-
Μηχανική και βιολογική επεξεργασία αποβλήτων	Μεικτά δημοτικά απόβλητα	2	Μηχανικός διαχωρισμός ανακυκλώσιμων. Βιολογική επεξεργασία και παραγωγή σταθεροποιημένου υλικού. ΧΥΤΑ.	330.000
Παστερίωση	Οργανικά απόβλητα κουζίνας (CYPRA Bioenergy Aradippou Ltd)	1	Μονάδα παστερίωσης για τη διαχείριση οργανικών αποβλήτων	20.000

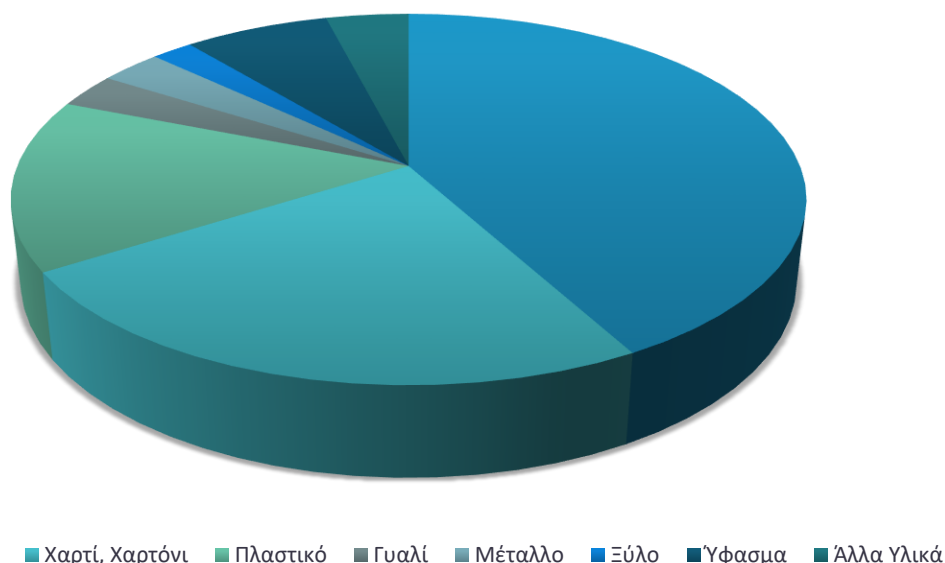
Η συμμόρφωση με τους στόχους της ΕΕ και αυτούς του ΣΔΔΑ σε σχέση με τη χωριστή συλλογή οργανικών αποβλήτων απαιτεί συγκεκριμένες ενέργειες, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης σχεδίων για νέες/αναβαθμισμένες μονάδες επεξεργασίας οργανικών αποβλήτων και την προώθηση της οικιακής κομποστοποίησης.

Πρέπει να σημειωθεί ότι, το ΣΔΔΑ 2015-2021 δεν ορίζει πώς θα επιτευχθεί ο στόχος της μέγιστης διάθεσης 95.000 τόνοι το χρόνο οργανικών δημοτικών αποβλήτων με την προτεινόμενη υποδομή. Πιο συγκεκριμένα, καθώς δεν προβλέπονται εγκαταστάσεις επεξεργασίας οργανικών αποβλήτων για τις επαρχίες Λευκωσίας και Πάφου, προκειμένου να εκτραπεί η στοχευμένη ποσότητα οργανικών αποβλήτων από τους χώρους υγειονομικής ταφής, σημαντική ποσότητα αποβλήτων, τουλάχιστον από τη Λευκωσία (η οποία παράγει περίπου το 40% των συνολικών δημοτικών αποβλήτων), θα χρειαστεί να αξιοποιηθεί στην ΟΕΔΑ στη Λάρνακα.

4.1.4. Επεξεργασία του οργανικού κλάσματος που περιέχεται στα μεικτά απόβλητα

Τα οργανικά απόβλητα αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο μερίδιο (42%) των μεικτών δημοτικών αποβλήτων, ακολουθούμενα από την κατηγορία «χαρτί, χαρτόνι» (25%), όπως φαίνεται και στο διάγραμμα που ακολουθεί.

Σύνθεση Αποβλήτων

Εικόνα 2: Σύνθεση αποβλήτων, Κύπρος 2013 (%) [ΠΗΓΗ: CYSAT 2015]

Όπως σημειώθηκε προηγουμένως, στην Κύπρο δεν έχει ξεκινήσει ακόμα η χωριστή συλλογή οργανικών αποβλήτων (τροφίμων) από τα νοικοκυριά, επομένως τα οργανικά απόβλητα που περιέχονται στα μεικτά απόβλητα αποστέλλονται στις ΟΕΔΑ στη Λεμεσό και στη Λάρνακα ή απευθείας στον ΧΥΤΑ Πάφου χωρίς επεξεργασία.

Στην ΟΕΔΑ Λεμεσού το οργανικό κλάσμα διαχωρίζεται από τα μεικτά απόβλητα στη Μονάδα Μηχανικής Διαλογής και μεταφέρεται στη συνέχεια για βιολογική επεξεργασία, η οποία αποτελείται από μια διαδικασία αναερόβιας χώνευσης για παραγωγή βιοαερίου και δύο κινητήρες συνδυασμένης θερμότητας και ισχύος (CHP) που παράγουν ταυτόχρονα 1203 kWε ηλεκτρικής ενέργειας το καθένα. Το οργανικό χωνεμένο υπόλειμμα (SRF), μετά την αφύγρυνση εντός της ΟΕΔΑ, αναμειγνύεται με το RDF για να σχηματιστεί το τελικό μείγμα δευτερογενούς καυσίμου SRF/RDF. Στη συνέχεια, πρέπει να παραδίδεται σε αδειοδοτημένη εγκατάσταση για χρήση ως εναλλακτικό καύσιμο ή/και σε αδειοδοτημένη μονάδα καύσης για ανάκτηση ενέργειας.

Στην ΟΕΔΑ Λάρνακας Αμμοχώστου (Κόση) το οργανικό κλάσμα των μεικτών αποβλήτων διαχωρίζεται στη Μονάδα Μηχανικής Διαλογής και Ανάκτησης Υλικών και μεταφέρεται στη Μονάδα Ταχείας Κομποστοποίησης για αερόβια επεξεργασία και σταθεροποίηση (κομποστοποίηση). Αυτή η μονάδα διαθέτει 10 βιοαντιδραστήρες χωρητικότητας 270-300 τόνων ο καθένας. Η διαδικασία κομποστοποίησης ολοκληρώνεται στο τμήμα ωρίμανσης (5 εβδομάδες). Το 2018, το οργανικό κλάσμα ανήλθε στους 64.588,32 τόνους από τους 170.886,23 τόνους μεικτών αποβλήτων:

Πίνακας 7: Επεξεργασία οργανικών αποβλήτων στην ΟΕΔΑ Κόσης, 2018

Οργανικά απόβλητα (κουζίνα, κήπος) που αποστέλλονται στη μονάδα κομποστοποίησης της ΟΕΔΑ Κόσης	64.588,32
Παραγόμενο κόμποστ	22.244,00
Απώλειες στη Μονάδα Κομποστοποίησης (συμπεριλαμβάνεται και η ωρίμανση)	23.145,27
Υπολείμματα από την κομποστοποίηση που οδηγούνται προς υγειονομική ταφή	19.199,05

4.1.5. Επεξεργασία των χωριστά συλλεγόμενων οργανικών αποβλήτων

Τα πράσινα απόβλητα (κήπων) είναι μακράν το μεγαλύτερο οργανικό κλάσμα που συλλέγεται χωριστά και μεταφέρεται κυρίως σε μονάδες κομποστοποίησης και μπρικετοποίησης.

4.1.5.1. Μονάδες Κομποστοποίησης

Υπάρχουν τρεις ιδιωτικές μονάδες κομποστοποίησης στην Κύπρο για την επεξεργασία οργανικών αποβλήτων με αερόβια χώνευση (κομποστοποίηση). Δέχονται κυρίως πράσινα απόβλητα και ακατέργαστη ξυλεία και, σε ειδικές περιπτώσεις, ορισμένες κατηγορίες αποβλήτων τροφίμων. Αυτή η μέθοδος επεξεργασίας παράγει ένα σταθεροποιημένο εδαφοβελτιωτικό το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί με τη μορφή κόμποστ στη γεωργία ή για άλλους σκοπούς.

Ωστόσο, δεν έχουν αναπτυχθεί εθνικά κριτήρια για τον προσδιορισμό της αποδεκτής κατάστασης των τελικών αποβλήτων. Προκειμένου να διευκολυνθεί η εμπορία κόμποστ καλής ποιότητας, θα ήταν απαραίτητο ένα πρότυπο για την αξιολόγηση της ποιότητας του τελικού προϊόντος. Θα συμβάλει επίσης στην ενίσχυση της ιδέας των οργανικών αποβλήτων ως πόρος με σημαντικές προοπτικές αξιοποίησης μέσα στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας, τόσο για τους παραγωγούς αποβλήτων όσο και για όσους ασχολούνται με την επεξεργασία του υλικού.

4.1.5.2. Μονάδα μπρικετοποίησης

Η μονάδα παραλαμβάνει πράσινα απόβλητα για την παραγωγή μπρικετών. Συγκεκριμένα, η πρώτη ύλη αρχικά τεμαχίζεται και ακολουθεί ξήρανση του αλεσμένου υλικού, κονιορτοποίηση, αποθήκευση σε σιλό και συμπίεση σε μπρικέτες.

4.1.5.3. Αναερόβια επεξεργασία

Υπάρχουν περιορισμένες επιλογές για την επεξεργασία των δημοτικών αποβλήτων με αναερόβια επεξεργασία, καθώς μόνο μια από τις 12 μονάδες αναερόβιας επεξεργασίας που λειτουργούν μέχρι στιγμής έχει εγκατεστημένο παστεριωτή και μπορεί να χρησιμοποιηθεί για οργανικά απόβλητα κουζίνας. Οι μονάδες αυτές επεξεργάζονται κυρίως ζωικά απόβλητα (κοπριά), αλλά με την εγκατάσταση νέων υποδομών, όπως η χρήση παστεριωτή για τα τρόφιμα, θα μπορούσαν να λαμβάνουν και να επεξεργάζονται οργανικά απόβλητα κουζίνας. Ωστόσο, οι διαδικασίες αδειοδότησης, παράλληλα με τις απαιτήσεις δυναμικότητας, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη προκειμένου να καθοριστεί εάν η εκ των υστέρων τοποθέτηση των παστεριωτών στην υπάρχουσα υποδομή θα ήταν καλύτερη επιλογή από τη δημιουργία νέας, ειδικά διαμορφωμένης υποδομής μακροπρόθεσμα.

4.1.6. Υποδομή ανάκτησης/ανακύκλωσης

Οι εγκαταστάσεις ανάκτησης/ανακύκλωσης στην Κύπρο δεν είναι οικονομικά βιώσιμες λόγω των υψηλών τιμών ηλεκτρικής ενέργειας σε συνδυασμό με τη χαμηλή διαθεσιμότητα νερού και την περιορισμένη εγχώρια αγορά δευτερογενών πρώτων υλών. Αυτή η έλλειψη εγχώριας υποδομής εγκαταστάσεων ανακύκλωσης/ανάκτησης σημαίνει ότι τα απόβλητα που συλλέγονται στην Κύπρο υποβάλλονται μόνο σε προεπεξεργασία και/ή δεματοποιούνται πριν εξαχθούν για ανακύκλωση/ανάκτηση. Υπάρχουν περίπου 20 αδειοδοτημένες μονάδες για προεπεξεργασία/διαλογή/δεματοποίηση διαφόρων κατηγοριών αποβλήτων στο νησί.

Πίνακας 8: Υποδομή ανάκτησης/ανακύκλωσης στην Κύπρο

Εγκαταστάσεις ανακύκλωσης/ανάκτησης	Τύπος αποβλήτων	Αριθμός μονάδων	Μέθοδος επεξεργασίας	Δυναμικότητα (τόνοι/ έτος)
Μονάδες διαλογής/ διαχωρισμού	Πλαστική ύλη	10	Διαλογή / διαχωρισμός / τεμαχισμός / ομαδοποίηση / κοκκοποίηση και εξαγωγή. Πολύ περιορισμένες ποσότητες πλαστικών πωλούνται τοπικά ως πέλλετ. Το πολυστυρένιο είτε χρησιμοποιείται από τοπικές εγκαταστάσεις για την παραγωγή δευτερογενούς υλικού (τσιμέντο) είτε συμπιέζεται και εξάγεται σε άλλες χώρες. Η Green Dot διερευνά επί του παρόντος τρόπους ανακύκλωσης του πλαστικού εντός της Κύπρου.	25.000
	Χαρτί	11	Διαλογή/ διαχωρισμός/ τεμαχισμός/ δεματοποίηση και εξαγωγή.	73.000
	Μέταλλα από Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ)	16	Τα απόβλητα μετάλλου διαλέγονται/τεμαχίζονται/ δεματοποιούνται για εξαγωγή. Ορισμένοι τύποι ΑΗΗΕ προετοιμάζονται για επαναχρησιμοποίηση, άλλοι αποσυναρμολογούνται ή προετοιμάζονται για εξαγωγή ως έχουν.	Πάνω από 300.000
	Γυαλί	2	Άλεση σε λεπτούς κόκκους και ανάμειξη με άλλα οικοδομικά υλικά σε μονάδες επεξεργασίας αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων ή χρήση ως πρώτη ύλη στη διαδικασία	13.000

			παραγωγής τσιμέντου.	
	Κλωστο- ϋφαντουργία	4	Ταξινόμηση ρούχων που μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν. Τα υπόλοιπα απόβλητα εξάγονται για περαιτέρω επεξεργασία.	na
Μονάδες διαχείρισης Αποβλήτων από Εκκαφές, Κατασκευές και Κατεδαφίσεις (ΑΕΚΚ)	Απόβλητα εκκαφών, κατασκευών, κατεδαφίσεων και μεικτά δημοτικά απόβλητα	15	Μηχανική διαλογή και τεμαχισμός	na
Μονάδες ανάκτησης ενέργειας	Ξύλο	1	Εργοστάσιο επεξεργασίας ξύλου που μπορεί να αποτεφρώσει όλα τα υπολείμματα ξύλου από την παραγωγική διαδικασία και επίσης δέχεται απόβλητα ξύλου (ξύλινες παλέτες και ξύλινα έπιπλα). Η ενέργεια που ανακτάται χρησιμοποιείται για τη λειτουργία της ίδιας της εγκατάστασης.	-

Η υφιστάμενη δυναμικότητα διαλογής (sorting capacity) για τα απόβλητα συσκευασίας που συλλέγονται χωριστά, φαίνεται να είναι επαρκής, ακόμη και αν αυξηθεί η διαλογή και χωριστή συλλογή. Ωστόσο, συνιστάται να επαναξιολογηθεί η ικανότητα αυτή κατά τη διάρκεια ισχύος του αναθεωρημένου ΣΔΔΑ για να εξασφαλιστεί η επιτυχία του Σχεδίου, μακροπρόθεσμα. Όλο το υπόλειμμα των αποβλήτων συσκευασίας μετά τη διαδικασία διαλογής, εκτρέπεται σε μονάδα συναποτέφρωσης για ανάκτηση ενέργειας.

Όπως παρουσιάζεται στον Πίνακα 7, το γυαλί συσκευασίας δεν εξάγεται και είναι το μοναδικό υλικό που ανακυκλώνεται στην Κύπρο. Όλο το γυαλί συσκευασίας που συλλέγεται, χρησιμοποιείται ως πρώτη ύλη στην παραγωγή τσιμέντου και άλλων δομικών υλικών. Αν και η συγκεκριμένη διαδικασία είναι ωφέλιμη για την τοπική οικονομία, εντούτοις ισοδυναμεί με ανακύκλωση σε υλικά κατώτερης ποιότητας και όχι ως ανακύκλωση κλειστού κύκλου για τη δημιουργία νέων προϊόντων γυαλιού.

Ενώ κάποια απόβλητα ξυλείας οδηγούνται προς ανάκτηση ενέργειας, ο τελικός τρόπος διαχείρισης των αποβλήτων ξυλείας που συλλέγονται μέσω των Πράσινων Σημείων είναι ασαφής και αυτό θα πρέπει να διευκρινιστεί.

Ως εκ τούτου, οι περισσότερες από τις εγκαταστάσεις ανακύκλωσης στην Κύπρο δεν παράγουν δευτερογενείς πρώτες ύλες, παρά μόνο αποθηκεύουν, διαχωρίζουν και δεματοποιούν το υλικό για εξαγωγή. Μια πιο κυκλική προσέγγιση μέσω της οποίας οι δευτερογενείς πρώτες ύλες θα ήταν διαθέσιμες σε τοπικό επίπεδο, θα μπορούσε να βελτιώσει σημαντικά τις επιδόσεις και να

περιορίσει την εξάρτηση από τις διακυμάνσεις της εξαγωγικής αγοράς.

4.1.7. Υποδομή επιδιόρθωσης/επαναχρησιμοποίησης

Επί του παρόντος δεν υπάρχουν κέντρα επιδιόρθωσης και επαναχρησιμοποίησης προϊόντων στην Κύπρο, παρά μόνο πρωτοβουλίες μικρής κλίμακας που στοχεύουν σε συγκεκριμένες ροές αποβλήτων όπως κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, έπιπλα και Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού (ΑΗΗΕ).

Υπάρχουν και άλλες πρωτοβουλίες επαναχρησιμοποίησης, όπως συστήματα επαναπλήρωσης ποτών/αναψυκτικών και επιδιόρθωσης ξύλινων παλετών, αλλά δεν υπάρχει συστηματική παρακολούθηση και προώθηση των δραστηριοτήτων επαναχρησιμοποίησης. Το Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων (ΠΔΑ) εξέτασε πιλοτικά προγράμματα επαναχρησιμοποίησης για ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό, κέντρα επισκευής και μεταπώλησης ρούχων, επίπλων και παιχνιδιών, αλλά δεν υπήρξε συστηματική προσπάθεια για τη δημιουργία και την προώθηση αυτών των ενεργειών. Τα Πράσινα Σημεία θεωρούνται επίσης ότι έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιηθούν εν μέρει ως χώροι προδιαλογής και προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση των δραστηριοτήτων επιδιόρθωσης και επαναχρησιμοποίησης και τον προσδιορισμό πιθανών μελλοντικών πρωτοβουλιών παρέχονται στην Έκθεση Β.1 του IMPEL με τίτλο: «*Ανάλυση και αξιολόγηση του υφιστάμενου Εθνικού Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων της Κύπρου, μελλοντικές τάσεις στον τομέα των αποβλήτων, τρέχουσα Ευρωπαϊκή πολιτική και νομοθεσία και μετάβαση προς μια Κυκλική Οικονομία*», η οποία συνοδεύει την παρούσα Στρατηγική.

4.1.8. Δίκτυο Πράσινων Σημείων

Τα Πράσινα Σημεία (ΠΣ) είναι ειδικοί περιφραγμένοι χώροι, κατάλληλα διαμορφωμένοι και οργανωμένοι για τη συλλογή ορισμένων κατηγοριών αποβλήτων. Σκοπός των ΠΣ είναι η εξυπηρέτηση των πολιτών, οι οποίοι μπορούν να εναποθέτουν εκεί συγκεκριμένα ρεύματα αποβλήτων οικιακής προέλευσης, με στόχο την προετοιμασία τους προς επαναχρησιμοποίηση ή ανακύκλωση, καθώς και την προώθηση των πράσινων αποβλήτων για κομποστοποίηση. Τα ΠΣ συμβάλλουν στη μείωση της ανεξέλεγκτης και παράνομης διάθεσης αποβλήτων, στην προστασία του περιβάλλοντος και την ολοκληρωμένη διαχείριση των αποβλήτων βάσει της πυραμίδας ιεράρχησης.

Σκοπός της δημιουργίας ενός Παγκύπριου Δικτύου Πράσινων Σημείων είναι να δοθεί στους πολίτες η κατάλληλη υποδομή για τη χωριστή εναπόθεση ειδικών ρευμάτων αποβλήτων οικιακής προέλευσης, τα οποία δεν συλλέγονται από το συμβατικό σύστημα συλλογής των οικιακών αποβλήτων. Συγκεκριμένα, στα ΠΣ οι πολίτες μπορούν να εναποθέτουν συγκεκριμένες κατηγορίες αποβλήτων οικιακής χρήσης και προέλευσης σε χωριστά ρεύματα, ώστε να διασφαλίζεται η διαλογή και χωριστή συλλογή των αποβλήτων, καθιστώντας δυνατή την προετοιμασία τους για επαναχρησιμοποίηση και βελτιώνοντας την ποιότητα της ανακύκλωσης. Τα ΠΣ συλλέγουν απόβλητα οικιακής προέλευσης, ενώ δεν παραλαμβάνονται απόβλητα από εμπορικές ή γεωργικές δραστηριότητες, βιομηχανίες, εργολήπτες.

Το τελικό Παγκύπριο δίκτυο, το οποίο ολοκληρώθηκε το 2016 με χρηματοδότηση από την ΕΠΣΑ, περιλαμβάνει μόνο **22 ΠΣ και 4 κινητές μονάδες, μια για κάθε Επαρχία**. Σε μετέπειτα στάδιο, ο

Δήμος Πάφου με δική του πρωτοβουλία και μετά από σχετική έγκριση του ΥΓΑΑΠ και χρηματοδότηση από την ΕΠΣΑ προχώρησε στην κατασκευή επιπρόσθετου ΠΣ στην Επαρχία Πάφου και συγκεκριμένα στην περιοχή Μουττάλου. Το δίκτυο που λειτουργεί σήμερα αποτελείται από συνολικά **23 Πράσινα σημεία**.

Πίνακας 9: Δίκτυο Πράσινων Σημείων

Επαρχία	Πράσινα Σημεία Υφιστάμενου Δικτύου Α΄ Φάσης
Επαρχία Λευκωσίας	8 Πράσινα Σημεία 1 κινητή μονάδα
Επαρχία Λεμεσού	4 Πράσινα Σημεία 1 κινητή μονάδα
Επαρχία Πάφου	5 Πράσινα Σημεία 1 κινητή μονάδα
Επαρχία Λάρνακας	6 Πράσινα Σημεία 1 κινητή μονάδα
Επαρχία Αμμοχώστου	Κανένα
Σύνολο	23

Τα ΠΣ τέθηκαν σταδιακά σε λειτουργία ανά Επαρχία με την ανάθεση της διαχείρισης τους σε ανάδοχες εταιρείες από τα αρμόδια Συμβούλια Εκμετάλλευσης Χώρων Διάθεσης ή Αξιοποίησης Οικιακών Αποβλήτων τα οποία έχουν την ευθύνη για τη λειτουργία και διαχείριση τους. Με τη λειτουργία και των ΠΣ στην Επαρχία Λευκωσίας τον Απρίλιο του 2019, το υφιστάμενο δίκτυο βρίσκεται πλέον σε πλήρη λειτουργία.

4.2. Προγραμματιζόμενες αλλαγές

Αναμένεται να εφαρμοστεί σύντομα το Σύστημα Πληρώνω Όσο Πετώ (ΠΟΠ) σε αριθμό Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΑΤΑ). Επιπρόσθετα, αναμένεται η εφαρμογή της διαλογής στην πηγή και της χωριστής συλλογής ανακυκλώσιμων και οργανικών αποβλήτων η οποία θα ξεκινήσει να εφαρμόζεται σε όλες τις ΑΤΑ της Κύπρου 2022 σύμφωνα με τους κανονισμούς για τη διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων από τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης που αναμένεται να ψηφιστούν εντός του 2022. Ως εκ τούτου, υπάρχει επείγουσα ανάγκη να προχωρήσει η Κύπρος στην ανάπτυξη των απαραίτητων υποδομών όπως περιγράφονται στην Ενότητα 3.8., προκειμένου να δημιουργηθούν οι απαραίτητες εγκαταστάσεις αποθήκευσης ή/και επεξεργασίας για όλες τις νέες ροές αποβλήτων.

Ομοίως, η σύσταση του Συντονιστικού Φορέα θα πρέπει να αποτελέσει δράση προτεραιότητας (όπως σημειώνεται στο LIFE IP που έχει προγραμματιστεί για το 2023/24), προκειμένου να καταστεί δυνατός ο συντονισμένος και συνολικός σχεδιασμός που θα διασφαλίζει ότι οι απαραίτητες υπηρεσίες στη διαχείριση αποβλήτων θα προσφέρονται μόνο εφόσον θα υπάρχει η κατάλληλη υποδομή για την επεξεργασία τους.

5. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Έχει πραγματοποιηθεί πλήρης αξιολόγηση των αναμενόμενων ροών δημοτικών αποβλήτων, κατανεμημένων ανά ροές αποβλήτων και ανά επαρχίες, προκειμένου να εκτιμηθεί η ανάγκη για εγκαταστάσεις διάθεσης και ανάκτησης αποβλήτων. Αυτή η πρόβλεψη έχει επεκταθεί πέρα από την ημερομηνία λήξης του 2027 αυτού του ΣΔΔΑ, για να καταστεί δυνατή η κατανόηση της προόδου προς τους στόχους του 2030 και του 2035. Πιο κάτω παρουσιάζονται οι αρχικές παραδοχές, καθώς και η εκτίμηση της μελλοντικής παραγωγής δημοτικών αποβλήτων για κάθε επαρχία της Κύπρου, παράλληλα με τις προβλέψεις για τη σύνθεση των ροών αποβλήτων όπως αναμένεται στο μελλοντικό σενάριο.

Αρχικά δεδομένα: Παραγωγή Δημοτικών Αποβλήτων το 2019²(τόνοι). Αυτά τα δεδομένα έχουν χρησιμοποιηθεί για τον υπολογισμό των ποσοστών παραγωγής αποβλήτων στις πέντε επαρχίες της Κύπρου:

Πίνακας 10: Παραγωγή αποβλήτων ανά επαρχία

ΕΠΑΡΧΙΑ	ΤΟΝΟΙ	ΠΟΣΟΣΤΟ % ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ
Πάφος	84.929	15%
Αμμόχωστος	56.619	10%
Λάρνακα	96.252	17%
Λεμεσός	141.548	25%
Λευκωσία	186.843	33%
ΣΥΝΟΛΟ	566.190	100%

Πίνακας 11: Συνολική εκτιμώμενη παραγωγή αποβλήτων (τόνοι)

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ (τόνοι) ³	2025	2030	2035
Σύνολο	631.290	666.040	700.780

- Η παραγωγή αποβλήτων για το 2025 προβλέφθηκε στις 631.290 τόνων και με στόχο ανακύκλωσης 55%.
- Η παραγωγή αποβλήτων για το 2030 προβλέφθηκε στις 666.040 τόνων και με στόχο ανακύκλωσης 60%.
- Η παραγωγή αποβλήτων για το 2035 προβλέφθηκε στις 700.780 τόνων και με στόχο ανακύκλωσης 65%.

Στους παρακάτω πίνακες, έχει γίνει μια εκτίμηση της παραγωγής των διαφορετικών ροών αποβλήτων σε καθεμία από τις επαρχίες της Κύπρου. Οι παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν για αυτόν τον υπολογισμό ήταν:

- Συνολική παραγωγή Δημοτικών Αποβλήτων το 2025, 2030 και 2035
- Ανακυκλώσιμα: Επίτευξη του στόχου για τα έτη 2025, 2030 και 2035
- Παραγωγή οργανικών αποβλήτων: Τα οργανικά απόβλητα αποτελούν το 40% των δημοτικών απόβλητων και το μέγιστο ποσοστό χωριστής συλλογής που μπορεί να επιτευχθεί είναι 60%.
- Απόβλητα για βιοσταθεροποίηση: Θεωρείται ότι ανέρχονται στο 35% των μεικτών αποβλήτων.

² Στοιχεία από τη Στατιστική Υπηρεσία

³ Προβλεπόμενη παραγωγή αποβλήτων με βάση πληροφορίες από το Email της 25/10/2021 του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (τα δεδομένα διαφέρουν από τα τρέχοντα επίπεδα παραγωγής αποβλήτων (γραμμικό μοντέλο τάσης)

Πίνακας 12: Προβλεπόμενη παραγωγή και επεξεργασία αποβλήτων το 2025

2025	Τόνοι	%	Διαλογή στην πηγή και χωριστή συλλογή	Οργανικά	Ανακυκλώσιμα	Μη χωριστά διαλεγμένα	Οργανικό κλάσμα (RDF/SRF) ⁴	Υπόλειμμα (Βιοσταθεροποίηση)
Πάφος	94.694	15	52.081	22.726	29.355	42.612	27.698	14.914
Αμμόχωστος	63.129	10	34.721	15,151	19.570	28.408	18.465	9.943
Λάρνακα	107.319	17	59.026	25.757	33.269	48.294	31.391	16.903
Λεμεσός	157.823	25	86.802	37.877	48.925	71.020	46.163	24.857
Λευκωσία	208.326	33	114.579	49.998	64.581	93.747	60.935	32.811
ΣΥΝΟΛΟ	631.290	100	347.210	151.510	195.700	284.081	184.652	99.428

Πίνακας 13: Προβλεπόμενη παραγωγή και επεξεργασία αποβλήτων το 2030

2030	Τόνοι	%	Διαλογή στην πηγή και χωριστή συλλογή	Οργανικά	Ανακυκλώσιμα	Μη χωριστά διαλεγμένα	Οργανικό κλάσμα (RDF/SRF) ⁵	Υπόλειμμα (Βιοσταθεροποίηση)
Πάφος	99.906	15	59.944	23.977	35.966	39.962	25.976	13.987
Αμμόχωστος	66.604	10	39.962	15.985	23.977	26.642	17.317	9.325
Λάρνακα	113.227	17	67.936	27.174	40.762	45.291	29.439	15.852
Λεμεσός	166.510	25	99.906	39.962	59.944	66.604	43.293	23.311
Λευκωσία	219.793	33	131.876	52.750	79.126	87.917	57.146	30.771
ΣΥΝΟΛΟ	666.040	100	399.624	159.850	239.774	266.416	173.170	93.246

Πίνακας 14: Προβλεπόμενη παραγωγή και επεξεργασία αποβλήτων το 2035

2035	Τόνοι	%	Διαλογή στην πηγή και χωριστή συλλογή	Οργανικά	Ανακυκλώσιμα	Μη χωριστά διαλεγμένα	Οργανικό κλάσμα (RDF/SRF) ⁶	Υπόλειμμα (Βιοσταθεροποίηση)
Πάφος	105.117	15	68.326	25.228	43.098	36.791	23.914	12.877
Αμμόχωστος	70.078	10	45.551	16.819	28.732	24.527	15.943	8.585
Λάρνακα	119.133	17	77.436	28.592	48.844	41.696	27.103	14.594
Λεμεσός	175.195	25	113.877	42.047	71.830	61.318	39.857	21.461
Λευκωσία	231.257	33	150.317	55.502	94.816	80.940	52.611	28.329
ΣΥΝΟΛΟ	700.780	100	455.507	168.187	287.320	245.273	159.427	85.846

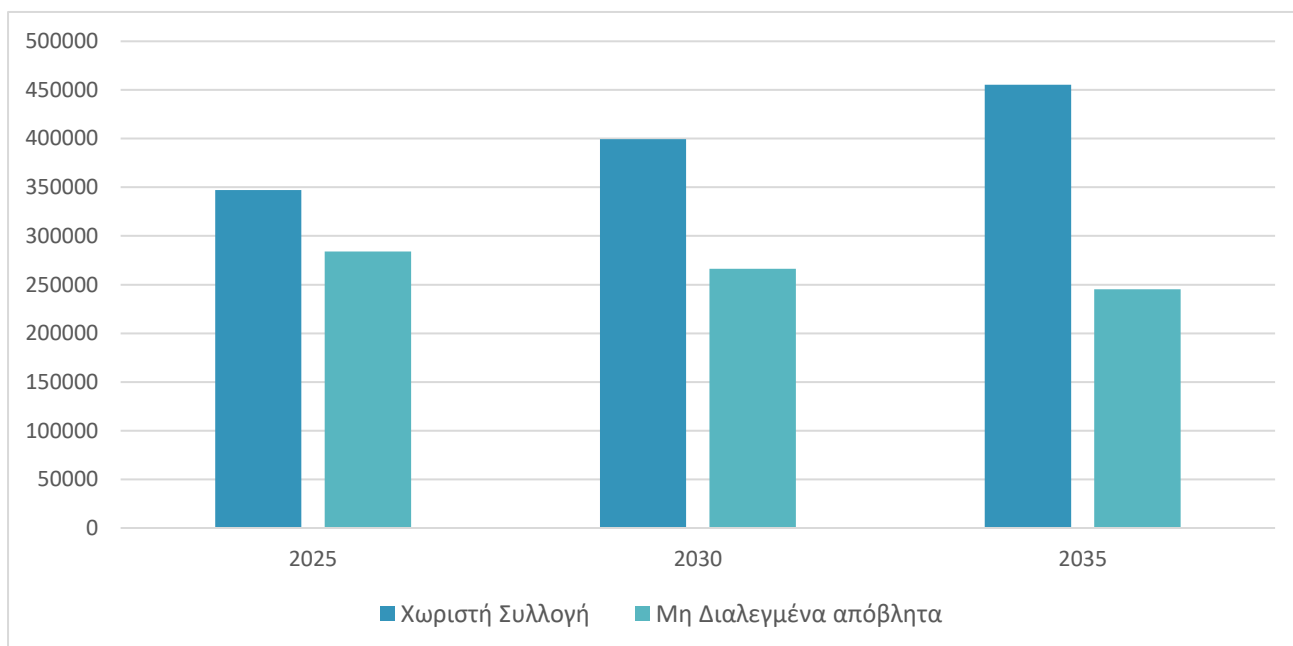
⁴Η μετατροπή σε RDF/SRF είναι η προτιμώμενη διαχείριση του υπολείμματος των μη χωριστά διαλεγμένων αποβλήτων. Η υγειονομική ταφή είναι η τελευταία επιλογή.

⁵Η μετατροπή σε RDF/SRF είναι η προτιμώμενη διαχείριση του υπολείμματος των μη χωριστά διαλεγμένων αποβλήτων. Η υγειονομική ταφή είναι η τελευταία επιλογή.

⁶Η μετατροπή σε RDF/SRF είναι η προτιμώμενη διαχείριση του υπολείμματος των μη χωριστά διαλεγμένων αποβλήτων. Η υγειονομική ταφή είναι η τελευταία επιλογή.

Πίνακας 15: Εκτιμώμενες ποσότητες χωριστά συλλεγόντων και μεικτών αποβλήτων

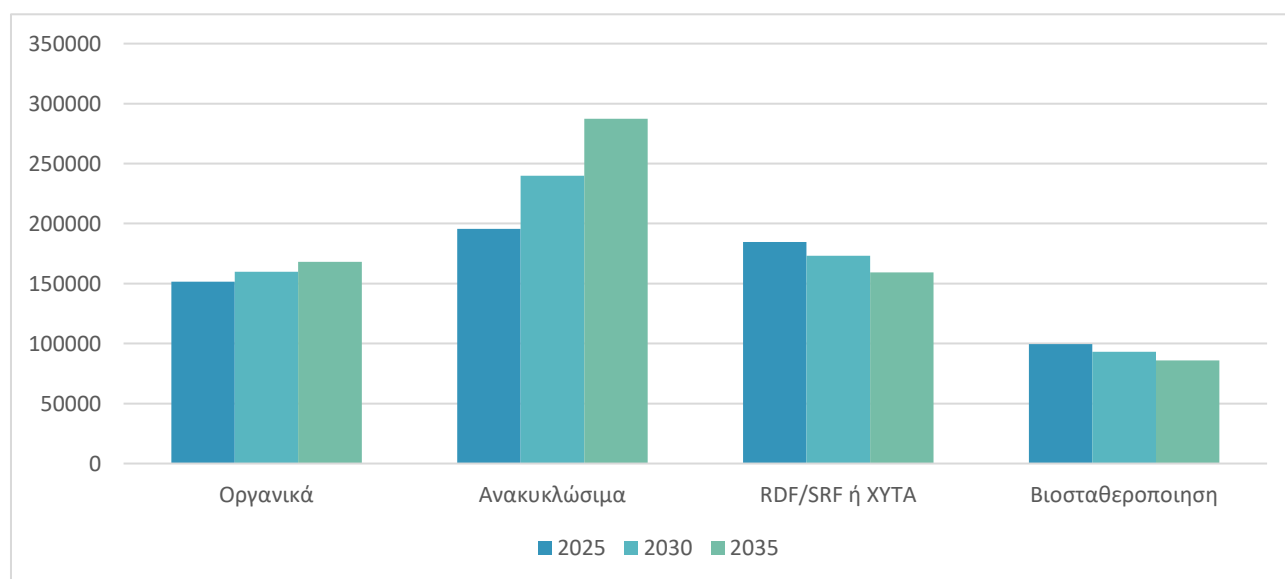
	2025	2030	2035
Χωριστά διαλεγμένα	347.210	399.624	455.507
Μη χωριστά διαλεγμένα	284.081	266.416	245.273

Σχεδιάγραμμα 3: Εκτιμώμενες ποσότητες χωριστά συλλεγόντων και μεικτών αποβλήτων

Πίνακας 16: Εκτιμώμενες ποσότητες αποβλήτων προς διαχείριση

	2025	2030	2035
Οργανικά	151.510	159.850	168.187
Ανακυκλώσιμα	195.700	239.774	287.320
RDF/SRF7	184.652	173.170	159.427
Βιοσταθεροποίηση	99.428	93.246	85.846

Σχεδιάγραμμα 4: Εκτιμώμενες ποσότητες αποβλήτων προς διαχείριση

Έχουν χρησιμοποιηθεί οι ακόλουθες παραδοχές:

- Παραγωγή οργανικών αποβλήτων: τα οργανικά απόβλητα αποτελούν το 40% των δημοτικών αποβλήτων και το μέγιστο ποσοστό που μπορεί να συλλεχθεί χωριστά ανέρχεται σε 60%.
- Δυνατότητα επεξεργασίας οργανικών αποβλήτων: η δυναμικότητα που αναφέρεται δεν περιλαμβάνει τις εγκαταστάσεις επεξεργασίας πράσινων αποβλήτων και αφορά μόνο εγκαταστάσεις που επεξεργάζονται οργανικά απόβλητα κουζίνας μετά από παστερίωση.
- Ανακυκλώσιμα: υπολογίστηκαν λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους του 55%, 60% και 65% χωριστής συλλογής που πρέπει να επιτευχθούν το 2025, 2030 και 2035 αντίστοιχα.
- Απόβλητα για βιοσταθεροποίηση: Θεωρείται ότι ανέρχονται στο 35% των μεικτών αποβλήτων.
- Δυναμικότητα επεξεργασίας μεικτών αποβλήτων: είναι το σύνολο της δυναμικότητας των ΟΕΔΑ Κόσιης και Πεντακώμου για μηχανική και βιολογική επεξεργασία.
- Δυναμικότητα βιοσταθεροποίησης: Το σύνολο της δυναμικότητας της ΟΕΔΑ Πεντακώμου (49.000 τόνοι) και της ΟΕΔΑ Κόσιης (70.000 τόνοι, 10 κύτταρα από 270-300 τόνοι το καθένα, περίοδος βιολογικής επεξεργασίας 10 ημερών).
- Δυναμικότητα εγκαταστάσεων ανακύκλωσης: όπως αναφέρεται στην Έκθεση Αξιολόγησης ΙΜΡΕΛ.

Πίνακας 17: Εκτιμώμενες ποσότητες και δυναμικότητα μονάδων 2025

2025	Παραγόμενη ποσότητα (τόνοι)	Δυναμικότητα υποδομών (τόνοι)	+/-
Συνολικά δημοτικά απόβλητα	631.290		
Οργανικά	151.510	58.000	-93.510
Ανακυκλώσιμα	195.700	111.000 ⁸	-84.700
Μη χωριστά διαλεγμένα	284.081	330.000	45.920
- Προς παραγωγή RDF ή ΧΥΤΑ/SRF	184.652	54.000 ⁹	-130.652
- Προς βιοσταθεροποίηση	99.428	119.000	19.572

Η δυναμικότητα των υφιστάμενων υποδομών υπερκαλύπτει τις ανάγκες για τα μεικτά απόβλητα και τα απόβλητα που οδηγούνται για βιοσταθεροποίηση, εν αντιθέσει με την δυναμικότητα των διαθέσιμων υποδομών για την επεξεργασία των οργανικών και ανακυκλώσιμων αποβλήτων που δεν είναι ικανοποιητική για να επεξεργαστεί τις ποσότητες που θα προκύψουν το 2025.

Χρησιμοποιώντας τις ίδιες παραδοχές, ο ακόλουθος πίνακας επισημαίνει την δυναμικότητα των υφιστάμενων υποδομών σε σύγκριση με τις εκτιμώμενες ποσότητες αποβλήτων για το 2035:

Πίνακας 18: Εκτιμώμενες ποσότητες και δυναμικότητα μονάδων 2035

2035	Παραγόμενη ποσότητα (τόνοι)	Δυναμικότητα υποδομών (τόνοι)	+/-
Συνολικά δημοτικά απόβλητα	700.780		
Οργανικά	168.187	58.000	-110.187
Ανακυκλώσιμα	287.320	111.000	-176.320
Μη χωριστά διαλεγμένα	245.273	330.000	84.727
- Προς παραγωγή RDF ή ΧΥΤΑ/SRF	159.427	54.000	-105.427
- Προς βιοσταθεροποίηση	85.846	119.000	33.154

⁷ Η εν λόγω ροή αποβλήτων μπορεί να καταλήξει σε χώρους υγειονομικής ταφής σε περίπτωση που οι υποδομές RDF/SRF δεν έχουν αρκετή δυναμικότητα

⁸ Αυτή είναι η χωρητικότητα των μονάδων επεξεργασίας χαρτιού, πλαστικού και γυαλιού. Δεν περιλαμβάνει την υποδομή για τη διαλογή/επεξεργασία μετάλλων.

⁹ Δυναμικότητα ΟΕΔΑ Λεμεσού για παραγωγή RDF

Ο Πίνακας 18 δείχνει ότι οι ανάγκες για υποδομές επεξεργασίας οργανικών και ανακυκλώσιμων αποβλήτων θα είναι μεγαλύτερες το 2035 καθώς αυξάνονται οι εκτιμώμενες ποσότητες οργανικών αποβλήτων. Η δυναμικότητα των υποδομών για τα μεικτά απόβλητα και τα απόβλητα βιοσταθεροποίησης υπερκαλύπτει τις ανάγκες.

Ο Πίνακας 19 δείχνει την κατάσταση των υποδομών σε σχέση με τις τρεις κύριες ροές αποβλήτων παραγωγής το 2025:

- Οργανικά απόβλητα
- Ανακυκλώσιμα απόβλητα
- Μεικτά απόβλητα.

Πίνακας 19: Κατάσταση υποδομής έναντι σεναρίου 2025

	Σύνολο αποβλήτων (τόνοι)	Οργανικά	Πράσινα απόβλητα: Μονάδες κομποστοποίησης	Αναερόβια Χώνευση- Μονάδες κομποστοποίησης	Ανακυκλώσιμα	Εγκαταστάσεις ανακύκλωσης	Σταθμοί Μεταφόρτωσης Αποβλήτων	Μη χωριστά διαλεγμένα απόβλητα	RDF/SRF ή ΧΥΤΑ	Βιοσταθεροποίηση	ΟΕΔΑ	ΧΥΤΑ
ΠΑΦΟΣ	94.694	22.726	-		29.355	10 Εγκαταστάσεις για πλαστικά (Ταξινόμηση/ διαχωρισμός/ τεμαχισμός/ παρτίδα/ κοκκοποίηση και εξαγωγή): 25.000 t/έτος	- Σταθμός Μεταφόρτωσης Αποβλήτων Χρυσοχούς: 72.100 t/έτος	42.612	27.698	14.914		ΧΥΤΑ Πάφου: σχεδόν πλήρης χωρητικότητα
ΛΕΜΕΣΟΣ	157.823	37.877	-		48.925	11 Εγκαταστάσεις χαρτιού (Ταξινόμηση/ διαχωρισμός/ τεμαχισμός/ δεματοποίηση και εξαγωγή): 73.000 t/έτος 2 Εγκαταστάσεις γυαλιού (Θρυμματοποίηση σε λεπτούς κόκκους και ανάμειξη με άλλα οικοδομικά υλικά σε μονάδες επεξεργασίας για επεξεργασία αποβλήτων κατασκευών και κατεδάφισης ή χρήση ως πρώτη ύλη στη διαδικασία παραγωγής τσιμέντου): 13.000 t/έτος	- Σταθμός Μεταφόρτωσης Αποβλήτων Καντού: 15.000 t/έτος	71.020	46.163	24.857	ΟΕΔΑ Πεντακώμου: ΜΕΙΚΤΑ: 140.000 t/έτος Αναερόβια χώνευση και βιοξήρανση: 49.000 t/έτος RDF: 54.000 t/έτος	
ΛΑΡΝΑΚΑ	107.319	25.757	- Κόση: 16.000 t/έτος - MC Ordination Compost Cyprus: 5000 t/έτος	- Cypra Bioenergy Αραδίππου (μόνο παστερίωση): 20.000 t/έτος	33.269		- Σταθμός Μεταφόρτωσης Αποβλήτων Σκαρίνου: 10.000 t/έτος	48.294	31.391	16.903	Κόση ΜΕΙΚΤΑ: 190.000 t/έτος Ογκώδη απόβλητα: 8.000 t/έτος Κομποστ Β: 70000 t/έτος 104.500 tn / έτος μεικτών δημοτικών αποβλήτων.	Κόση: σχεδόν πλήρης χωρητικότητα
ΛΕΥΚΩΣΙΑ	208.326	49.998	- Premier Shukuroglou Κύπρος: 5.000 t/έτος - Animalia Genetics: 25.000 t/έτος	- CYPRA Ltd (παστερίωση και αναερόβια χώνευση): 25.000 t/έτος - Α&Α σφαγείο: 13.000 t/έτος	64.581			93.747	60.935	32.811		
ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ	63.129	15.151			19.570			28.408	18.465	9.943		
ΣΥΝΟΛΟ	631.290	151.510	51.000	58.000	195.700	111.000	141.100	284.081	184.652	99.428	330.000 Μεικτά/μη διαλεγμένα 119.000 Βιοσταθεροποίηση	

Η αξιολόγηση της υφιστάμενης δυναμικότητας επεξεργασίας αποβλήτων για τελική διάθεση και ανακύκλωση των παραγόμενων αποβλήτων συγκρίθηκε με την απαιτούμενη δυναμικότητα για την επίτευξη των στόχων της ΕΕ βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης και η εξέλιξη (αλλαγές, προσθήκες, αναδιαμορφώσεις δυναμικού) αντικατοπτρίζεται στα σενάρια για το 2025, το 2030 και το 2035.

Οι άμεσοι παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την επανεξέταση και την αναθεώρηση της δυναμικότητας των υποδομών είναι οι εξής:

- Αύξηση του οργανικού κλάσματος από τη χωριστή συλλογή και εξασφάλιση επαρκούς δυναμικότητας αποκλειστικών μονάδων επεξεργασίας οργανικών αποβλήτων για ποιοτικό κόμποστ ή αναερόβια χώνευση.
- Αύξηση ποσοστού ανακύκλωσης (55%): Έλλειψη προεπεξεργασίας (R12) και εγκαταστάσεων ανακύκλωσης (R1-R11).
- Μείωση των μεικτών αποβλήτων: Οι ΟΕΔΑ σύντομα θα έχουν πλεονάζουσα δυναμικότητα λόγω της προβλεπόμενης μείωσης των μεικτών αποβλήτων. Ως εκ τούτου μπορούν μερικώς να μετατραπούν/αναπροσαρμοστούν σε μονάδες προεπεξεργασίας των ανακυκλώσιμων και για ποιοτική παραγωγή κόμποστ.
- RDF: πρέπει να βρεθεί ένας μόνιμος προορισμός ανάκτησης ενέργειας για να εκτραπεί από την υγειονομική ταφή.
- ΧΥΤΑ: Οι σημερινοί ΧΥΤΑ βρίσκονται σχεδόν στο μέγιστο της χωρητικότητάς τους και υπάρχει άμεση ανάγκη για την κατασκευή νέων κυψελών.

Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, τα μέτρα του ΣΔΔΑ όσον αφορά τις υποδομές βασίζονται στα ακόλουθα:

(α) Οι επαρχίες της Κύπρου έχουν ομαδοποιηθεί σε δύο περιφέρειες:

- Περιφέρεια: Επαρχίες Λεμεσού και Πάφου
- Περιφέρεια: Επαρχίες Λευκωσίας, Λάρνακας και Αμμόχωστου.

(β) Κάθε Περιφέρεια θα πρέπει να είναι αυτάρκης για την επεξεργασία τουλάχιστον των οργανικών αποβλήτων (κομποστοποίηση ή αναερόβια χώνευση) και των μεικτών αποβλήτων.

(γ) Στο πλαίσιο των συστημάτων διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η ανάγκη δημιουργίας ιδιωτικού δικτύου για εγκαταστάσεις προεπεξεργασίας R12 ή εγκαταστάσεις αποθήκευσης R13, εάν απαιτείται.

(δ) Οι σταθμοί μεταφόρτωσης αποβλήτων (για ροές αποβλήτων εκτός των οργανικών) θα πρέπει να εξετάζονται όπου χρειάζεται (κοντά σε απομακρυσμένες περιοχές).

(ε) Νέα έργα έχουν συμπεριληφθεί για χρηματοδότηση από το Διαρθρωτικά Ταμεία:

- Υποδομές για οργανικά απόβλητα.
- Εφαρμογή διαλογής στην πηγή δημοτικών στερεών αποβλήτων σε ορεινές περιοχές της Κύπρου.
- Πρόγραμμα μείωσης των δημοτικών ανακυκλώσιμων ροών αποβλήτων που δημιουργούνται σε παραλιακές τουριστικές περιοχές από ξενοδοχεία και άλλες τουριστικές επιχειρήσεις με σημαντική παραγωγή αποβλήτων στις επαρχίες Λεμεσού και Πάφου.

(στ) Νέες προτάσεις έργων περιέχονται στο πρόγραμμα LIFE IP Waste και στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, και συγκεκριμένα:

- Ολοκληρωμένος διαχωρισμός στην πηγή των οργανικών αποβλήτων και εγκατάσταση 50 μικρού και μεσαίου μεγέθους αυτόνομων μηχανικών κομποστοποιητών (μικρό/μεσαίο μέγεθος που κυμαίνεται από 50 έως 400 τόνους/έτος) σε αγροτικές και ημιαγροτικές κοινότητες και προμήθεια 2000 οικιακών κομποστοποιητών.
- Βελτίωση και επέκταση του Δικτύου Πράσινων Σημείων και δημιουργία δικτύου Σημείων Συλλογής και Γωνιών Ανακύκλωσης. Σύμφωνα με το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την Ανάπτυξη ενός Εθνικού Δικτύου Πράσινων Σημείων (ΕΔΠΣ), το δίκτυο θα πρέπει να αποτελείται από 67 Πράσινα Σημεία. Επί του παρόντος, το δίκτυο αποτελείται από μόνο 23 Πράσινα Σημεία και επομένως ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού δεν έχει πρόσβαση σε πράσινα σημεία ή άλλες παρόμοιες υποδομές, προκειμένου να απορρίψει συγκεκριμένες ροές οικιακών αποβλήτων.
- Κατασκευή και λειτουργία 50 πράσινων περιπτέρων για συλλογή στερεών ανακυκλώσιμων απόβλητων. Ο κύριος στόχος αυτής της επένδυσης είναι η δημιουργία ενός δικτύου Πράσινων Περιπτέρων για την παραλαβή ανακυκλώσιμων και άλλων οικιακών ρευμάτων αποβλήτων, που θα βοηθήσει τις ΑΤΑ σε απομακρυσμένες περιοχές να βελτιώσουν τα σχέδια διαχείρισης αποβλήτων τους.
- Κατασκευή 2 κέντρων επαναχρησιμοποίησης και επισκευής και δημιουργία δικτύου καταστημάτων επαναχρησιμοποίησης στις μεγάλες πόλεις της Κύπρου.

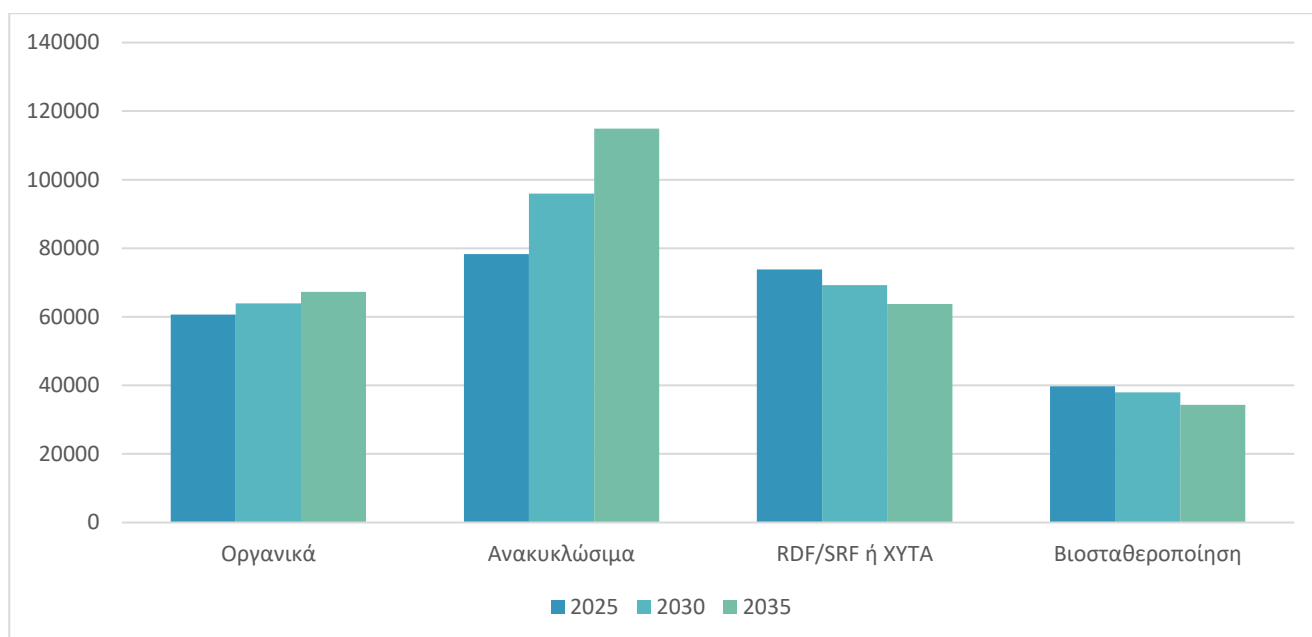
Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν τις εκτιμώμενες προβλέψεις για τις δύο μεγάλες Περιφέρειες:

Πίνακας 20: Προβλέψεις παραγωγής αποβλήτων, Λεμεσός και Πάφος

ΕΠΑΡΧΕΙΕΣ ΛΕΜΕΣΟΥ ΚΑΙ ΠΑΦΟΥ	(ΤΟΝΟΙ/ΕΤΟΣ)			
	2025	2030	2035	Πραγματική δυναμικότητα των υποδομών
Οργανικά	60.604	63.940	67.275	0
Ανακυκλώσιμα	78.280	95.910	114.928	111.000 (σύνολο Κύπρου)
Μεικτά απόβλητα	113.632	106.566	98.109	140.000
- Υπόλειμμα προς παραγωγή RDF/SRF	73.861	69.268	63.771	54.000 (RDF)
- Οργανικό κλάσμα προς βιοσταθεροποίηση πριν από την υγειονομική ταφή	39.771	37.298	34.338	49.000

Πίνακας 21: Δυναμικότητα υποδομών, Λεμεσός και Πάφος

ΕΠΑΡΧΕΙΕΣ ΛΕΜΕΣΟΥ ΚΑΙ ΠΑΦΟΥ	ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ
Οργανικά	Καμία	0
Ανακυκλώσιμα (σύνολο)	10 εγκαταστάσεις για πλαστικά 11 εγκαταστάσεις για χαρτί 2 εγκαταστάσεις για γυαλί	111.000 τόνοι (σύνολο Κύπρου)
Μεικτά απόβλητα	Μονάδα Μηχανικής-Βιολογικής Επεξεργασίας (ΜΒΕ) Λεμεσού	140.000 τόνοι/έτος
- Υπόλειμμα προς παραγωγή RDF	Μονάδα Μηχανικής-Βιολογικής Επεξεργασίας (ΜΒΕ) Λεμεσού	54.000 τόνοι/έτος
- Οργανικό κλάσμα προς βιοσταθεροποίηση πριν από την υγειονομική ταφή	Μονάδα Μηχανικής-Βιολογικής Επεξεργασίας (ΜΒΕ) Λεμεσού	49.000 τόνοι/έτος (Αναερόβια Χώνευση και βιολογική ξήρανση)

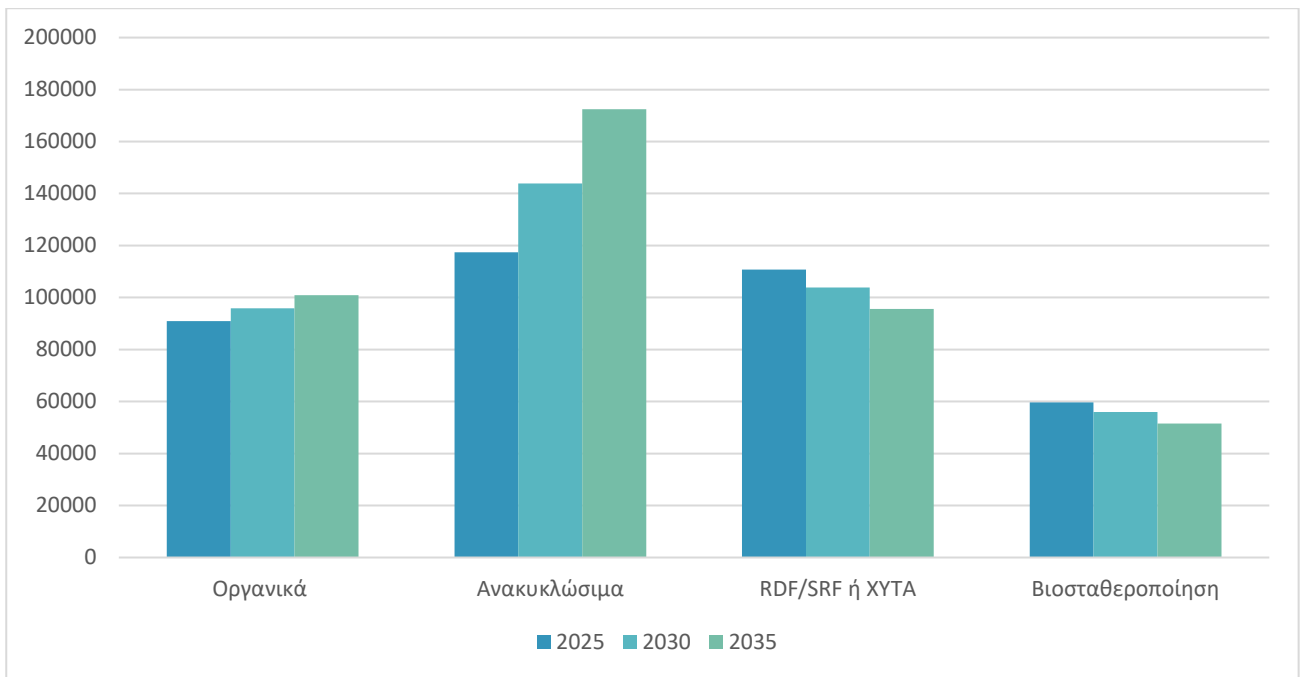
Σχεδιάγραμμα 5: Προβλέψεις παραγωγής αποβλήτων Λεμεσού και Πάφου

Πίνακας 22: Προβλέψεις παραγωγής αποβλήτων, Λευκωσία, Λάρνακα και Αμμόχωστος

ΕΠΑΡΧΙΕΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ, ΛΑΡΝΑΚΑΣ ΚΑΙ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ	ΤΟΝΟΙ/ΕΤΟΣ			
	2025	2030	2035	Δυναμικότητα
Οργανικά	90.906	95.910	100.912	45.000
Ανακυκλώσιμα	117.420	143.865	172.392	111.000 (όλη η Κύπρος)
Μεικτά απόβλητα (μη χωριστά διαλεγμένα)	170.448	159.850	147.164	190.000
- Υπόλειμμα προς παραγωγή RDF	110.791	103.902	95.656	0
- Οργανικό κλάσμα προς βιοσταθεροποίηση πριν από την υγειονομική ταφή	59.657	55.947	51.507	70.000

Πίνακας 23: Δυναμικότητα υποδομών, Λευκωσία, Λάρνακα και Αμμόχωστος

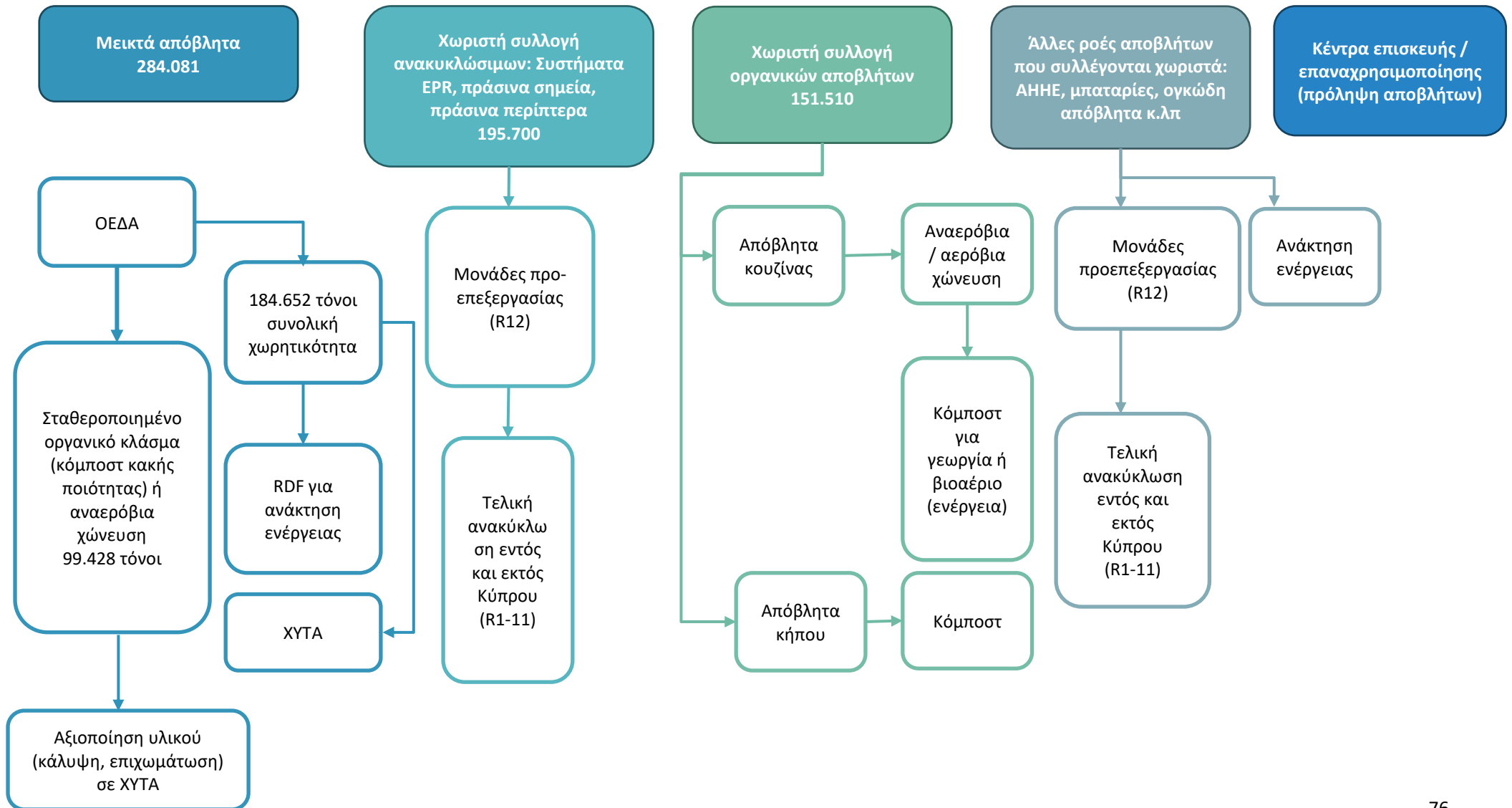
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ - ΛΑΡΝΑΚΑΣ - ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ	ΥΠΟΔΟΜΕΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ
Οργανικά	- CYPRA Bioenergy Aradippou Ltd (μόνο παστερίωση): 20.000 τόνοι/έτος - CYPRA Ltd (παστερίωση και αναερόβια επεξεργασία): 25.000 τόνοι/έτος	45.000 τόνοι/έτος
Ανακυκλώσιμα (όλη η Κύπρος)	10 εγκαταστάσεις για πλαστικά 11 εγκαταστάσεις για χαρτί 2 εγκαταστάσεις για γυαλί	111.000 τόνοι (σύνολο Κύπρου)
Μεικτά απόβλητα (μη χωριστά διαλεγμένα)	Μονάδα Μηχανικής-Βιολογικής Επεξεργασίας (ΜΒΕ) Κόσιης	190.000 τόνοι/έτος
- Υπόλειμμα προς παραγωγή RDF	Καμία	0
- Οργανικό κλάσμα προς βιοσταθεροποίηση πριν από την υγειονομική ταφή	Μονάδα Μηχανικής-Βιολογικής Επεξεργασίας (ΜΒΕ) Κόσιης	70.000 τόνοι/έτος (κόμποστ Β)

Σχεδιάγραμμα 6: Προβλέψεις παραγωγής αποβλήτων Λευκωσίας, Λάρνακας και Αμμοχώστου

Σχεδιάγραμμα 7: Προτεινόμενο γενικό σχέδιο επεξεργασίας ρευμάτων αποβλήτων

Παραγωγή δημοτικών αποβλήτων: 631.290 (2025)

6. ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΕΤΡΩΝ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΛΗΦΘΟΥΝ

6.1. Μέτρα υποδομής

6.1.1. Οργανικά απόβλητα

Το άρθρο 22 της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Απόβλητα επιβάλλει στα κράτη μέλη να διαχωρίζουν και να ανακυκλώνουν στην πηγή τα οργανικά απόβλητα ή να τα συλλέγουν χωριστά για επεξεργασία. Οι σχετικοί κανονισμοί για την καθιέρωση υποχρεωτικής χωριστής συλλογής των δημοτικών αποβλήτων στην Κύπρο θα τεθεί σε ισχύ εντός του 2022, με τη χωριστή συλλογή να εφαρμόζεται το συντομότερο δυνατό.

Η βελτίωση και προώθηση της χωριστής συλλογής θα πρέπει να πραγματοποιείται ταυτόχρονα με την ανάπτυξη των αναγκαίων υποδομών ανακύκλωσης και επεξεργασίας. Η ομάδα του Impel επικεντρώθηκε αρχικά σε περιοχές υψηλής πληθυσμιακής πυκνότητας και υπέθεσε ότι θα εφαρμοστεί η χωριστή συλλογή.

Η υποχρέωση για χωριστή συλλογή και επεξεργασία θα πρέπει να επεκταθεί έτσι ώστε να συμπεριλάβει τα εμπορικά/βιομηχανικά οργανικά απόβλητα.

Θα πρέπει να δοθεί στήριξη προς τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης για τη δημιουργία κοινοτικών μονάδων κομποστοποίησης και την προώθηση της οικιακής κομποστοποίησης, ως βραχυπρόθεσμο μέτρο για την επεξεργασία των χωριστά συλλεγόμενων οργανικών αποβλήτων. Επιπλέον, θα πρέπει να αναπτυχθούν νέες μονάδες κομποστοποίησης πράσινων αποβλήτων, με παράλληλη εφαρμογή κινήτρων για τη χρήση του κόμποστ.

6.1.1.1. ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Η περιοχή της Λευκωσίας έχει την υψηλότερη πυκνότητα πληθυσμού στην Κύπρο, αλλά δεν διαθέτει εγκαταστάσεις επεξεργασίας δημοτικών αποβλήτων. Ωστόσο, υπάρχουν έξι μονάδες βιοαερίου, από τις οποίες οι τέσσερις για την επεξεργασία κτηνοτροφικών αποβλήτων, ενώ οι δύο από αυτές διαθέτουν εξοπλισμό παστερίωσης και ενδέχεται να επεξεργάζονται απόβλητα κουζίνας. Υπάρχει μια ιδιωτική μονάδα κομποστοποίησης για πράσινα απόβλητα.

Το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού συγκεντρώνεται στους Δήμους Λευκωσίας, Στροβόλου, Λακατάμιας και Αγλαντζιάς. Επί του παρόντος, τα απόβλητα μεταφέρονται στην Κόσιη στη Λάρνακα, αν και υπάρχουν οκτώ Πράσινα Σημεία για τα οικιακά πράσινα απόβλητα.

Βραχυπρόθεσμα μέτρα (2 χρόνια)

- Εφαρμογή επικοινωνιακής στρατηγικής για την προώθηση της χωριστής συλλογής οργανικών αποβλήτων, το συντομότερο δυνατόν.
- Προετοιμασία των οργανικών αποβλήτων από την πιλοτική συλλογή των δημοτικών οργανικών αποβλήτων στην Αγλαντζιά (Λευκωσία) που θα υποβληθούν σε επεξεργασία στην υπάρχουσα ΟΕΔΑ στην Κόσιη για την παραγωγή υψηλής ποιότητας κόμποστ.
- Αξιολόγηση της δυνατότητας δημιουργίας μονάδων παστερίωσης, ορισμένες εκ των οποίων να βρίσκονται κοντά στην περιοχή της Λευκωσίας, ώστε τα οργανικά απόβλητα να γίνονται

δεκτά στις ιδιωτικές μονάδες βιοαερίου, ή εναλλακτικά στην Κόσιη. Ταυτόχρονα, προτείνεται να αξιολογηθεί η ανάγκη για εγκατάσταση μονάδας παστερίωσης και αναερόβιας επεξεργασίας για την παραγωγή βιοαερίου (είτε μονάδας κομποστοποίησης).

- Εγκατάσταση μικρού και μεσαίου μεγέθους κοινοτικών κομποστοποιητών και οικιακών κομποστοποιητών.
- Προώθηση ιδιωτικών ή κοινοτικών μονάδων κομποστοποίησης για τα χωριστά συλλεγόμενα πράσινα απόβλητα. Επένδυση σε διαδικασίες προεπεξεργασίας πράσινων αποβλήτων (κινητοί τεμαχιστές, κινητά συστήματα συλλογής κ.λπ.).
- Διερεύνηση της δυνατότητας παροχής παστεριωμένων αποβλήτων κουζίνας σε υπάρχουσες μονάδες βιοαερίου. Εάν αυτό γίνει αποδεκτό, προτείνεται η δημιουργία εγκαταστάσεων παστερίωσης και προώθηση της χωριστής συλλογής.

Μεσοπρόθεσμα/μακροπρόθεσμα μέτρα (2 έως 5 χρόνια)

- Εφαρμογή της χωριστής συλλογής των οργανικών αποβλήτων σε όλες τις τοπικές αρχές.
- Εγκατάσταση νέας μονάδας βιοαερίου/κομποστοποίησης στην περιοχή της Λευκωσίας ή στην περιοχή της Κόσιης. Πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η τελική χρήση των εκρών (τελικών προϊόντων) της μονάδας όταν αποφασίζεται η βέλτιστη τεχνολογία για τη συγκεκριμένη μονάδα. Θα πρέπει να διερευνηθεί ο τρόπος διάθεσης του τελικού προϊόντος, καθώς επίσης και το καλύτερο τελικό προϊόν (χωνεμένο υπόλειμμα (digestate) ή κόμποστ). Υπάρχει δυνατότητα παραγωγής ξηρού υπολείμματος (είτε μέσω ξηρής αναερόβιας χώνευσης είτε μέσω ξήρανσης του χωνεμένου υπολείμματος), το οποίο είναι ευκολότερο στην αποθήκευση και τη μεταφορά.
- Δημιουργία διαμετακομιστικού σταθμού, με το υλικό να προορίζεται είτε για τοπική κομποστοποίηση μικρής κλίμακας είτε στη νέα μονάδα που προτείνεται παραπάνω.
- Διατήρηση τμήματος της ΟΕΔΑ Κόσιης για την βιοσταθεροποίηση των μεικτών οργανικών αποβλήτων.

6.1.1.2. ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΕΜΕΣΟΥ

Στην Επαρχία Λεμεσού, το μεγαλύτερο τμήμα του πληθυσμού συγκεντρώνεται στο Δήμο Λεμεσού (101 χιλ.), και στις γύρω περιοχές (Κάτω Πολεμίδια, Μέσα Γειτονιά, Γερμασόγεια, Άγιος Αθανάσιος και Ύψωνας) που αριθμούν επιπλέον 75 χιλιάδες. Επί του παρόντος, τα απόβλητα μεταφέρονται στην ΟΕΔΑ στο Πεντάκωμο, η οποία έχει δυναμικότητα 140.000 τόνους/έτος (μεικτό) και δυναμικότητα αναερόβιας χώνευσης και βιοξήρανσης 49.000 τόνων/έτος. Υπάρχουν επίσης τέσσερα Πράσινα Σημεία που δέχονται οικιακά πράσινα απόβλητα. Υπάρχει μια μονάδα αναερόβιας χώνευσης που παράγει ηλεκτρική και θερμική ενέργεια από ζωικά απόβλητα.

Βραχυπρόθεσμα μέτρα (2 χρόνια)

- Εφαρμογή επικοινωνιακής στρατηγικής για την προώθηση της χωριστής συλλογής των οργανικών αποβλήτων, το συντομότερο δυνατόν.
- Αύξηση της δυναμικότητας της Μηχανικής-Βιολογικής Επεξεργασίας στην ΟΕΔΑ Πεντακώμου για αναερόβια χώνευση/βιοξήρανση με στόχο τη σταθεροποίηση των οργανικών αποβλήτων πριν από την υγειονομική ταφή.
- Προώθηση ιδιωτικών ή κοινοτικών μονάδων κομποστοποίησης για χωριστά συλλεγόμενα πράσινα απόβλητα. Επένδυση σε διαδικασίες προεπεξεργασίας πράσινων αποβλήτων (κινητοί

τεμαχιστές, κινητά συστήματα συλλογής κ.λπ.).

- Εγκατάσταση μικρού και μεσαίου μεγέθους κοινοτικών κομποστοποιητών και οικιακών κομποστοποιητών.
- Έλεγχος της δυνατότητας δημιουργίας μονάδας παστερίωσης, ώστε τα οργανικά απόβλητα να γίνονται δεκτά στις ιδιωτικές μονάδες βιοαερίου, ή εναλλακτικά στο Πεντάκωμο. Ταυτόχρονα, προτείνεται να αξιολογηθεί η ανάγκη για εγκατάσταση μονάδας παστερίωσης και αναερόβιας επεξεργασίας για την παραγωγή βιοαερίου (είτε μονάδας κομποστοποίησης).

Μεσοπρόθεσμα/μακροπρόθεσμα μέτρα (2 έως 5+ έτη)

- Μετατροπή της υπάρχουσας μονάδας στο Πεντάκωμο για χωριστή διαχείριση των οργανικών αποβλήτων της επαρχίας Λεμεσού. Έναρξη του προγράμματος χωριστής συλλογής των οργανικών αποβλήτων από τις πέντε μεγαλύτερες ΑΤΑ της επαρχίας.
- Μετατροπή της μονάδας για τα οργανικά απόβλητα (βιοαέριο και βιοξήρανση) της ΟΕΔΑ Πεντακώμου σε μονάδα βιοαερίου που να δέχεται τα χωριστά συλλεχθέντα οργανικά απόβλητα. Μια νέα γραμμή στο Πεντάκωμο (περίπου 35.000 τόνοι/έτος) θα πρέπει να δημιουργηθεί για τη βιοσταθεροποίηση του οργανικού υπολείμματος πριν από την υγειονομική ταφή.

6.1.1.3. ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

Στην Επαρχία Λάρνακας, το μεγαλύτερο τμήμα του πληθυσμού συγκεντρώνεται στο Δήμο Λάρνακας (51 χιλ.) και στην Αραδίππου (19 χιλ.). Η Μηχανική-Βιολογική Επεξεργασία που βρίσκεται στην ΟΕΔΑ Κόσιης έχει δυναμικότητα 190.000 τόνων/έτος και 16.000 τόνων για κομποστοποίηση. Η Μονάδα παραλαμβάνει απόβλητα από τις Επαρχίες Λάρνακας, Αμμοχώστου και Λευκωσίας. Υπάρχουν έξι Πράσινα Σημεία, τα οποία παραλαμβάνουν πράσινα απόβλητα.

Στην Επαρχία Λάρνακας υπάρχουν τέσσερις μονάδες βιοαερίου, κυρίως για κτηνοτροφικά απόβλητα. Υπάρχει επίσης μια ιδιωτική μονάδα παστερίωσης που δέχεται οργανικά απόβλητα και απόβλητα κουζίνας.

Βραχυπρόθεσμα Μέτρα (2 χρόνια)

- Εφαρμογή επικοινωνιακής στρατηγικής για την προώθηση της χωριστής συλλογής των οργανικών αποβλήτων, το συντομότερο δυνατόν.
- Προώθηση των απαραίτητων ρυθμίσεων ώστε τα οργανικά απόβλητα που συλλέγονται μέσω του πιλοτικού προγράμματος συλλογής και διαχείρισης οργανικών αποβλήτων στο Δήμο Αραδίππου, να υποβληθούν σε επεξεργασία στην ΟΕΔΑ Κόσιης, για την παραγωγή κόμποστ υψηλής ποιότητας.
- Έλεγχος της δυνατότητας δημιουργίας μονάδας παστερίωσης, ώστε τα οργανικά απόβλητα να γίνονται δεκτά σε ιδιωτικές μονάδες παραγωγής βιοαερίου.
- Εγκατάσταση μικρού και μεσαίου μεγέθους κοινοτικών κομποστοποιητών και οικιακών κομποστοποιητών.
- Προώθηση ιδιωτικών ή κοινοτικών μονάδων κομποστοποίησης για τα χωριστά συλλεγόμενα πράσινα απόβλητα. Επένδυση σε διαδικασίες προεπεξεργασίας πράσινων αποβλήτων (κινητοί τεμαχιστές, κινητά συστήματα συλλογής κ.λπ.).

Μεσοπρόθεσμα/μακροπρόθεσμα μέτρα (2 έως 5 χρόνια)

- Μερική μετατροπή της ΟΕΔΑ Κόσιης, ώστε να διαθέτει την απαιτούμενη υποδομή για τη βιοσταθεροποίηση των πράσινων αποβλήτων.

6.1.1.4. ΕΠΑΡΧΙΑ ΠΑΦΟΥ

Η Επαρχία της Πάφου είναι κυρίως αγροτική. Η πόλη της Πάφου αριθμεί πληθυσμό περίπου 33 χιλιάδες. Ως εκ τούτου, οι παραγόμενες ποσότητες οργανικών αποβλήτων βρίσκονται σε χαμηλά επίπεδα στις κατοικημένες περιοχές και είναι ευρέως διασκορπισμένες στις αγροτικές περιοχές. Υπάρχει μια ιδιωτική μονάδα κομποστοποίησης πράσινων αποβλήτων και αναερόβια χώνευση στη μονάδα επεξεργασίας λυμάτων. Υπάρχουν επίσης πέντε Πράσινα Σημεία για τα οικιακά πράσινα απόβλητα.

Βραχυπρόθεσμα μέτρα (2 χρόνια)

- Δεδομένου ότι πρόκειται για μια κυρίως αγροτική περιοχή, θα πρέπει να δοθεί έμφαση στην επέκταση του δικτύου Πράσινων Σημείων για τα πράσινα απόβλητα και στην οικιακή κομποστοποίηση, συμπεριλαμβανομένης της εγκατάστασης και χρήσης μικρού και μεσαίου μεγέθους κοινοτικών κομποστοποιητών και οικιακών κομποστοποιητών σε αγροτικές και ημιαγροτικές κοινότητες, με στόχο το παραγόμενο προϊόν να παραμένει διαθέσιμο προς χρήση στους κατοίκους των περιοχών αυτών (πχ. για χρήση στους κήπους και τα χωράφια τους).
- Προώθηση ιδιωτικών ή κοινοτικών μονάδων κομποστοποίησης για χωριστά συλλεγόμενα πράσινα απόβλητα. Επένδυση σε διαδικασίες προεπεξεργασίας πράσινων αποβλήτων (κινητοί τεμαχιστές, κινητά συστήματα συλλογής κ.λπ.).
- Εφαρμογή επικοινωνιακής στρατηγικής για την προώθηση της χωριστής συλλογής των οργανικών αποβλήτων, το συντομότερο δυνατόν.
- Εφαρμογή χωριστής συλλογής των οργανικών αποβλήτων από τις παραλιακές τουριστικές μονάδες.
- Εγκατάσταση μικρού και μεσαίου μεγέθους κοινοτικών κομποστοποιητών και οικιακών κομποστοποιητών, σε αγροτικές και ημιαγροτικές κοινότητες.

Μεσοπρόθεσμα/μακροπρόθεσμα μέτρα (2 έως 5+ έτη)

- Χωριστή συλλογή οργανικών αποβλήτων στην πόλη της Πάφου, τα οποία θα μεταφέρονται στην ΟΕΔΑ Πεντακώμου στη Λεμεσό μέσω ενός νέου διαμετακομιστικού σταθμού. Εναλλακτικά, προτείνεται η κατασκευή μιας μικρής κλίμακας μονάδας κομποστοποίησης κλειστού τύπου (In-vessel composting) στο διαμετακομιστικό σταθμό.
- Κατασκευή μιας νέας κεντρικής μονάδας παραγωγής βιοαερίου (ή μονάδας κομποστοποίησης), δυναμικότητας > 20.000 τόνων/έτος.

6.1.1.5. ΕΠΑΡΧΙΑ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ

Η Επαρχία Αμμοχώστου είναι μια μικρή και σχετικά αγροτική περιοχή. Το μεγαλύτερο τμήμα του πληθυσμού βρίσκεται στην Αγία Νάπα, το Παραλίμνι, τη Δερύνεια, τη Σωτήρα και το Φρέναρος (πληθυσμός 30 χιλιάδες, 64% της περιοχής). Τα απόβλητα μεταφέρονται στην μονάδα ΟΕΔΑ Κόσιης. Η επαρχία εξυπηρετείται από τα Πράσινα Σημεία της Επαρχίας Λάρνακας στο παρόν στάδιο, τα οποία παραλαμβάνουν οικιακά πράσινα απόβλητα.

Βραχυπρόθεσμα μέτρα (2 χρόνια)

- Εφαρμογή επικοινωνιακής στρατηγικής για την προώθηση της χωριστής συλλογής των οργανικών αποβλήτων, το συντομότερο δυνατόν.
- Εγκατάσταση μικρού και μεσαίου μεγέθους κοινοτικών κομποστοποιητών και οικιακών κομποστοποιητών, σε αγροτικές και ημιαγροτικές κοινότητες.
- Προώθηση ιδιωτικών ή κοινοτικών μονάδων κομποστοποίησης για χωριστά συλλεγόμενα πράσινα απόβλητα. Επένδυση σε διαδικασίες προεπεξεργασίας πράσινων αποβλήτων (κινητοί τεμαχιστές, κινητά συστήματα συλλογής κ.λπ.).
- Προώθηση της χωριστής συλλογής των οργανικών αποβλήτων και μεταφορά τους στην ΟΕΔΑ Κόσης για επεξεργασία (βιοαέριο/κομποστοποίηση).

Ο Πίνακας 20 παρακάτω συνοψίζει την υφιστάμενη κατάσταση και τις αντίστοιχες προτάσεις.

Πίνακας 20: Υφιστάμενη κατάσταση διαχείρισης οργανικών αποβλήτων και προτάσεις

ΕΠΑΡΧΙΑ	ΥΠΟΛΟΓΙΖΟΜΕΝΗ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΩΝ ΟΡΓΑΝΙΚΩΝ (ΕΤΗΣΙΑ)	ΒΑΘΜΟΣ ΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΥΠΑΡΧΟΥΣΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ
Πάφος	22.000 – 25.000 τόνοι Υπολογίζεται ότι οι 15.000 τόνοι προέρχονται από τις αγροτικές περιοχές και οι 8.000 τόνοι προέρχονται από αστικές περιοχές.	Κυρίως αγροτικές περιοχές. Κύριος Δήμος είναι η Πάφος με πληθυσμό 33.000 κατοίκους.	<ul style="list-style-type: none"> • Κομποστοποίηση πράσινων αποβλήτων. • Αναερόβια χώνευση σε έργα αποχέτευσης. <p>Πέντε Πράσινα Σημεία για τα οικιακά πράσινα</p>	<p>Αγροτικές περιοχές: Εστίαση σε μικρού και μεσαίου μεγέθους κομποστοποιητές και οικιακή κομποστοποίηση.</p> <p>Επέκταση του δικτύου Πράσινων Σημείων για τα πράσινα απόβλητα και χρησιμοποίηση κομποστοποιητών μικρής κλίμακας. Διάθεση του προϊόντος στους κατοίκους για χρήση σε οικιακούς κήπους.</p> <p>Χωριστή συλλογή των οργανικών σε μια νέα κεντρική μονάδα αναερόβιας χώνευσης/κομποστοποίησης στην Πάφο.</p>
Λευκωσία	50.000-55.000 τόνοι	Περιλαμβάνει τους μεγαλύτερους δήμους της Κύπρου: Λευκωσία, Στρόβολο, Λακατάμια, Αγλαντζιά που καλύπτουν το 56% του πληθυσμού της Επαρχίας (όλοι στα βορειοανατολικά της	<ul style="list-style-type: none"> • Ιδιωτικές εγκαταστάσεις κομποστοποίησης και αναερόβιας χώνευσης: <ul style="list-style-type: none"> - Επεξεργασία βιοαποδομήσιμων αποβλήτων από κήπους και πάρκα - Αναερόβια βιολογική επεξεργασία οργανικών 	<p>Για τις αγροτικές περιοχές: διερεύνηση της δυνατότητας χρήσης/επέκτασης δημόσιας/ιδιωτικής υπάρχουσας υποδομής (συμπεριλαμβανομένων των Πράσινων Σημείων), ειδικά σε απομακρυσμένες περιοχές.</p> <p>Μικρού και μεσαίου μεγέθους</p>

ΕΠΑΡΧΙΑ	ΥΠΟΛΟΓΙΖΟΜΕΝΗ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΩΝ ΟΡΓΑΝΙΚΩΝ (ΕΤΗΣΙΑ)	ΒΑΘΜΟΣ ΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΥΠΑΡΧΟΥΣΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ
		<p>περιοχής) και είναι αστικές περιοχές.</p> <p>Η περιοχή έχει επίσης αγροτικές και απομακρυσμένες κοινότητες.</p>	<p>αποβλήτων (δυνατότητα παστερίωσης σε δύο ιδιωτικές μονάδες) για παραγωγή βιοαερίου για σκοπούς συμπαραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Τα απόβλητα πηγαίνουν προς το παρόν στη Μονάδα Μηχανικής και Βιολογικής Επεξεργασίας (ΜΒΕ) της Κόσιης. • Οκτώ Πράσινα Σημεία για τα οικιακά πράσινα απόβλητα. 	<p>κομποστοποιητές και οικιακοί κομποστοποιητές, σε αγροτικές και ημιαγροτικές κοινότητες.</p> <p>Ξεχωριστή συλλογή των οργανικών στις μεγαλύτερες κοινότητες.</p> <p>Εγκατάσταση νέας Μονάδας αναερόβιας επεξεργασίας/κομποστοποίησης στην περιοχή της βορειοανατολικής Λευκωσίας. Πρέπει να εξεταστεί η τελική διάθεση και χρήση του παραγόμενου προϊόντος και η, βέλτιστη ποιότητά του (είτε πρόκειται για το στερεό προϊόν της ζύμωσης, είτε για το κόμποστ). Δυνατότητα παραγωγής ξηρού υπολείμματος (είτε μέσω ξηρής αναερόβιας χώνευσης είτε μέσω ξήρανσης του χωνεμένου υπολείμματος), το οποίο είναι ευκολότερο στην αποθήκευση και τη μεταφορά.</p> <p>Εξέταση της δυνατότητας δημιουργίας δικτύου ιδιωτικών</p>

ΕΠΑΡΧΙΑ	ΥΠΟΛΟΓΙΖΟΜΕΝΗ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΩΝ ΟΡΓΑΝΙΚΩΝ (ΕΤΗΣΙΑ)	ΒΑΘΜΟΣ ΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΥΠΑΡΧΟΥΣΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ
				εγκαταστάσεων παστερίωσης
Λεμεσός	38.000 – 42.000 τόνοι	Πληθυσμιακό κέντρο είναι η Λεμεσός με 101.000 κατοίκους, ενώ στις γύρω περιοχές υπάρχει επιπλέον πληθυσμός 75.000 κατοίκων (αφορά τους Δήμους Κάτω Πολεμίδια, Μέσα Γειτονιά, Γερμασόγεια, Άγιος Αθανάσιος, Ύψωνας).	<ul style="list-style-type: none"> • Τέσσερα (4) Πράσινα Σημεία που δέχονται οικιακά πράσινα απόβλητα. • Εγκατάσταση Μονάδας Μηχανικής και Βιολογικής Επεξεργασίας (ΜΒΕ) στο Πεντάκωμο με δυναμικότητα 140.000 τόνους/έτος (μεικτά) και μονάδας αναερόβιας χώνευσης και βιοξήρανσης με δυναμικότητα 49.000 τόνους/έτος 	<p>Χωριστή συλλογή οργανικών αποβλήτων.</p> <p>Μετατροπή της υπάρχουσας εγκατάστασης στο Πεντάκωμο για χωριστή διαχείριση οργανικών αποβλήτων της επαρχίας Λεμεσού.</p> <p>Εγκατάσταση νέας γραμμής βιοσταθεροποίησης στο Πεντάκωμο.</p>
Λάρνακα	26.000 – 28.000 τόνοι	Πληθυσμός Λάρνακας 51.000 κάτοικοι και Αραδίππου 19.000 κάτοικοι.	<ul style="list-style-type: none"> • Μονάδα Μηχανικής και Βιολογικής Επεξεργασίας (ΜΒΕ) στην Κόσιη, δυναμικότητας 190.000 τόνων/έτος και κομποστοποίησης 16.000 τόνων/έτος. Η Κόσιη δέχεται απόβλητα από τη Λάρνακα, την Αμμόχωστο και τη Λευκωσία. • Ιδιωτικές εγκαταστάσεις κομποστοποίησης και παστερίωσης: <ul style="list-style-type: none"> - Επεξεργασία βιοαποδομήσιμων αποβλήτων από κήπους και 	<p>Η Μονάδα Μηχανικής και Βιολογικής Επεξεργασίας (ΜΒΕ) στην Κόσιη να μετατραπεί μερικώς, ώστε να επιτευχθεί ποιοτική παραγωγή κόμποστ – αρχής γενομένης από τα απόβλητα που προκύπτουν από το πιλοτικό πρόγραμμα που εφαρμόζει η Αραδίππου για χωριστή συλλογή των οργανικών αποβλήτων.</p> <p>Η Μονάδα Μηχανικής και Βιολογικής Επεξεργασίας (ΜΒΕ) στην Κόσιη να διατηρηθεί</p>

ΕΠΑΡΧΙΑ	ΥΠΟΛΟΓΙΖΟΜΕΝΗ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΩΝ ΟΡΓΑΝΙΚΩΝ (ΕΤΗΣΙΑ)	ΒΑΘΜΟΣ ΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΥΠΑΡΧΟΥΣΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ
			<p>πάρκα</p> <ul style="list-style-type: none"> - Παστερίωση οργανικών αποβλήτων (μια μονάδα) • Έξι (6) Πράσινα Σημεία που δέχονται πράσινα απόβλητα 	<p>επίσης για βιοσταθεροποίηση.</p> <p>Συλλογή πράσινων αποβλήτων στα Πράσινα Σημεία και μεταφορά τους για επεξεργασία.</p>
Αμμόχωστος	15.000 – 17.000 τόνοι	Σχετικά αγροτικοί, μικρότεροι πληθυσμοί. Παραλίμνι και Δερύνεια, Σωτήρα και Φρέναρος (συνολικός πληθυσμός 30.000 κάτοικοι, καλύπτουν το 64% της περιοχής).	<ul style="list-style-type: none"> • Τα απόβλητα οδηγούνται προς το παρόν στην Κόσιση. • Δύο (2) Πράσινα Σημεία, αλλά προς το παρόν δε δέχονται οργανικά απόβλητα τροφίμων. 	<p>Χωριστή συλλογή οργανικών και μεταφορά στην Κόσιση για κομποστοποίηση.</p> <p>Επέκταση του δικτύου Πράσινων Σημείων για τη συλλογή πράσινων αποβλήτων.</p>

6.2. Μέτρα Ελαχιστοποίησης/Μείωσης Αποβλήτων

Ακολουθώντας την ιεράρχηση της ΕΕ για τη διαχείριση των αποβλήτων, η απόρριψη, ως τρόπος διαχείρισης αποβλήτων, θα πρέπει να είναι πάντα η τελευταία επιλογή. Είναι, ωστόσο, συνήθως η φθηνότερη επιλογή για τη διαχείριση των αποβλήτων. Για τη συμμόρφωση με τους στόχους υγειονομικής ταφής που καθορίζονται από την Οδηγία Πλαίσιο για τα Απόβλητα, η επιβολή των Βέλτιστων Διαθέσιμων Τεχνικών (ΒΔΤ) διαχείρισης αποβλήτων είναι επομένως απαραίτητη προκειμένου να μετατοπιστεί η εστίαση από τη φθηνότερη επιλογή στην καταλληλότερη επιλογή για την πιο ορθή διαχείριση των αποβλήτων.

6.2.1. Προτεινόμενα μέτρα

- Υποχρεωτική εφαρμογή Συστήματος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης (EMS) και των ΒΔΤ διαχείρισης αποβλήτων από τους επαγγελματίες που δραστηριοποιούνται στον τομέα διαχείρισης αποβλήτων.
- **Φόρος υγειονομικής ταφής** και φόρος καύσης.
- Υποχρεωτική εφαρμογή συστημάτων συλλογής για χαρτί, μέταλλο, πλαστικό, γυαλί και απόβλητα κατασκευών και κατεδαφίσεων και, έως το 2024, για οργανικά απόβλητα και, έως το 2025, για τα κλωστοϋφαντουργικά και τα επικίνδυνα απόβλητα από τα νοικοκυριά.
- **Αναγκαστική επιλεκτική κατεδάφιση** προκειμένου να καταστεί δυνατή η αφαίρεση και ο ασφαλής χειρισμός επικίνδυνων ουσιών και συστημάτων διαλογής.
- **Υποχρεωτική διαλογή στην πηγή** σε νοικοκυριά, τουριστικές εγκαταστάσεις και τη βιομηχανία.
- **Εθελοντικές συμφωνίες** σε συγκεκριμένους κλάδους της βιομηχανίας, ως δοκιμή πριν από την περαιτέρω υποχρεωτική εφαρμογή.
- **Εκστρατείες Ευαισθητοποίησης.**
- Πρόγραμμα επιβολής και ελέγχων, μέσω της αστυνομίας και των τοπικών αρχών, για την ανεξέλεγκτη απόρριψη των αποβλήτων.
- Κανονισμός για τα κριτήρια αποχαρκτηρισμού των αποβλήτων (End-of-Waste criteria) από τις ανασκαμμένες περιοχές και τα βιολιπάσματα.
- Κανονισμός αναφορικά με την επίχωση σε ανασκαμμένες περιοχές ή χώρους υγειονομικής ταφής αποβλήτων.
- Κανονισμός για τα κριτήρια αποχαρκτηρισμού των αποβλήτων (End-of-Waste criteria) για τα απόβλητα κατασκευών και κατεδαφίσεων ως δευτερογενείς πρώτες ύλες για την κατασκευή δρόμων και την υποχρεωτική χρήση σε δημόσια έργα.
- Ρύθμιση μόνιμης αποθήκευσης (D12) για την ασφαλή και μακροπρόθεσμη αποθήκευση αποβλήτων που προορίζονται/προετοιμάζονται για ανάκτηση μέσω μιας αναμενόμενης μελλοντικής καινοτόμης διαδικασίας (όπως R3 για πλαστικά, R4 για τις ηλεκτρονικές πλάκες των ΑΗΗΕ και τις ηλεκτρικές στήλες και συσσωρευτές), ως μέτρο για την πρόληψη της παράνομης απόρριψης ή εξαγωγής.
- **Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις:** Προώθηση της συμπερίληψης των αρχών της κυκλικής οικονομίας στις διαδικασίες δημόσιων συμβάσεων σύμφωνα με το Εγχειρίδιο για τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις που έχει εκδοθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

- Στήριξη της επιβολής εκ μέρους των τοπικών αρχών για τη μείωση των αποβλήτων και τη συμμετοχή των πολιτών σε αντίστοιχες δράσεις.
- Νομοθεσία σχετικά με την Πολιτική για Βιώσιμα Προϊόντα: όπως πρότυπα ανακυκλωσιμότητας, απαγορεύσεις, απαιτήσεις δημόσιας γνωστοποίησης σχετικά με τους ρύπους, ευθύνη για επικίνδυνα υλικά και απόβλητα και περιβαλλοντικές άδειες.
- **Οικολογικοί φόροι** σε αγαθά με βάση τις επιδόσεις τους σε σχέση με την μετέπειτα διαχείρισή τους ως απόβλητα (όπως η παρουσία επικίνδυνων ουσιών και η διάρκεια ζωής των προϊόντων).
- Στήριξη της Έρευνας και Ανάπτυξης (R&D) στον **οικολογικό σχεδιασμό** (η συστηματική ενσωμάτωση περιβαλλοντικών πτυχών στο σχεδιασμό ενός προϊόντος με στόχο τη βελτίωση της περιβαλλοντικής απόδοσης του προϊόντος σε όλο τον κύκλο ζωής του), προκειμένου να επιτευχθούν πιο καθαρά προϊόντα και προϊόντα που χρησιμοποιούν λιγότερες πρώτες ύλες, παράλληλα με την δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων.
- Περιορισμός της παραγωγής και κατανάλωσης **πλαστικών μιας χρήσης** και προϊόντων που περιέχουν μικροπλαστικά.
- **Συστήματα Πληρώνω-Όσο-Πετώ.**
- Εξορθολογισμένες διαδικασίες για τον καθορισμό του καθεστώτος αποχαρακτηρισμού των αποβλήτων και ρύθμισης μιας σταθερής και ασφαλούς αγοράς για δευτερογενή υλικά.

Περισσότερο από το 40% του βάρους των δημοτικών αποβλήτων είναι οργανικά απόβλητα (απόβλητα τροφίμων και κήπων), με τα πάρκα, τις τουριστικές και τις βιομηχανικές εγκαταστάσεις να παράγουν επίσης σημαντικές ποσότητες αυτών των αποβλήτων. Η πρόληψη της σπατάλης τροφίμων πρέπει να αποτελεί απόλυτη προτεραιότητα, με μέτρα που προτείνονται όπως:

- **Μείωση της σπατάλης τροφίμων** στη γεωργία, τη μεταποίηση, τη διανομή, το λιανικό εμπόριο, τα εστιατόρια και τα νοικοκυριά μέσω ενός συστήματος για τη μέτρηση, τη μείωση και την υποβολή στοιχείων για τη σπατάλη των τροφίμων.
- **Σχεδιασμός προϊόντων** με τρόπο που να συμβάλλει στη μείωση της σπατάλης τροφίμων από τους τελικούς χρήστες.
- Προώθηση της **δωρεάς τροφίμων** από τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο λιανικό εμπόριο και στον τομέα της φιλοξενίας, συμπεριλαμβανομένων δράσεων όπως η δράση Zero Food Waste Cyprus (zfwcy.org) που δραστηριοποιείται στη Λευκωσία, μέσω της οποίας συλλέγονται απούλητα φρούτα και λαχανικά και δωρίζονται σε άτομα που τα έχουν ανάγκη. Επιπλέον, μέσω του ευρωπαϊκού προγράμματος LIFE FOODprint, έχει δημιουργηθεί μια πλατφόρμα για τη δωρεά τροφίμων, δημιουργώντας ένα δίκτυο μεταξύ των δωρητών και των αποδεκτών τροφίμων.
- Στήριξη των τοπικών πρωτοβουλιών για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων, όπως π.χ ResQ Club (FI) και Ξήρανση φρούτων (PL). Στην Κύπρο, επί του παρόντος υπάρχουν ορισμένες τοπικές πρωτοβουλίες για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων, όπως το Rescuedbox και το Quasimodo. Το Rescuedbox διανέμει τοπικά, εποχιακά φρούτα και λαχανικά που απορρίπτονται από τις υπεραγορές και το Quasimodo δημιουργεί μαρμελάδες και σάλτσες από μη τέλεια φρούτα και λαχανικά. Παραδείγματα τοπικών πρωτοβουλιών από άλλες χώρες που θα μπορούσαν να προωθηθούν και στην Κύπρο, είναι το ResQ Club (FI) και το Fruit drying (PL).

6.3. Μέτρα επαναχρησιμοποίησης

Η πρόληψη των αποβλήτων είναι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για τη βελτίωση της αποδοτικότητας των πόρων και τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των αποβλήτων. Ωστόσο, οι παγκόσμιες στατιστικές δείχνουν ότι η οικονομική ανάπτυξη συνδέεται στενά με υψηλότερα επίπεδα κατανάλωσης και παραγωγής αποβλήτων. Για να σπάσει αυτός ο δεσμός, χρειάζεται μια οικονομική στροφή, με τη συμμετοχή των κυβερνήσεων. Η δέσμευση της Κυπριακής Κυβέρνησης για μια κυκλική οικονομία θα διευκολύνει την καινοτόμο παραγωγή και τα περιβαλλοντικά ορθά επιχειρηματικά και καταναλωτικά μοντέλα και θα απαιτήσει τη συμμετοχή όλων των υπουργείων για να απομακρυνθούν από το μοντέλο της γραμμικής οικονομίας και να υιοθετήσουν ένα μοντέλο επαναχρησιμοποίησης και επισκευής.

6.3.1. Προτεινόμενα μέτρα

- Υποχρεωτική τοποθέτηση ετικέτας με πληροφορίες σχετικά με την επισκευασιμότητα και την ανακυκλωσιμότητα ενός προϊόντος.
- **Μειωμένη φορολογία** για μεταχειρισμένα και επισκευασμένα είδη.
- Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας της κοινωνικής οικονομίας στη διαχείριση αποβλήτων και της αντίστροφης εφοδιαστικής για τα απόβλητα (waste reverse logistics)
- Δύο κέντρα επαναχρησιμοποίησης και επισκευής και δίκτυο 50 Πράσινων Περιπτέρων.
- Προώθηση της δωρεάς ρούχων και της επαναχρησιμοποίησης υφασμάτων.
- Πλατφόρμες **κοινής χρήσης**, υποδομή δικτύου κέντρων μεταχειρισμένων και επαναχρησιμοποίησης και επισκευής (συμπεριλαμβανομένων ρούχων, ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών ειδών, υλικών κατασκευών και κατεδαφίσεων και ογκωδών αντικειμένων) (ανακατασκευή, ανακαίνιση, αλλαγή χρήσης προϊόντων και πλατφόρμες κοινής χρήσης).
- Συστήματα εγγυοδοσίας και συστήματα επιστροφής-αναπλήρωσης.
- **Εκστρατείες Ευαισθητοποίησης.**
- Ενθάρρυνση της ανακύκλωσης και εφαρμογή κανονισμών διαχείρισης δημοτικών αποβλήτων από τις τοπικές αρχές.
- Μείωση των γραφειοκρατικών εμποδίων για πρωτοβουλίες μικρής κλίμακας και κοινωνικής οικονομίας.
- Προώθηση και διαφήμιση ενός δικτύου τοπικών οικολογικών εργοστασίων/επιχειρήσεων ανταλλαγής και κοινής χρήσης υλικών/προϊόντων δίπλα σε ένα κέντρο επαναχρησιμοποίησης/κέντρο επιλεκτικής συλλογής αποβλήτων, συνδεδεμένο με κάποιο κοινωνικό κέντρο και εκπαιδευτικές εγκαταστάσεις, καφετέριες επισκευής, κέντρα μεταχειρισμένων κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων, ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών απόβλητων (ΑΗΗΕ) και ογκωδών απόβλητα σε συνδυασμό με μέτρα κοινωνικής επανένταξης για μακροχρόνια ανέργους που έχουν εκπαιδευτεί στην επισκευή προϊόντων (για παράδειγμα Les Moulins (FR), Re-Use Box (AU), Bulky Bob's (UK)).
- Τεχνική και διοικητική στήριξη και συμβουλευτικές υπηρεσίες.
- Αποχαρακτηρισμός αποβλήτων (End-of-Waste) και βιομηχανική συμβίωση.

6.4. Μέτρα για τη βελτίωση της Διευρυμένης Ευθύνης του Παραγωγού (EPR)

Με βάση την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», οι παραγωγοί προϊόντων έχουν διευρυμένη ευθύνη που στηρίζεται στην προσέγγιση του κύκλου ζωής των προϊόντων τους.

Τα συστήματα Διευρυμένης Ευθύνης Παραγωγού (EPR) είναι ένα σύνολο μέτρων που διασφαλίζουν ότι οποιοσδήποτε παραγωγός ή εισαγωγέας προϊόντων φέρει οικονομική ευθύνη ή οικονομική και οργανωτική ευθύνη για τη διαχείριση των αποβλήτων αυτού του προϊόντος στο τέλος του κύκλου ζωής του. Το κόστος συλλογής και διάθεσης των αποβλήτων, θα πρέπει επομένως να καλυφθεί οικονομικά από τους παραγωγούς μέσω των συστημάτων ευθύνης του παραγωγού.

6.4.1. Προτεινόμενα μέτρα

- Αναθεώρηση των **συστημάτων διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού** (ενίσχυση της **οικονομικής ευθύνης** για μέτρα πρόληψης της παραγωγής αποβλήτων, κέντρα επαναχρησιμοποίησης και προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση, συστήματα ανάκτησης και συλλογής και πρόληψη της ρύπανσης).
- Θέσπιση συστημάτων διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού για ογκώδη απόβλητα (έπιπλα, στρώματα κ.λπ.).
- Καθορισμός ενός δημόσιου **τέλους διαχείρισης αποβλήτων** για προϊόντα που δεν καλύπτονται ή δεν καλύπτονται πλήρως από την διευρυμένη ευθύνη του παραγωγού, όπως για παράδειγμα τα επικίνδυνα δημοτικά απόβλητα, τα κλωστοϋφαντουργικά, τα βρώσιμα έλαια, τα φαρμακευτικά προϊόντα και τα πλαστικά μιας χρήσης.
- Καθιέρωση επαρκούς **πλαίσιου παρακολούθησης και επιβολής** των δραστηριοτήτων ενός συστήματος διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού, δηλαδή της οργάνωσης και χρηματοδότησης του, ώστε να διασφαλίζεται ότι το κόστος καθορίζεται με διαφάνεια, ότι οι παραγωγοί προϊόντων αναλαμβάνουν **τουλάχιστον το 80% του απαιτούμενου κόστους**, ότι τα χρηματοδοτικά μέσα χρησιμοποιούνται σωστά και ότι οι εκθέσεις παρουσιάζουν αξιόπιστα **δεδομένα** και επιτυγχάνονται οι **στόχοι** διαχείρισης των αποβλήτων.
- **Διασφάλιση** ότι τα **οικονομικά** μέτρα στα συστήματα EPR βασίζονται στην **προσέγγιση του κύκλου ζωής** των προϊόντων, λαμβάνοντας υπόψη την ανθεκτικότητα του προϊόντος, τη δυνατότητα επισκευής του, την επαναχρησιμοποίησή του, την δυνατότητα ανακύκλωσης και την παρουσία επικίνδυνων ουσιών.
- Παρακολούθηση της **συμμετοχής των παραγωγών και των ενδιαφερομένων μερών** στα συστήματα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού, προκειμένου να καλυφθούν οι ελάχιστες απαιτήσεις που καθορίζονται από την Οδηγία Πλαίσιο για τα Απόβλητα.

6.5. Μέτρα για τη βελτίωση της συλλογής δεδομένων για τα απόβλητα

Τα σαφή, συνεπή και αξιόπιστα δεδομένα είναι το κλειδί για κάθε επιτυχημένο σχέδιο διαχείρισης αποβλήτων, βοηθούν στην ενημέρωση των αποφάσεων για τον σχεδιασμό, εντοπίζουν τομείς προς βελτίωση, επιτρέπουν την μέτρηση της προόδου προς τους στόχους και επιτρέπουν τον ρυθμιστικό έλεγχο και την επιβολή. Οι Οδηγίες, ως μέσα προώθησης της πολιτικής σε όλη την Ευρώπη, σηματοδοτούν μια στροφή προς τα ηλεκτρονικά συστήματα καταγραφής και αναφοράς

δεδομένων, ενώ πρόσφατα εισήχθησαν αλλαγές στον τρόπο υπολογισμού των ποσοστών ανακύκλωσης (Οδηγία ΕΕ 2018/851). Τέτοιες εξελίξεις ενισχύουν την αναγκαιότητα βελτίωσης των δεδομένων για τα απόβλητα στην Κύπρο και έχουν χρησιμοποιηθεί ως βάση για τα μέτρα που προτείνονται εδώ.

6.5.1 Προτεινόμενα μέτρα

- Δημιουργία **ηλεκτρονικής πλατφόρμας** που θα καταχωρεί στοιχεία για τη διαχείριση των αποβλήτων, τις μεταφορές και τα υποχρεωτικά έγγραφα και θα παρέχει γρήγορη πρόσβαση σε όλους τους διαχειριστές αποβλήτων.
- Θέσπιση **ρυθμιστικού πλαισίου** για την υποβολή εκθέσεων διαχείρισης αποβλήτων, ελέγχους και επιθεωρήσεις, **εποπτείας** της συμμόρφωσης και επιβολή κυρώσεων.
- **Συμμετοχή των τοπικών αρχών** στην επιβολή των κανονισμών για τα απόβλητα. Τα οικονομικά κίνητρα θα πρέπει να καλύπτουν το διοικητικό βάρος αυτής της επιβολής.

6.6. Μέτρα πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων

Η δημιουργία αποβλήτων είναι αποτέλεσμα της λανθασμένης απόρριψης των αποβλήτων, είτε στο έδαφος είτε στο νερό. Η ρύπανση δεν είναι μόνο ένα αισθητικό πρόβλημα, αλλά μπορεί επίσης να έχει σοβαρές και μόνιμες επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον και την άγρια ζωή, και μπορεί να επηρεάσει αρνητικά και μη αναστρέψιμα ανθρώπους και κοινότητες. Τα μέτρα για την πρόληψη της απόρριψης αποβλήτων πρέπει επίσης να λαμβάνουν υπόψη προληπτικά μέτρα για μεγαλύτερης κλίμακας παράνομη απόρριψη.

6.6.1. Προτεινόμενα μέτρα

- **Περιορισμοί** στα προϊόντα που αποτελούν τις κύριες πηγές ρύπανσης.
- Εκστρατείες ενημέρωσης και **επιβολής κυρώσεων** για τη ρύπανση από τα απορρίμματα.
- Δημιουργία και εφαρμογή συντονισμένου προγράμματος μεταξύ αστυνομίας και τοπικών αρχών για τη μείωση της **ανεξέλεγκτης απόρριψης**.
- Επιβολή κανονισμών για **επιχώσεις**, σε χώρους όπου έχουν πραγματοποιηθεί εκσκαφές ή για εξωραϊσμούς.

7. ΝΟΜΙΚΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΜΕΣΑ

7.1. Κανονισμοί

Στην Κύπρο, οι κύριοι κανονισμοί που ελέγχουν τις δραστηριότητες αποβλήτων περιέχονται στα ακόλουθα:

- Ν. 85(I)/2005 Νόμος περί Συμβουλίων Εκμετάλλευσης Χώρων Διάθεσης και Ανάκτησης Δημοτικών Αποβλήτων. Κανονισμός 562/2003 και Κανονισμός 202/2021 (Οδηγία 1999/31/ΕΚ όπως τροποποιήθηκε από (ΕΕ)2018/850) (χώροι υγειονομικής ταφής αποβλήτων).
- 133(I) 2003, 159(I)/ 2005, 48(I)/2006, 58(I)/2012, 59(I)/ 2012, 125(I)/2012, 163(I)/ 2017, 171(I)/ 2019, 105(I)/2021 – (Οδηγία 94/62/ΕΚ και (ΕΕ) 2018/851).
- Κανονισμός 125(I)/2009, 79/2012, 56/2016, 201/2021 (Οδηγία 2006/66/ΕΚ, (ΕΕ)2018/849) (μπαταρίες).
- Ν.185/2011 (Οδηγία 2008/98/ΕΚ) (η κύρια νομοθεσία για τα απόβλητα, πρόγραμμα πρόληψης αποβλήτων και χωριστή συλλογή για χαρτί, μέταλλο, πλαστικό + γυαλί, Ν.104(I)/2021) Οδηγία 2018/851/ΕΚ.
- Κανονισμός 73/2015, 337/2017, 200/2021. (Οδηγία 2012/19/ΕΕ) (ΑΗΗΕ) - Οδηγία (ΕΕ)2018/849.
- Νόμος περί συσκευασίας και αποβλήτων συσκευασιών του 2002 (32(I)/2002).
- Απόβλητα (Μη συσκευασία χαρτιού) Κανονισμοί (Ν. 430/2017).

Επίσης, αναπτύσσεται η ακόλουθη νομοθεσία:

- Οι περί Απόβλητων (Διαχείριση Δημοτικών Αποβλήτων από τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης) Κανονισμοί (αναμένεται ψήφιση από την Βουλή των Αντιπροσώπων).
- Οι περί Αποβλήτων (Διαχείριση Αποβλήτων Φαρμακευτικών Προϊόντων Οικιακής Προέλευσης) Κανονισμοί (αναμένεται ψήφιση από την Βουλή των Αντιπροσώπων)
- Ο Περί Αποβλήτων (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 2021 (μεταφορά Οδηγίας 2019/904/ΕΕ σχετικά με τη μείωση των επιπτώσεων ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον) (αναμένεται ψήφιση από την Βουλή των Αντιπροσώπων).
- Οι περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών (Σύστημα Εγγυοδοσίας) Κανονισμοί (υπό δημόσια διαβούλευση).
- Οι περί Αποβλήτων (Διαχείριση Πλαστικών Αποβλήτων Θερμοκηπιακών Καλλιεργιών) Κανονισμοί (υπό δημόσια διαβούλευση).

7.2. Επισκόπηση

Ο κύριος νομικός μοχλός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον έλεγχο της διαχείρισης αποβλήτων στα κράτη μέλη είναι η Οδηγία 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα, (οδηγία πλαίσιο για τα απόβλητα, ΟΠΑ) και οι μεταγενέστερες τροποποιήσεις της και κυρίως η Οδηγία 2018/851/ΕΕ. Σκοπός της Οδηγίας Πλαίσιο για τα απόβλητα είναι:

- Η θέσπιση νομικού πλαισίου για την επεξεργασία των αποβλήτων στην ΕΕ.

- Η προστασία του περιβάλλοντος και της ανθρώπινης υγείας, προλαμβάνοντας ή μειώνοντας την παραγωγή αποβλήτων, τις αρνητικές συνέπειες της παραγωγής και της διαχείρισης αποβλήτων και περιορίζοντας τον συνολικό αντίκτυπο της χρήσης των πόρων και βελτιώνοντας την αποδοτικότητά της, τονίζοντας παράλληλα τη σημασία των κατάλληλων τεχνολογιών διαχείρισης, ανάκτησης και ανακύκλωσης αποβλήτων.

Μεταξύ των πολλών αρχών διαχείρισης αποβλήτων που θεσπίζει η οδηγία είναι και οι αρχές της ιεράρχησης των αποβλήτων, η οποία θα πρέπει να εφαρμόζεται ως η σειρά προτεραιότητας στην πρόληψη και διαχείριση των αποβλήτων, η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», σύμφωνα με την οποία ο αρχικός παραγωγός αποβλήτων πρέπει να πληρώνει για το κόστος διαχείρισης των αποβλήτων των προϊόντων του και η έννοια της διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού, βάσει της οποίας ο παραγωγός οι παραγωγοί των προϊόντων φέρουν οικονομική ευθύνη ή οικονομική και οργανωτική ευθύνη για τη διαχείριση του σταδίου του κύκλου ζωής ενός προϊόντος που καθίσταται απόβλητο. Η οδηγία απαιτεί επίσης από τις αρμόδιες εθνικές αρχές να καταρτίζουν σχέδια διαχείρισης αποβλήτων και προγράμματα πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων.

Ως μέρος μιας δέσμης μέτρων για την κυκλική οικονομία, η Οδηγία Πλαίσιο για τα Απόβλητα τροποποιήθηκε το 2018 με την Οδηγία 2018/851/ΕΕ, ενισχύοντας τους κανόνες για την πρόληψη της δημιουργίας των αποβλήτων, την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση, την ενθάρρυνση της βιώσιμης κατανάλωσης και την στόχευση των πιο κρίσιμων πρώτων υλών, και τον καθορισμό νέων στόχων για την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση. Η τροποποιητική Οδηγία επισημαίνει επίσης παραδείγματα κινήτρων για την εφαρμογή της ιεραρχίας των αποβλήτων, όπως τα τέλη υγειονομικής ταφής και αποτέφρωσης και τα συστήματα Πληρώνω Όσο Πετώ (ΠΟΠ).

Η Οδηγία 2018/851/ΕΕ έπρεπε να γίνει νόμος σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ έως τις 5 Ιουλίου 2020. Η κύρια νομοθεσία που θέτει το πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων στην Κύπρο είναι ο περί Αποβλήτων Νόμος Ν.185(Ι)/2011, ο οποίος τροποποιήθηκε στις 11 Μαΐου 2021 με το Νόμο 140(Ι)/2021 για σκοπούς εναρμόνισης.

7.2.1. Δημοτικά απόβλητα: Ευρωπαϊκοί στόχοι και πρόοδος

- Μέχρι το 2015, χωριστή συλλογή οικιακού χαρτιού, μετάλλου, πλαστικού και γυαλιού.
- Έως το 2020, η προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και η ανακύκλωση τουλάχιστον του χαρτιού, μετάλλου, πλαστικού και γυαλιού από τα νοικοκυριά και άλλα παρόμοια υποστατικά θα πρέπει να αυξηθεί τουλάχιστον στο 50% κατά βάρος.
- Έως το 2020, η προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση και ανάκτηση άλλων υλικών, συμπεριλαμβανομένων των εργασιών επιχωμάτωσης που χρησιμοποιούν απόβλητα για υποκατάσταση άλλων υλικών, μη επικίνδυνων αποβλήτων κατασκευών και κατεδάφισης, εξαιρουμένων των υλικών που ορίζονται στην κατηγορία 17 05 04 στον κατάλογο αποβλήτων, πρέπει να αυξηθεί σε τουλάχιστον 70% κατά βάρος.
- Έως τις 31 Δεκεμβρίου 2023, τα βιολογικά/οργανικά απόβλητα θα πρέπει να συλλέγονται χωριστά ή θα ανακυκλώνονται στην πηγή (για παράδειγμα με κομποστοποίηση ή αναερόβια χώνευση).
- Μέχρι το 2025, η προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση των δημοτικών αποβλήτων θα πρέπει να ανέλθει στο 55% των παραγόμενων δημοτικών αποβλήτων κατά βάρος. Ο στόχος αυξάνεται στο 60% έως το 2030 και στο 65% έως το 2035.

- Έως την 1η Ιανουαρίου 2025, τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα και τα επικίνδυνα απόβλητα που παράγονται από τα νοικοκυριά θα πρέπει να συλλέγονται χωριστά.

Οι κανόνες και οι μέθοδοι υπολογισμού για την επαλήθευση της συμμόρφωσης με τους στόχους που ορίζονται στο άρθρο 11 παράγραφος 2 ορίζονται στην Απόφαση της Επιτροπής 2011/753/ΕΕ. Πρόσθετοι κανόνες για τον υπολογισμό, την επαλήθευση και την αναφορά δεδομένων για τα απόβλητα σύμφωνα με την τροποποιημένη οδηγία πλαίσιο για τα απόβλητα περιλαμβάνονται στην Απόφαση της Επιτροπής (ΕΕ) 2019/1004.

Οι ποσότητες των δημοτικών αποβλήτων που επεξεργάστηκαν από το 1999 έως το 2019 δημοσιεύονται στη διαδικτυακή ιστοσελίδα της Στατιστικής Υπηρεσίας της Κυπριακής Δημοκρατίας. Όπως παρατηρήθηκε, σημειώθηκε ελαφρά μείωση στην υγειονομική ταφή και ελαφρά αύξηση στην ανακύκλωση, αλλά και σημαντική αύξηση στην επεξεργασία. Περίπου το 95% του συνόλου των δημοτικών αποβλήτων υφίσταται κάποιας μορφής επεξεργασία, αν και περίπου το 75% εξακολουθεί να πηγαίνει στους χώρους υγειονομικής ταφής είτε μετά την επεξεργασία είτε χωρίς επεξεργασία. Αν και έχουν επιτευχθεί σημαντικές βελτιώσεις στην ανακύκλωση και την ανάκτηση άλλων υλικών, είναι σαφές ότι η Κύπρος βρίσκεται στο 16,3% (στοιχεία του 2019) και απέχει αρκετά από την επίτευξη του στόχου του 50% ανακύκλωσης κατά βάρος που έχει θέσει η ΕΕ. Η έλλειψη στοιχείων για τη συνολική ποσότητα ανακυκλώσιμου υλικού που παράγεται μπορεί να κάνει το ποσοστό ανακύκλωσης να φαίνεται χαμηλότερο από ό,τι είναι στην πραγματικότητα, αλλά με το 75% των παραγόμενων αποβλήτων να συνεχίζει να πηγαίνει σε ΧΥΤΑ, το μέγιστο ποσοστό ανακύκλωσης πρέπει να είναι χαμηλότερο από 25%, το οποίο εξακολουθεί να είναι πολύ κάτω από τον στόχο της ΕΕ.

7.2.2. Απόβλητα συσκευασίας: Ευρωπαϊκοί στόχοι και πρόοδος

Η Οδηγία 94/62/ΕΚ για τις συσκευασίες και τα απόβλητα συσκευασιών έχει αναθεωρηθεί και τροποποιηθεί πολλές φορές από την έγκρισή της το 1994. Αυτές οι τροποποιήσεις διευκρίνισαν τον ορισμό του όρου «συσκευασία» και αύξησαν τους στόχους για την ανάκτηση και την ανακύκλωση των αποβλήτων συσκευασίας. Πιο πρόσφατα, τροποποιήθηκε από την Οδηγία (ΕΕ) 2015/720 για τη μείωση της κατανάλωσης μικρών πλαστικών σακουλιών μεταφοράς, και από την Οδηγία (ΕΕ) 2018/852 που περιελάμβανε μέτρα για την ενίσχυση της πρόληψης και την προώθηση της επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης των αποβλήτων συσκευασίας, αναθεωρώντας τους συνολικούς και συγκεκριμένους για κάθε υλικό στόχους ανακύκλωσης συσκευασιών, απαιτώντας από τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι θα θεσπιστούν συστήματα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού για όλες τις συσκευασίες έως το 2024.

Πίνακας 21: Υφιστάμενοι και μελλοντικοί στόχοι αποβλήτων συσκευασίας

	ΜΕΧΡΙ ΤΟ 2012	ΜΕΧΡΙ ΤΟ 2025	ΜΕΧΡΙ ΤΟ 2030
	ΚΑΤΑ ΒΑΡΟΣ		
Σύνολο των αποβλήτων συσκευασίας	55 - 80%	65% (κατ' ελάχιστον)	70% (κατ' ελάχιστον)
Γυαλί	60%	70%	75%
Χαρτί και χαρτόνι	60%	75%	85%
Μέταλλα	50% (για σιδηρούχα και αλουμίνιο)	70% (για σιδηρούχα)	80% (για σιδηρούχα) και 60% (για αλουμίνιο)

Πλαστικά	22,5% (λαμβάνοντας αποκλειστικά υπόψη υλικά που ανακυκλώνονται εκ νέου σε πλαστικά)	50%	55%
Ξύλο	15%	25%	30%

Η αφομοίωση της Οδηγίας για τις Συσκευασίες επιτεύχθηκε με την θέσπιση του περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών Νόμου, Ν. 32(I)/2002 και των περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών (Ευθύνη Οικονομικών Φορέων) Κανονισμών (Κ.Δ.Π. 747/2003) και τις αντίστοιχες τροποποιήσεις τους, με πιο πρόσφατο τον τροποποιητικό Νόμο Ν.105(I)/2021 στις 11 Μαΐου 2021, με την οποία εναρμονίστηκε ο Νόμος των αποβλήτων συσκευασιών με την Οδηγία 2018/852/ΕΕ.

Για την επίτευξη των απαιτήσεων της Οδηγίας για τα απόβλητα συσκευασιών, θεσπίστηκε το συλλογικό σύστημα ευθύνης παραγωγού, Green Dot Κύπρου. Η άδεια λειτουργίας του συστήματος φαίνεται να δείχνει ότι παραμένει επικεντρωμένη στους στόχους του 2025 χωρίς να αναφέρει τους στόχους του 2030. Αυτό φαίνεται ότι οφείλεται στο γεγονός ότι η άδεια θα ανανεωθεί το 2026. Ωστόσο, για να επιτευχθούν οι στόχοι ανακύκλωσης του 2030, θα μπορούσε να συμπεριληφθούν οι μακροπρόθεσμοι στόχοι πριν από την ανανέωση της άδειας το 2026.

7.2.3. Απόβλητα χαρτιού μη συσκευασίας

Τα δημοτικά απόβλητα χαρτιού μη συσκευασίας καλύπτονται από τον στόχο της ΕΕ που αναφέρεται παραπάνω για τα δημοτικά απόβλητα. Ο όρος χαρτί μη συσκευασίας καλύπτει πολλά είδη όπως βιβλία, σχολικά τετράδια, εφημερίδες, φυλλάδια, έντυπες διαφημίσεις, περιοδικά, έγγραφα, καταλόγους, διαφημίσεις σε γυαλιστερό χαρτί, χαρτί γραφείου, φακέλους, επιστολές, έντυπο χαρτί, αποδείξεις, τηλεφωνικούς καταλόγους, χαρτοκιβώτιο χαρτί, επαγγελματικές κάρτες, φακέλους αρχειοθέτησης, εισιτήρια, ρολά χαρτιού και χαρτί που χρησιμοποιείται για την παραγωγή οποιουδήποτε από τα παραπάνω είδη. Στην Κύπρο, τα απόβλητα χαρτιού μη συσκευασίας περιλαμβάνονται στους περί Αποβλήτων (Διαχείριση Αποβλήτων Χαρτιού Μη συσκευασίας) Κανονισμούς (Κ.Δ.Π. 430/2017).

Η νομοθεσία προβλέπει τη θέσπιση συστήματος διαχείρισης αποβλήτων χαρτιού μη συσκευασίας το οποίο θα χρηματοδοτείται από τους παραγωγούς χαρτιού μη συσκευασίας. Η νομοθεσία θέτει την υποχρέωση διαχείρισης στους παραγωγούς, η οποία είναι υποχρεωτική και όχι προαιρετική. Πρόκειται για ένα σχέδιο παρόμοιο με αυτό των αποβλήτων συσκευασίας με την ίδρυση της Green Dot, των ηλεκτρονικών συσκευών και ηλεκτρονικού εξοπλισμού με την ίδρυση της WEEE Κύπρου και της ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών με την AFIS Κύπρου. Οι απαιτήσεις αδειοδότησης για τα απόβλητα χαρτιού μη συσκευασίας ορίζουν ότι πρέπει να επιτευχθεί στόχος ανακύκλωσης ή επαναχρησιμοποίησης του 75% των συνολικών ποσοτήτων χαρτιού μη συσκευασίας χαρτιού που διατίθενται στην αγορά. Το συλλογικό σύστημα αδειοδοτήθηκε τον Ιανουάριο του 2021 και η συλλογή γίνεται από το συλλογικό σύστημα της Green Dot σύμφωνα με το σύστημα συλλογής που λειτουργεί και για το χαρτί συσκευασίας.

7.2.4. Απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού

Η Οδηγία της ΕΕ για τα Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού (ΑΗΗΕ), Οδηγία 2012/19/ΕΕ, εισάγει στόχο συλλογής 45% του ηλεκτρονικού εξοπλισμού που πωλήθηκε μέχρι το

2016 και, ως δεύτερο βήμα από το 2019, στόχο συλλογής 65% του εξοπλισμού που πωλήθηκε ή 85% των παραγόμενων ΑΗΗΕ. Τα κράτη μέλη θα μπορούν να επιλέξουν ποιον από αυτούς τους δύο ισοδύναμους τρόπους μέτρησης του στόχου επιθυμούν να πετύχουν. Η Κύπρος συλλέγει πληροφορίες για τη μέτρηση και των δύο αυτών στόχων.

Εκτός από Νόμο των Αποβλήτων, η Κύπρος έχει μεταφέρει αυτήν την Οδηγία στην κυπριακή νομοθεσία θεσπίζοντας τους περί Απόβλητων (Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού) Κανονισμούς (Κ.Δ.Π. 73/2015, Κ.Δ.Π. 3372017 και Κ.Δ.Π. 200/2021).

Για την επίτευξη του στόχου της ΕΕ για τα ΑΗΗΕ, η Κύπρος έχει εισαγάγει ένα διευρυμένο σύστημα ευθύνης παραγωγού.

Για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την Οδηγία για τα ΑΗΗΕ και την επίτευξη των στόχων της ΕΕ για τη διαχείρισή τους, βάσει των Κανονισμών ΑΗΗΕ αδειοδοτήθηκε και λειτουργεί το συλλογικό σύστημα Διευρυμένης Ευθύνης Παραγωγού WEEE Κύπρου, για τη συλλογή και διαχείριση των ΑΗΗΕ. Σύμφωνα με τους όρους της άδειας του, το συλλογικό σύστημα οφείλει να λειτουργεί δίκτυο σημείων συλλογής όλων των κατηγοριών ΗΗΕ ώστε να επιτρέπει στους τελικούς χρήστες τη διάθεση των ΑΗΗΕ και να διασφαλίζει την μεταφορά τους σε αδειοδοτημένους χώρους επεξεργασίας και την ανάκτηση και ανακύκλωση των ΑΗΗΕ που συλλέγονται. Επιπρόσθετα, οφείλει να συντάσσει ετήσια έκθεση που να περιγράφει λεπτομερώς τις ποσότητες των ΗΗΕ που πωλήθηκαν, καθώς και τα ΑΗΗΕ που παράγονται.

Ο κατάλογος αδειοδοτημένων εγκαταστάσεων στην Κύπρο δείχνει ότι υπάρχουν 12 μοναδες με αδειοδοτημένες για την αποδοχή ΑΗΗΕ. Τα 23 Πράσινων Σημείων λειτουργούν επίσης ως χώροι για τη συλλογή των ΑΗΗΕ και την επακόλουθη μεταφορά τους στις αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις επεξεργασίας. Βάσει των κανονισμών και των όρων άδειας του, το συλλογικό σύστημα εισπράττει τέλη από τους παραγωγούς και οφείλει να συνεργαστεί με τις ΑΤΑ, τους παραγωγούς, τους διανομείς, τους τεχνικούς εγκατάστασης και τις αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις ή τις ΑΤΑ που εκτελούν εργασίες συλλογής και μεταφοράς, συμπεριλαμβανομένου του δικτύου πράσινων σημείων. Οι κάτοικοι ενθαρρύνονται να φέρουν τα ΑΗΗΕ τους στα πράσινα σημεία δωρεάν.

Σύμφωνα με τις εκθέσεις του 2018, οι στόχοι δεν έχουν επιτευχθεί. Επομένως, υπάρχει σαφώς περιθώριο βελτίωσης και θα πρέπει να εξεταστεί η θέσπιση πιθανών υψηλότερων στόχων στο μέλλον. Ο σαφής προσδιορισμός όλων των τοποθεσιών που μπορούν να δεχτούν ΑΗΗΕ και η οπλολή σαφών και διακριτών δεδομένων από τα σημεία παραλαβής και τις μονάδες διαχείρισης για σύγκριση με τις πληροφορίες που παρέχονται από το συλλογικό σύστημα, θα ήταν ένα χρήσιμο εργαλείο σύγκρισης και ελέγχου.

7.2.5. Ηλεκτρικές στήλες και συσσωρευτές

Η οδηγία για τις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές και τα απόβλητα ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών (2006/66/ΕΚ) στοχεύει στη μεγιστοποίηση της χωριστής συλλογής και ανακύκλωσης αποβλήτων ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών (επαναφορτιζόμενες μπαταρίες), καθορίζοντας το στόχο συλλογής για των αποβλήτων ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών σε ποσοστό τουλάχιστον 45% μέχρι το 2016. Επιπρόσθετα, στοχεύει στη μείωση της διάθεσής τους στα δημοτικά απόβλητα επιβάλλοντας απαγόρευση απόρριψης μη επεξεργασμένων μπαταριών αυτοκινήτων και βιομηχανικών μπαταριών σε χώρους υγειονομικής ταφής ή σε αποτέφρωση, καθώς και στην ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεις τους με την απαγόρευση της εμπορίας ορισμένων ηλεκτρικών στηλών και των συσσωρευτών που περιέχουν υδράργυρο, κάδμιο και μόλυβδο.

Η Κύπρος εφαρμόζει τον περί Αποβλήτων Νόμο (Ν.185(Ι)/2011 και τις επακόλουθες τροποποιήσεις του) και τους περί Αποβλήτων (Ηλεκτρικές Στήλες ή Συσσωρευτές) Κανονισμούς (Κ.Δ.Π. 125/2009, 79/2012, 56/2016 και 201/2021), για τον έλεγχο της διανομής και διαχείρισης ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών στην κυπριακή αγορά. Αναφέρεται συγκεκριμένα στον Κανονισμό ότι οι ηλεκτρικές στήλες και οι συσσωρευτές πρέπει να συλλέγονται χωριστά από τα δημοτικά απόβλητα και να αποστέλλονται για σωστή περιβαλλοντική επεξεργασία. Δεν υπάρχουν εγκαταστάσεις επεξεργασίας αποβλήτων μπαταριών στην Κύπρο, επομένως αποστέλλονται όλες σε αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις σε άλλα ευρωπαϊκά κράτη.

Βάσει των κανονισμών, οι παραγωγοί έχουν ιδρύσει το συλλογικό σύστημα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού ΑΦΗΣ Κύπρου, με σκοπό τη διαχείριση των ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών από τα νοικοκυριά. Η ΑΦΗΣ είναι το μοναδικό Σύστημα Συλλογικής Διαχείρισης ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών που έχει εγκριθεί στην Κύπρο για τη διαχείριση των αποβλήτων αυτών. Συνεργάζεται με την Green Dot (Cyprus) Public Co. Ltd (το αδειοδοτημένο Συλλογικό Σύστημα αποβλήτων συσκευασίας) για την οργάνωση και διαχείριση των εργασιών της, ενώ συνεργάζεται και με το αντίστοιχο Σύστημα στην Ελλάδα (ΑΦΗΣ Α.Ε.).

Η ΑΦΗΣ αναλαμβάνει τα ακόλουθα:

- Την τοποθέτηση κάδων σε διάφορους χώρους συλλογής μπαταριών (σχολεία, καταστήματα, δήμοι και άλλα δημόσια κτίρια, υπεραγορές και επιχειρήσεις).
- Την εξασφάλιση τη σωστής συλλογής των μπαταριών.
- Την διασφάλιση της σωστής και ασφαλούς προσωρινής αποθήκευσης των μπαταριών.
- Την διευθέτηση για την εξαγωγή υλικών σε αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις για διαλογή και ανακύκλωση και να παρέχει έγκυρες αποδείξεις ανακύκλωσης.

Το έγγραφο του Υπουργείου Περιβάλλοντος του 2018 με τίτλο, «Λεπτομερής περιγραφή του τρόπου συλλογής των δεδομένων σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 3 της Οδηγίας 2006/66/ΕΚ για τις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές και τα απόβλητα ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών» αναφέρει ότι το ποσοστό συλλογής το 2018 για τις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές ήταν το 36% της ποσότητας που διατέθηκε στην αγορά. Αυτό είναι κάτω από τον στόχο της ΕΕ του 45%.

Είναι σαφές ότι θα απαιτηθούν περαιτέρω μέτρα για την αύξηση του ποσοστού συλλογής των ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών. Υπάρχουν διάφοροι τρόποι για να επιτευχθεί αυτό, όπως:

- Χρησιμοποίηση του υφιστάμενου συστήματος και δημιουργία ενός προγράμματος δημόσιας εκπαίδευσης που να καταδεικνύει τα πλεονεκτήματα της ανακύκλωσης των μπαταριών τόσο για τις εταιρείες όσο και για τους πολίτες. Το πρόγραμμα θα στοχεύει σε τομείς και εταιρείες που δεν έχουν ψηλό ποσοστό συλλογής
- Εισαγωγή νομοθεσίας για την εγκαθίδρυση ενός συστήματος εγγυοδοσίας για τους πολίτες, για βελτίωση της ανακύκλωσης μπαταριών μέσω οικονομικών εργαλείων.
- Κατά την αναθεώρηση της νομοθεσίας ή των αδειών για το διευρυμένο σύστημα ευθύνης παραγωγού, θα πρέπει να ληφθεί η πρόταση της ΕΕ για την κατάργηση την Οδηγία 2006/66/ΕΚ για τις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές και την αντικατάσταση της με νέο κανονισμό. Η πρόταση δημοσιεύτηκε στις 10 Δεκεμβρίου 2020 ως 2020/353(COD). Μεταξύ άλλων αλλαγών, η πρόταση περιλαμβάνει στόχο συλλογής 65% για το 2025 και 70% έως το 2030, καθώς και ένα ελάχιστο πρότυπο για τα συστήματα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού.

Οποιοσδήποτε νέες νομοθετικές ρυθμίσεις ή άδειες θα πρέπει να στοχεύουν στην επίτευξη ή τη βελτίωση αυτών των στόχων.

7.2.6. Οργανικά απόβλητα

Η Οδηγία Πλαίσιο για τα Απόβλητα θέτει αρκετές απαιτήσεις στα κράτη μέλη όσον αφορά τις υποχρεώσεις τους σχετικά με τα οργανικά απόβλητα (τρόφιμα και απόβλητα κήπων και πάρκων):

- Άρθρο 9: Πρόληψη της σπατάλης – Επιδιώκει να μειώσει τη δημιουργία αποβλήτων τροφίμων ως συμβολή στον Στόχο Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών για μείωση κατά 50% της κατά κεφαλήν παγκόσμιας σπατάλης τροφίμων σε επίπεδα λιανικού εμπορίου και καταναλωτή και τη μείωση των απωλειών τροφίμων κατά την παραγωγή και στις αλυσίδες εφοδιασμού έως το 2030 και ενθάρρυνση της δωρεάς τροφίμων και άλλης αναδιανομής για ανθρώπινη κατανάλωση, δίνοντας προτεραιότητα στους ανθρώπους έναντι της επανεπεξεργασίας σε μη εδώδιμα προϊόντα και σε ζωοτροφές.
- Άρθρο 10: Ανάκτηση – Έως τις 31 Δεκεμβρίου 2021, τα κράτη μέλη υποβάλλουν έκθεση στην Επιτροπή σχετικά με την εφαρμογή των υποχρεώσεων όσον αφορά τα δημοτικά απόβλητα και τα οργανικά απόβλητα, συμπεριλαμβανομένης της υλικής και εδαφικής κάλυψης της χωριστής συλλογής και τυχόν παρεκκλίσεων.
- Άρθρο 11: Προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση – Έως τις 31 Δεκεμβρίου 2024, η Επιτροπή θα εξετάσει τον καθορισμό στόχων ανακύκλωσης για τα δημοτικά οργανικά απόβλητα.
- Άρθρο 11α: Κανόνες για τον υπολογισμό της επίτευξης του στόχου – Από την 1η Ιανουαρίου 2027, τα κράτη μέλη θα μπορούν να υπολογίζουν τα δημοτικά οργανικά απόβλητα που εισέρχονται σε αερόβια ή αναερόβια επεξεργασία ως ανακυκλωμένα μόνο εάν έχουν συλλεχθεί χωριστά ή χωρίζονται στην πηγή.
- Άρθρο 22: Οργανικά απόβλητα – Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι, έως τις 31 Δεκεμβρίου 2023, τα οργανικά απόβλητα είτε διαχωρίζονται και ανακυκλώνονται στην πηγή είτε συλλέγονται χωριστά και δεν αναμιγνύονται με άλλα είδη αποβλήτων. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν μέτρα για να ενθαρρύνουν την ανακύκλωση, συμπεριλαμβανομένης της κομποστοποίησης και της χώνευσης, των οργανικών αποβλήτων.

Οι περί Αποβλήτων (Διαχείριση Δημοτικών Αποβλήτων από τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης) Κανονισμοί που αναμένεται να ψηφιστούν, επιβάλλουν στις ΑΤΑ την υποχρέωση εγκαθίδρυσης χωριστής συλλογής για τα βιοαποδομήσιμα απόβλητα, όπως τα απόβλητα τροφίμων και τα πράσινα απόβλητα, για την εκτροπή αυτής της ροής αποβλήτων από τους χώρους υγειονομικής ταφής και προς την κομποστοποίηση ή την επεξεργασία για ανάκτηση ενέργειας, όπως η παραγωγή βιοαερίου. Οι κανονισμοί έχουν κατατεθεί για ψήφιση στη Βουλή των Αντιπροσώπων, η οποία αναμένεται εντός του 2022. Ήδη οι τοπικές αρχές έχουν ξεκινήσει το σχεδιασμό τους για την εγκαθίδρυση συστημάτων χωριστής συλλογής και Πληρώνω Όσο Πετώ, μέσω του προγράμματος τεχνοοικονομικής στήριξης των ΑΤΑ για τη δημιουργία συστημάτων χωριστής συλλογής δημοτικών στερεών αποβλήτων και την εφαρμογή Σχεδίων Πληρώνω Όσο Πετώ κάτω από τα Διαρθρωτικά Ταμεία.

7.2.7. Χωριστή συλλογή για ανακύκλωση

Το άρθρο 11 της Οδηγίας Πλαίσιο για Απόβλητα απαιτεί από τα κράτη μέλη να εγκαθιδρύσουν χωριστή συλλογή για τουλάχιστον το χαρτί, το μέταλλο, το πλαστικό και το γυαλί έως το 2015 και

τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα έως το 2025. Αυτό μεταφέρθηκε στην Κύπρο με τον περί Αποβλήτων Νόμο του 2011, όπως τροποποιήθηκε, αλλά δεν έχει ακόμη εφαρμοστεί σε ολόκληρη τη χώρα. Βασική αιτία αυτής της καθυστέρησης ήταν η θέσπιση των περί Αποβλήτων (Διαχείριση Δημοτικών Αποβλήτων από τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης) Κανονισμών, για την οποία έγιναν εκτενείς διαβουλεύσεις με τις τοπικές αρχές, ώστε να διασφαλιστεί ότι έχουν ληφθεί υπόψη όλοι οι παράγοντες που θα επιτρέψουν την αποτελεσματική εφαρμογή των υποχρεώσεων που προκύπτουν από τους κανονισμούς. Αυτό έχει καθυστερήσει την εισαγωγή της χωριστής συλλογής ανακυκλώσιμων υλικών σε όλες τις ΑΤΑ, καθώς και την προετοιμασία και εφαρμογή τοπικών σχεδίων δράσης για την πρόληψη των αποβλήτων.

Συγκεκριμένα, οι περί Αποβλήτων (Διαχείριση Δημοτικών Αποβλήτων από τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης) Κανονισμοί απαιτούν από κάθε ΑΤΑ της Κύπρου να εφαρμόσει χωριστή συλλογή των ανακυκλώσιμων υλικών, συμπεριλαμβανομένων του χαρτιού, του γυαλιού, του μετάλλου, των ξύλινων συσκευασιών, των υφασμάτων και άλλων ρούχων όπως τα ογκώδη απόβλητα. Αυτό απαιτείται επειγόντως προκειμένου να εκπληρωθούν τόσο οι απαιτήσεις του άρθρου 11 όσο και οι στόχοι ανακύκλωσης των δημοτικών αποβλήτων. Η Κύπρος σκοπεύει να εγκρίνει αυτούς τους κανονισμούς εντός του 2022.

Παρά αυτές τις καθυστερήσεις, πολλοί Κύπριοι έχουν συνεισφέρει σε τοπικό επίπεδο μεταφέροντας τα απόβλητα τους στα Πράσινα Σημεία και εφαρμόζοντας ανακύκλωση μέσω του συστήματος της Green Dot. Το γεγονός αυτό οδήγησε σε βελτιώσεις στο ποσοστό ανακύκλωσης. Το συλλογικό σύστημα της Green Dot παρέχει υπηρεσίες συλλογής από πόρτα σε πόρτα στις περισσότερες αστικές περιοχές, αν και αυτή τη στιγμή η ανακύκλωση δεν είναι υποχρεωτική. Από την ίδρυση του συστήματος, η ευαισθητοποίηση του κοινού έχει αυξηθεί, οδηγώντας σε βελτιωμένα ποσοστά ανακύκλωσης, που σήμερα ανέρχονται περίπου στο 13,5%, των συνολικών δημοτικών αποβλήτων (2019, Στατιστική Υπηρεσία), ποσοστό που είναι αρκετά καλό, δεδομένου ότι δεν υπάρχει ακόμη εθνικό και συντονισμένο σύστημα χωριστής συλλογής.

7.2.8. Στόχοι της Οδηγίας για τα ΧΥΤΑ και την προεπεξεργασία

Η Οδηγία 1999/31/ΕΚ και η επακόλουθη τροποποίησή της με την Οδηγία 2018/850/ΕΕ, απαιτούν από τα κράτη μέλη να μειώσουν σημαντικά την ποσότητα των αποβλήτων που αποστέλλονται στους χώρους υγειονομικής ταφής, οδηγώντας τελικά προς την κατεύθυνση ότι η χρήση των ΧΥΤΑ θα πρέπει να γίνει η εξαίρεση και όχι ο κανόνας. Αυτό θα αποτρέψει τις επιζήμιες συνέπειες για την ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον και θα διασφαλίσει ότι τα οικονομικά πολύτιμα απόβλητα ανακτώνται μέσω της σωστής διαχείρισης και σύμφωνα με την ιεράρχηση των αποβλήτων. Συγκεκριμένα, τα κράτη μέλη οφείλουν να διασφαλίζουν ότι:

- Από το 2030, τα απόβλητα που είναι κατάλληλα για ανακύκλωση ή άλλη ανάκτηση, ιδιαίτερα τα δημοτικά απόβλητα, δεν θα διατίθενται σε χώρους υγειονομικής ταφής.
- Έως το 2035, η ποσότητα των δημοτικών αποβλήτων που απορρίπτονται στους ΧΥΤΑ μειώνεται στο 10% ή λιγότερο της συνολικής ποσότητας των δημοτικών αποβλήτων που παράγονται.
- Εφαρμογή μέτρων με τα οποία τα μη επεξεργασμένα δημοτικά απόβλητα να προετοιμάζονται για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση μετά τη συλλογή τους. Σύμφωνα με την Οδηγία για τα Απόβλητα, αυτό πρέπει να γίνει τουλάχιστον στο 55% κατά βάρος έως το 2025, στο 60% έως το 2030 και στο 65% έως το 2035.
- Θέσπιση εθνικής στρατηγικής για τη μείωση της ποσότητας των βιοαποδομήσιμων αποβλήτων που αποστέλλονται στους χώρους υγειονομικής ταφής έως το 2001, ενώ έως το 2016 (το αργότερο 15 έτη μετά την ημερομηνία δημοσίευσης της Οδηγίας) τα βιοαποδομήσιμα

δημοτικά απόβλητα που πηγαίνουν σε χώρους υγειονομικής ταφής θα έπρεπε να μειωθούν στο 35% της συνολικής ποσότητας (κατά βάρος) των βιοαποδομήσιμων δημοτικών αποβλήτων που παράχθηκαν το 1995 ή το τελευταίο έτος πριν από το 1995 για το οποίο υπάρχουν διαθέσιμα τυποποιημένα στοιχεία της Eurostat.

Η εν λόγω Οδηγία αναγνωρίζει ότι υπάρχουν μεγάλες διαφορές μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τις επιδόσεις τους στη διαχείριση των αποβλήτων και, ως εκ τούτου, επιτρέπει στα κράτη μέλη με χαμηλές επιδόσεις, όπως η Κύπρος, να αναβάλουν αυτούς τους στόχους έως και πέντε χρόνια για να μπορέσουν να προχωρήσουν οι απαραίτητες εξελίξεις.

Η Οδηγία μεταφέρθηκε στο εθνικό δίκαιο με τους περί Αποβλήτων (Χώροι Υγειονομικής Ταφής) Κανονισμούς (Κ.Δ.Π. 562/2003, 618/2007, 147/2014 και 202/2021).

Για να δοθεί μια σαφέστερη εικόνα σχετικά με το πόσο υλικό έχει εκτραπεί από τους χώρους υγειονομικής ταφής, είναι απαραίτητο να συντονιστούν τα δεδομένα από όλα τα δίκτυα και τις πρωτοβουλίες για τη χωριστή συλλογή των δημοτικών αποβλήτων. Αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνει το συλλογικό σύστημα της Green Dot, το δίκτυο των Πράσινων Σημείων, τις εγκαταστάσεις ανακύκλωσης, καθώς και άλλες πρωτοβουλίες όπως τα προγράμματα για τη χωριστή συλλογή δημοτικών αποβλήτων σε παραλιακές περιοχές, καθώς και οποιοδήποτε άλλο από τα συστήματα συλλογής που λειτουργούν. Μέχρι να υπάρξουν πλήρη και ξεκάθαρα δεδομένα και έως ότου καθιερωθεί πλήρως η χωριστή συλλογή των αποβλήτων τροφίμων και άλλων δημοτικών αποβλήτων παράλληλα με το σύστημα ΠΟΠ, είναι δύσκολο να ποσοτικοποιηθεί πόσα απόβλητα εκτρέπεται η Κύπρος από τους ΧΥΤΑ επί του παρόντος και πόσα μπορούν να εκτραπούν στο μέλλον. Τα διαθέσιμα δεδομένα στην Κύπρο δείχνουν ότι το ποσοστό των βιοαποδομήσιμων δημοτικών αποβλήτων που καταλήγουν στους ΧΥΤΑ είναι πολύ ψηλό, 67% για το 2019, σε σύγκριση με τον μέσο όρο των κρατών μελών που ήταν 23% το 2019. Επιπρόσθετα, τα διαθέσιμα δεδομένα για τη συλλογή και την επεξεργασία των δημοτικών αποβλήτων υποδηλώνουν ότι οι δύο ΟΕΔΑ είναι υπεύθυνοι για την εκτροπή περίπου 14% από τους χώρους υγειονομικής ταφής. Τα απόβλητα που δηλώνονται ότι καταλήγουν στους ΧΥΤΑ (στοιχεία του 2019, Στατιστική Υπηρεσία) είναι πέραν του 67% των συνολικών δημοτικών αποβλήτων που συλλέγονται, αλλά θα ήταν χρήσιμο να είναι γνωστό τι ποσοστό των αποβλήτων από τα διάφορα σημεία συλλογής καταλήγουν σε ΧΥΤΑ, ώστε να κατευθυνθούν τις πιθανές βελτιώσεις σε αυτές τις εγκαταστάσεις.

Ένα πλήρως ολοκληρωμένο και κεντρικό σύστημα συλλογής δεδομένων θα βοηθούσε στην κατανόηση της αποτελεσματικότητας του συστήματος σε σχέση τόσο με τους στόχους εκτροπής από τους ΧΥΤΑ όσο και με τους συνολικούς στόχους ανακύκλωσης.

7.2.9. Νομοθετικές βελτιώσεις

Η αποτελεσματικότητα των νομοθετικών ρυθμίσεων και η πιθανή ανάγκη για ανάπτυξη πρόσθετων ρυθμίσεων πρέπει να διερευνηθεί για να διασφαλιστεί ότι το αναθεωρημένο ΣΔΔΑ μπορεί να επιφέρει πραγματική αλλαγή στο πλαίσιο διαχείρισης των αποβλήτων.

Ενώ υπάρχει το βασικό νομικό πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων, υπάρχουν περιθώρια για εφαρμογή άλλων εργαλείων για την προώθηση των αλλαγών που απαιτούνται ώστε να υπάρξει συνεχής βελτίωση, όπως οι δευτερεύοντες νομοθεσίες, οι γενικοί δεσμευτικοί κανόνες, οι φόροι, τα κίνητρα και η διοικητική ανάπτυξη και κατάρτιση. Αυτά θα διερευνηθούν σε αυτό το έγγραφο και παρακάτω.

Οι περί Αποβλήτων (Διαχείριση Δημοτικών Αποβλήτων από τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης)

Κανονισμοί αναμένεται να ψηφιστούν το 2022, ενισχύοντας τον ρόλο των ΑΤΑ, καθώς η διαχείριση των αποβλήτων θα γίνεται αποκεντρωμένη. Ως εκ τούτου, είναι ζωτικής σημασίας να ληφθούν μέτρα για την ανάπτυξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων στις ΑΤΑ, ώστε να μπορούν να αναλάβουν τα πρόσθετα καθήκοντα που απαιτούνται από τους νέους κανονισμούς, εξασφαλίζοντας παράλληλα ότι διαθέτουν επαρκείς πόρους και την απαραίτητη κατάρτιση και εκπαίδευση. Το πρόγραμμα χρηματοδότησης των ΑΤΑ έχει σχεδιαστεί για να βοηθήσει την εφαρμογή προγραμμάτων χωριστής συλλογής και ΠΟΠ και θα περιλαμβάνει εκτεταμένες εκστρατείες ευαισθητοποίησης από το Τμήμα Περιβάλλοντος και τις ΑΤΑ.

Τον Μάιο του 2021, εισήχθησαν αλλαγές για τη μεταφορά των νέων Οδηγιών του Σχεδίου Δράσης της Ε.Ε. για την Κυκλική Οικονομία:

- Ο περί Αποβλήτων (τροποποιητικός) Νόμος του 2021, Ν. 104(I)/2021
- Ο περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών (τροποποιητικός) Νόμου του 2021, Ν. 105(I)/2021
- Οι περί Αποβλήτων (Χώροι Υγειονομική Ταφής) (τροποποιητικοί) Κανονισμοί, Κ.Δ.Π. 202/2021
- Οι περί Αποβλήτων (Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού) (τροποποιητικοί) Κανονισμοί, Κ.Δ.Π. 200/2021
- *Οι περί Αποβλήτων (Ηλεκτρικές Στήλες και Συσσωρευτές) (τροποποιητικοί) Κανονισμοί, 201/2021*

Το Σχέδιο Δράσης της Ε.Ε. για την Κυκλική Οικονομία τονίζει την ανάγκη μετάβασης προς μια «κυκλική» οικονομία που βασίζεται στον κύκλο ζωής, επαναχρησιμοποιώντας τους πόρους όσο το δυνατόν περισσότερο και φέρνοντας τα υπολειμματικά απόβλητα κοντά στο μηδέν. Αυτό μπορεί να διευκολυνθεί με την ανάπτυξη και την παροχή πρόσβασης σε καινοτόμα χρηματοδοτικά μέσα και χρηματοδότηση για την οικολογική καινοτομία.

Μετά την έγκριση του Σχεδίου Δράσης για την Κυκλική Οικονομία το 2015 και τη δημιουργία μιας σχετικής πλατφόρμας για τα ενδιαφερόμενα μέλη το 2017, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε ένα νέο πακέτο παραδοτέων τον Ιανουάριο του 2018. Αυτό περιλάμβανε πρόσθετες πρωτοβουλίες όπως:

- Μια στρατηγική της Ε.Ε. για τα πλαστικά,
- Ανακοίνωση σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης της αλληλεπίδρασης μεταξύ της νομοθεσίας για τα χημικά, τα προϊόντα και τα απόβλητα,
- Έκθεση για τις σημαντικές πρώτες ύλες, και
- Ένα πλαίσιο παρακολούθησης της προόδου προς μια κυκλική οικονομία.

Η κυκλική χρήση δευτερογενούς υλικού στην Κύπρο ήταν 2,3 % το 2016, πολύ κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ που είναι 11,7%. Από την άλλη πλευρά, η Κύπρος βρίσκεται πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ ως προς τον αριθμό των απασχολούμενων στην κυκλική οικονομία (1,99% της συνολικής απασχόλησης το 2016 έναντι του μέσου όρου της ΕΕ-28 στο 1,73%). Στο Ειδικό Ευρωβαρόμετρο 468 του 2017 σχετικά με την στάση των πολιτών της ΕΕ απέναντι στο περιβάλλον, το 92% των Κυπρίων δήλωσε ότι ανησυχεί για τις επιπτώσεις των πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον (μέσος όρος ΕΕ είναι 87%) και για τις επιπτώσεις των χημικών ουσιών (98% έναντι του μέσου όρου της ΕΕ του 90%). Η Κύπρος είναι η κορυφαία χώρα της ΕΕ όσον αφορά την υποστήριξη για μεγαλύτερη συμμετοχή στην ΕΕ (μέσος όρος ΕΕ 85%). Η κυπριακή κοινωνία φαίνεται να υποστηρίζει σθεναρά τις πρωτοβουλίες της κυκλικής οικονομίας και τα μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος.

Έχοντας αυτό υπόψη, ίσως αξίζει τον κόπο να εξεταστούν πρόσθετα νομοθετικά μέτρα για την στήριξη των αρχών της κυκλικής οικονομίας. Ιδιαίτερη σημασία θα πρέπει να δοθεί στα ακόλουθα:

- Αποχαρακτηρισμός των αποβλήτων και δημιουργία υποπροϊόντων: Ενίσχυση των μέτρων για την εφαρμογή των εθνικών κριτηρίων που προβλέπονται στα άρθρα 6 και 7 του Νόμου των Αποβλήτων.
- Οργανικά λιπάσματα, ζωικά υποπροϊόντα και κανονισμοί για κόμποστ: Δεν υπάρχει ακόμα εθνική νομοθεσία σε αυτόν τον τομέα, αν και υπάρχουν ορισμένες εγκαταστάσεις που μετατρέπουν τα οργανικά απόβλητα από το κλάδεμα και την κοπριά των ζώων σε κόμποστ και βιοαέριο.
- Στερεά ανακτημένα καύσιμα και καύσιμα που προέρχονται από απόβλητα (SRF, RDF): Δεν υπάρχουν ακόμα εθνική νομοθεσία σε αυτόν τον τομέα.
- Διευρυμένη Ευθύνη του παραγωγού: Το υπάρχον σύστημα θα μπορούσε να επεκταθεί για να συμπεριλάβει άλλες ροές αποβλήτων, όπως οποιοδήποτε πλαστικό μιας χρήσης, για παράδειγμα πλαστικά θερμοκηπίων, ειδικά δομικά απόβλητα ή φαρμακευτικά απόβλητα.

Ήδη γίνεται δημόσια διαβούλευση σχετικά με τους κανονισμούς για την δημιουργία συστήματος διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού για τα πλαστικά των θερμοκηπίων.

Οι κανονισμοί για τη καθιέρωση ευθύνης του παραγωγού για τα οικιακά απόβλητα φαρμάκων αναμένεται να ψηφιστούν στις αρχές του 2022 από τη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Οι κανονισμοί για τα απόβλητα κατασκευών (ΑΕΚΚ) έχουν τεθεί σε ισχύ από το 2011 και επί του παρόντος λειτουργούν τρία συλλογικά συστήματα. Στην πράξη όμως λειτουργούν διαφορετικά από άλλα συστήματα EPR, καθώς δεν καλύπτουν ουσιαστικά τη συλλογή και την επεξεργασία, αλλά έχουν περισσότερο διοικητικό ρόλο. Για τη βελτίωση του πλαισίου διαχείρισης, έχουν κατατεθεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων και αναμένουν ψήφιση νέοι κανονισμοί που αφορούν στα ΑΕΚΚ.

Είναι ενθαρρυντικό να σημειωθεί ότι η άδεια για το συλλογικό σύστημα διαχείρισης χαρτιού μη συσκευασίας εκδόθηκε τον Ιανουάριο του 2021, στο πλαίσιο των περί Αποβλήτων (Διαχείριση Αποβλήτων Χαρτιού Μη Συσκευασίας) Κανονισμών (Κ.Δ.Π. 430/2017). Σύμφωνα με τους όρους της άδειας, το νέο συλλογικό σύστημα θα συνεργάζεται με την Green Dot Cyprus, ώστε να συνεχίσει να συλλέγεται το χαρτί μη συσκευασίας μέσω του καθιερωμένου συστήματος συλλογής της Green Dot. Οι υποχρεώσεις συλλογής και διαχείρισης χαρτιού μη συσκευασίας και οι στόχοι που πρέπει να επιτευχθούν από το σύστημα καθορίζονται στην άδεια.

- Φόρος υγειονομικής ταφής: Η δημιουργία ευρύτερων δημοσιονομικών κινήτρων είναι μια αποτελεσματική στρατηγική αλλαγής, καθώς παρέχει κίνητρα για διαφορετικές προσεγγίσεις και συμπεριφορές. Το τρέχον ΣΔΑΑ (2015-2021) περιλάμβανε προτάσεις για φόρο υγειονομικής ταφής, αλλά αυτό δεν έχει ακόμη εφαρμοστεί. Αυτό θα μπορούσε να έχει σημαντικό αντίκτυπο, αποτρέποντας την απόρριψη αποβλήτων, και προωθώντας την πρόληψη, την ελαχιστοποίηση και την επαναχρησιμοποίηση των αποβλήτων. Είναι ενθαρρυντικό ότι έχει αναπτυχθεί πρόταση για την εφαρμογή φόρου υγειονομικής ταφής. Η εφαρμογή τέτοιου φόρου θα πρέπει να εξεταστεί παράλληλα με την σύσταση Ταμείου Διαχείρισης Αποβλήτων. Ένα τέτοιο ταμείο θα μπορούσε να αποτελέσει σημαντικό μοχλό για τη δημιουργία των υποδομών που απαιτούνται στον τομέα των αποβλήτων και την εφαρμογή

προγραμμάτων ανακύκλωσης, επαναχρησιμοποίησης και πρόληψης. Εναλλακτικά, θα μπορούσε να λάβει τη μορφή κοινοτικού ταμείου για να βοηθήσει και να στηρίξει τις ΑΤΑ για την εφαρμογή των υποχρεώσεων τους είτε για τη βελτίωση των υποδομών τους για την διαχείριση των αποβλήτων.

- Το ΠΟΠ έχει εφαρμοστεί με μεγάλη επιτυχία σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες. Ενισχύει και ενθαρρύνει τη χωριστή συλλογή υλικών τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα και μειώνει την ποσότητα των μη ανακυκλώσιμων αποβλήτων που παράγονται. Από την 1η Ιανουαρίου 2021 το σύστημα ΠΟΠ εφαρμόζεται στον Δήμο Αγλαντζιάς της επαρχίας Λευκωσίας. Παράλληλα, αναμένεται η ψήφιση των κανονισμών για την εφαρμογή συστήματος ΠΟΠ σε όλη την Κύπρο. Η ευρεία εφαρμογή ενός συστήματος ΠΟΠ απαιτεί σημαντική προετοιμασία από τις ΑΤΑ, συμπεριλαμβανομένης της ενασχόλησης με τους πολίτες, προκειμένου να διασφαλιστεί η επιτυχία του. Για την στήριξη τους, έχει ήδη προκηρυχτεί το Πρόγραμμα τεχνοοικονομικής στήριξης των ΑΤΑ για τη δημιουργία συστημάτων χωριστής συλλογής δημοτικών στερεών αποβλήτων και την εφαρμογή Σχεδίων Πληρώνω Όσο Πετώ. Λόγω του υψηλού κόστους της εφαρμογής ενός τέτοιου συστήματος, προτείνεται επίσης να εξεταστεί η εφαρμογή περιβαλλοντικών φόρων σε καταναλωτικά αγαθά τα οποία βρίσκονται στην αγορά με στόχο να χρηματοδοτηθεί η εφαρμογή του ΠΟΠ
- Συστήματα εγγυοδοσίας (DRS): Έχουν ετοιμαστεί σχετικοί κανονισμοί για την εισαγωγή εγγυοδοτικού συστήματος για τις συσκευασίες ποτών σε εθνική κλίμακα. Οι κανονισμοί βρίσκονταν υπό δημόσια διαβούλευση και η ψήφιση τους θα πρέπει να ενθαρρυνθεί.
- Τα έσοδα στην Κύπρο από περιβαλλοντικούς φόρους παραμένουν πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ, αντιπροσωπεύοντας το 2,93% του ΑΕΠ το 2017 (ο μέσος όρος ΕΕ-28 ήταν 2,4%). Την ίδια χρονιά, τα έσοδα από περιβαλλοντικούς φόρους ήταν 8,62% των συνολικών εσόδων από φόρους και εισφορές κοινωνικής ασφάλισης (ο μέσος όρος ΕΕ-28 ήταν 5,97%). Εκτός από τη χρέωση που εφαρμόζεται στις πλαστικές σακούλες, δεν υπάρχουν περιβαλλοντικοί φόροι στα καταναλωτικά αγαθά. Η θέσπιση τέτοιων φόρων για επικίνδυνο ή δύσκολα ανακυκλώσιμο περιεχόμενο σε προϊόντα θα μπορούσε να αποτελέσει σημαντική κινητήρια δύναμη για την αλλαγή της συμπεριφοράς των καταναλωτών, τη μείωση της σπατάλης και την εστίαση της προσοχής του κοινού σε αυτό το θέμα.
- Φόρος στις πλαστικές συσκευασίες που δεν ανακυκλώνονται. Στόχευση εγκαταστάσεων για να διασφαλιστεί ότι ανακυκλώνουν όσο το δυνατόν περισσότερο υλικό.
- Ηλεκτρονικά δεδομένα: Ένα νέο, ολοκληρωμένο σύστημα πληροφοριών ετοιμάζεται για τις εγκαταστάσεις επεξεργασίας αποβλήτων. Η πρώτη υποβολή δεδομένων για την παραγωγή, τη μεταφορά και την επεξεργασία των αποβλήτων μέσω της ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων κατέστη υποχρεωτική από τον Ιανουάριο του 2021. Αυτό θα πρέπει να βοηθήσει στη συλλογή χρησιμοποιήσιμων δεδομένων και θα πρέπει να ενθαρρυνθεί.

7.2.10. Άδειες, επιθεώρηση και επιβολή

Η κύρια νομοθεσία για τα απόβλητα στην Κύπρο, Ν.185/2011, καθορίζει τις ρυθμίσεις για τη διεξαγωγή ελέγχων στις δραστηριότητες αποβλήτων και θέτει το πλαίσιο του συστήματος αδειοδότησης. Οι άδειες λειτουργίας μπορούν να ανακληθούν ή να τροποποιηθούν με ειδοποιήσεις, και οι φορείς εκμετάλλευσης θα πρέπει να αποδείξουν ότι διαθέτουν επαρκή οικονομική κάλυψη για τη λειτουργία της εγκατάστασής τους. Αδικήματα που σχετίζονται με παραβάσεις του νόμου μπορεί να επιφέρουν ποινή φυλάκισης έως και τριών ετών και πρόστιμο

που δεν υπερβαίνει τα 500.000 ευρώ ή και τα δύο.

Φαίνεται ότι υπάρχουν οι απαραίτητοι νομοθετικοί έλεγχοι για την αδειοδότηση διαχείρισης/μεταφοράς αποβλήτων. Για να είναι αποτελεσματικοί αυτοί οι έλεγχοι, είναι επιτακτική ανάγκη να εφαρμοστεί ένα εξίσου αποτελεσματικό καθεστώς επιθεώρησης και επιβολής.

Θα πρέπει να δημιουργηθεί ένας κεντρικός φορέας για επιθεωρήσεις και επιβολή. Ταυτόχρονα, πρέπει να ενισχυθούν οι δυνατότητες επιθεώρησης των ΑΤΑ.

Χωρίς επαρκή έλεγχο για την επιβολή της νομοθεσίας, θα είναι πολύ πιο δύσκολο να εφαρμοστούν νέες στρατηγικές για τα απόβλητα σε ολόκληρη την Κύπρο.

7.2.11. Διοικητικά Μέσα

Τα διοικητικά μέσα, όπως τα πρωτόκολλα, τα τεχνικά πρότυπα, οι εφαρμογές δεδομένων και κάθε συνηθισμένο μέσο, είναι ζωτικής σημασίας για τη διοικητική αποτελεσματικότητα. Για τη σωστή ανάπτυξη αυτών των μέσων, συνιστάται να λάβετε υπόψη:

- Η αξιοπιστία των δεδομένων από όλους τους εξουσιοδοτημένους ενδιαφερόμενους σχετικά με τη διαχείριση αποβλήτων (διαλογή, συλλογή, μεταφορά, αποθήκευση, προεπεξεργασία, επεξεργασία, εξαγωγή).
- Η καταλληλότητα των μέσων με την αντιμετώπιση θεμάτων αποβλήτων από διαφορετικές οπτικές γωνίες, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη διατήρησης της ομαλής λειτουργίας της αγοράς.
- **Κατανομή** των αρμοδιοτήτων μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα που σχετίζονται με τη διαχείριση αποβλήτων.

Τα διοικητικά μέσα θα πρέπει να στοχεύουν στους ακόλουθους στόχους:

- Εκχώρηση οικονομικών μέσων (επενδύσεις, έσοδα από φόρους και τέλη) σε κατάλληλα διοικητικά όργανα για την επίτευξη των στόχων, για παράδειγμα:
 - Φορολογία (φόρος υγειονομικής ταφής, φόρος αποτέφρωσης, περιβαλλοντικός φόρος προϊόντων)
 - Τιμολόγηση των αποβλήτων, Πληρώνω Όσο Πετώ (ΠΟΠ)
 - Συστήματα εγγυοδοσίας (DRS), για παράδειγμα γυάλινες φιάλες/PET, κουτιά.
- Προώθηση και υποστήριξη βιώσιμων μοντέλων παραγωγής και κατανάλωσης.
- Χαλάρωση των κανονισμών σχετικά με αποκεντρωμένες λύσεις μικρής κλίμακας: τα γραφειοκρατικά εμπόδια μπορούν να καταστήσουν ανέφικτη την καλύτερη, δημοφιλή και πιο υγιή από οικονομική άποψη επιλογή.
- Ενίσχυση κοινωνικών τοπικών πρωτοβουλιών, μειώνοντας τις απαιτήσεις και αναπτύσσοντας ένα πρόγραμμα τεχνικής υποστήριξης.

Αν και είναι δυνατός ένας συνδυασμός μέτρων σε όλα τα διοικητικά επίπεδα, η πλειονότητα των μέτρων πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων μπορεί να εφαρμοστεί αποτελεσματικότερα εάν θεσπιστούν σε εθνικό επίπεδο.

Τα προτεινόμενα μέτρα θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν στο Κυπριακό ΤΑΑ: Ενίσχυση της

διοικητικής ικανότητας και βελτίωση της λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης για καλύτερη χάραξη και εφαρμογή πολιτικής (Component 3.4: Reform 1).

Θα πρέπει να αναπτυχθούν τα ακόλουθα διοικητικά μέσα:

- **Αίτηση Ηλεκτρονικού Μητρώου Αποβλήτων** για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη της διαχείρισης αποβλήτων και αρχεία μεταφορών και μητρώων αποβλήτων για αποθήκευση αρχείων για τουλάχιστον πέντε χρόνια.
- Εφαρμογή της νομοθεσίας μέσω γενικών δεσμευτικών κανονισμών.
- **Σχέδια Τοπικής Διοίκησης Αποβλήτων.**
- Προγράμματα Επιθεώρησης Αποβλήτων από εκπαιδευμένους επιθεωρητές.
- **Τυποποιημένα πρωτόκολλα**, οδηγούς, οδηγίες και λίστα επιθεώρησης (checklist) για τη διευκόλυνση της επιβολής του νόμου.
- Ενσωμάτωση στους διαγωνισμούς των αρχών της κυκλικής οικονομίας στις δημόσιες συμβάσεις.
- **Συμβουλευτικές υπηρεσίες προς τις ΑΤΑ**, όπως προγράμματα ανάπτυξης ικανοτήτων και κατάρτισης (για παράδειγμα για εθνικό και τοπικό προσωπικό, επιθεωρητές, αστυνομία και τελωνειακούς πράκτορες).
- Πλατφόρμα εργασίας για τη συνεργασία μεταξύ των αρχών (για παράδειγμα σχετικά με τις διαδικασίες αδειοδότησης, τις διαβουλεύσεις, τις βάσεις δεδομένων και τις πλατφόρμες).
- Υπηρεσίες πληροφόρησης και παροχής συμβουλών προς τους ενδιαφερόμενους φορείς (για παράδειγμα πριν από τη διαδικασία αδειοδότησης, πληροφορίες σχετικά με τη νομική βάση) σε διαχειριστές αποβλήτων και πολίτες.
- **Συμμετοχή** και συνεργασία με κοινό, οργανώσεις, ΜΚΟ και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς (για παράδειγμα μέσω ακροάσεων, διαδικτύου ή δημόσιες ανακοινώσεις).

Θα πρέπει επίσης να αναπτυχθούν τεχνικοί κανονισμοί για τα ακόλουθα:

- Προκειμένου να στοχεύθουν προϊόντα που περιέχουν σημαντικές πρώτες ύλες, ώστε να αποφευχθούν αυτά τα υλικά να μετατραπούν σε απόβλητα και να αποφευχθούν επικίνδυνοι ρύποι, πρέπει να ενθαρρυνθεί ο σωστός σχεδιασμός, κατασκευή και χρήση προϊόντων που είναι αποδοτικά ως προς τους πόρους, ανθεκτικά (συμπεριλαμβανομένης της διάρκειας ζωής και απουσία προγραμματισμένης απαξίωσης), να είναι επισκευάσιμα, και να μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν να αναβαθμιστούν:
 - Κανονισμός για περιβαλλοντικούς φόρους στα προϊόντα
 - Κανονισμός για την οικολογική σήμανση για την περιεκτικότητα σε πρόδρομες ουσίες αποβλήτων.
- Ενθάρρυνση της επαναχρησιμοποίησης προϊόντων και της δημιουργίας συστημάτων που προωθούν δραστηριότητες επισκευής και επαναχρησιμοποίησης, μεταξύ άλλων για ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό, κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα και έπιπλα, καθώς και προϊόντα συσκευασίας και απόβλητα κατασκευών.
- Δυνατότητα επισκευής και επαναχρησιμοποίησης προϊόντων χωρίς να διακυβεύεται η ποιότητα και η ασφάλειά τους.
- **Μείωση της παραγωγής αποβλήτων** σε διαδικασίες που σχετίζονται με τη βιομηχανική

παραγωγή, την εξόρυξη ορυκτών, τη μεταποίηση, την κατασκευή και την κατεδάφιση, λαμβάνοντας υπόψη τις καλύτερες διαθέσιμες τεχνικές.

- **Μείωση της δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων** στην πρωτογενή παραγωγή, στη μεταποίηση, στη λιανική και άλλη διανομή τροφίμων, σε εστιατόρια και υπηρεσίες τροφίμων καθώς και στα νοικοκυριά ως συμβολή στον Στόχο Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών για μείωση κατά 50% της κατά κεφαλήν παγκόσμια σπατάλη τροφίμων στο επίπεδα λιανικής και καταναλωτών και να μειωθούν οι απώλειες τροφίμων κατά μήκος των αλυσίδων παραγωγής και εφοδιασμού έως το 2030.
- Ενθάρρυνση της δωρεάς τροφίμων και άλλης αναδιανομής για ανθρώπινη κατανάλωση, δίνοντας προτεραιότητα στους ανθρώπους έναντι της επανεπεξεργασίας σε μη εδώδιμα προϊόντα και σε ζωοτροφές.
- Προώθηση της μείωσης της περιεκτικότητας σε επικίνδυνες ουσίες σε υλικά και προϊόντα, με την επιφύλαξη εναρμονισμένων νομικών απαιτήσεων σχετικά με αυτά τα υλικά και προϊόντα και να διασφαλιστεί ότι οποιοσδήποτε προμηθευτής αντικειμένου όπως ορίζεται στο σημείο 33 του άρθρου 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (*) παρέχει τις πληροφορίες σύμφωνα με το άρθρο 33 παράγραφος 1 του εν λόγω κανονισμού στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Χημικών Προϊόντων από τις 5 Ιανουαρίου 2021.
- Μείωση της δημιουργίας αποβλήτων, ιδίως αποβλήτων που δεν είναι κατάλληλα για προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση ή ανακύκλωση.
- Μέτρα για την καταπολέμηση και την πρόληψη κάθε μορφής ανεξέλεγκτης απόρριψης αποβλήτων και για τον καθαρισμό όλων των τύπων αποβλήτων.
- Προσδιορισμός προϊόντων που είναι οι κύριες πηγές απόρριψης, ιδίως σε φυσικό και θαλάσσιο περιβάλλον, και λήψη κατάλληλων μέτρων για την πρόληψη και τη μείωση των αποβλήτων από τέτοια προϊόντα.
- **Τυποποιημένα πρωτόκολλα**, οδηγούς, οδηγίες και λίστα επιθεώρησης (checklist) για τη διευκόλυνση της επιβολής του νόμου.
- Πακέτα μέτρων για σχέδια δράσης των ΑΤΑ.

7.3. Ενίσχυση της κεντρικής και τοπικής διοίκησης

Αυτοί που θα σχεδιάσουν και θα εφαρμόσουν τα διάφορα μέτρα διαχείρισης αποβλήτων, είναι σημαντικό να γνωρίζουν όλες τις βασικές πτυχές της διαχείρισης αποβλήτων:

- **Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία.** Αυτή δεν είναι απλώς μια περιβαλλοντική πολιτική, καθώς περιλαμβάνει και ευρύτερους τομείς της οικονομίας: πρωτογενείς τομείς, βιομηχανικούς τομείς και υπηρεσίες, καθώς και κοινωνική πολιτική. Η πολιτική για τα απόβλητα αποτελεί θεμελιώδη και εγκάρσια συνιστώσα της κυκλικής οικονομίας.
- Ο ορισμός της ευθύνης της κυκλικής οικονομίας σε επίπεδο χάραξης πολιτικής στις διοικήσεις είναι μια καλή αρχή.
- Ο **Συντονισμός** μεταξύ των δημοσίων φορέων παράγει συνεργιστικά αποτελέσματα.
- Οι **Δημόσιοι φορείς** διαδραματίζουν βασικό ρόλο στον τομέα της διαχείρισης αποβλήτων λόγω της σημασίας των δημοσίων συμβάσεων στην αγορά και της ικανότητάς τους να θεσπίζουν κανονισμούς.
- Η ενίσχυση των κεντρικής και τοπικής κυβέρνησης θα διευκολύνει την εφαρμογή κανονισμών

που βασίζονται στην πραγματικότητα.

- Προκειμένου να κατευθύνεται η ικανότητα διαχείρισης αποβλήτων του ιδιωτικού τομέα προς μια κυκλική οικονομία, οι κανονισμοί θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη όχι μόνο τεχνολογικούς αλλά και οικονομικούς παράγοντες, καθώς το κέρδος είναι βασικός μοχλός για τον ιδιωτικό τομέα.
- Οι κοινωνικές και ανεπίσημες πρωτοβουλίες είναι πολύ σημαντικές στον τομέα των αποβλήτων λόγω της κοινωνικής τους ανθεκτικότητας, της ικανότητάς τους να προσαρμόζονται και να αποκτούν εισόδημα από δραστηριότητες με πολύ χαμηλή προστιθέμενη αξία ή απόβλητα με υψηλό κόστος χειρισμού και την ικανότητά τους να μεταδίδουν τη σημασία για τη σωστή διαχείριση των αποβλήτων στο κοινό. Οι επενδύσεις σε αυτούς τους τομείς στηρίζονται στην εργατικότητα, δημιουργώντας έτσι μια πιο κυκλική κοινωνική οικονομία.

Η οικοδόμηση ικανοτήτων και η συνεχής εκπαίδευση για νομοθέτες, τοπικές αρχές, συντάκτες αδειών, επιθεωρητές και ελεγκτές είναι ουσιαστικής σημασίας για την εφαρμογή των κανονισμών και την επιβολή του νόμου, καθώς ο τομέας των αποβλήτων θεωρείται πολύ δυναμικός τομέας.

Το εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας προτείνει συγκεκριμένες νομοθετικές και πολιτικές μεταρρυθμίσεις προς τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής. Οι ακόλουθες μεταρρυθμίσεις εντάχθηκαν στο Σχέδιο:

- Δημιουργία συντονιστικού οργάνου μεταξύ της κεντρικής και τοπικής αυτοδιοίκησης για την αποτελεσματική διαχείριση των αποβλήτων (Component 3.1, Reform 5).
- Ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας και βελτίωση της λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης για καλύτερη χάραξη και εφαρμογή πολιτικής. (Component 3.4: Reform 1).
- Νέο νομικό πλαίσιο για τις ΑΤΑ και σχετικά μέτρα στήριξης. (Component 3.4: Reform 6).

Η αρχή της επικουρικότητας ορίζεται ως η διασφάλιση ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται όσο το δυνατόν πλησιέστερα στον πολίτη. Θα πρέπει να εφαρμόζεται προκειμένου να διασφαλίζεται ότι οι πολιτικές σχεδιάζονται και εφαρμόζονται στο καταλληλότερο επίπεδο.

Η ανάπτυξη διοικητικής ικανότητας θα πρέπει να έχει τους ακόλουθους κύριους στόχους:

- Παροχή μηχανισμού που θα αναβαθμίσει τη διαχείριση των αποβλήτων προς την πρόληψη και τη χωριστή συλλογή, συμβάλλοντας έτσι στη συμμόρφωση με τις οδηγίες της ΕΕ για τη διαχείριση των αποβλήτων καθώς και την προώθηση της κυκλικής οικονομίας.
- Δημιουργία τεχνογνωσίας στον τομέα της διαχείρισης αποβλήτων και κατά συνέπεια στήριξη των τοπικών αρχών με αποτελεσματικό τρόπο.
- Αξιοποίηση και χρήση ευκαιριών χρηματοδότησης και συνεργασίας στον τομέα της διαχείρισης αποβλήτων.

7.3.1. Προτεινόμενα μέτρα

- **Εφαρμογή** νομοθεσίας με ρεαλιστικούς κανονισμούς.
- **Συνεργασία** μεταξύ κυβερνητικών υπηρεσιών σε εγκάρσια περιβαλλοντικά θέματα.
- Σύσταση Συντονιστικού Φορέα μεταξύ κεντρικής και τοπικής αυτοδιοίκησης για την αποτελεσματική διαχείριση των αποβλήτων.

- **Εκπαίδευση προσωπικού** στις εθνικές και τοπικές αρχές για θέματα διαχείρισης αποβλήτων.
- **Ανάπτυξη ικανοτήτων** και εκπαίδευση για νομοθέτες, συντάκτες αδειών, επιθεωρητές και ελεγκτές.
- **Εκπαιδευτικά προγράμματα** για το προσωπικό των τοπικών αρχών.
- Κατάλληλη επιβολή του νόμου σε εθνικό και τοπικό επίπεδο.
- Ενίσχυση των δυνατοτήτων επιθεώρησης των ΑΤΑ.

7.4. Οικονομικά μέσα

Το Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία προτείνει την υιοθέτηση μιας κυκλικής κουλτούρας στον χρηματοπιστωτικό τομέα. Παράλληλα, στο εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας σχεδιάζεται η μεταρρύθμιση της πράσινης φορολογίας, με στόχο να αποτελέσει βασικό παράγοντα για την ενθάρρυνση της μείωσης της παραγωγής αποβλήτων και της επαναχρησιμοποίησης. Βασικοί τομείς προτεραιότητας του Σχεδίου Δράσης για την Κυκλική Οικονομία είναι:

- Φαγητό και ποτά
- HoReCa (Ξενοδοχεία/Εστιατόρια/Επιχειρήσεις τροφοδοσίας-catering)
- Κατασκευαστικός τομέας
- Πρωτογενής Τομέας
- Λοιπές Βιομηχανικές Υποδομές
- Φορείς λήψης αποφάσεων .

7.4.1. Καταλληλότητα των οικονομικών και χρηματοοικονομικών μέσων

7.4.1.1. Φόρος υγειονομικής ταφής

- Στόχος του είναι να αποθαρρύνει την υγειονομική ταφή και την αποτέφρωση δημοτικών αποβλήτων.
- Θα δημιουργήσει έσοδα για τις τοπικές αρχές, με διαφοροποιημένο αντίτιμο για τη χωριστή συλλογή, ανάλογα με τις επιδόσεις τους.
- Θα επιτρέψει τη χρηματοδότηση στρατηγικών και υποδομών διαχείρισης αποβλήτων.
- Η εφαρμογή του θα πρέπει να έχει προοδευτικό, αυξανόμενο ρυθμό.
- Το σχέδιο επιστροφής χρημάτων πρέπει να διοχετεύει τα έσοδα πίσω στο κράτος και να ενθαρρύνει τις επιδόσεις της διαλογής στην πηγή, της χωριστής συλλογής και της ανακύκλωσης.
- Η σύνδεση ενός δυναμικού συστήματος επιστροφής χρημάτων με κριτήρια κόστους και ποιότητας για τα οργανικά απόβλητα, βελτιώνει την ποιότητα των ρών αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένου του κόμποστ που λαμβάνεται.
- Με την πάροδο των ετών, θα υπάρξει μια αναμενόμενη μείωση των μεικτών δημοτικών αποβλήτων που καταλήγουν σε ΧΥΤΑ και τα μειωμένα κονδύλια θα πρέπει να αντισταθμιστούν με προοδευτικές αυξήσεις του φόρου ή με την ενσωμάτωση συμπληρωματικού περιβαλλοντικού φόρου στα προϊόντα.

- Ο έλεγχος της ορθής πληρωμής και επιστροφής του φόρου επιβάλλει διοικητικό φόρτο εργασίας στις τοπικές και κεντρικές διοικήσεις που δεν πρέπει να υποτιμάται.
- Θα χρειαστεί αποτελεσματικός έλεγχος στις εισροές υγειονομικής ταφής και επιβολή κυρώσεων στην παραγωγή αποβλήτων και την ανεξέλεγκτη διάθεσή τους.

7.4.1.2. Περιβαλλοντικός φόρος στα αγαθά

- Στοχεύει στην αντιστάθμιση του κόστους διαχείρισης των αποβλήτων στο τέλος του κύκλου ζωής τους.
- Θα είναι ένα είδος περιβαλλοντικού φόρου, βασισμένο στην απόδοση του αποβλήτου στο τέλος του κύκλου ζωής του (Waste Performance Tax).
- Θα υπολογιστεί λαμβάνοντας υπόψη το επικίνδυνο περιεχόμενο, τον κύκλο ζωής, τη δυσκολία ανακύκλωσης και το κόστος διαχείρισης των αποβλήτων.
- Η υλοποίησή του θα είναι σταδιακή, ξεκινώντας από τα πλαστικά προϊόντα μιας χρήσης, το επικίνδυνο περιεχόμενο και το σχεδιασμό σε σχέση με τη δυνατότητα ανακύκλωσης.
- Θα εφαρμοστεί πρώτα στη βιομηχανία και τα εισαγόμενα προϊόντα, κάτι που απαιτεί στενή συνεργασία του Τμήματος Τελωνείων.
- Αυτός ο φόρος θα μπορούσε να προστατεύσει από τον αθέμιτο ανταγωνισμό που δημιουργείται από εισαγωγές προϊόντων με χαμηλότερα περιβαλλοντικά πρότυπα.
- Αυτός ο φόρος θα είναι συμπληρωματικός του τέλους που καταβάλλεται στα πλαίσια των υποχρεώσεων των παραγωγών και των εισαγωγέων ή θα το υποκαταστήσει όταν ένα προϊόν δεν καλύπτεται από σύστημα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού.

7.4.1.3. Μείωση ΦΠΑ για μεταχειρισμένα και αποχαρακτηρισμένα προϊόντα (End-of-Waste)

- Θα αποτελέσει σημαντικό οικονομικό κίνητρο για την προώθηση της βιομηχανικής και εμπορικής χρήσης των επαναχρησιμοποιούμενων προϊόντων, των υποπροϊόντων και των αποχαρακτηρισμένων υλικών.
- Αυτή η φορολογική απαλλαγή θα παρέχει έγκυρα δεδομένα σχετικά με την απόδοση της δυνατότητας ανακύκλωσης.

7.4.1.4. Άλλα οικονομικά μέτρα

Τα ακόλουθα τρία μέτρα (ΠΟΠ, Συστήματα Εγγυοδοσίας, επιστροφή-ανακύκλωση-R&R) εξετάζονται στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας-ΣΣΑ (Στοιχείο 3.1 Επένδυση 11): δημιουργία δικτύου σημείων συλλογής και γωνιών ανακύκλωσης:

Πρόγραμμα Πληρώνω όσο Πετώ:

- Θα αποτελέσει σημαντικό οικονομικό κίνητρο για τη μείωση της παραγωγής μεικτών δημοτικών αποβλήτων, ιδίως αποβλήτων που δεν είναι κατάλληλα για προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση ή ανακύκλωση.

Πρόωθηση Συστήματος Εγγυοδοσίας:

- Θα αποτελέσει σημαντικό οικονομικό κίνητρο για να αυξηθεί η ανακύκλωση ορισμένων αποβλήτων συσκευασίας και να αυξηθεί η ποιότητα και η δυνατότητα ανακύκλωσής τους.

Εγκαθίδρυση και υποστήριξη δικτύου επαναχρησιμοποίησης και επισκευής:

- Αυτά τα κέντρα θα διευκολύνουν την ανακατασκευή, την ανακαίνιση και, όπου ενδείκνυται, την επαναχρησιμοποίηση των προϊόντων και θα λειτουργήσουν ως πλατφόρμες κοινής χρήσης.
- Θα αποτελέσουν χρήσιμο εργαλείο για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τη δυνατότητα μείωσης των αποβλήτων και για τη διάδοση των απαραίτητων αλλαγών στη διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων.
- Εάν διοικούνται από επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας, το κόστος διαχείρισής τους θα μειωθεί και η κοινωνική τους αλληλεπίδραση με την πολιτική για τα απόβλητα θα αυξηθεί. Υπάρχει η δυνατότητα συνδυασμού με μέτρα κοινωνικής επανένταξης για μακροχρόνια ανέργους που αποκτούν εκ νέου εξειδίκευση στην επισκευή προϊόντων.
- Μπορεί να προωθήσει και να διαφημίσει καφετέριες επισκευής και κέντρα μεταχειρισμένων κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων, αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ) και ογκωδών αποβλήτων.

7.4.1.5. Ανάπτυξη ικανοτήτων για την επιθεώρηση και την επιβολή

- Η επιθεώρηση και η επιβολή είναι απαραίτητες όταν εισάγονται νέοι κανονισμοί με υψηλότερο λειτουργικό κόστος.
- Αν και το κόστος για τη δημόσια διοίκηση είναι σημαντικό, είναι οικονομικά αποδοτικό βραχυπρόθεσμα, εάν πραγματοποιηθεί συλλογική εργασία με την εφαρμογή περιβαλλοντικών κυρώσεων. Μεσοπρόθεσμα, τα οφέλη της περιβαλλοντικής βελτίωσης, της υγείας και της εξοικονόμησης εξόδων που προκύπτουν από τις διορθωτικές ενέργειες της ρύπανσης είναι πολύ μεγαλύτερα.
- Ενισχύεται η γνώση, η οποία διευκολύνει τη λήψη αποφάσεων και τη διαπραγμάτευση με τον ιδιωτικό τομέα.

7.4.1.6. Οικονομικά κίνητρα για τις τοπικές αρχές

- Βασισμένα σε ποιοτικούς στόχους για την ενθάρρυνση της ενεργού συμμετοχής και συνεργασίας των τοπικών αρχών, καθώς τα εισοδήματά τους θα συνδέονται άμεσα με τις επιδόσεις τους.

7.4.2. Μέτρα που πρέπει να ληφθούν

- **Φόρος υγειονομικής ταφής:** Η εφαρμογή του θα πρέπει να είναι άμεση και να έχει προοδευτικά αυξανόμενο ρυθμό.
- **Περιβαλλοντικός φόρος στα αγαθά:** Ο φόρος για τα πλαστικά προϊόντα μιας χρήσης και ο φόρος για την περιεκτικότητα σε πλαστικά προϊόντα θα πρέπει να εφαρμοστούν έως το 2022.
- **Μείωση ΦΠΑ** για μεταχειρισμένα προϊόντα και τα αποχαρακτηρισμένα υλικά (End-of-Waste). Η εφαρμογή του θα πρέπει να ολοκληρωθεί έως το 2022.
- **Πρόγραμμα Πληρώνω Όσο Πετώ (ΠΟΠ):**
 - **ποινή για μη χωριστά διαλεγμένα απόβλητα** για νοικοκυριά και επιχειρήσεις
 - δημιουργία έξυπνων συστημάτων παρακολούθησης αποβλήτων.
- **Προώθηση Συστημάτων Εγγυοδοσίας:** Η εφαρμογή τους θα μπορούσε να ξεκινήσει από το

2022.

- Προώθηση κέντρων επαναχρησιμοποίησης και επισκευής. Η εφαρμογή τους μπορεί να ξεκινήσει από το 2022.
- Ανάπτυξη ικανοτήτων για την επιθεώρηση και την επιβολή. Η εφαρμογή μπορεί να ξεκινήσει από το 2022.
- Λειτουργία Σχεδίου Επιχορήγησης Σχεδίου Δράσης για την Κυκλικής Οικονομία για την ενίσχυση των επιχειρηματικών επενδύσεων στην κυκλική οικονομία: Το πρόγραμμα θα υποστηρίξει τις επιχειρήσεις που μεταβαίνουν σε ένα μοντέλο λειτουργίας κυκλικής οικονομίας. Η επιχορήγηση θα καλύψει το κόστος εξοπλισμού, το λογισμικό και την τεχνογνωσία που είναι απαραίτητα για την εφαρμογή της κυκλικής οικονομίας στη λειτουργία των επιχειρήσεων.
- Διαδικτυακή πλατφόρμα ανταλλαγής πόρων για την κυκλική οικονομία Σχεδίου Επιχορήγησης Σχεδίου Δράσης για την Κυκλικής Οικονομία: Δημιουργία πλατφόρμα ανταλλαγής πόρων, με στόχο τη σύνδεση της προσφοράς και της ζήτησης υπηρεσιών, υλικών, εξοπλισμού, αποβλήτων ή προσωπικού με επαγγελματικό τρόπο, προκειμένου να μειωθούν τα απόβλητα.
- Ενισχύσεις που χορηγούνται σε τουλάχιστον 40 επιλέξιμες Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ) Σχεδίου Επιχορήγησης Σχεδίου Δράσης για την Κυκλικής Οικονομία. Το Σχέδιο καλύπτει το κόστος σχεδιασμού, επένδυσης και πιστοποίησης για την υιοθέτηση πρακτικών και μοντέλων λειτουργίας κυκλικής οικονομίας. Μέχρι το 2^ο τρίμηνο του 2026.

7.5. Συμμετοχή των ενδιαφερομένων φορέων και ευαισθητοποίηση

Ο σχεδιασμός της διαχείρισης των αποβλήτων χρειάζεται τη δέσμευση όλων των εμπλεκόμενων φορέων. Η δέσμευση θα μπορούσε να έρθει μέσω της πειθούς, με τη χρήση ορθολογικών επιχειρημάτων, συναισθηματικών κινήτρων ή οικονομικών εκτιμήσεων. Συνήθως χρησιμοποιούνται ορθολογικά και συναισθηματικά επιχειρήματα, αλλά οι περισσότεροι φορείς επηρεάζονται από την ανάλυση κόστους-οφέλους ή είναι απρόθυμοι να αλλάξουν.

Οι δημόσιες αρχές θα πρέπει να έχουν επίγνωση του κόστους των καινοτομιών στα απόβλητα και να προσπαθήσουν να το αντισταθμίσουν με συμπληρωματικά διοικητικά ή φορολογικά μέτρα.

Θα πρέπει να διατηρείται τακτική επικοινωνία και διάλογος μεταξύ των ενδιαφερομένων που εμπλέκονται στην εφαρμογή των προγραμμάτων Διευρυμένης Ευθύνης του Παραγωγού (ΔΕΠ), συμπεριλαμβανομένων των παραγωγών και των διανομέων, των ιδιωτικών ή δημόσιων φορέων διαχείρισης αποβλήτων, των τοπικών αρχών, των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και, κατά περίπτωση, των φορέων της κοινωνικής οικονομίας, των δικτύων επαναχρησιμοποίησης και επισκευής και των φορέων εκμετάλλευσης των εγκαταστάσεων προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση.

7.5.1. Εμπλεκόμενοι

Πολίτες:

Τα νοικοκυριά παράγουν απόβλητα στη φάση κατανάλωσης του κύκλου ζωής των προϊόντων. Οι ροές αποβλήτων περιλαμβάνουν: οργανικά απόβλητα, συσκευασίες, πάνες, ΑΗΗΕ, πλαστικά,

απόβλητα από εκσκαφές, κατασκευές και κατεδαφίσεις (Α.Ε.Κ.Κ), λάδια, ογκώδη απόβλητα, ρούχα και επικίνδυνα απόβλητα.

Οι εκστρατείες που απευθύνονται στα νοικοκυριά, ενθαρρύνουν τη διαλογή στην πηγή και την κατάλληλη διάθεση των αποβλήτων, με άμεση σύνδεση με τα οικονομικά θέματα των τοπικών αρχών.

Επιχειρήσεις και βιομηχανία:

Τα στάδια σχεδιασμού και παραγωγής στον κύκλο ζωής των προϊόντων επηρεάζουν άμεσα την ποσότητα των αποβλήτων που παράγονται από τους καταναλωτές. Ο περιορισμός της κατανάλωσης προϊόντων και η ανάκτηση ή η ανακύκλωση των αποβλήτων για χρήση τους ως πρώτες ύλες, δεν εξοικονομεί μόνο χρήματα αλλά και σπάνιους πόρους.

Διαχειριστές αποβλήτων:

Οι φορείς εκμετάλλευσης αποβλήτων εκτελούν τις εργασίες διαχωρισμού, διαλογής για ανακύκλωση, ανάκτησης των αποβλήτων έως ότου θεωρηθούν ως δευτερογενής πρώτη ύλη προϊόν, και διαχείρισης ή διάθεσής τους σε χώρους υγειονομικής ταφής ή αποτέφρωσης.

Γνωρίζουν λεπτομερώς τα καθημερινά ζητήματα των αποβλήτων και καθοδηγούνται από οικονομικά κριτήρια, που περιορίζονται από τους όρους που καθορίζονται στην άδειά τους ως διαχειριστές αποβλήτων. Γνωρίζουν επίσης τις οικονομικές συνέπειες των αλλαγών στα χαρακτηριστικά των αποβλήτων, την κατάσταση της αγοράς και τις αλλαγές στην τεχνολογία που χρησιμοποιείται.

Η θέση τους σχετικά με τις προτεινόμενες αλλαγές στη διαχείριση των αποβλήτων θα πρέπει να είναι γνωστή εκ των προτέρων, για να διευκολυνθεί η εφαρμογή και να αποφευχθούν εμπόδια στις διαδικασίες.

Δημόσιες αρχές:

Οι δημόσιες αρχές διαδραματίζουν βασικό ρόλο, λόγω της σημασίας των δημοσίων συμβάσεων στην αγορά και της ικανότητάς τους να τροποποιούν τους κανόνες. Είναι πολύ σημαντικό να εξεταστεί η ισορροπία μεταξύ των δράσεων που θα προωθηθούν στον ιδιωτικό τομέα και να αποφευχθούν οι υπερβολικές εγγυήσεις που αποκλείουν μέτριες πρωτοβουλίες με χαμηλότερο κίνδυνο.

Ο συντονισμός μεταξύ των δημόσιων διοικήσεων παράγει συμβιωτικά αποτελέσματα. Οι εκστρατείες ευαισθητοποίησης είναι συχνά ιδιαίτερα αποτελεσματικές σε μικρότερη κλίμακα. Τα δεδομένα για τα δημοτικά απόβλητα είναι γενικά διαθέσιμα σε τοπικό επίπεδο και ως εκ τούτου μπορούν να συνδεθούν αποτελεσματικά με επιλεγμένους στόχους.

Οι τοπικές αρχές θα έχουν μεγάλο κίνητρο εάν είναι σε θέση να ενισχύσουν τον ρόλο τους ως δικαιούχοι του αντίτιμου από τη φορολογία.

Προτεινόμενες ροές αποβλήτων-στόχων: Δημοτικά και οργανικά απόβλητα (ιδιαίτερα απόβλητα τροφίμων).

7.5.2. Μέτρα για τη συμμετοχή των εμπλεκόμενων φορέων

- **Εκστρατείες που απευθύνονται σε νοικοκυριά** ενθαρρύνουν τη διαλογή στην πηγή και την κατάλληλη διάθεση των αποβλήτων, ιδιαίτερα κατά την εισαγωγή νέων συστημάτων, φόρων, προγραμμάτων και υποδομών όπως το ΠΟΠ, ο φόρος υγειονομικής ταφής, τα συστήματα εγγυοδοσίας, τα κέντρα επαναχρησιμοποίησης και επισκευής, κ.λπ).
- Οι εθνικές **εκστρατείες ευαισθητοποίησης** είναι συχνά ιδιαίτερα αποτελεσματικές όταν υποστηρίζονται από τοπικά μέτρα στήριξης και κίνητρα.
- Προσδιορισμός των **τοπικών ενδιαφερόμενων φορέων** και τη βιομηχανία για να συμμετάσχουν ως τοπικές επιχειρήσεις κυκλικής οικονομίας στην αντίστροφη εφοδιαστική αλυσίδα συγκεκριμένων χωριστών ροών αποβλήτων.
- Καθιέρωση **τοπικών συμβούλων αποβλήτων**, διαθέσιμους σε δημοφιλείς τοποθεσίες την κατάλληλη στιγμή, όπως οι ειδικοί για θέματα κομποστοποίησης ή οι επανακαταρτισμένοι επισκευαστές/ανακυκλωτές κέντρων επιστροφής και επαναγεμίματος.
- Επιμορφωτικά εκπαιδευτικά προγράμματα για **σχολεία**.
- Εκπαιδευτικά προγράμματα για τους τοπικούς φορείς.
- Προώθηση της υιοθέτησης της κυκλικής οικονομίας στον βιομηχανικό τομέα. Στόχος είναι η ευαισθητοποίηση των καταναλωτών σχετικά με τα οφέλη των κυκλικών προϊόντων για το περιβάλλον, τα δυνατά σημεία και τις επιχειρηματικές ευκαιρίες που προσφέρει μια κυκλική οικονομία, και η διάδοση πληροφοριών σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές και πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα που εφαρμόζονται.
- Συμβουλευτικές υπηρεσίες για την κυκλική οικονομία: Το σύστημα θα παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες σχετικά με τη διαγνωστική των επιχειρήσεων (business diagnostics), την καθοδήγηση των επιχειρήσεων, την εκπαίδευση των εργαζομένων και την προετοιμασία ενός πλάνου για τη μετάβαση στην κυκλικότητα.

7.6. Βελτίωση των δεδομένων διαχείρισης αποβλήτων

Υπάρχει επείγουσα ανάγκη για συνεπή, αξιόπιστα δεδομένα για την επίτευξη των στόχων διαχείρισης αποβλήτων και τη θέσπιση κατάλληλων μέτρων.

Τα ακριβή δεδομένα από τους διαχειριστές αποβλήτων και τα νοικοκυριά επιτρέπουν την καλή στατιστική ανάλυση και βοηθούν τις τοπικές αρχές να παρακολουθούν και να συγκρίνουν την πρόοδο και να την αναφέρουν σε εθνικό επίπεδο.

Μέτρα που πρέπει να ληφθούν:

- Ηλεκτρονική **καταγραφή αποβλήτων, έλεγχος και αξιολόγηση των δεδομένων που υποβάλλονται**.
- Ηλεκτρονική βάση δεδομένων για τις **εξαγωγές των αποβλήτων**, συμπεριλαμβανομένης της ποσότητας, της φύσης, της προέλευσης τους και της ποσότητας προϊόντων και υλικών που προκύπτουν από την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση ή άλλες εργασίες ανάκτησης, τον προορισμό, τη συχνότητα συλλογής, τον τρόπο μεταφοράς και τη μέθοδο επεξεργασίας.
- Χρησιμοποίηση των **δεδομένων για τα απόβλητα**, που υποβάλλονται στο Ευρωπαϊκό Μητρώο Έκλυσης και Μεταφοράς Ρύπων (European Pollutant Release and Transfer Register, **EPRT**).

- Συλλογή δεδομένων για τις ποσότητες των αποβλήτων που χρησιμοποιούνται για **επιχώσεις** και άλλες εργασίες ανάκτησης υλικών χωριστά από την ποσότητα των αποβλήτων που προετοιμάζονται για επαναχρησιμοποίηση ή ανακυκλώνονται.
- Θέσπιση στόχων τοπικής κυκλικής οικονομίας που είναι φιλόδοξοι αλλά επιτεύξιμοι και δυναμικοί με την πάροδο του χρόνου και, στη συνέχεια, παρακολούθηση και **δημοσιοποίηση της προόδου**.
- **Σύνδεση των δεδομένων** των δημοτικών αποβλήτων με επιλεγμένους στόχους και οικονομικά **κίνητρα**. Με αυτόν τον τρόπο οι τοπικές αρχές θα είναι αποτελεσματικά υπεύθυνες για τη συλλογή δεδομένων.
- Καθιέρωση **κοινής μεθοδολογίας** και ελάχιστων ποιοτικών απαιτήσεων για την ομοιόμορφη μέτρηση των αποβλήτων τροφίμων.
- Μελέτη χαρακτηρισμού αποβλήτων (ποσοτική και ποιοτική σύσταση).

8. ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

8.1. Ποσοτικοί και ποιοτικοί δείκτες

Για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής των μέτρων διαχείρισης αποβλήτων, απαιτούνται κατάλληλοι ποιοτικοί ή ποσοτικοί δείκτες και στόχοι. Η ανάπτυξη αποτελεσματικών δεικτών των περιβαλλοντικών πιέσεων που συνδέονται με την παραγωγή αποβλήτων, έχουν ως στόχο τη συμβολή στην πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων σε όλα τα επίπεδα, από τη σύγκριση προϊόντων σε κοινοτικό επίπεδο, στη δράση των τοπικών αρχών και τα εθνικά μέτρα.¹⁰

Οι δείκτες και τα σημεία αναφοράς είναι απαραίτητα για την παρακολούθηση, η οποία βελτιώνει τη διαφάνεια, την επίδοση, την κατανομή των πόρων, τη λήψη αποφάσεων και τη συστηματική διαχείριση (ό,τι δεν μετράτε δεν διαχειρίζεται).

Τύποι δεικτών:

- Αρχική **βάση ανάλυσης**: ποσότητες παραγόμενων αποβλήτων, απόβλητα που έχουν ανακυκλωθεί και απόβλητα που αποστέλλονται σε χώρους υγειονομικής ταφής ανά άτομο ή ανά νοικοκυριό ανά έτος, καθώς και σε σχέση με το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ.)
- Δείκτες ανάλυσης των πιέσεων, της υφιστάμενης κατάστασης και των μέτρων που λαμβάνονται ως αποτέλεσμα.
- **Περιγραφικοί** δείκτες.
- Δείκτες **επίδοσης**.
- Δείκτες **αποτελεσματικότητας**.
- Δείκτες **πολιτικής αποτελεσματικότητας**.
- Παρακολούθηση επιχειρηματικής **ευαισθητοποίησης και εμπλοκής** σε δραστηριότητες πρόληψης και διαχείρισης αποβλήτων.

8.2. Παρακολούθηση και αξιολόγηση

Η **αξιολόγηση** των αποτελεσμάτων του Σχεδίου Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων θα πραγματοποιείται **κάθε δύο χρόνια**, λαμβάνοντας ως σημείο αναφοράς το 2020, με βάση τους ακόλουθους **πιθανούς δείκτες**:

- Συνολική ποσότητα **παραγόμενων αποβλήτων / έτος**.
- Συνολική ποσότητα παραγόμενων αποβλήτων ανά οικονομική δραστηριότητα.
- Συνολική ποσότητα παραγόμενων αποβλήτων / έτος / Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν.
- Συνολική ποσότητα δημοτικών αποβλήτων / έτος.
- Αξιολόγηση της εφαρμογής των μέτρων πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων μετρώντας τα επίπεδα των αποβλήτων τροφίμων, καθιερώνοντας μια κοινή μεθοδολογία και ελάχιστες ποιοτικές απαιτήσεις για την ομοιόμορφη μέτρηση των επιπέδων των αποβλήτων τροφίμων.

¹⁰ Παράρτημα IV.3 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Νοεμβρίου 2008,

- Ποσότητα **επικίνδυνων αποβλήτων / έτος / ΑΕΠ** βιομηχανικού τομέα.
- Ποσότητα **αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων / έτος / ΑΕΠ.**
- Συνολική ποσότητα **αποβλήτων συσκευασίας / έτος.**
- Συνολική ποσότητα **Αποβλήτων Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού. Εξοπλισμού / έτος.**
- Συνολικός **αριθμός οχημάτων στο τέλος της ωφέλιμης ζωής τους ELV/ έτος.**
- Ποσότητα **ελαστικών στο τέλος του κύκλου ζωής τους ELT/ έτος.**
- Συνολική **ποσότητα αποβλήτων ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών / έτος.**
- Αριθμός και οικονομική αξία των έργων **Έρευνας, Ανάπτυξης και Καινοτομίας** που εκτελούνται ετησίως και σχετίζονται με την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων και τη βιώσιμη κατανάλωση.
- Αριθμός **εκστρατειών ευαισθητοποίησης** των πολιτών για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων που πραγματοποιήθηκαν / έτος.
- Αριθμός **εθελοντικών συμφωνιών / έτος.** Τομείς που επηρεάζονται.
- Αριθμός **λειτουργικών κέντρων επαναχρησιμοποίησης** και αριθμός των **σχετικών εργασιών.**
- Συνολικός αριθμός συστημάτων περιβαλλοντικού ελέγχου **EMAS** και άλλων συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης που εφαρμόστηκαν.

Για τον υπολογισμό των δεικτών, οι πληροφορίες θα παρέχονται από την Στατιστική Υπηρεσία, το Υπουργείο Οικονομικών, το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορείου και Βιομηχανίας, το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος και τους Τοπικούς Φορείς.

Η αξιολόγηση του προγράμματος διαχείρισης αποβλήτων θα περιλαμβάνεται στην ετήσια έκθεση που δημοσιεύει το ΥΓΑΑΠ, αρχής γενομένης από το 2021.

Σύμφωνα με την εν λόγω αξιολόγηση, και προκειμένου να προωθηθεί η επίτευξη του στόχου της μείωσης των αποβλήτων κατά 10%, μπορούν να καθοριστούν ενδιάμεσοι στόχοι, πρόσθετα μέτρα και νέοι δείκτες, κατόπιν διαβούλευσης με τη Συμβουλευτική Επιτροπή Διαχείρισης Αποβλήτων και τους εμπλεκόμενους φορείς.

9. ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Αναφ	ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	21	2022				2023				2024				2025				2026				2027		
		T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	
Διαχείριση Δεδομένων	Ολοκλήρωση βασικών αξιολογήσεων (LIFE IP)																								
	Καθιέρωση δεικτών απόδοσης αποβλήτων (ΔΑ) και παρακολούθηση πρωτοκόλλων																								
	Τρέχουσα παρακολούθηση και αναφορά των ΔΑ																								
	Ανάπτυξη εργαλείου λογισμικού για χαρτογράφηση και παρακολούθηση θαλάσσιων αποβλήτων																								
	Δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας δεδομένων αποβλήτων																								
	Δημιουργία ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων μητρώου διαχείρισης αποβλήτων και αποστολής αποβλήτων																								
Υποδομή	Μελέτη σκοπιμότητας - Αναδιαμόρφωση των ΟΕΔΑ και Ανάκτηση Ενέργειας από υπολείμματα																								
	Καθορισμός απαιτήσεων για πρόσθετους σταθμούς μεταφοράς και εγκαταστάσεων διαλογής για ανακυκλώσιμα																								
	Καθορισμός χρονοδιαγράμματος και οροσήμων για νέες αναπτύξεις υποδομών που εντοπίζονται																								
	Εγκατάσταση τουλάχιστον 50 πράσινων περιπτέρων σε απομακρυσμένες περιοχές																								
	Κατασκευή κεντρικής μονάδας Αναερόβιας Χώνευσης στην Πάφο																								
	Εγκατάσταση 50 μηχανικών κομποστοποιητών σε απομακρυσμένες περιοχές																								
	Παροχή 2000 οικιακών κομποστοποιητών																								
	Εγκατάσταση 2 κέντρων επαναχρησιμοποίησης & επισκευής																								
	Κατασκευή κέντρων Επικίνδυνων Οικιακών Αποβλήτων.																								
	Έναρξη αδειοδότησης & λειτουργίας του κέντρου Επικίνδυνων Οικιακών Αποβλήτων																								
Νομικά & Οικονομικά	Εφαρμογή Φόρου Υγειονομικής Ταφής																								
	Ίδρυση Ταμείου Διαχείρισης Αποβλήτων																								
	Σχεδιασμός και εφαρμογή του «Πληρώνω Όσο Πετώ»																								
	Μείωση του ΦΠΑ σε χρησιμοποιημένα προϊόντα και προϊόντα στο τέλος του κύκλου ζωής																								
	Εφαρμογή περιβαλλοντικού φόρου σε αγαθά με πλαστικό περιεχόμενο																								
	Εφαρμογή συστήματος DRS																								
Διοικητικά & Ανάπτυξη Ικανοτήτων	Δημιουργία συντονιστικού οργάνου μεταξύ κεντρικής και τοπικής διοίκησης																								
	Καθιέρωση προτύπων για απόβλητα στο τέλος του κύκλου ζωής για τα προϊόντα από τη διαδικασία κομποστοποίησης																								
	Εφαρμογή Κυκλικής Οικονομίας για την αγορά δευτερογενών υλικών κοινής χρήσης																								
	Ανάπτυξη και εφαρμογή προγραμμάτων κατάρτισης και ανάπτυξης ικανοτήτων σχετικά με τη διαχείριση αποβλήτων για νομοθέτες και ρυθμιστικές αρχές																								
	Εφαρμογή προγράμματος μείωσης αποβλήτων σε τουριστικές περιοχές																								
	Δημιουργία τοπικών Μονάδων Επεξεργασίας και Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων																								
	Εισαγωγή Συστήματος χωριστής συλλογής σε όλες τις ΑΤΑ																								

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: Κατάλογος ορισμών και κωδικών αποβλήτων

Ο Πίνακας Ι-1 παραθέτει τους τύπους δημοτικών αποβλήτων (συμπεριλαμβανομένων των αποβλήτων συσκευασίας, των αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού και των αποβλήτων μπαταριών και συσσωρευτών από νοικοκυριά) και την κατηγοριοποίησή τους σύμφωνα με το Διάταγμα 157/2003 (Κατάλογος Αποβλήτων).

Πίνακας Ι-1: Τύπος και ταξινόμηση δημοτικών αποβλήτων

A/A	Κατηγορίες Δημοτικών Αποβλήτων	Κωδικοί αποβλήτων (Διάταγμα 157/2003 Κατάλογος αποβλήτων)	
1.	Νοικοκυριό	Οικιακά απόβλητα εκτός από υλικά που συλλέγονται χωριστά	20 03
		Οικιακά απόβλητα συμπεριλαμβανομένων των υλικών που συλλέγονται χωριστά	15 01 20 01 20 02
2.	Παρόμοιο είδος αποβλήτων από εμπορικές δραστηριότητες, βιομηχανίες και ιδρύματα	15 01 και 20	
3.	Άλλες ροές δημοτικών αποβλήτων	20	

Οι πίνακες Ι-2, Ι-3 και Ι-4 παρέχουν παραδείγματα των τύπων δημοτικών αποβλήτων που αναφέρονται στον Πίνακα Ι-1.

Πίνακας Ι-2: Οικιακά απόβλητα

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ ΤΥΠΟΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ	ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΚΩΔΙΚΟΙ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
Οικιακά απόβλητα εκτός από μέρη που συλλέγονται χωριστά			
Απόβλητα που δεν συλλέγονται χωριστά		200301 200307	- Μεικτά απόβλητα - Ογκώδη απόβλητα
Τα οικιακά απόβλητα συλλέγονται χωριστά			
Χαρτί / χαρτόνι	Χάρτινη συσκευασία	15 01 01	- Κυματοειδές χαρτόνι για τη συσκευασία ειδών οικιακής χρήσης (π.χ. τηλεοράσεις, υπολογιστές, έπιπλα) - κουτιά συσκευασίας τροφίμων (π.χ. νιφάδες καλαμποκιού, ρύζι, κέικ), παιχνίδια, απορρυπαντικά σε σκόνη και άλλα προϊόντα καθαρισμού, δίσκοι αυγών - Χάρτινες σακούλες, χαρτί περιτυλίγματος, περιτυλίγματα από φαγητά εστιατορίων ταχείας εξυπηρέτησης, θήκες για ταχυδρομικούς καταλόγους και περιοδικά (με περιοδικό μέσα τους), φορμάκια για κέικ που πωλούνται μαζί με το κέικ, σπιρτόκουτα
	Χαρτί μη συσκευασίας	20 01 01	- Εφημερίδες, φυλλάδια ενημέρωσης και άλλα χαρτιά ενημέρωσης - Περιοδικά, φυλλάδια ενημέρωσης και διαφημιστικά σε γυαλιστερό χαρτί, κατάλογοι καταστημάτων - Χαρτί γραφείου, φάκελοι, επιστολές, χαρτί εκτύπωσης, αποδείξεις μετρητών, βιβλία, κατάλογοι, διαφημίσεις σε μη γυαλιστερό χαρτί, φύλλα χαρτιού, μη γυαλιστερά φυλλάδια και κατάλογοι, χαρτόνια όπως κάρτες γενεθλίων, ταχυδρομικές κάρτες, δίσκοι αρχειοθέτησης και ταξινόμησης εγγράφων και τσέπες, εισιτήρια, χάρτινα καρούλια - Χαρτί, χαρτοπετσέτες κ.λπ.
Πλαστική ύλη	Πλαστική συσκευασία	15 01 02	- Συσκευασίες PVC π.χ. μπουκάλια λαδιού, συσκευασίες για προϊόντα προσωπικής περιποίησης - Συσκευασίες PET π.χ. μπουκάλια ποτών, μπουκάλια νερού, συσκευασίες παγωτού - Δοχεία και μπουκάλια από πολυαιθυλένιο, π.χ. δοχεία γάλακτος, δοχεία απορρυπαντικών, πώματα, προϊόντα για το σπίτι, για τα κατοικίδια

			<p>και τον κήπο, δοχεία υγρού απορρυπαντικού πλυντηρίου</p> <ul style="list-style-type: none"> - Συσκευασίες από Πολυστυρένιο π.χ. δοχεία τροφίμων, αφρός πολυστυρενίου (κουτιά χάμπουργκερ, δίσκοι αυγών) (φελιζόλ) - Σακούλες και μεμβράνες υπεραγορών (PE και PP) π.χ. πλαστικές σακούλες για ψώνια, σακούλες λιπασμάτων, κολλητικές ταινίες, σάκοι κομπόστ / τύρφης, σακούλες σάντουιτς, εσωτερική συσκευασία δημητριακών, περιτυλίγματα μπισκότων - Κρεμάστρες ρούχων (πωλούνται με ρούχα), μαλακή πλαστική συσκευασία, κουτιά μαργαρίνης, σωλήνες οδοντόκρεμας, άκαμπτη πλαστική συσκευασία π.χ. δοχεία γιαουρτιού χωρίς καπάκι, δοχεία παγωτού, καλύμματα CD (πωλούνται με CD αλλά δεν προορίζονται για χρήση ως μέσα αποθήκευσης), πλαστική μεμβράνη (φιλμ) και άλλα είδη πλαστικών μεμβρανών και σελοφάν, π.χ. περιτύλιγμα γύρω από μια θήκη CD, φυτά σε γλάστρες (που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν μόνο για την πώληση και μεταφορά φυτών και όχι για να μείνουν με το φυτό καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του), άδειες κάψουλες για συστήματα ποτών (π.χ. καφές, κακάο, γάλα), πλαστικά βαρέλια και άλλα πλαστικά κουτιά, πλαστικές παλέτες κ.λπ.
	Πλαστικό μη συσκευασμένο	20 01 39	<p>Σακούλες σκουπιδιών, κρεμάστρες ρούχων, πλαστικά παιχνίδια, δίσκοι αποσμητικού χώρου, γλάστρες (που προορίζονται να μείνουν με το φυτό καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του), δίσκοι σπόρων, νιπτήρες, σχάρες, σωλήνες ποτίσματος, λινέλαιο, CD, DVD, βιντεοκασέτες, εξοπλισμός κηπουρικής, σωλήνες, ξυραφάκια μιας χρήσης, σωλήνες/αντλίες, πλαστικά έπιπλα, πλαστικές καρέκλες, πλαστικοί κύλινδροι, οικιακά γάντια, εργαλεία κ.λπ.</p>
Ξύλο	Ξύλινη συσκευασία	15 01 03	<ul style="list-style-type: none"> - Συσκευασία φελλού, παλέτες, συσκευασίες κρασιού, δοχεία και ξύλινα βαρέλια
	Ξύλο μη συσκευασίας που περιέχει ή δεν	20 01 37 * 20 01 38	<ul style="list-style-type: none"> - Ξύλινοι φράχτες, ξύλινες κατασκευές, ξύλινα έπιπλα, σωματίδια ξύλου (μοριοσανίδες, κόντρα πλακέ,

	περιέχει επικίνδυνες ουσίες		ινοσανίδες (MDF)
Μέταλλο	Μεταλλική συσκευασία	15 01 04	<ul style="list-style-type: none"> - Κουτιά τροφίμων και ποτών (αναψυκτικά, μπύρα), καπάκια, κουτιά μπισκότων, φύλλα και δίσκοι αλουμινίου, δοχεία βερνικιού παπουτσιών, άδειες συσκευασίες πίεσης (αεροζόλ), αλουμινόχαρτο - Επαναγεμιζόμενοι κύλινδροι χάλυβα που χρησιμοποιούνται για διάφορους τύπους αερίων, εξαιρουμένων των πυροσβεστήρων
	Μέταλλα μη συσκευασίας	20 01 40	<ul style="list-style-type: none"> - Κλειδιά, μαχαιροπίρουνα, συνδετήρες, βίδες, εργαλεία, καρφίτσες ασφαλείας, μεταλλικά ράφια, παλιά καλοριφέρ, σκεύη κουζίνας, κλειδαριές, πιάτα, μαγειρικά σκεύη, μεταλλικές καρέκλες και άλλα έπιπλα, καλάθια/τρόλεϊ καταστημάτων - Καλώδια, βρύσες, εξαρτήματα εγκατάστασης υγιεινής, εξαρτήματα ποδηλάτων, μεταλλικές κατασκευές/υλικά DIY, μεταλλικά παιχνίδια
Σύνθετα υλικά	Σύνθετη συσκευασία	15 01 05	- Συσκευασίες ποτών (τύπου Tetrapak), συσκευασίες σνακ (π.χ. πατατάκια)
	Σύνθετα υλικά μη συσκευασίας	20 01 99	- Είδη που περιλαμβάνουν στρώματα διαφορετικών υλικών π.χ. σόλες παπουτσιών, εξαρτήματα επίπλων, συσκευές και εξαρτήματα μηχανημάτων
Ποτήρι	Γυαλί συσκευασίας	15 01 07	- Γυάλινες συσκευασίες π.χ. μπουκάλια κρασιού και νερού, βάζα μαρμελάδας, άλλα μπουκάλια, καφέ γυαλί π.χ. μπουκάλια μπύρας, ιατρικά μπουκάλια (που δεν περιέχουν επικίνδυνα απόβλητα), χρωματιστά γυάλινα π.χ. μπουκάλια νερού
	Γυαλί μη συσκευασίας	20 01 02	<ul style="list-style-type: none"> - Καθρέφτες, επίπεδα τζάμια, σκεύη κουζίνας (πυρέξ), θραύσματα γυαλιού ανάμεικτα, ποτήρια - Προϊόντα από fiberglass
Υφάσματα	Συσκευασία υφασμάτων	15 01 09	<ul style="list-style-type: none"> - Δίχτυα φρούτων και λαχανικών, πάνινες τσάντες - Υφαντικές τσάντες μεταφοράς (εάν δίνονται στο σημείο πώλησης), υφασμάτινα δοχεία δώρου
	Ρούχα	20 01 10	- Είδη ένδυσης
	Άλλα υφάσματα	20 01 11	<ul style="list-style-type: none"> - Πανιά, λευκά είδη και ταπετσαρίες οικιακής χρήσης, χαλιά, κουρτίνες, κουβέρτες, πετσέτες, τραπεζομάντιλα, μαξιλάρια - Υφάσματα από λινάτσα, πηλασβεστο,

			γάza, μαλλί πλεξίματος, υφάσματα για υγιεινή, χνούδι και υπολείμματα ινών και γρανάτη, ακρυλικές ίνες - Υφασμάτινες τσάντες
Επικίνδυνη συσκευασία	Συσκευασίες που περιέχουν υπολείμματα ή μολυσμένες από επικίνδυνες ουσίες	15 01 10 *	- Δοχεία υπό πίεση (αεροζόλ) π.χ. μους μαλλιών, λάκα μαλλιών, αποσμητικά σπρέι, εντομοκτόνα/παρασιτοκτόνα, καθαριστικά φούρνου - Δοχεία και σακούλες φυτοφαρμάκων/αγροχημικών, μπογιές, καουτσούκ, φαρμακευτικών προϊόντων, καλλυντικών, μάσκαρας, μανικιούρ, μακιγιάζ - Δοχεία προϊόντων καθαρισμού (π.χ. χλώριο) - Φαρμακευτικοί σωλήνες κρέμας - Συσκευασία με επικίνδυνα υπολείμματα
Οργανικά απόβλητα	Φαγητό κουζίνας	20 01 08	- Ψωμί, φρούτα, μαγειρεμένα ή άψητα τρόφιμα, κρέας και ψάρι, τροφές για κατοικίδια, φλούδες λαχανικών, φακελάκια τσαγιού, αυγά και γαλακτοκομικά προϊόντα, μπισκότα, σοκολάτες κ.λπ.
	Απόβλητα κήπου	20 02 01	- Απόβλητα από κοπή χόρτων/θάμνων/δέντρων, λουλουδιών, ζιζανίων, κλαδέματος
Ειδικά οικιακά απόβλητα	Διαλύτες	20 01 13 *	- Κόλλες και διαλύτες, ψυκτικά μέσα, διαλύτες χρωμάτων, βερνίκι
	Οξέα	20 01 14 *	- Όξινα προϊόντα καθαρισμού, οξικό οξύ, υδροχλωρικό οξύ, θειικό οξύ, βενζοϊκό οξύ, νιτρικό οξύ, βορικό οξύ, άλλα οξέα που χρησιμοποιούνται για τον καθαρισμό (π.χ. για τη διάλυση τρυγίας από βραστήρες κ.λπ.).
	Αλκαλικά	20 01 15 *	- Απορρυπαντικά και άλλα αλκαλικά προϊόντα καθαρισμού, υδροξείδιο του καλίου, μέταλλα αλκαλίων που χρησιμοποιούνται ως καθαριστικά, αμμωνία, άλλες βάσεις
	Φωτογραφικά χημικά	20 01 17 *	- Χημικά για την ανάπτυξη φωτογραφιών
	Ζιζανιοκτόνα	20 01 19 *	- Εντομοκτόνα και ζιζανιοκτόνα κηπουρικής και οικιακής χρήσης
	Αερολύματα	20 01 22	- Συμπιεσμένα προωθητικά όπως αποσμητικά, λακ μαλλιών, πιστολάκι μαλλιών, αποσμητικά χώρου, εντομοκτόνα
	Εξοπλισμός που περιέχει χλωροφθοράνθρακες	20 01 23 *	- Πυροσβεστήρες, κλιματιστικά, ψυγεία που περιέχουν χλωροφθοράνθρακες - Διάφορα προωθητικά σε σπρέι (αερολύματα) με προωθητικούς χλωροφθοράνθρακες

	Χρώματα, μελάνια, κόλλες και ρητίνες, με ή χωρίς επικίνδυνες ουσίες	20 01 27 * 20 01 28	- Χρώματα, γόμες
	Απορρυπαντικά με ή χωρίς επικίνδυνες ουσίες	20 01 29 * 20 01 30	- Λευκαντικά, χλωριούχα απορρυπαντικά - Σαμπουάν
	Κυτταροτοξικά και κυτταροστατικά φάρμακα και άλλα φάρμακα	20 01 31 * 20 01 32	- Συνταγογραφούμενα και μη συνταγογραφούμενα φάρμακα - Χάπια, σιρόπια, αντιβιοτικά, βιταμίνες - Ενέσιμα φάρμακα κ.λπ.
	Απόβλητα από την καμινάδα	20 01 41	- Τέφρα
Ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός και μπαταρίες	Σωλήνες φθορισμού και άλλα απόβλητα που περιέχουν υδράργυρο	20 01 21 *	- Λαμπτήρες φθορισμού - Καθοδικοί σωλήνες, απόβλητα που περιέχουν υδράργυρο και υπολείμματα υδραργύρου
	Μπαταρίες και συσσωρευτές	20 01 33 * 20 01 34	- Μόλυβδος, νικέλιο-κάδμιο, υδράργυρος, άλλες μπαταρίες και συσσωρευτές οικιακής χρήσης και αυτοκινήτων (συμπεριλαμβανομένων των επαναφορτιζόμενων μπαταριών) - Αλκαλικές μπαταρίες, μπαταρίες λιθίου, σύνθετες μπαταρίες
	Απορριπτομενος ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό	20 01 35 * 20 01 36	- Οικιακές συσκευές (τοστιέρες κ.λπ.), παιχνίδια, συστήματα διοίκησης και ελέγχου - Άλλος εξοπλισμός όπως πιεσόμετρα, αναλυτές γλυκόζης - Λαμπτήρες εκτός από λαμπτήρες φθορισμού
Αλλά	Απόβλητα που δεν προσδιορίζονται διαφορετικά	20 03 99	- Τρίχες ζώων, περιεχόμενο τσάντας από ηλεκτρικές σκούπες, μπάλες τένις, κόκαλα, καουτσούκ, δέρμα, κεραμικά προϊόντα, πήλινα δοχεία, πλάκες, πέτρα και κεραμικά πλακάκια δαπέδου και τοίχου, κεραμική πέτρα, τούβλα, κλίνκερ, κοχύλια
	Χώμα και πέτρες	20 02 02	- Χώμα, πέτρες

Σημείωση: Τα απόβλητα που σημειώνονται με αστερίσκο (*) ταξινομούνται ως επικίνδυνα απόβλητα. Τα απόβλητα αυτά διέπονται από τις διατάξεις του Νόμου που αφορούν τα επικίνδυνα απόβλητα.

Πίνακας Ι-3: Παρόμοιοι τύποι αποβλήτων

Δ/Α	ΠΑΡΟΜΟΙΟΙ ΤΥΠΟΙ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ	ΚΩΔΙΚΟΙ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
1.	Απόβλητα από εμπορικές και συναφείς δραστηριότητες όπως καταστήματα, υπεραγορές, γραφεία, τράπεζες	20 01	Όλα όσα περιγράφονται στον Πίνακα Ι-2 για τα οικιακά απόβλητα στους κωδικούς 1501 και 2001 και στον κωδικό 20 03 02 για τα απόβλητα της αγοράς, υπό τον όρο ότι είναι παρόμοιας φύσης με τα δημοτικά απόβλητα, σε φύση, ποσότητα και ποιότητα.
2.	Απόβλητα από κτίρια γραφείων και ιδρύματα (κυβερνητικά κτίρια, στρατώνες, σχολεία, ακαδημαϊκά ιδρύματα, νοσοκομεία, γηροκομεία κ.λπ.) εκτός από επικίνδυνα	20 01	
3.	Απόβλητα από εκθεσιακά κέντρα, αγορές, φεστιβάλ, συναθροίσεις κ.λπ.	20 01 20 03 02	
4.	Απόβλητα από ξενοδοχεία/τουριστικά καταλύματα, εστιατόρια	15 01, 20 01	
5.	Απόβλητα από βιομηχανίες αλλά όχι από την παραγωγική διαδικασία	15 01 και 20 01	

Πίνακας Ι-4: Άλλα αστικά απόβλητα

Α/Α	ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ	ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΚΩΔΙΚΟΙ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
1.	Ογκώδη απόβλητα		20 03 07	Έπιπλα, στρώματα, βαρέλια, ψυγεία
2.	Απόβλητα κήπων και πάρκων (συμπεριλαμβανομένων των αποβλήτων νεκροταφείων)	Οργανικά απόβλητα	20 02 01	Προκύπτουν από την εργασία των τοπικών αρχών από τον καθαρισμό πάρκων, νεκροταφείων, δρόμων κ.λπ., π.χ. κλαδέματα, γρασίδι, ξερά φύλλα
		Χώμα και πέτρες	20 02 02	
		Μη βιοαποικοδομήσιμα	20 02 03	Μεικτά υλικά (πλαστικά, μέταλλα, καουτσούκ κ.λπ.)
3.	Απόβλητα καθαρισμού δρόμων		20 03 03	Μεικτά υλικά (χώμα, πέτρες, μπουκάλια, καουτσούκ, χαρτί, μέταλλα κ.λπ.)
4.	Δημοτικά απόβλητα που δεν προσδιορίζονται διαφορετικά		20 03 99	Τρίχες ζώων, περιεχόμενο σακούλας από ηλεκτρικές σκούπες (που παρέμειναν στην σακούλα), μπάλες του τένις, κόκκαλα, καουτσούκ, δέρμα, σαπούνι Κεραμικά, πήλινα αγγεία, πλάκες, πέτρινα και κεραμικά πλακάκια δαπέδου και τοίχου, κεραμική, πέτρα, τούβλα, χαλίκια, κοχύλια Λεπτόκοκκα υλικά <20mm π.χ. θραύσματα γυαλιού, άμμος, στάχτη

Είδη αποβλήτων συσκευασίας

Ο Πίνακας I-5 παρουσιάζει τους τύπους αποβλήτων συσκευασίας, σύμφωνα με τον Κατάλογο Αποβλήτων. Τα απόβλητα συσκευασίας αναφέρονται στον κωδικό 1501 όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα. Αυτοί οι κωδικοί περιλαμβάνουν τόσο τα οικιακά όσο και τα εμπορικά/βιομηχανικά απορρίμματα συσκευασίας.

Πίνακας I-5: Απόβλητα συσκευασίας

A/A	ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ	ΚΩΔΙΚΟΙ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ (Κ.Δ.Π 157/2003)
		15 01
1	Χαρτί και χαρτόνι	15 01 01
2	Πλαστική συσκευασία	15 01 02
3	Ξύλινη συσκευασία	15 01 03
4	Μεταλλική συσκευασία	15 01 04
5	Σύνθετη συσκευασία	15 01 05
6	Μεικτή συσκευασία	15 01 06
7	Γυάλινη συσκευασία	15 01 07
8	Συσκευασία υφασμάτων	15 01 09
9	Συσκευασίες που περιέχουν υπολείμματα ή είναι μολυσμένες από επικίνδυνες ουσίες	15 01 10 *
10	Μεταλλική συσκευασία που περιλαμβάνει μια επικίνδυνη στερεά πορώδη μήτρα (π.χ. αμίαντο), συμπεριλαμβανομένων κενών δοχείων υπό πίεση	15 01 11 *

Λεπτομερή επεξηγηματικά παραδείγματα για κάθε κωδικό αποβλήτων συσκευασίας δίνονται λεπτομερώς στον Πίνακα I-6. Περαιτέρω και σύμφωνα με τους σχετικούς κανονισμούς (Κ.Δ.Π. 31/2014 για την αντικατάσταση του Παραρτήματος ΙΙΑ του περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών Νόμου του 2002 (αρ. 3) του 2012), δίνονται παραδείγματα για το τι είναι ή όχι συσκευασία, σύμφωνα με τα κριτήρια που καθορίζονται στο άρθρο 2Α του περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών Νόμου.

Πίνακας I - 6: Ενδεικτικά παραδείγματα των κριτηρίων του άρθρου 2Α

Μέρος Α - Ενδεικτικά παραδείγματα για το κριτήριο (2) που ορίζεται στο άρθρο 2Α:		
1.	Συσκευασία	Κουτιά γλυκών
		Επικάλυψη φιλμ γύρω από μια θήκη CD
		Θήκες αποστολής για καταλόγους και περιοδικά (με ένα περιοδικό μέσα)
		Περιτύλιγμα ή βάση για κέικ που πωλούνται με την τούρτα
		Ρολά, σωλήνες και κύλινδροι γύρω από τους οποίους τυλίγεται εύκαμπτο υλικό (π.χ. πλαστική μεμβράνη, αλουμίνιο, χαρτί), εκτός από ρολά, σωλήνες και κυλίνδρους που προορίζονται ως μέρη μηχανημάτων παραγωγής και δεν χρησιμοποιούνται για την παρουσίαση ενός προϊόντος ως μονάδα πώλησης
		Γλάστρες που προορίζονται για χρήση μόνο για την πώληση και μεταφορά φυτών και δεν προορίζονται να μείνουν με το φυτό καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του
		Γυάλινες φιάλες για ενέσιμα διαλύματα
		Άξονες CD (πωλούνται με CD, δεν προορίζονται για χρήση ως

		αποθήκευση)
		Κρεμάστρες ρούχων (πωλούνται με ένα ρούχο)
		Σπιρτόκουτα
		Αποστειρωμένα συστήματα φραγμού (σακούλες, δίσκοι και υλικά απαραίτητα για τη διατήρηση της στείροτητας του προϊόντος)
		Κάψουλες ροφημάτων (π.χ. καφέ, κακάο, γάλα) που μένουν άδειες μετά τη χρήση
		Επαναγεμιζόμενοι κύλινδροι χάλυβα που χρησιμοποιούνται για διάφορα είδη αερίων, εξαιρουμένων των πυροσβεστήρων
2	Μη συσκευασία	Γλάστρες οι οποίες προορίζονται να μείνουν με το φυτό καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του
		Κουτιά εργαλείων
		Φακελάκια τσαγιού
		Στρώσεις κεριού γύρω από το τυρί
		Φλούδες λουκάνικων
		Κρεμάστρες ρούχων (πωλούνται χωριστά)
		Κάψουλες καφέ / ποτών, θήκες καφέ και χαρτί φίλτρου καφέ που απορρίπτονται μαζί με το χρησιμοποιημένο προϊόν καφέ
		Κασέτες για εκτυπωτές
		Θήκες CD, DVD και βίντεο (πωλούνται μαζί με CD, DVD ή βίντεο μέσα)
		Αξονάκια CD (πωλούνται άδεια, προορίζονται να χρησιμοποιηθούν ως αποθήκευση)
		Διαλυτές σακούλες για απορρυπαντικά
		Πλαϊνά φώτα τάφων (δοχεία για κεριά)
		Μηχανικός μύλος (ενσωματωμένο σε επαναγεμιζόμενο δοχείο, π.χ. μύλος πιπεριού που ξαναγεμίζει)
Μέρος Β - Ενδεικτικά παραδείγματα για το κριτήριο (3) του άρθρου 2Α		
1	Συσκευασία, εάν έχει σχεδιαστεί και προορίζεται για πλήρωση στο σημείο πώλησης	Χάρτινες ή πλαστικές σακούλες μεταφοράς
		Πιάτα και κύπελλα μιας χρήσης
		Μεμβράνη προσκόλλησης
		Σακούλες σάντουιτς
		Αλουμινόχαρτο
		Πλαστικό φύλλο για καθαρισμένα ρούχα σε πλυντήρια
2	Μη συσκευασία	Ανακινητής
		Μαχαιροπίρουνα μιας χρήσης
		Χαρτί περιτυλίγματος (πωλείται χωριστά)
		Χάρτινες θήκες ψησίματος (πωλούνται άδειες)
		Θήκες μίας χρήσης για κέικ που πωλούνται χωρίς το κέικ
Μέρος Γ - Ενδεικτικά παραδείγματα για το κριτήριο (4) του άρθρου 2Α		
1	Συσκευασία	Ετικέτες κρεμασμένες απευθείας ή προσαρτημένες σε ένα προϊόν
2	Μέρος της συσκευασίας	Βούρτσα για μάσκα που αποτελεί μέρος του πώματος του δοχείου
		Κολλώδεις ετικέτες προσαρτημένες σε άλλο αντικείμενο συσκευασίας
		Συρραπτικά
		Πλαστικές ετικέτες
		Συσκευή για τη μέτρηση της δόσης που αποτελεί μέρος του πώματος του δοχείου για απορρυπαντικά
		Μηχανικός μύλος (ενσωματωμένο σε μη επαναγεμιζόμενο δοχείο, γεμάτο με προϊόν, π.χ. μύλος πιπεριάς γεμάτος με πιπέρι)
3	Μη συσκευασία	Ετικέτες αναγνώρισης ραδιοσυχνοτήτων (RFID).

Είδη αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού

Ομάδες οικιακού ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού και ενδεικτική λίστα προϊόντων που καλύπτονται από αυτές έως τις 14 Αυγούστου 2018 (σύμφωνα με το Παράρτημα II του Κ.Δ.Π 73/2015) παρατίθενται παρακάτω:

Πίνακας I-7: Νέες Κατηγορίες και επεξηγηματικά παραδείγματα ΕΕΕ

	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
1	Μεγάλες οικιακές συσκευές	Μεγάλες συσκευές ψύξης Ψυγεία Καταψύκτες Άλλες μεγάλες συσκευές που χρησιμοποιούνται για ψύξη, διατήρηση και αποθήκευση τροφίμων Πλυντήρια Στεγνωτήρια ρούχων Πλυντήρια πιάτων Συσκευές μαγειρικής Ηλεκτρικές κουζίνες Ηλεκτρικά μάτια Φούρνοι μικροκυμάτων Άλλες μεγάλες συσκευές χρησιμοποιούμενες για μαγείρεμα και άλλες επεξεργασίες τροφίμων Ηλεκτρικές θερμάστρες Ηλεκτρικά καλοριφέρ Άλλες μεγάλες συσκευές που χρησιμοποιούνται για θέρμανση χώρων, κρεβατιών, καθισμάτων Ηλεκτρικοί ανεμιστήρες Συσκευές κλιματισμού Άλλα είδη εξοπλισμού αερισμού, απαγωγής αερίων και κλιματισμού
2	Μικρές οικιακές συσκευές	Ηλεκτρικές σκούπες Σκούπες χαλιών Άλλες συσκευές καθαριότητας Συσκευές χρησιμοποιούμενες για ράψιμο, πλέξιμο, ύφανση και άλλες κλωστοϋφαντουργικές εργασίες Ηλεκτρικά σίδερα και άλλες συσκευές για σιδέρωμα, καλάνδρισμα και, γενικά, για τη φροντίδα του ιματισμού Φρυγανιέρες Συσκευές τηγανίσματος (φριτέζες) Μύλοι, καφετιέρες και συσκευές ανοίγματος ή σφραγίσματος περιεκτών ή συσκευασιών Ηλεκτρικά μαχαίρια Συσκευές για κόψιμο και στέγνωμα μαλλιών, βούρτσισμα δοντιών, ξύρισμα, μασάζ και άλλες συσκευές περιποίησης του σώματος Ρολόγια κάθε είδους και εξοπλισμός μέτρησης, ένδειξης ή καταγραφής του χρόνου Ζυγοί

3	Εξοπλισμός τεχνολογίας πληροφοριών και τηλεπικοινωνιών	<p>Συστήματα κεντρικής επεξεργασίας δεδομένων:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μεγάλοι υπολογιστές (mainframes) • Μεσαίοι υπολογιστές (mini computers) • Μονάδες εκτύπωσης <p>Συστήματα προσωπικών υπολογιστών:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Προσωπικοί υπολογιστές [συμπεριλαμβανομένων των κεντρικών μονάδων επεξεργασίας (CPU), των ποντικιών, των οθονών και των πληκτρολογίων] • Φορητοί υπολογιστές (lap-top) (συμπεριλαμβανομένων των CPU, των ποντικιών, των οθονών και των πληκτρολογίων) • Υπολογιστές τσέπης (notebook) • Υπολογιστές χειρός (notepad) • Εκτυπωτές • Φωτοαντιγραφικά μηχανήματα • Ηλεκτρικές και ηλεκτρονικές γραφομηχανές • Αριθμομηχανές τσέπης και επιτραπέζιες • και άλλα προϊόντα και είδη εξοπλισμού για τη συλλογή, αποθήκευση, επεξεργασία, παρουσίαση ή διαβίβαση πληροφοριών με ηλεκτρονικά μέσα • Τερματικά και συστήματα χρηστών • Συσκευές τηλεομοιοτυπίας (φαξ) • Τηλέτυπα • Τηλέφωνα • Τηλεφωνικές συσκευές επί πληρωμή • Ασύρματα τηλέφωνα • Κινητά τηλέφωνα • Συστήματα τηλεφωνητών <p>και άλλα προϊόντα και είδη εξοπλισμού για τη μετάδοση ήχου, εικόνων ή άλλων πληροφοριών με τηλεπικοινωνιακά μέσα</p>
4	Καταναλωτικά είδη και φωτοβολταϊκά πλαίσια	<p>Ραδιόφωνα Τηλεοράσεις Κάμερες μαγνητοσκόπησης (βιντεοκάμερες) Μαγνητοσκόπια (συσκευές αναπαραγωγής εικόνας) Συσκευές ηχογράφησης υψηλής πιστότητας Ενισχυτές ήχου Μουσικά όργανα και άλλα προϊόντα και είδη εξοπλισμού για την εγγραφή ή αναπαραγωγή ήχου ή εικόνων, συμπεριλαμβανομένων των σημάτων ή άλλων τεχνολογιών διανομής ήχου Φωτοβολταϊκά πλαίσια</p>
5	Φωτιστικά Είδη	<p>Φωτιστικά για λαμπτήρες φθορισμού πλην των οικιακών φωτιστικών σωμάτων Ευθείς λαμπτήρες φθορισμού Λαμπτήρες φθορισμού μικρών διαστάσεων Λαμπτήρες εκκενώσεως υψηλής έντασης, συμπεριλαμβανομένων των λαμπτήρων νατρίου υψηλής πίεσης και των λαμπτήρων αλογονούχων μετάλλων Λαμπτήρες νατρίου χαμηλής πίεσης Άλλος φωτιστικός εξοπλισμός και εξοπλισμός προβολής ή ελέγχου του φωτός πλην των λαμπτήρων πυράκτωση</p>

6	Ηλεκτρικά και ηλεκτρονικά εργαλεία (Εξαιρουμένων των μεγάλης κλίμακας σταθερών βιομηχανικών εργαλείων)	Τρυπάνια Πριόνια Ραπτομηχανές Εξοπλισμός για την τόννευση, τη λείανση, την επίστρωση, το τρόχισμα, το πριόνισμα, το κόψιμο, τον τεμαχισμό, τη διάτμηση, τη διάτρηση, τη διάνοιξη οπών, τη μορφοποίηση, την κύρτωση και άλλες παρόμοιες επεξεργασίες ξύλου, μετάλλου και άλλων υλικών Εργαλεία για τη στερέωση με βίδες, καρφιά ή κοινωμάτια και την αφαίρεσή τους και για παρόμοιες χρήσεις Εργαλεία για συγκολλήσεις εν γένει και παρόμοιες χρήσεις Εξοπλισμός ψεκασμού, επάλειψης, διασποράς ή άλλης επεξεργασίας υγρών ή αέριων ουσιών με άλλα μέσα Εργαλεία κοπής χόρτου ή άλλων εργασιών κηπουρικής
7	Παιχνίδια, και εξοπλισμός ψυχαγωγίας και αθλητισμού	Ηλεκτρικά τρένα ή αυτοκινητοδρόμια Φορητές κονσόλες βίντεο παιχνιδιών Βιντεοπαιχνίδια Υπολογιστές για ποδηλασία, καταδύσεις, τρέξιμο, κωπηλασία κ.λπ. Αθλητικός εξοπλισμός με ηλεκτρικά ή ηλεκτρονικά κατασκευαστικά στοιχεία Κερματοδέκτες τυχερών παιχνιδιών
8	Ιατροτεχνολογικά Προϊόντα (εξαιρουμένων όλων των εμφυτευμένων και μολυσμένων) ΙΑΤΡΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ (ΕΞΑΙΡΟΥΜΕΝΩΝ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΕΜΦΥΤΕΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΜΟΛΥΣΜΕΝΩΝ)	Ακτινοθεραπευτικός εξοπλισμός Καρδιολογικός εξοπλισμός Συσκευές αιμοκάθαρσης Συσκευές πνευμονικής οξυγόνωσης Εξοπλισμός πυρηνικής ιατρικής Ιατρικός εξοπλισμός για in-vitro διάγνωση Συσκευές ανάλυσης Καταψύκτες Τεστ γονιμοποίησης Άλλες συσκευές για την ανίχνευση, την πρόληψη, την παρακολούθηση, την αντιμετώπιση ή την ανακούφιση ασθενειών, σωματικών βλαβών και αναπηριών
9	Όργανα παρακολούθησης και ελέγχου	Ανιχνευτές καπνού Συσκευές θερμορύθμισης Θερμοστάτες Συσκευές μέτρησης, ζύγισης ή προσαρμογής για οικιακή ή εργαστηριακή χρήση Άλλα όργανα παρακολούθησης και ελέγχου χρησιμοποιούμενα σε βιομηχανικές εγκαταστάσεις (π.χ. σε ταμπλό ελέγχου)
10	Συσκευές Αυτόματης Διανομής	Συσκευές αυτόματης διανομής θερμών ποτών Συσκευές αυτόματης διανομής θερμών ή ψυχρών φιαλών ή μεταλλικών δοχείων Συσκευές αυτόματης διανομής στερεών προϊόντων Συσκευές αυτόματης διανομής χρημάτων Κάθε είδους συσκευές αυτόματης διανομής οποιουδήποτε προϊόντος

Οι παραπάνω κατηγορίες προϊόντων παύουν να υφίστανται μετά τις 15 Αυγούστου 2018 σύμφωνα με τους Κανονισμούς 73/2015, Παράρτημα III και Παράρτημα IV. Ένας μη εξαντλητικός κατάλογος του νέου ΗΗΕ δίνεται παρακάτω.

Πίνακας I-8: Νέες κατηγορίες και επεξηγηματικά παραδείγματα ΕΕΕ

A/A	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
1	Εξοπλισμός ανταλλαγής θερμότητας	Ψυγεία, καταψύκτες, μηχανήματα που διανέμουν αυτόματα προϊόντα σε ψύξη, συσκευές κλιματισμού, συσκευές αφύγρανσης, αντλίες θέρμανσης, θερμάστρες που περιέχουν πετρέλαιο και άλλες συσκευές ανταλλαγής θερμότητας που χρησιμοποιούν υγρά πλην του νερού για την ανταλλαγή θερμότητας.
2	Οθόνες και εξοπλισμός που περιέχει οθόνες με επιφάνεια μεγαλύτερη των 100 τετραγωνικών εκατοστών (cm²)	Οθόνες, τηλεοράσεις, κορνίζες LCD, φορητοί υπολογιστές (laptops), υπολογιστές τσέπης (notebooks).
3	Λαμπτήρες	Ευθείς λαμπτήρες φθορισμού, λαμπτήρες φθορισμού μικρών διαστάσεων, λαμπτήρες φθορισμού, λαμπτήρες εκκενώσεως υψηλής έντασης, συμπεριλαμβανομένων των λαμπτήρων νατρίου υψηλής πίεσης και των λαμπτήρων αλογονούχων μετάλλων, λαμπτήρες νατρίου χαμηλής πίεσης, λαμπτήρες LED.
4	Μεγάλου μεγέθους εξοπλισμός	Πλυντήρια ρούχων, στεγνωτήρια ρούχων, πλυντήρια πιάτων, συσκευές μαγειρικής, ηλεκτρικές κουζίνες, ηλεκτρικά μάτια, καταναλωτικά είδη, φωτιστικά είδη, εξοπλισμός αναπαραγωγής ήχου και εικόνων, μουσικός εξοπλισμός (εξαιρουμένων των εκκλησιαστικών οργάνων), συσκευές χρησιμοποιούμενες για πλέξιμο και ύφανση, μεγάλοι υπολογιστές (mainframes), μεγάλες μηχανές εκτύπωσης, φωτοαντιγραφικά μηχανήματα, κερματοδέκτες τυχερών παιχνιδιών, μεγάλα ηλεκτρικά και ηλεκτρονικά βιομηχανικά εργαλεία, μεγάλα ιατρικά βοηθήματα, μεγάλα όργανα παρακολούθησης και ελέγχου, μεγάλα μηχανήματα αυτόματης διανομής προϊόντων και χρημάτων, φωτοβολταϊκά πλαίσια.
5	Μικρού μεγέθους εξοπλισμός	Ηλεκτρικές σκούπες, σκούπες χαλιών, συσκευές ραπτικής, φωτιστικά είδη, φούρνοι μικροκυμάτων, ανεμιστήρες, ηλεκτρικά σίδερα, φρυγανιέρες, ηλεκτρικά μαχαίρια, ηλεκτρικοί βραστήρες, ρολόγια, ηλεκτρικές ξυριστικές μηχανές, ζυγαριές, συσκευές περιποίησης μαλλιών και σώματος, αριθμομηχανές, ραδιόφωνα, κάμερες μαγνητοσκόπησης (βιντεοκάμερες), μαγνητοσκόπια (συσκευές αναπαραγωγής εικόνας), συσκευές ηχογράφησης υψηλής πιστότητας, μουσικά όργανα, εξοπλισμός αναπαραγωγής ήχου και εικόνων, ηλεκτρικά και ηλεκτρονικά παιχνίδια, αθλητικός εξοπλισμός, υπολογιστές για ποδηλασία, καταδύσεις, τρέξιμο, κωπηλασία κλπ., ανιχνευτές καπνού, συσκευές θερμορύθμισης, θερμοστάτες, μικρά ηλεκτρικά και ηλεκτρονικά εργαλεία, μικρά ιατρικά βοηθήματα, μικρά όργανα παρακολούθησης και ελέγχου, μικρά μηχανήματα αυτόματης διανομής προϊόντων, μικρές συσκευές με ενσωματωμένα φωτοβολταϊκά πλαίσια.
6	Μικρού μεγέθους εξοπλισμός πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών (καμιά εξωτερική διάσταση μεγαλύτερη από 50 εκατοστά (cm))	Κινητά τηλέφωνα, GPS, αριθμομηχανές τσέπης, διακλαδωτήρες, προσωπικοί υπολογιστές, εκτυπωτές, τηλέφωνα.

Τύποι μπαταριών και συσσωρευτών

ΦΟΡΗΤΕΣ

(α) Μη επαναφορτιζόμενη (Κύρια)

- Ψευδάργυρος-Άνθρακας (ZnC)
- Αλκαλίου-Μαγγανίου (AlMn)
- Οξείδιο λιθίου (Li)
- Κουμπιά
- Άλλα

(β) Επαναφορτιζόμενη (δευτερεύουσα)

- Νικέλιο-Κάδμιο (NiCd)
- Nickel Metal Hydri. (NiMH)
- Ιόν Λιθίου (Li-ion)
- Μολύβδου οξέος
- Άλλα